

ХОРВАТІЯ – УКРАЇНА: ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ВІЗОВОГО РЕЖИМУ

Два тижні тому з України надійшли приємні вістки, між іншим, і про лібералізацію візового режиму між Хорватією і Україною. З тієї нагоди ми попросили Посольство України в республіці Хорватія щоб для Нашої газети подало повнішу інформацію, котру тут і опубліковано:

15-16 грудня ц.р. відбувся офіційний візит в Україну Міністра закордонних справ та з питань європейської інтеграції Республіки Хорватія Колінди Грабар Кітарович.

В ході візиту відбулися переговори з Президентом України В.А.Ющенком, Головою Верховної Ради України В.М.Литвином, з Віце-прем'єр-міністром України В.А.Кириленком, Міністром закордонних справ України Б.І.Тарасюком.

Метою візиту глави зовнішньополітичного відомства Хорватії в Україну стало обговорення актуальних питань двоістороннього співробітництва в політичній, торговельно-економічній,
Стор. 2

*Бажаємо Вам веселих
Різдвяних свят та щастя й
успіху в Новому році*

Ще шліви Крачун у Нови рок

Sretan Božić i Nova godina

*Rođenje Krista – crkva Presvetog
Trojstva u Križevcima / fot.A.P.*

DESETA OBLJETNICA SREDIŠNJE KNJIŽNICE RUSINA I UKRAJINACA REPUBLIKE HRVATSKE

Deset godina smo s vama i za vas

Prvih deset godina je iza nas. Kažu da je to prva «ozbiljna» obljetnica za svaku ustanovu, pa ni Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca RH nije iznimka. U ovih deset godina, svaki dan je nosio svoje brige i radosti, male pobjede i neizbježne poraze. Kad se pogleda od čega smo počeli i što imamo sada - imamo čime biti zadovoljni. Fond Središnje knjižnice, koji je na početku bio stvoren od donacije knjiga iz Kulturno-prosvjetnog društva Rusina i Ukrajinaca Zagreba, porastao je na 2500 jedinica knjižnične građe. U tome značajni dio zauzima video i audio-vizualna građa, rječnici, foto-albumi pa čak i raritetna izdanja. Međutim, kad je sav taj materijal trebalo objediniti i prezentirati za javnost, postavilo pitanje koji je način najprikladniji. Svih ovih godina u Središnjoj knjižnici je bilo mnogo književnih, memorijalnih i glazbenih večeri, te izložaba i predavanja. Zato postoji jako puno fotografija i drugog **Str. 5**

МИ ПІДТРИМУЄМО ВСЕ УКРАЇНСТВО ІНТЕРВ'Ю З Й.В. ВІКТОРОМ АНДРІЙОВИЧЕМ КИРИКОМ

*Українській і русинській
громаді Республіки Хорватія*

Шановні земляки! Дорогі друзі!

Від щирого серця вітаю усіх Вас з Різдвом Христовим та Новим Роком!

Бажаю, щоб турботи минулого року ми з Вами залишили історії, а всі мрії та життєві задуми обов'язково здійснились у Новому – 2006 році.

Впевнений, що ці Світлі свята принесуть усім нам нові радісні почуття, які зроблять Новий рік ще яскравішим та цікавішим.

Нехай в Новому році множаться наші громади, нехай будуть здорові усі наші рідні і близькі та нехай до нас буде лагідною і прихильною Доля.

Доброго здоров'я, сімейного тепла і вдачі усім Вам!

Слава Україні!

**З глибокою повагою,
Надзвичайний і Повноважний
Посол України Віктор КИРИК**

29 листопада ц.р. виповнилося чотири роки від вручення послом України в Республіці Хорватія В.А. Кириком вірчих грамот президентові РХ Степану Месічу. В.А. Кирик працював на різних дипломатичних посадах від 1973 р. На посаду Надзвичайного та повноважного Посла України в Республіці Хорватія та Боснії і Герцеговині (за сумісництвом) ступив з функції директора Департаменту консульської служби МЗС України, а до того був генеральним консулом України в Чикаго. За свою службу одержав численні нагороди й ордени.
Стор. 3

КОЗАК МАМАЙ «ЗАГОСТИВ» НА ПРАЗНИК В ЛИПОВЛЯНАХ

Козак Мамай
- липова скульптура
В'ячеслава Кривіцького
Стор. 6

ХОРВАТІЯ – УКРАЇНА: ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ВІЗОВОГО РЕЖИМУ

Продовження зі стор. 1

науковій та культурній сферах, а також окремих проблем міжнародного життя.

В ході переговорів констатовано, що в українсько-хорватському двосторонньому діалозі відсутні проблемні питання, а відносини між Україною та Республікою Хорватія активно розвиваються, про що свідчить динамічний політичний діалог на вищому рівні.

Українська сторона подякувала Хорватії за підтримку прагнень України стати повноправним членом Світової організації торгівлі, зокрема за підписання 23 листопада ц.р. Протоколу про взаємний доступ до ринків товарів і послуг, який наближає Україну до цієї мети.

Розглянуто блок питань активізації торгівельно-економічної складової відносин. Сторони визнали, що існують значні можливості співпраці в сфері металургії, деревообробки, фармакології, харчової промисловості, енергетики, транспорту тощо.

Окремо розглянуто питання співробітництва двох країн в сфері європейської та євроатлантичної

інтеграції. Глава зовнішньополітичного відомства РХ поділилася досвідом Хорватії у здійсненні активних кроків на шляху до набуття членства в Євросоюзі.

*Міністр Колінда
Грабар Кітарович*

www.mvp.hr

В ході візиту було обговорено низку питань в консульській сфері, констатовано необхідність подальшого процесу лібералізації взаємного візового режиму. Зокрема, було підписано Угоду між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Хорватія про взаємні поїздки громадян. Угодою передбачено оформлення багаторазових віз терміном дії до 5 років, а також безкоштовне оформлення віз таким категоріям як студенти, учні, учасники міжкурядових програм культурного обміну, науковим і освітнім співробітникам, учасникам спортивних змагань та програм обміну між містами-побратимами.

Сторони домовилися пришвидшити виконання внутрішньодержавних процедур для набуття чинності цієї Угоди до травня ц.р., тобто до початку туристичного сезону.

Посольство України в Республіці Хорватія

ДЕНЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

6 грудня 2005 року в м. Загребі в ресторані готелю "Палас", було організовано апаратом аташе з питань оборони України в Республіці Хорватія прийом з нагоди 14-ї річниці з Дня створення Збройних Сил України. На прийомі, разом з представниками Посольства України в республіці Хорватія, були присутні високі посадові особи Міністерства оборони РХ, Головного штабу ЗС РХ, керівний склад управлінь та служб оборонного відомства Хорватії, представники дипломатичного корпусу та української діаспори.

*Аташе з питань оборони при Посольстві
України в Республіці Хорватія, полковник
Володимир Кондратюк, вітає гостей*

ПАНАХИДА ЗА ПОМЕРЛИХ ПІД ЧАС ГОЛОДОМОРУ 1932/33 рр.

Панахиду правив о. Петро Рибчин

В Загребі, в тимчасовій каплиці в складі церкви Св. Кирила і Мефодія (яка зараз реставрується), 4 грудня ц.р., після літургії українською мовою в котрій було згадано біля 7 мільйонів жертв, відправлена панахида за померлих у штучному Великому голодоморі в Україні 1932/33 рр.

Разом з українцями зі Загреба, на згаданих відправах були присутні і представники Посольства України в Хорватії, очолювані Послом Віктором Кириком котрий під час спілкування після богослужіння звернувся до присутніх принагідними словами. #

SJEĆANJE NA ŽRTVE GLADOMORA U UKRAJINI

Vijeće ukrajinske nacionalne manjine grada Vukovara, organiziralo je obilježavanje 26. studenog – Dana sjećanja na žrtve *Gladomora* - genocida nametnutim izgladnjivanjem seljaštva u Ukrajini 1932/33.

Vukovarski Ukrajinci su se okupili u Ulici Vijeća Europe, gdje je najzastupljenija ukrajinska populacija u Gradu, te su se zajedničkom molitvom, paljenjem svijeća i minutom šutnje pridružili milijunima Ukrajinaca u svijetu koji su na sličan način obilježili taj događaj, kako bi prekinuli dugogodišnju šutnju i upoznali javnost o represiji u Ukrajini u sovjetsko vrijeme.

Marija Semenjuk

МИ ПІДТРИМУЄМО ВСЕ УКРАЇНСТВО ІНТЕРВ'Ю З ПОСЛОМ УКРАЇНИ Й.В. ВІКТОРОМ КИРИКОМ

Продовження зі стор. 1

З нагоди першої річниці Помаранчевої революції ми запросили Й.В. В.Кирика до розмови на ту та інші теми.

- Як Ви оцінюєте сьогоднішній стан наближення України до ЄС?

- На шляху до ЄС Україна протягом останнього року зробила цілу низку конкретних кроків. Прикладом цьому може слугувати проведення 1 грудня ц.р. у Києві Саміту Україна - Євросоюз, в якому взяв участь прем'єр-міністр Великобританії Е.Блер. В рамках Саміту українська сторона підписала низку важливих документів, зокрема, Угоду між Україною та ЄС про деякі аспекти повітряного сполучення, Угоду про співробітництво щодо цивільної глобальної навігаційної супутникової системи (ГНСС) та Меморандум про взаєморозуміння щодо співробітництва в енергетичній галузі. Важливою подією у відносинах України з країнами європейського співтовариства став початок переговорів про лібералізацію умов взаємних поїздок громадян. Серед іншого, в ході Саміту було затверджено План дій Україна - ЄС на наступний рік. Особливого значення має надання Україні статусу країни з ринковою економікою, що дає підстави говорити про нашу державу як про надійного торговельного партнера.

- Як, на Вашу думку, можуть виникнути проблеми в ході наближення України до Євросоюзу?

- Після семи десятирічного панування в Україні системи, яка не визнавала ринкові відносини, а також враховуючи той факт, що наша держава довгий час знаходилась у економічній кризі, найбільш болюче питання в інтеграційному процесі вбачаю якраз у реформах, спрямованих на перехід до ринкової системи господарювання та створенні відповідної законодавчої бази. Складним також є і питання усвідомлення українськими громадянами принципів життя у ринкових умовах, необхідністю їх пристосування до європейської моделі життя.

- Як би Ви могли охарактеризувати стан наближення України до НАТО?

- Україна вже давно є учасником програми "Партнерство заради миру" та має великий досвід співробітництва зі структурами НАТО. Набуття повноправного членства в Північноатлантичному альянсі значною мірою залежить від самої України, від її внутрішньої трансформації та готовності прийняти європейські цінності. Україна прагне пристосувати до стандартів країн-членів ЄС та НАТО не лише збройні сили, а і всю політичну і економічну структуру держави.

- Що сьогодні є головним у двосторонніх відносинах України з Хорватією?

- Наша зустріч проходить напередодні офіцій-

ного візиту в Україну Міністра закордонних справ та з питань європейської інтеграції Республіки Хорватія Колінди Грабар-Кітарович. (Інтерв'ю відбулось 13 грудня 2005 р. - завіт. А.П.) Програмою візиту заплановані зустрічі з Президентом України В.А.Ющенком, Головою Верховної Ради України В.М.Литвином, з Віце-прем'єр-міністром України В.А.Кириленком та Міністром закордонних справ України Б.І.Тарасюком. В рамках візиту передбачено обговорення двостороннього співробітництва між нашими країнами, а також очікується підписання угоди про спрощення візового режиму між Хорватією і Україною. Підписання цієї угоди, серед іншого, надасть нового імпульсу нашим економічним відносинам, які є надзвичайно важливими в умовах жорсткої конкуренції на зовнішніх ринках. Це стане відомо вже найближчим часом.

Й.В. Віктор А.Кирик під час одної зі зустрічей з А.Павлешиним

Користуючись нагодою хотів би нагадати, що нещодавно Україна і Хорватія підписали протокол про взаємний доступ на ринки товарів та послуг в контексті вступу України до СОТ. Безумовно, вирішення цього питання створює нові можливості для бізнесменів обох країн. Ми вдячні дружній Хорватії за підтримання нашого поступу до Світової організації торгівлі.

- Протягом останнього часу часто можна почути вираз «Світове українство», пояснить будь ласка це поняття.

- Багато поколінь мріяло про здобуття Україною своєї незалежності. І ця велична подія відбулась! Україна вже 14 років є незалежною і суверенною державою, яка сьогодні гарантує права та свободи українським громадянам. Однак, наша держава не забуває і про тих, хто за кордоном мріяв про незалежну Україну. За різними даними близько 20 мільйонів українців проживає в багатьох країнах світу. Я маю на увазі не лише етнічних українців, але й тих, чиє коріння походить з України. Українці в Україні це і бойки, лемки, гуцули, русини і багато інших етнічних груп, які називають себе українцями. Ми поважаємо і підтримуємо всіх тих, хто далеко від України, можливо, вже і не говорить українською мовою, але свідомо пов'язує себе з українською історією і культурою. Нарешті настали часи коли Україна зможе надати деяку фінансову підтримку культурним проектам наших земляків за кордоном. Це стало державною справою.

- Що сьогодні українська діаспора може очікувати від України, та навпаки?

- На мою думку, головним є те, щоб люди пишалися своїм українським походженням, передавали це почуття своїм дітям та підтримували зв'язки з Україною. Я також вважаю, що Україна, як я вже згадав, має більш ефективно допомагати своїй громаді у вирішенні культурних, видавничих та інформаційних проектів.

На стор. 4

МИ ПІДТРИМУЄМО ВСЕ УКРАЇНСТВО

ІНТЕРВ'Ю З ПОСЛОМ УКРАЇНИ Й.В. ВІКТОРОМ КИРИКОМ

Продовження зі стор. 3

- Якими Ви бачите відносини українців і русинів Хорватії з Україною?

- Я гордий тим, що працюючи вже чотири роки в Хорватії стало доброю традицією підтримка Посольством дружніх і тісних зв'язків з українсько-русинською громадою. Хотів би підкреслити також, що наша громада в Хорватії примітна своєю активністю, її відрізняють від представників інших меншин. Керівні структури нашої громади користуються авторитетом серед побратимських організацій не тільки в Європі, але і в світі.

- Яка офіційна позиція України щодо русинського питання?

- Я не вважаю себе спеціалістом, який би міг дати кваліфіковане роз'яснення щодо русинства. Однак, я з величезною повагою відношусь до русинів, які протягом віків зберегли свою мову та традиції. Відомо, що земля України була колискою для багатьох етносів близьким українцям, в тому

числі і для русинів. Як мені відомо у Верховній Раді України існує думка щодо необхідності належного відображення в українському законодавстві проблеми русинів як національної групи.

- Що би ще хотіли додати...?

- Насамперед, хотів би поздоровити усіх з наступаючими Різдвом Христовим, Новим роком та всіма святами, з яких починається Новий рік. І в Хорватії, і в Україні з перших днів нового року вирішуватимуться важливі для наших держав питання. Дуже хотілось би, щоб вони вирішувались успішно і в інтересах наших народів.

Що стосується України, то наприкінці березня ми будемо обирати новий склад Верховної Ради. Після цих виборів Україна, як і багато інших країн Євросоюзу, ще більше наблизиться до парламентської системи управління дотримуючись європейських принципів і цінностей.

Дякую за увагу. #

А.Павлешин

INICIRAN JE UKRAJINSKO-HRVATSKI FRAZEOLŠKI RJEČNIK

Dajući podršku i poticaj radnoj grupi, veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj Viktor Kyryk je podsjetio da i najdulji put počinje prvim korakom. Svoj doprinos radu grupe voljan je dati i bivši veleposlanik Hrvatske u Ukrajini Đuro Vidmarović.

Na inicijativu Društva za ukrajinsku kulturu, u Zagrebu je 17. prosinca 2005. u Društvu hrvatskih književnika (Trg bana Jelačića 7) održan prvi sastanak radne grupe za izradu ukrajinsko-hrvatskog frazeološkog rječnika.

Broj suradnika nije konačan, a iznalaženju analognih hrvatskih frazema ili pak tumačenja na hrvatskom, u samom početku prihvatili su se lektori i predavači sa Katedre za ukrajinski jezik i književnost: Tetyana Fuderer, Darija Pavlešen, Silvija Graljuk, Iva Lehunšek i Ana Dugandžić, te apsolut Domagoj Kliček. Većina iz radne grupe su i članovi spomenutog Društva koje je ujedno i nositelj ovog projekta.

Uz stručne savjete prof.dr. Milenka Popovića i mr.sc. Rajise Trostinske, elektro-ničke pripreme ukrajinskih frazema prihvatio se predsjednik Društva za ukrajinsku kulturu Aleksa Pavlešin

SVETOGA NIKOLE U SLAVONSKOM BRODU

U Radničkom domu u Slavonskom Brodu u utorak 06. prosinca 2005., KPD „Ukrajina“ je priredilo program povodom Svetog Nikole. Otvarajući svečanost, nazočje je pozdravila i o značenju svetkovanja Sv. Nikole govorila g-đa Jesenka Miškiv, a pod vodstvom g-đe Olje Andrusenko izveden je baletni program grupe „Brodski leptirići“. Svoj doprinos programu dao je i dječji orkestar Društva odsviravši nekoliko melodija.

Naravno, slavlje je kulminiralo dolaskom sv. Nikole i nezaobilaznog zločestog Krampusa, a sva-ki je dosljedno obavio svoju ulogu. Nakon podjele 70 paketića darova, Sveti Nikola je poručio djeci da se što više njih uključi u rad društva kroz sekciju folklora ili glazbe. Druženje se nastavilo i nakon odlaska sv. Nikole.

Mihajlo Semenjuk

Sv. Nikola i radost darivanja

SVEČANOST U HRVATSKO – UKRAJINSKOM DRUŠTVU PRIJATELJSTVA

U prostorijama Koordinacije društava prijateljstva u Bogovićevoj 2 u Zagrebu, 19. prosinca, održan je sastanak članova i prijatelja Hrvatsko-ukrajinskog društva prijateljstva. U nazočnosti veleposlanika Ukrajine u RH Nj. E. Viktora Kyryka i savjetnice iz Ministarstva vanjskih poslova g-đe Vladislave Matošin, predsjednik Društva mr. Ivica Trnokop osvrnuo se na rad Društva u proteklom periodu. Pritom je izdavanje monografije o aktivnostima Društva označio kao krunu rada u toku svojih dvaju mandata, te je najavio izbornu skupštinu Društva početkom iduće godine na kojoj bi rukovođenje trebalo preuzeti mlađa generacija uz svestranu podršku i savjete starih članova. K.T.

OSJEČKI „DRAVSKI VALOVI“ – SMOTRA ZBOROVA I PJEVAČKIH GRUPA

Povodom obilježavanja Dana grada Osijeka, u starom Domu željezničara, u Radićevoj ulici u Osijeku, 4. prosinca održan je Prvi susret zborova i pjevačkih grupa Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske pod nazivom «Dravski valovi».

Udruženi zbor društava „Ivan Franko“ i „Ukrajina“

Ljepota i raskoš ukrajinskih i rusinskih narodnih nošnji zablistala je i na ovoj manifestaciji, koju je organiziralo Kulturno-prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca iz Osijeka s ciljem suradnje među sudionicima i razvijanja kulturnog života, polazeći od toga da pjesma i

glazba najlakše dopiru do svih.

Na manifestaciji su sudjelovali KUD «Osif Kostelnik» - Vukovar, KUD «Jakim Hardi» - Petrovci, KPD «Ivan Franko» - Vukovar, KPD «Ukrajina» - Slavonski Brod i ženska izvorna grupa Doma kulture iz Ruskog Krstura.

Program je počeo u 16 sati, a po završetku, sudionici su posluženi čobancem, nakon čega se nastavilo druženje uz pjesmu i ples. *Marija Semenjuk*

Orkestar KUD-a «Jakim Hardi»

DESETA OBLJETNICA SREDIŠNJE KNJIŽNICE RUSINA I UKRAJINACA REPUBLIKE HRVATSKE

Nastavak s 1. stranice

vizualnog materijala, koji je trebalo prezentirati u prikladnom obliku. Ispostavilo se da je za tu potrebu vrlo pogodan multimedijalni CD koji bi uz tekst i glazbu sadržavao i fotografije – kao pregled rada u proteklom desetljeću. Projekt je uspio uz financijsku pomoć Saveza Rusina i Ukrajinaca RH i pomoć Društva za ukrajinsku kulturu u pripremi i ustupanju dokumentarnih fotografija.

U prostorijama KGZ-Gradske knjižnice, 16. prosinca, u nazočnosti visokih gostiju, vjernih korisnika i posjetitelja predstavljen je CD pod nazivom „Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca - 10. obljetnica“. U ovoj svečanoj prigodi nazočne su pozdravili: ravnateljica KGZ Davorka Bastić, voditeljica Gradske knjižnice mr. Ljiljana Sabljak, predsjednik Saveza Rusina i Ukrajinaca RH Slavko Burda i Veleposlanik Ukrajine i Republici Hrvatskoj Nj. E. Viktor Kyryk. Rad knjižnice je opisan s puno pohvalnih riječi, što je dobar poticaj da se tako nastavi i ubuduće.

Treba reći da je knjižnica, kao pravi slavljenik, u ovoj prigodi dobila

Zbog velike opsežnosti, gostima je prezentiran samo dio CD-a

Humor za „kiseo osmjeħ“

nekoliko darova koji su upotrijebili program. Veleposlanstvo Ukrajine je nazočnima

predstavilo izložbu fotografija «Ukrajina – 1. godišnjica narančaste revolucije», a Društvo za ukrajinsku kulturu – izložbu ilustracija i karikatura objavljenih u «Našoj gazeti», koju je prezentirao njihov autor, predsjednik Društva, Aleksa Pavlešin. Treći poklon je posebno oduševio gledatelje. Kao poslastica na kraju zvučao je potpuri ukrajinskih pjesama koje je otpjevala akademska pjevačica i dirigent, članica KUD-a «Ivan Franko» iz Vukovara Larisa Uglješić.

Voditeljica SKRU Katarina Tlustenko

„PREŽIVJETI S PINGVINOM“ U ZAGREBU

U organizaciji izdavačke kuće V.B.Z i Edicije Božičević, u Zagrebu je, 05.12.2005. god., u teatru &TD održana promocija hrvatskih prijevoda romana «Preživjeti s pingvinom» i «Dobri anđeo smrti», jednog od najpoznatijih suvremenih pisaca Ukrajine - Andreja Kurkova. Ovog ukrajinskog pisca kriminalnih romana, koji vlada ukrajinskim, ali piše na ruskom jeziku, predstavili su književnik Borivoj Radaković, Hrvoje Božičević i Alida Bremer. O pojedinostima iz svoga stvaralaštva govorio je i sam autor, a pružio je i dodatni ugođaj otpjevavši nekoliko pjesama prateći se na pijaninu. #

КОЗАК МАМАЙ «ЗАГОСТИВ» НА ПРАЗНИК В ЛИПОВЛЯНАХ

В Липовлянах, 11 грудня 2005 року, відбулося храмове свято парафіяльної греко-католицької церкви Непорочного Зачаття св. Анни.

Торжественну літургію правив Владика крижевський Кир Славомір Мікловш, а разом служило 11 священників і липовлянський парох о. Ярослав Лецишин. Церковний хор гарно співав, а спів вела пані Анна Холовчук. Крім домашніх парафіян, богословів зі Загреба та гостей з других міст і регіонів, на торжестві були і поважні гості - посол України в РХ Віктор Кирик, консул Микола Джигун і аташе з питань культури Ярослав Симонов.

На літургії був і Й.Е. Віктор Кирик

Владика Славомір Мікловш зі священниками

Після літургії у церкві пролунала кобзарська пісня у супроводі бандури, а потім, до чоловічого голосу прилучився і альт. Ця коротка програма була вступом до посвячення скульптури козака Мамає, виробленої з липового дерева скульптором В. Кривіцьким. Після принагідної промови пароха о. Лицишина, згадану скульптуру, котра поставлена в подвір'ї парафіяльного дому, посвятив Владика Кир Славомір. Присутніх з цієї нагоди, привітав і Й.Е. Віктор Кирик. С.П.

Посвячення скульптури

SJEĆANJE NA HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

Piše Đuro Vidmarović – ambassador ret.

Prvi sam puta posjetio Svetu Zemlju, odnosno njezin dio koji danas obuhvaća Država Izrael, godine 1998. Bio sam u to vrijeme veleposlanik Republike Hrvatske u Ukrajini. Saznavši da su RH i Izrael potpisale dogovor o viznom režimu kojim se vlasnici diplomatskih putovnica oslobađaju obveza dobivanja viza, moj zamjenik g. Stjepan Glas i ja iskoristili smo priliku i odlučili se na hodočašće. S prof.dr. Adalbertom Rebićem, znanstvenikom koji je cijeli život posvetio proučavanju Svetog pisma, te odvođenju hodočasnika u Svetu Zemlju, dogovoreno je da doletimo iz Kijeva u Tel-Áviv, a zatim se priključimo hodočasničkoj grupi koju vodi iz Zagreba. Te je godine mjesec studeni u Ukrajini opravdavao svoj naziv. U kijevskoj zračnoj luci Borispilj ostavili smo ukrajinsku prijestolnicu na minus dvadeset stupnjeva, da bi nas u telavivskoj zračnoj luci dočekalo plus sedamnaest. Tada sam prvi put vidio židovske repatrijante, odnosno pripadnike židovske etničko-konfesionalne manjine u Ukrajini koji su odlučili napustiti zemlju u kojima su njihovi predci živjeli stoljećima i preseliti se u Erec-Izrael, svoju antičku pradomovinu, koja je 1948. g. obnovljena kao suverena država. Lavov, Ternopilj, Kijev i Odesa bijahu u XIX. st. mjesta narodnosnog preporoda Židova u tadašnjem Ruskom carstvu. Poglavitno se to odnosi na Odesu, kojoj su Židovi dali čak svoj pečat na kulturološkom, jezičnom, pa i etničkom planu.

Slijedeći moj posjet Svetoj Zemlji bio je na prijelazu 2003. u 2004. godinu. U Izraelu je bjesnjela infatada. Palestinska mladež jurišala je na židovske tenkove. Slike koje smo primali preko TV ekrana nisu ulijevale nadu. Radeći na knjizi putopisa predratnog hrvatskog cioniste Ezre Ukrainčika koji je opisao svoj pokušaj da od 1921. do 1924. sudjeluje i izgradnji

novog židovskog doma u pradomovini, želio sam izvornim fotografijama obogatiti tekst, kako bi suvremeni čitatelj i vizualno doživio vrijeme i prostor koji se u knjizi opisuje. S malom grupom od pet hrabrih hodočasnika krenuo sam u neizvjesnost. Imali smo sreću koja se rijetkima pruža. Pod vodstvom hrvatskog franjevca dr. Tomislava Vuka, profesora na Biblijskom institutu u Jeruzalemu, posjetili smo većinu nama svetih mjesta u kojima smo bili jedini, ili skoro

jedini hodočasnici. Teško je zamisliti u mirno vrijeme da ste u bazilici Navještenja u Nazaretu, u bazilici Kristovog rođenja u Betlehemu ili Kristovog Groba u Jeruzalemu, oslobođeni gužve i mnoštva hodočasnika, te da se možete s najvećom smirenošću usredotočiti na molitvu i odavanje počasti Onome zbog kojeg ste ovdje.

Treći posjet Svetoj zemlji desio se nedavno, od 16. do 26. studenog 2005. g. Premda naru-

šenog zdravlja, odvažio sam se na hodočašće, ponukan nekim bitnim događajima u privatnom životu.

Nisam kanio pisati o svojim hodočasničkim sjećanjima. Držao sam to nečim duboko osobnim i svaki napor pretočiti emocionalni naboj što ga u sebi nosim, u riječi, nisam smatrao mogućim. Na zamolbu gospodina Alekse Pavlešina, našeg uvaženog urednika, pristao sam nešto od tih sjećanja ipak staviti na papir, poglavito zbog toga što želim prenijeti našim dragim Ukrajincima jednu sliku koja se tiče njihove nazočnosti u Svetoj Zemlji.

Prvi pogled na Svetu Zemlju, naravno, kada napustite ogromnu zgradu zračne luke Ben Gurion, ostavio je na mene neponovljiv utisak. Krajolik je bio upravo onakvim kakvim sam ga zamišljao. Premda je sva tri puta bilo zimsko razdoblje, oko nas je bilo mnogo zelenila.

Nastavak na sljedećoj stranici

Betlehem – crkva Rođenja Isusovog

SJEĆANJE NA HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

Nastavak s prethodne stranice

Jizreelska dolina kao platno nekog francuskog impresioniste, Galilejsko jezero plavo i tajanstveno, Kafarnaum, Tabhga, Brdo Blaženstava, kana Galilejska, Brdo Tabor... mjesta kojima je kročio Krist i gdje je izgovorio najvažnije riječi upućene čovječanstvu. Palme, bugenvilije u cvatu, vulkansko crno kamenje, plavo nebo i modrina jezera gdje su ribarili Kristovi učenici. Vožnja jezerom. Čovjek u bijeloj haljini baca mrežu, kako bi nas podsjetio na biblijske slike. No njegova je mreža prazna. Brdo Tabor očarava, ushićuje, navodi na duboka i neslućena razmišljanja. Nebo i zemlja nigdje nisu tako blizu. Mozaici u Bazilici Preobraženja neponovljivo lijepi, mistični, naprosto se osjeća transcendentna pozadina ili nadahnuće, da ne kažemo patetično, Božja ruka koja je vodila umjetnika. Ruševine jedna iznad druge potvrđuju snagu Crkve Kristove, ali i vječitu borbu Dobra i Zla na ovom jedinstvenom komadiću naše Planete. U Svetoj Zemlji vjernik, pa i agnostik, shvaća zašto se upravo ovdje rodio Krist, zašto se Riječ upravo ovdje ušatorila, zašto je ovdje na Golgoti Sin Božji mukom i uskrsnućem iskupio grijehe svijeta i stvorio novi svijet, novu duhovnost, nove vrijednosti i ponudio novi smjer povijesti ljudske vrste.

Nazaret ima najljepšu rimokatoličku crkvu na svijetu. Arhitekt je iznad kuće u kojoj je živjela Marija i gdje je izgovorila svoje "Neka mi bude po riječi tvojoj", u obliku šatora sagradio veličanstven hram koji sam doživio kao simfoniju posvećenu nazaretskoj djevici koja je postala Bogorodica.

Judejsko gorje priča je za sebe. Ta kamena pustinja jednako je mistična i lijepa kao i cvjetna Jizreelska dolina. Dolazimo do Jordana. Zaustavljamo se na mjestu uređenom za krštenje. Rijeka nevelika, voda u njoj tamno zelena s mnoštvom vrba i eukaliptusa čije se grane nadvile nad vodom poput nebeskog šatora.

Treba vidjeti Jerihon, tu čudesnu oazu usred kamenite pustinje, s brdom na kojem je Krist nakon krštenja 40 dana postio i dopuštao da ga sotona iskušava. Ondje je danas grčki pravoslavni manastir ukopan u samu stijenu planine, kao orlovsko gnijezdo, da ne kažem kao čudesna perla postavljena na grlo mističnoj planini. Prvi posjet Betlehemu otkrio nam je arapski grad u obnovi. Žustra građevinska aktivnost pripremala je mjesto Kristova rođenja za predstojeći jubilej i dolazak Svetog oca. Drugi posjet zbio se u koloni pravoslavnih monaha, pod pratnjom vojske, koji su ondje slavili Božić. Mjesto je bilo u vojnoj blokadi, mrtvo zbog policijskog sata, utučeno, ranjeno ratnim razaranjima, tužno. A Bazilika rođenja uvijek dostojanstvena, iznad špilje u kojoj se rodila Nada svijeta. Zbunjuje nejedinstvenost kršćana koji

su sveta mjesta pretvorili u svoja vlasništva, sa svim neugodnostima koja iz toga proizlaze za obični vjernički puk.

Jeruzalem je jedan jedini na planeti. Ne zovu ga povijesni izvori bez razloga pupak svijeta. On je tajanstven i veličanstven, suveren i sumoran, nebeski i pozemljarski, rajski i zemaljski, mjesto gdje se gradilo i rušilo, gdje su se abrahamske Crkve sukobile do krvi, gdje i danas potomci njegovi ne žele jedni drugima ni mir, niti slogu.

Za nas Kršćane Jeruzalem je mjesto Golgote i Uskrsnuća, mjesto Posljednje večere na kojoj je utemeljena euharistija, mjesto krvavog znoja Kristovog u Getsemanskom vrtu, gdje se nalazi crkva "Dominus flevit" ("Gospodin plače") s jednim od najljepših umjetničkih prikaza Krista kojeg sam vidio, naime umjetnik Ga je prikazao kao kvočku koja krilima štiti svoje piliće. Mozaik je obrubljen tekstom koji ponavlja čuvene Kristove riječi iz Matejevog evanđelja, 23,37: "Jerusalem, Jerusalem, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas et nuloisti."

Ukrajince želim upozoriti na crkvu Očenaša na Maslinskoj gori, gdje su gotovo svi narodi svijeta na svojem materinskom jeziku napisali molitvu "Oče naš" koju nas je naučio moliti sam Krist. Na tim velikim uokvirenim tekstovima nalazi se ime naroda čijem jeziku molitva pripada. Moju pažnju skrenuli su tekstovi "Očenaša" napisani na dva jezika: moskovitskom i ukrajinskom. Nisam saznao kada su tekstovi postavljeni, jer sastavljači nisu ostavili upisanu godinu, kao neki drugi. Očito da su obje table postavili ljudi koji su poznavali povijest oba naroda, odnosno napore velikoruskih snaga da Ukrajincima oduzmu pravo na materinski jezik. Vjerujem da je upravo zbog toga lingvonim "ruski jezik" stavljen u izvorni oblik: "moskovitski jezik". Za uspomenu kupio sam fotografije obiju molitava (koje se prodaju u maloj prodavaonici suvenira), a sada ih prvi puta reproduciramo i time

činimo dostupnima našoj javnosti. Osim ovog mjesta, na ukrajinske vjernike podsjeća i lijepi mozaik Majke Božje Žarvaničke postavljen u dvorištu Bazilike Navještenja u Nazaretu. Ondje su Hrvati postavili mozaik svoje "Majke Božje Bistričke". Inače, treba s tugom kazati, da ni hrvatski, ni ukrajinski narod nemaju u Svetoj Zemlji niti jednu "svoju" crkvicu koja bi podsjećala na vjekovnu povezanost ovih naroda s Kristovom Domovinom. Bez vlastite države to se nije moglo učiniti.

U Zagrebu 14. prosinca 2005.

Duro Vidmarović

„Očenaš“ na ukrajinskom...

...i moskovitskom

П Р А З Н И К И Ч И « С Л А В И »

Дорогі країни!

Слово «праздник» не знайдете у совітських словниках. Там воно було небажане, бо нагадувало релігію. В поредних наших словниках воно означає валике сьвито (Різдво або Велигдень) та храмове сьвито куждої церкви. Між нашим народом означає і відпуст.

Пригадуютьсї дні, ек ми ходили пішки на «відпуст» до наших місцевостей на Петра, Матки Божої...Деякі йшли понад п'єтдесет колометрів до Славонского Кобашу в день «польского» Успене Богородиці (15 серпне). Ішли босоногі, їли варені яєчка, трохи сира, чосник, цибулю, кукурудзений або житний хліб...Українців з Босни і Славонії було так багато, що хорвати дозволили їм служити нашу Службу Божу, в які учасць брали всі прочани та любувалисї красі нашого літургійного сьпіву.

А слово «слава» має місце в сербів свето єдної родини, ека відзначає день свого патрона небесного. Єнші православні народи такого света не мають.

В місцевостех, де ми проживали, коли був празник, готували трохи кращий обід: варили якусь курку, щоб врятувати єї від природної смерти, робили пироги з петльованої муки та натомісць «простого» хліба, мали «білий».

На празник приходила найблища родина, шо в той день прийшла на відпуст. Пізніше куждий господар старавсї знайти когось з другого села, щоб він був у него, а той у него на празнику. Саме собов було зрозумілим, шо бідний сходивсї з таким самим, богатий з богатим...

(Партияши до церкви не йшли. Приходили тільки до свої родини пити і жерти.) Люди не «хлепали» багато горівки, бо комуністи мали під контролє єї вироблюванє; про пиво нікому і не снилосї. Богато з нас за жите єго не понюхали...Так то було колис, коли ми було «заосталі», бідніші, жили в страсї Божому. Богато років наші празники в Дервенті, Приняворі, Лишні, Хорвачинах, Дев'єтині...були незамисливими без такої парсуни, шо всі ми єго називали Стахом з Дервенти. Він звідси і походив. У своім «календарі» мав усї «празники», на які шов пішки (правий прочани!), з кошиком, якого заповнював дарами, шо єго щедро обдаровували господині. Мав він і «грішні» думки. «Розганєючи» своім кошиком натовп у переповнених церках, користавсї тим, шо «щипав» дівчит за найкращу частину тіла. Деєкі сим раділи, але коли вигіли хто се робит, чїхали болече місце та втікали від «Дурного Стаха».Можна сказати, шо з відходом легендарного

Стаха і наші празники стали їншими.

Пішки на «празник» вже ніхто не ходит. У моїм «раї» на землі ті, шо мають єкіс гавта-гарадайки, в той день їдут ними під церкву, жеби їх вигіти. (До церкви і сєго днє не заходє). На празниковий обід мусит обов'єзково бути печена свинка, а хто має трохи більше грошів, додає ше і ягнетко. Цей звичай перебрали ми від наших сєсїдів. Чесом нема грошів на се, траба позичати...Не закатрупити єкусь зі згаданих тварин – вважаєтсї скупарством та хто знає єков холєров!

«Покликати» на празник чим більше гостей, а потім сим хвалитисї – мрія куждого господара і господині. Розумієтсї, шо валика частина «госців» не була ні блисько церкви... Також ні жінки, шо приготєвлєли се «обжирство». Але пиво і різні горівки мусят бути в такї кількості, шоби празник памнетавсї єкнайдовше... А того «нешасника», до єкого на празник прибуло двоє-тєое людей, не зараховуют, шо єго робив і св'єткував!

Найбільші «трагедії» суть там, де росварєні родини. До рєчї, вони «сї посварили» черєз такї «причини», шо навіт вічні вороги – кїт і пес, про се не думают. Колис, ек мали багато роботи коло діточок і господарки, не мали єсу на плєотки.

Живучи в сєсїдстві з сербами, часто з ними споріднені черєз шлюби, почили й українці відвідувати «слави», а тим самим серби наші «празники». Дійшло вже до того, шо наші сєсїди почили ходити на «українску славу». А наші то вважають нормальним та доходит до того, шо наші відпусти трачут церковний зміст, а набирають їншого значєнє: погамцяти та посв'єткувати з родинєв та ружними «прочанами».

А моя Панасиха та ше кілька таких самих, признають само той празник, на єкім було багато ксьєндзів, не важне скільки котрийсь від них «розтягнув» своє казанє... Нічого, куждий має свїй смак!

Буде досит з мене. Почив з таков благороднов справєв, ек свєткуванє празників, а кінчу грїхом. Не берїт мені се за злє. Грїшу пїслє празнику, коли доїдаю заморожєних порєсєт, баранчиків, когутів...Пива і ружних «алкохолів» у мене - «цїла купа». Обдарували мене мої нащадки.

Файно! Трохи-м з вами побулькав, на душї лєкше стало. Не гнївайтис, але ясе мусів комусь сказати. І сєго разу, цалком номальнє, поздоровлє вас дідо

Панас Бездольний

(Це є перше публікуваннє цьєго «листа» - замїт. НГ)

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č :		
	Društvo za ukrajinsku kulturu		
	Товариство української культури		
	Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA		
	Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb		
	2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9		
	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje		
	prve nedjelje u mjesecu		
	sa stankom u srpnju i kolovožu		
	Glavni i tehnički urednik:		
	Aleksa Pavlešin		
	E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr		
	Tisak: FILEDATA d.o.o.		
	Boja – elektroničkim pisačem		
	U Zagrebu, 01.01.2006.		
	Naklada: 350 primjeraka		
	Tel. Društva i uredništva:		
	01 / 4635-884		

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ЗУСТРІВСЯ З ГОЛОВОЮ ПАРЛАМЕНТУ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ ВЛАДІМІРОМ ШЕКСОМ

www.president.gov.ua ; Київ, 31 січня 2006 р.

Президент України Віктор Ющенко зустрівся з Головою Парламенту Республіки Хорватія Владіміром Шексом, який перебуває в Україні з офіційним візитом.

Сторони обмінялися думками щодо питань енергетичної незалежності та енергозбереження. **Стор. 3**

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ – КОЛИСКУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СЛОВ'ЯНСЬКИХ НАРОДІВ

ІНТЕРВ'Ю ІЗ ЗАСТУПНИКОМ ПОСЛА УКРАЇНИ
В ХОРВАТІЇ ОЛЕКСАНДРОМ ЛЕВЧЕНКОМ

Буває і так, що про близьку особу, з котрою часто зустрічаємося й багато співпрацюємо, не знаємо так багато як собі уявляємо. Ось аж через чотири роки щось подібне я помітив стосовно вельмишановного пана Олександра Левченка, заступника Посла України в Республіці Хорватія.

Протягом цих років пан Левченко попри свої інші службові завдання багато зустрічався з українською й русинською громадою, її самодіяльними колективами та представниками. Проведено багато спільних заходів і з Товариством української культури, а й «Нашій газеті» пан Левченко весь час допомагав.

Розглядаючи знімки з різних заходів, можна помітити, що там, де він був організатором, майже завжди залишається поза кадром. Вдало підготував захід, і все відбувалося майже «само по собі», а він залишався непомітним (хоч сам із себе видний).

Щоб більше дізнатися про п. Левченка особисто та його роботу, ми звернулися до нього з проханням дати інтерв'ю.

Стор. 4 і 5

Олександр
Левченко

В ЗАГРЕБІ СВЯТКУВАЛИ ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

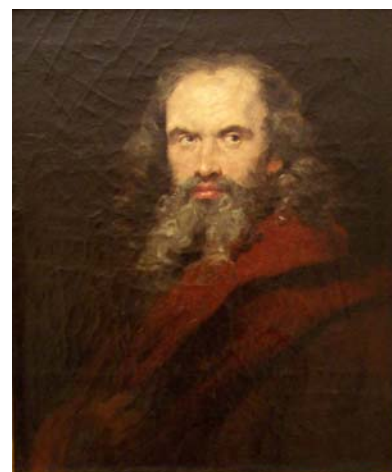

На початку прийому Посол України в Республіці Хорватія Віктор Кирик вручив грамоту за вагомий внесок в розвиток дружніх відносин між Хорватією й Україною - начальнику Департаменту з питань співробітництва МЗС РХ пані Весні Клаїч **Стор. 2**

U ZAGREBU IZLOŽEN RJEPINOV APOSTOL

Uvaženi suradnik „Naše gazete“ Dr.sc. Nikola Radić (vidjeti članak o izložbi ruske i ukrajinske avangarde u Bruxellesu – N.G. br.36/9 XI.2005.), imajući u vidu da je ruski slikar I.Rjepin slikao i ukrajinske motive, a i rođen je u Ukrajini, skrenuo mi je pozornost da je u Zagrebu u sklopu izložbe „Skriveno blago“ Muzeja za umjetnost i obrt izložena i njegova slika „Apostol“.

Unutar bogatih estetskih dojmova s ove nadasve vrijedne i zanimljive izložbe, koja će zbog velikog interesa posjetitelja biti otvorena sve do 26. ožujka o.g., naravno da mi je u središtu pozornosti bilo ovo Rjepinovo djelo. Vidjevši moje ušihenje, muzejski vodič mi je dozvolila i amaterski snimak „ako je bez blica“. **Str. 8**

Ilja J. Rjepin: APOSTOL
Rusija, oko 1890.
ulje na platnu 76 x 63 cm
(fundus MUO u Zagrebu)

В ЗАГРЕБІ СВЯТКУВАЛИ ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

З нагоди 87-ої річниці проголошення Акта злуки Української і Західноукраїнської народних республік, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Хорватія та Боснії й Герцеговині (за сумісництвом) 23 січня 2006 року влаштував в Загребі в Посольстві прийом, на який запросив представників МЗС РХ, духовенства, Кафедри української мови й літератури Загребського університету, заслужених культурних діячів та представників української громади з Хорватії та Боснії.

Фото – А.П.

Після виконання українського та хорватського гімнів Й.В. Віктор Кирик з дружиною Світланою попросили декана о. Івана Барщевського, щоб він прочитав молитву, і всі присутні вимолити „Отче наш“.

Й.В. В.А. Кирик, вітаючи присутніх, виголосив промову, а потім з привітанням виступив і голова Союзу русинів і українців РХ Славко Бурда.

З цієї нагоди пан Посол вручив грамоти за вагомий внесок у розвиток дружніх відносин між Хорватією й Україною начальнику Департаменту з питань співробітництва МЗС РХ пані Весні Клаїч, за внесок у розвиток української культури - пану Михайлу Семенюку із Славонського Броду, та за заслуги в роботі - пану Вячеславу Демидюку, котрий працює в Посольстві.

Пан Павло Головчук з Липовлян прочитав кілька своїх давніших віршів, а п. Василь Тимків з Боснії прочитав вірш „Велетні” Олексі Лавра з с. Хорвачани, котрий багато писав про боснійських українців. Зокрема присемною несподіванкою була змістовна розповідь заступника Посла Олександра Левченка про австрійського князя Вільгельма Габсбурга, народженого в Хорватії, котрий дуже шанував Україну. Навіть носив вишивану сорочку, і тому його звали Василь Вишиваний.

Святковий настрій був дуже урочистий і відчувалось наче то була зустріч великої сім'ї. На святковому столі гостям найбільше сподобалося і українське сало та свіжі вареники із шкварками. А як і завжди, де зійдуться українці – там можна почути українську пісню. Вона пролунала і в цій нагоді.

Василь Тимків, с. Лішня, Б і Х

НАСТАВЛJA SE PROJEKT RADIO-EMISIJA NA JEZICIMA NACIONALNIH MANJINA

Uspješnost emitiranja emisija na jezicima nacionalnih manjina na valovima vukovarskog radija «Dunav» tijekom srpnja, kolovoza i rujna prethodne godine i njihova slušateljnost, rezultirala je nastavkom projekta za još šest emisija tijekom siječnja i veljače 2006. godine. Riječ je o emisijama na ukrajinskom, mađarskom i rusinskom jeziku.

Tridesetminutne emisije emitiraju se svakog drugog tjedna s početkom u 17:30 sati. Emisiju na ukrajinskom jeziku, širokog tematskog opsega - političkog, kulturnog, prosvjetnog, sportskog i umjetničkog područja, uređuje i vodi Marija Semenjuk - članica Vijeća ukrajinske nacionalne manjine grada Vukovara, KPD «Ivan Franko» iz Vukovara i Društva za ukrajinsku kulturu, Zagreb. Emisiju na rusinskom jeziku uređuje i vodi Zvonimir Erdelji - dugogodišnji novinar, suradnik Saveza Rusina i Ukrajinaca RH i dopisnik „Nove Dumke“. Urednica emisije na mađarskom jeziku je mlada novinarka Marija Golub, inače djelatnica radija «Banska Kosa» u Belom Manastiru.

Emisije su nastavljene u velikoj mjeri zahvaljujući angažmanu direktorice radio «Dunava», Sanje Vukičević, koja je bila uporna u iznalaženju mogućnosti za financiranje projekta. Naravno, značajna je i podrška Koordinacije vijeća nacionalnih manjina Vukovarsko-srijemske županije, predstavnika nacionalnih manjina Vukovarsko-srijemske županije, članova Vijeća nacionalnih manjina grada Vukovara kao i ostalih manjinskih organizacija i udruga. *Marija Semenjuk*

SLAVONSKO BRODSKI BAL 2006.

Tradicionalni ukrajinski bal u Slavonskom Brodu, kojeg organizira KPD „Ukraina“, održao se 21. siječnja 2006., već po tradiciji - u hotelu „Park“. Nakon v.d. predsjednika Društva Jesenke Miškov, goste su pozdravili i zamjenik veleposlanika Ukrajine u RH Oлександр Levčenko, predsjednik Saveza Rusina i Ukrajinaca RH Slavko Burda i gradonačelnik Slavenskog Broda Mirko Duspara koji je na zabavi bio sa suprugom.

U dobrom raspoloženju, uz pratnju banjalučkog orkestra, kao solista uspješno se okušao i g-din Oлександр Levčenko

Zabava je počela programom koji su izveli kor i članovi dječije sekcije glazbenika KPD Ukrajina, te članovi folklorne skupine KPD „Taras Ševčenko“ iz Kaniže. U nastavku večeri goste su zabavljali sastavi „Romansa“ iz Gunje i orkestar KPD „Taras Ševčenko“ iz Banje Luke.

Po običaju, od društvenih igara i na ovom balu je bio rulet-ples te bogata tombola. Ove godine na bal se odazvao veći broj gostiju jer su organizatori poslali preko 200 pozivnica, a obavijesti o mjestu i vremenu održavanja zabave su bile i u sredstvima javnog informiranja. Bilo je gostiju i iz drugih mjesta RH, a također i iz Bosne.

Uz zahvalnost organizatorima na vrlo uspješno organiziranoj zabavi, mnogi su gosti ostali do ranih jutarnjih sati. Nakon rezimiranja, i predsjedništvo Društva je bilo sasvim zadovoljno, kako posjetom tako i cjelokupnim programom.

Mihajlo Semenjuk - Slavonski Brod

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ЗУСТРІВСЯ З ГОЛОВОЮ ПАРЛАМЕНТУ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ ВЛАДІМІРОМ ШЕКСОМ

Продовження зі стор. 1

Українська сторона поцікавилася хорватським досвідом системи роботи комунальних служб.

На зустрічі також йшлося про внутрішні політичні ситуації в обох країнах, проведення демократичних виборів та роботу парламентів.

Прес-служба Президента України

УКРАЇНА І ХОРВАТІЯ ЗАЦІКАВЛЕНІ В РОЗВИТКУ СПІВПРАЦІ В ТРАНСПОРТУВАННІ ЕНЕРГОНОСІЇВ І ТУРИСТИЧНІЙ СФЕРІ

www.ktm.gov.ua ; Київ, 30.01.2006

Україна і Хорватія зацікавлені у розвитку співпраці в транспортуванні енергоносіїв і туристичній сфері. Про це заявили під час зустрічі в Києві Прем'єр-міністр України Юрій Єхануров і голова парламенту Хорватії Владімір Шекс.

Юрій Єхануров, зокрема, відзначив, що Україна залишається надійним партнером у галузі поставок газу європейським країнам. Сторони також обговорили питання співпраці в розвитку нафтопроводу "Дружба-Адрія".

Крім того, Ю.Єхануров наголосив, що для України дуже важливим є євроінтеграційний досвід Хорватії, її досвід у розбудові парламентської республіки, а також підтримка хорватською стороною процесу вступу України до Світової організації торгівлі.

На думку глави українського Уряду, протягом найближчих 2-3 років має значно активізуватися торговельно-економічне співробітництво, зокрема ділові стосунки між бізнесменами двох країн.

Прес-служба Кабінету Міністрів

ДІЯЛЬНІСТЬ КПТ-ВА РУСИНІВ І УКРАЇНЦІВ В РІЄЦІ

Культурно-просвітне товариство м. Рієки є одним з наймолодших товариств у Хорватії, але стає все численнішим і все активніше заявляє про себе. Про це свідчить і той факт, що з 67 українців і русинів, зареєстрованих останнім переписом в Рієці, 43 з них є членами згаданого т-ва. В товаристві активно працює збірний хор і дитячий ансамбль, а також проходять такі маніфестації, як національні вечори, зустрічі й екскурсії.

Голова Т-ва Никола Чапко звітує про роботу

Наприкінці листопада минулого року відбулися річні звітно-виборчі збори Товариства, на котрих були присутні 30 членів з правом голосу. Панові Ніколі Чапку продовжено мандат голови Т-ва, на місце його заступниці обрана пані Світлана Стоїч, а секретаркою - пані Штефіца Хорват. Звітуючи про роботу, пан Никола Чапко відзначив, що хор Т-ва успішно виступив на Етнографічному огляді Приморсько-Горанської жупанії, а також і на національному фестивалі «Петрівський дзвін». В минулому році Товариство побувало в Україні як гість Закарпатського національного хору з Ужгороду, котрий святкував 65-у річницю заснування.

Багато заходів заплановано і на 2006 рік. Працюватиме хор дорослих, буде організовано дитячий колектив художньої самодіяльності, екскурсії по Хорватії, художні виставки. Хочемо також запросити фольклорну групу з України і організувати її виступ на одній із сцен міста. Але головним в діяльності Товариства є те (зокрема коли йдеться про русинів і українців цього регіону, а слід нагадати, що їх тут набагато менше, ніж наприклад, у Славонії), що вони мають можливість збиратися в приміщенні т-ва (в Рієці на Кантріді) і спілкуватися на рідній мові, привести своїх дітей та внуків. Так було і напередодні св. Миколая, коли в принагідній програмі діти декламували колядки й щедрівки, а за це були нагороджені дарунками. Наступна така зустріч запланована на Великдень, коли члени т-ва згадають народні великодні звичаї, щоб наші нащадки їх бачили і пам'ятали. *Марта Мартінчич*

Желько Мазурек

У ВУКОВАРІ ЗАСНОВАНА УКРАЇНСЬКА СПОРТИВНА СПІЛКА „ГОПАК”

42-річний українець з Вуковара, Желько Мазурек, 16 січня заснував спортивно-рекреативну спілку „Гопак”.

Рекордсмен колишньої Югославії у дисципліні підняття гирі сьогодні ставить перед собою мету перенести своє знання і досвід своїм співгромадянам і покращити їх психічне і фізичне самопочуття. Бажаючи прививати любов до української культури, українського спортивного, невтомного і непорушного духу, члени спілки слухають під час тренування українську музику, а спортивне знаряддя, для того, щоб нагадувало український прапор, пофарбоване у синьо-жовтий колір.

Марія Семенюк

ЛЮБИТЬ УКРАЇНУ – КОЛИСКУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СЛОВ'ЯНСЬКИХ НАРОДІВ

ІНТЕРВ'Ю ІЗ ЗАСТУПНИКОМ ПОСЛА УКРАЇНИ В ХОРВАТІЇ ОЛЕКСАНДРОМ ЛЕВЧЕНКОМ

Продовження зі стор. 1

Скажіть будь-ласка декілька слів про себе, про отриману освіту, роботу за фахом та діяльність в системі Міністерства закордонних справ України.

- Дякую за питання, а в телеграфному стилі відповів би так. Маю 42 роки. Одружений, маю доньку. В 1985 р. з відзнакою закінчив історичний факультет Київського університету ім.Т.Шевченка, за фахом викладач історії та суспільство знавства. Після закінчення університету майже сім років займався викладацькою роботою в середніх учбових закладах міста Києва та обіймав адміністративні посади в органах народної освіти. В 1990-93 роках заочно навчався в аспірантурі Інституту соціально-економічних проблем зарубіжних країн Академії наук України за спеціальністю всесвітня історія. Після проголошення незалежності України та значного розширення апарату Міністерства закордонних справ, на початку 1992 р. перейшов на роботу в систему зовнішньополітичного відомства нашої держави. Таким чином, 14 років перебуваю на дипломатичній службі. В 1999 році з відзнакою закінчив Дипломатичну академію при МЗС України (магістр зовнішньої політики та дипломатії). В 2003 р. заочно закінчив Академію зовнішньої торгівлі при Міністерстві економіки (магістр управління зовнішньоекономічною діяльністю). Активно володію хорватською та англійською мовами, пасивно італійською та болгарською. До приїзду в Хорватію працював заступником начальника управління політичного аналізу та інформації МЗС України. З лютого 2002 р. працюю радником з політичних питань нашої дипломатичної установи в Загребі з виконанням функцій заступника Посла.

У Липовлянах з учнями 2002 р.

перебування в Республіці Хорватія маю переконання, що нашої дипустанові вдалося значно розширити українсько-хорватські двосторонні зв'язки в сфері політичних, економічних та гуманітарних відносин. Стали регулярними взаємні візити Глав держав України і Хорватії. Так, президент РХ С.Месич побував з офіційними візитами в Україні в грудні 2001 р. та липні 2005 р. Президент України Л.Д.Кучма побував в Хорватії в жовтні 2002 р., Президент України В.А.Ющенко в лютому 2005 р. В цьому році також очікуємо візит до Хорватії

У Загребі, березня 2002 р.

З Президентом В.Ющенком в Загребі 2005 р.

Які важливі події протягом Вашого мандату в Хорватії ви могли б виокремити, що вдалося Посольству зробити протягом останніх чотирьох років?

- Враховуючи, що дипломатичний мандат триває, як правило, чотири роки, таким чином наприкінці свого

Глави Української держави. Був налагоджений інтенсивний міжпарламентський діалог. Голова Верховної Ради України В.М.Литвин у вересні 2005 р. здійснив перший офіційний візит керівника парламенту України до Хорватії. В ході цього візиту було підписано Меморандум про співробітництво між Верховною Радою України та Хорватським сабором. Це перший в історії Сабору документ, який уклав хорватський парламент із зарубіжним партнером. 30-31 січня ц.р. буде здійснено офіційний візит до України голови Хорватського сабору В.Шекса. Активно співпрацюють дві групи міжпарламентського співробітництва. В Саборі минулого скликання активну роль в діяльності парламентської групи „Хорватія-Україна” відіграв Борис Грالیук. Зараз цю групу очолює депутат Гордана Собол. Так от, наприкінці лютого ц.р. плануємо поїздку хорватських парламентарів з цієї групи до України. Окремо хочу виділити контакти, що йдуть по лінії двох зовнішньополітичних відомств. Вони досить активні, щорічно здійснюється візит керівника МЗС України або Хорватії, відповідно до Загребу та Києва. Останній такий візит був у грудні 2005 р., коли в Києві Міністрами закордонних справ України та РХ

Б.Тарасюком та К.Грабар Кітарович було підписано Угоду про спрощення режиму взаємних поїздок громадян. Ця угода готувалася багато років і я радий, що дві сторони її нарешті уклали. Нам вдалося після шести років затишшя розпочати діяльність міжурядової комісії з питань торговельно-економічного співробітництва. Рівень торговельно-економічних зв'язків за чотири роки зріс з 27 млн. дол. США до 90 млн. дол. США і є стабільна тенденція до його збільшення.

У Славонському Броді, березня 2004 р. - Пам'ять Голодомору

Які питання протягом чотирьох років в українсько-хорватських відносинах вдалося розв'язати, і яке з них для Вас особливо важливе?

- Після багатьох років переговорів вдалося досягти домовленості щодо лібералізації режиму взаємних поїздок громадян двох держав, що сприятиме розвитку торговельно-економічного співробітництва, науково-технічної та культурно-освітньої співпраці, молодіжним та туристичним обмінам. Після підписання в 1997 р. двосторонньої угоди про створення Змішаної міжурядової комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва ми на початку 2003 р. в Києві провели перше її засідання, а зараз готуємо в Загребі вже четверте. Раніше в середньому проходили один офіційний візит в рік, зараз їх кількість збільшена в три-чотири рази.

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ – КОЛИСКУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СЛОВ'ЯНСЬКИХ НАРОДІВ ІНТЕРВ'Ю ЗІ ЗАСТУПНИКОМ ПОСЛА УКРАЇНИ В ХОРВАТІЇ ОЛЕКСАНДРОМ ЛЕВЧЕНКОМ

Продовження з попередньої сторінки

Коли я прибув до Загребу в лютому 2002 р., то із здивуванням дізнався, що Договір про дружбу і співробітництво між нашими державами, проект якого я особисто отримав як відповідальний за регіон співробітник МЗС України від хорватського Посольства в Києві ще наприкінці 1992 р., до цих пір остаточно ще не узгоджений. Нашим Посольством протягом півроку було докладено максимальних зусиль і ми вийшли на укладання головного договірно-правового документа українсько-хорватського співробітництва, підпис під яким поставили Глави двох держав. Трохи більше ніж за півроку (в рекордно короткі строки) цей документ пройшов процедуру ратифікації у вищих законодавчих органах двох держав – Хорватському саборі та Верховній Раді України, а в серпні 2003 р. цей широко масштабний

На етно-виставці в Рісці – січня 2005 р.

договір набув чинності шляхом обміну дипломатичних нот. Ратифікація в двох парламентах була одноголосною, що засвідчило високий рівень довіри і поваги, а з іншого боку добре попрацювали і наші парламентські групи дружби. Я в МЗС України особисто займався підготовкою до укладання договорів про дружбу і співробітництво нашої держави з Польщею та Болгарією, але це було в далекому 1992 р., тому українсько-хорватський політичний договір для мене має окреме важливе значення.

Як ви оцінюєте культурно-просвітню діяльність українців і русинів Хорватії та що можна порадити для її розвитку.

- Головною культурно-освітньої організацією української діаспори в Хорватії є Союз русинів та українців РХ. За багато років свого існування Союз зробив чимало, хоча й існують поточні проблеми. Дуже важливим є те, що хорватська держава підтримує фінансово діяльність українсько-русинської громади. Вважаю дуже нагальним питання вивчення молоддю нашої діаспори української мови. Тут дуже багато проблем і найбільше роботи для товариств. Якщо молоді та і дорослі не багатимуть вивчати українську мову, значить процеси асиміляції в нашій громаді

З хором вуковарського КМТ-ва ім. Івана Франка на «Міклушевському літі 2005» відбуваються надто швидко.

Як історик та дипломат, можливо хочете сказати наприкінці на власний розсуд декілька слів.

- Якщо говорити про українсько-хорватські відносини, то треба не забувати, що наші народи дуже близькі за походженням. Саме з території України племена хорватів прибули до басейнів річок Сава і Дунай та Адриатичного моря наприкінці шостого – початку сьомого століття після Христа. На Балкани переселилася велика маса людей з території сучасної Центральної та Західної України (племена хорватів проживали в західній частині, в передгір'ях Карпат). Таким чином відійшло так багато людей, що на території України не було держави більше двох століть. Потім, у дев'ятому столітті з'являється древньокіївська держава. Так от, перша слов'янська держава на території України про яку згадували грецькі літописці в 4-7 ст. – держава антів фактично зникає з переселенням більшої частини її населення на Балкани в трикутнику Адриатичне море – річка Драва – Чорне море. Взагалі, треба розуміти, що територія України була батьківщиною більшості слов'янських народів, тому що слов'янський етнос формується в пер-

У Посольстві в Загребі, січня 2006 р.

шому столітті після Христа в трикутнику Дніпро – Карпати – Вісла (в основному збігається з етнічними межами українського народу), а потім поширюється на захід, північ та південь, пізніше схід. Тому Україна дуже цінує свої відносини зі слов'янськими державами, а окремо з Республікою Хорватія.

Ви помітили, що зараз в моді і генетичні дослідження походження народів. Так от для південно-слов'янських народів генетичний матеріал на рівні 30-35% слов'янського коріння цілком нормальний. Скажімо хорватські племена з України приходять на територію де проживає достатня кількість місцевого ілірського населення. Максимально хорватів могло прибути стільки ж скільки було і місцевих, але реально на половину-третину менше. Проте слов'яни стають політично домінуючими, стає пануючою їх мова та звичаї, плюс, звісно, місцеві впливи. Деякий час хорвати та іліри живуть

На «Петровському дзвоні» 2004 р.

окремо, але потім проходять процеси взаємної асиміляції. Врахуємо, що після сьомого століття нема історичних свідчень про додаткові міграції слов'ян з теренів сучасної України на Балкани. При цьому слов'янська прабатьківщина (Дніпро-Карпати-Вісла) залишилися відсіченою угорською та румунською етнічною територією, а значить потік слов'янської крові припиняється на початку того ж сьомого століття, тоді як етнічні впливи сусідніх неслов'янських народів продовжуються 12-13 віків. Отже, сьогоднішніх 30-35% генетичного слов'янського коріння у хорватів абсолютно в нормі. В українців, з огляду на їх слов'янську автохтонність, цей відсоток мабуть буде більшим ніж вдвічі. Так що любіть Україну – колиску європейських слов'янських народів.

Спасибі за приємну зустріч і цінну розмову, а також за численні моменти, коли Ви допомагали Товариству української культури і „Нашій газеті”.

Алекса Павлешин

За повідомленням Надзвичайного і Повноважного Посла України в Республіці Хорватія В.А.Кирика (лист №61312/36-169-034 від 17.01.2006), з нагоди 87-ої річниці проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки та з метою консолідації суспільства й утвердження громадянської злагоди, 13 січня 2006 року Президент України В.А.Ющенко видав Указ про відзначення у 2006 році Дня Соборності України. До того Наша газета подає довідку МЗС України.

ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

Інформаційний матеріал з нагоди 87-ї річниці проголошення Акту злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки

Двадцять століття залишило нам у спадок вершинні події минулого, які, віддаляючись, не втрачають своєї значущості та актуальності, потребуючи осмислення сконцентрованого в них історичного досвіду боротьби українства за свободу, незалежність, державність. До таких подій належить 22 січня 1919 року - день ухвали Акту Злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки. Цій даті судилося навечно вкарбуватися в історію України величним національним святом - Днем Соборності.

Саме того зимового дня в золотoverхому Києві під перегук дзвонів Святої Софії було ухвалено рішення про об'єднання двох, розділених історичною прірвою, гілок українського народу. В Універсалі Директорії УНР наголошувалося: "Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України. Однині є єдина незалежна Українська Народна Республіка".

Так, спираючись на заповітні мрії і широке волевиявлення обох частин українства, враховуючи об'єктивні історичні, політичні, духовні, правові аспекти цього тривалого й болісного процесу, постала єдина соборна Українська держава.

Оцінюючи тоді цю важливу подію, відомий український політичний діяч і публіцист Сергій Єфремов писав: "Того дня оформлено і затверджено акт поєднання двох досі порізнених частин України. Розпанахане, од віків, переполовинене тіло національне зробило останній акт, щоб зростись не тільки духом, бо це давно вже зроблено, а й у політичних формах".

Проте, як відомо, тоді українському народу не вдалося реалізувати свій історичний шанс. У тих складних внутрішніх та зовнішньополітичних умовах об'єднання завершити не вдалося. Україна залишалася бездержавною, роз'єднаною етнічно, роздертою територіально, поневоленою національно. Втрата державності знову перетворила соборність українських земель на ідеал, невітлену мрію, одвічне бажання. На щастя, ті часи для України вже минули. Твердо віримо, що назавжди.

Акт Злуки був глибоко детермінований історично і спирався на споконвічну мрію українського народу про незалежну, соборну національну державу. Він став могутнім виявом волі українців до етнічної й територіальної консолідації, свідченням

їх динамічної самоідентифікації, становлення політичної нації.

Ідея соборності українських земель набула державного статусу, в наступні десятиліття залишалась інтегральним чинником і чи не єдиним неконтоверсійним положенням програмних цілей усіх течій національно-визвольного руху.

Акт Соборності надав завершеної форми самостійній українській державі, сприяв подоланню рудиментів федералізму в ментальності національної політичної еліти.

Об'єднання мало і практично-політичний аспект, адже обидві держави потребували концентрації збройних сил та взаємної допомоги для захисту своїх територій від іноземного військового втручання, яке на той час набуло форми агресії.

Об'єднання УНР і ЗУНР стало моделлю цивілізованого демократичного, неекспансіоністського збирання територій в єдиній суверенній державі. Етнонаціональна консолідація базувалася на таких засадничих принципах, як історичне само усвідомлення спільності, ідеали свободи і незалежності, добровільне волевиявлення, опора на власні політичні і матеріальні ресурси. Разом з ухваленням Універсалу про злуку УНР і ЗУНР Трудовий конгрес задекларував, що об'єднана УНР "не має й думки забрати під свою владу чужі землі".

Важливим є й факт легітимності завершального соборницького процесу, який передував Акту Злуки. Ініціатори об'єднавчого руху - Українська Національна Рада та Директорія УНР - ще 1 грудня 1918 року уклали Предвступний договір про наміри об'єднати населення і території обох утворень в одній державі.

У січні 1919 року Українська Національна Рада у Станіславі прийняла ухвалу про злуку і надала повноваження своїй делегації завершити оформлення об'єднання двох держав. Президент Ради Євген Петрушевич наголошував: "По лінії з'єдинення не було між нами двох думок". І нарешті завершеного оформлення Акт Злуки дістав після ухвали Трудовим конгресом. Безперечно, сучасні правники і політики повинні робити певні поправки на складні й динамічні процеси української революції, які чимало державних рішень змушували ухвалювати за спрощеною процедурою.

Продовження на наступній сторінці

Київ, 22 січня 1919 р. - Мітинг на Софійській площі з нагоди проголошення Акта злуки ЗУНР і УНР

Фот. - www.svitohlyad.kiev.ua

ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

Продовження з попередньої сторінки

Об'єднавча акція 1919 року залишила глибинний слід в історичній пам'яті українського народу. Свідченням того стали січневі події 1990 року, коли крізь трухляві ідеологічні лещата агонізуючого режиму ця пам'ять вибухнула енергією інтелігенції і виструнчилась живим людським ланцюгом, єднаючи Київ і Львів, Схід і Захід України.

Якщо події кінця Першої світової війни спричинили крах об'єднавчих зусиль українського народу, то Друга світова війна стала каталізатором збирання роз'єднаних частин України. Вони потрапили в орбіту геополітичних інтересів двох антагоністичних тоталітарних режимів - радянського і фашистського.

У результаті нового перерозподілу Європи у 1939 році західноукраїнські землі були інкорпоровані до складу СРСР. Безперечно, тодішнє радянське керівництво вирішувало свої стратегічні завдання, нарощуючи територіальний тулуб держави, найменше турбувалося про соборність України та етнічну консолідацію українців. Якраз навпаки, воно розуміло, що західноукраїнське населення, особливо галичани, несуть на східні терени республіки небезпеку поширення "українського буржуазного націоналізму". Звідси й такі жорстокі методи "комунізації", масові репресії, численні депортації населення, братовбивче повоєнне упокорення Західної України.

Попри справжні наміри та сподівання партійно-державного керівництва СРСР, об'єднання всіх українських етнічних територій в одній, навіть квазідержавній структурі мало і позитивне значення. Насамперед, це соціальне піднесення, промислова модернізація краю, підвищення освітнього рівня людей тощо.

Населення східних та південних регіонів теж відчувало вплив своїх західних співвітчизників. Долаючи суцільні ідеологічні загати, їхня ментальність, культура, політичні настрої знаходили відгук, особливо в середовищі інтелігенції, інспірували дисидентський рух, сприяли національному пробудженню.

Безперечно, "золотий вересень" 1939 року не став ідеалом соборницьких устремлінь західноукраїнського населення. Йому набагато ближчим і зрозумілим був січневий Акт Злуки 1919 року. Не випадково, що одно з перших авторитетних громадських об'єднань краю, Галицька асамблея, ще на початку 1990-х років у своїй ухвалі "Про єдність українських земель" правовим підґрунтям входження західноукраїнських земель до України назвала саме Акт Злуки. У тому, що на Всеукраїнському референдумі східні та західні українці проголосували за незалежну, суверенну державу, теж простежується ідейна спадщина злуки, національна воля єдиного народу.

При всій неоднозначності сталінського "внеску" в об'єднання українських земель, не можна заперечити, що прирадянське співжиття українців в одній республіці створило певні передумови для територіальної інтеграції та національного самоусвідомлення.

Вони й стали базовими для динамічного процесу оформлення незалежності України як суверенної, соборної держави. Завдяки тому вона має повнокровну територію, усталені кордони і мирне життя громадян.

Сутнісною рисою української соборності є інтеграція етнічних земель, консолідація духовного і культурного життя, нівелювання регіональних бар'єрів. Акт Злуки насамперед був спробою ліквідації вікової роз'єднувальної межі між Заходом і Сходом України.

Унітарність нашої держави закріплена в Конституції України, а цілісність території виступає ключовим фактором її суверенітету. Проте історична спадщина старих розмежувальних ліній сьогодні подекуди проступає державному тілі України хворобливими плямами регіоналізму.

Гіпертрофія цього явища в сучасних умовах може породжувати сепаратистські настрої місцевих еліт, відцентрові тенденції політичного й економічного характеру.

Консолідуючим фактором соборності в незалежній Україні виступають міжнаціональна злагода і мир, толерантне співжиття титульної нації та корінних народів, національних меншин. Тому гармонізація міжнаціональних відносин може бути досягнута всебічним розвитком усіх етносів, їх подальшою інтеграцією і формуванням поліетнічної політичної нації. Зберегти одне з найсутніших надбань новітньої суверенної України - міжнаціональну злагоду - є не тільки велінням часу, але й заповіддю соборного існування суверенної держави.

Незалежна Україна в кінці XX століття стрімко ввійшла у світове співтовариство, отримала широке міжнародне визнання, створила дипломатичну службу. Подальша її інтеграція, насамперед до європейської спільноти, потребує вираженої державної політики у міжнародній сфері, гармонізації зовнішньополітичних орієнтацій різних груплення, знаходження балансу між динамічними геополітичними реаліями і пріоритетами національних інтересів, забезпечення високого міжнародного іміджу України.

Українська історична наука, долаючи кризовий стан, поступово розбирає ідеологічні завали минулої епохи, ліквідує численні історичні міфологеми, подаючи у всій складності тернистий шлях українського народу до незалежної, соборної держави. Тільки об'єктивність і правда можуть стати джерелом повчального історичного досвіду, застерегти сучасних будівничих нової України від необачних дій і помилкових рішень.

Поза сумнівом, це стосується і подій січня 1919 року, які стали героїчною сторінкою нашої історії, безцінним надбанням духовної скарбниці українського народу, свідченням його величних звитяг і драматичних невдач.

Ніби звертаючись до нас, один з творців Акту Злуки, державний секретар ЗУНР Льонгін Цегельський говорив про день 22 січня: "Це така дата, що її виучувати будуть напам'ять українські діти грядущих поколінь побіч таких дат, як дата Хрещення Русі, як битва над Калкою, як битва під Полтавою або зруйнування Січі". Його слова справді стали пророчими.

Відзначення Дня Соборності, вшанування творців Акту Злуки це не тільки іманентна суспільна потреба, а й наш моральний імператив берегти світлу пам'ять незліченних жертв, принесених українським народом на олтар незалежності, соборності, державності.

Січень 2006 року

МЗС України

U ZAGREBU IZLOŽEN RJEPINOV APOSTOL

Nastavak s 1. str.

Naišavši i na diskretne indikacije da negdje u Zagrebu postoji još i „drugi Rjepin“, zamolio sam direktora Muzeja za umjetnost i obrt, gospodina Miroslava Gašparovića, ujedno i voditelja zbirke slika i grafika, za obavijest o izloženom „Apostolu“, odnosno „Rjepinu u nas“.

Ljubaznom susretljivošću gospodina Gašparovića, uz napomenu da je iz fotodokumentacije Muzeja za umjetnost i obrt na raspolaganju i fotografija Rjepinovog „Apostola“, koju je snimio gospodin Srećko Budek, dobio sam osnovne podatke o spomenutom djelu i njegovom autoru te ih sa zahvalnošću objavljujem u dodatku, a o „drugom Rjepinu“.... A.P.

I. Rjepin:
Autoportret 1878.
www.infoukes.com

O I. Rjepinu i njegovoj slici „Apostol“:

Ilja Jefimiovič Rjepin: APOSTOL ; Rusija, oko 1890. ; ulje na platnu 76 x 63 cm ; sign. na poledini bojom: I Rjepin / "Apostol" ; MUO 25776

Ilja Jefimiovič Rjepin (Čugujev, 1844. - Kuokkala, Finska, 1930.) započeo je kao slikar ikona, da bi se kasnije upisao na Likovnu akademiju u St. Petersburgu. Dobio je 1873. šestogodišnju stipendiju za studij u inozemstvu; posjećuje Beč, Rim, te Pariz gdje radi dvije godine, nakon čega se vraća u St. Petersburg, gdje ubrzo postaje profesor za historijsko slikarstvo na Akademiji, a nešto kasnije i njezin rektor. Uveo je naturalizam u rusko slikarstvo. Njegove historijske scene često su imale i ideološke i socijalne komponente, a u pejzažnom slikarstvu uveo je plenerizam u rusko slikarstvo. Smatra se ključnom sponom između europskog slikarstva i ruske Moderne.

Slika „Apostol“ iz fundusa Muzeja snažan je portret nastao unutar njegova sakralnog ciklusa koji bitno odstupa od tradicionalnog ruskog slikarstva. M.G.

ЧУГУЇВ - БАТЬКІВЩИНА І. Ю. РЄПІНА

Уривки зі статті «Репінські місця» - Чугуїв - батьківщина І. Ю. Рєпіна - www.chuguev.kharkov.com

Видатний російський художник Ілля Юхимович Рєпін (1844-1930) дуже любив свою батьківщину - Україну, своє рідне місто - Чугуїв. У листі професору Харківського університету Д.І. Багалію в 1907 році І.Ю. Рєпін писав: "Ах, Слобідська Україна, у мене до неї усе більше і більше - рід недуги робиться - туга за батьківщиною."----- І.Ю. Рєпін народився 5 серпня 1844 року в родині військового поселенця, рядового солдата Чугуївського уланського полку Юхима Васильовича Рєпіна і його дружини Тетяни Степанівни, дочки військового поселенця Бочарова. ----- Один із самих яскравих і плідних періодів життя художника пов'язаний з його перебуванням на батьківщині в 1876-1877 роках. ----- На батьківщині І.Ю.Рєпіну працювалося добре. Він був вдома, і це багато в чому пояснює те піднесення творчості, що художник пережив тут. За 11 місяців перебування в рідному місті І.Ю.Рєпін написав цілий ряд портретів. ----- Життя провінції було йому цікаве. "Я недавно подорожував дня чотири по околицях сел, - писав художник В.В. Стасову. - Бував на весіллях,

базарах, у волостях, на постійних дворах, у шинках, у трактирах і церквах... Що це за принадність, що це за захват!!! Описати цього я не в змозі, але чого тільки я не наслухався, а головне не набачився за цей час!!! Це був чарівний сон. Та й сам Чугуїв - це чистий скарб!" ----- Літо 1877 року він

провів у Мохначі, селі розташованому недалеко від Чугуєва, на березі Дінця. Околиці Чугуєва і Мохнача художник відтворив у багатьох акварелях. ----- Наступні приїзди - у 1879 і в 1880 роках - були сумними. Занедужала і 3(16) травня померла в будинку на Никитинській вулиці мати художника. Після її смерті І.Ю. Рєпін дуже довго, 27 років, не був у рідному місті.

Знову художник приїхав у Чугуїв восени 1907 року разом із дружиною, письменницею Наталею Борисівною Нордман-Северовою. ----- Сам І.Ю. Рєпін по-новому, гостро сприймав і переживав красу рідних місць: "...я як у сні, - писав він Л.М.Толстому на другий день після приїзду. - Що це за диво!!! І я ніяк не припускав, що я народився і провів дитинство, отрочество і юність серед такої незвичайної і грандіозної природи!"

Останній раз Рєпін відвідав своє рідне місто в 1914 році, напередодні першої світової війни. Йому виповнилося 70 років. ----- Україна і рідне місто продовжували жити в пам'яті художника, у його творчості: останні картини - "Чорноморська вольниця" і "Гопак" - І.Ю. Рєпін присвятив батьківщині.

Художник помер 29 вересня 1930 року, і по його заповіту похований у саду "Пенатів" під гіркою, яку назвав "Чугуївською". ----- #

I. Рєпін: Українська дівчина біля загороди

www.abcgallery.com

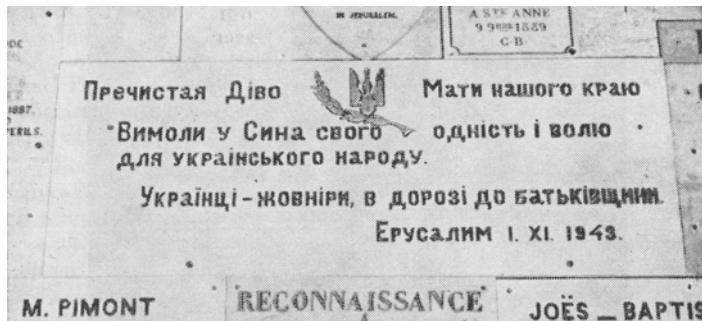
I. Рєпін: Запорозжці пишуть листа султану
www.abcgallery.com

ПРО ЩЕ ДЕКОТРІ УКРАЇНСЬКІ СЛІДИ НА СВЯТІЙ ЗЕМЛІ

Прочитавши в статті шановного проф. Джуро Відмаровіча, опублікованій під заголовком «Sjećanje na hodočašće u Svetu Zemlju» в минулому номері 1-(38) «Нашої газети», згадування про українські сліди на Святій Землі, пані Лідія Ніколіч із Загреба, щоб повідомити читачів про ще декотрі цікаві факти на цю тему, принесла в редакцію три книги й журнал «Громада», який видають українці Угорщини, в яких виділено важливі місця.

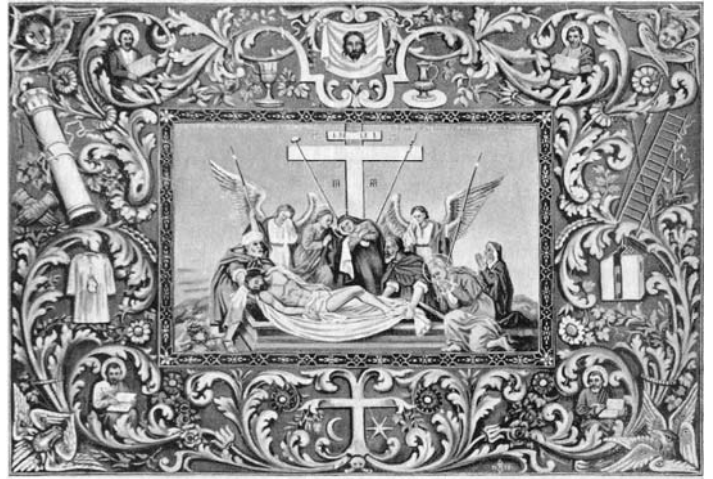
По-перше, посилаючись на «Дневник українського паломництва з Канади до Святої Землі» (о. д-р Юрій Федорів – «НА СВЯТИХ МІСЦЯХ» Торонто, 1962 р.), подаємо цитату щодо плити з „Отче наш”: «...Найперше пішли оглянути церкву, де Христос молився: "Отче Наш". Від цієї молитви й цю святиню названо церквою Отченашу. Її називають також із латинська "Патер Ностер". Збудували цю церкву хрестоносці в XII столітті.... Цікава ця святиня тим, що її стіни прикрашені фаянсовими плитами з молитвою Отче Наш у різних мовах. Є там плита з текстом Отченашу в старослов'янській та українській мовах....», а в тій книзі, під фотографією згаданої плити є довідка «Таблиця Господньої Молитви в церкві Отченашу. Цю таблицю фундували українські вигнанці за 2-ої світової війни.»

У згаданій книзі подана також і фотографія пам'ятної дошки в підвалі церкви св. Анни з текстом: «Пречистая Діво ; Мати нашого краю ; Вимолі у Сина свого одність і волю для українського народу. ; Українці – жовніри, в дорозі до батьківщини. ; Єрусалим I. XI. 1943.»

Українська таблиця в підвалі церкви св. Анни, де вснула Пресвята Богородиця.

У другій книзі „Враження від подорожі й опис святих місць” д-р Володимир Мурович («ПО СВЯТІЙ ЗЕМЛІ», Мюнхен 1959), згадує таку цікаву річ: «Напроти каплиці Господнього Гробу знаходиться храм грецького патріарха, також під куполом. Тут Греки відправляють свої Богослужіння без перешкоди і ви, коли перебуваєте в храмі в іншому місці, почуєте здалека гарні співы Грецького хору. Тут, на підвищенні, у вигляді стола, лежала колись плащаниця, подарована нашим гетьманом Іваном Мазепою, Вона синього кольору з багатьма червоними орнаментами. В її кутах є представлені євангелісти, а в середині є малюнок, що представляє Ісуса Христа, як Його здійсмають з хреста*). Над цим образом є виготований золотом напис староукраїнською мовою; «Подарунок ІОГО Гетьманської Величності Івана Мазепи, Українського Гетьмана»,... *) Сьогодні ця плащаниця знаходиться зараз при вході над Плиткою намазаний.

Плащаниця — дар гетьмана Івана Мазепи для храму Господнього Гробу

Третя книжка, «ДВІ РУСИ» (бібліотека газети «День», Київ 2003 р.), подає і статтю Ігора Сюдюкова «Дари Івана Мазепи». Посилаючись на писання М. Грушевського, І. Сюдюков згадує Єрусалим, що там в церкві Гроба Господнього, «і досі вживають срібну плиту Мазепи, російського (тобто українського. – І.С.) гетьмана». На жаль, не сказано де є то Грушевським написане.

Коротка довідка про зв'язки гетьмана І.Мазепи із Святою Землею подана і в частині статті Надії Музичук «УКРАЇНСЬКЕ БАРОКО ДОБИ ГЕТЬМАНА ІВАНА МАЗЕПИ» в журналі «Громада» №6(74) за 2004 р. (можливо здобути з електронного архіву www.ukrajinci.hu) : «...Опікуючись українською духовністю та культурою, надіючись на вічність душі свого народу, віруючи, що молитви біля Гробу Господнього захистять Україну, Іван Мазепа стає фундатором монастиря Святого Сави на Фаворі в Єрусалимі. Про це свідчать акти Бендерської комісії 1709 р., яка працювала після смерті гетьмана. Документи підтверджують, що на будівництво монастиря Святого Сави І. Мазепа дав в Батурині в 1701 р. архімандриту (пізніше патріарху) Єрусалимському Хрисанфу 50 000 золотих, а після закінчення будівництва монастиря і для інших місць Палестини відіслав цьому патріарху 30 000 дукатів, а також багато золотих, срібних речей та ін. Серед них був і срібний вівтар високохудожньої роботи в бароковому стилі, що його виготовили українські ювеліри. Вівтар був позначений гербом та іменем Івана Мазепи. Цей вівтар бачили ще на початку XX ст., але тепер його сліди загубилися, а монастир Святого Сави опинився у володінні Московського патріархату, де і по сьогоднішній день проголошують анафемі творцю і благодійнику монастиря - І. Мазепі...»

С.П.

МОРОЗНЕ ЗГАДУВАННЯ

Важкими шматками сніг падав так густо що будинки по той бік вулиці ледве назиралися, а здавалося помітним як галуззя під білим тягарем схиляється поволі. Вже довгі роки не було нагоди бачити таку зимову красу. А ще якби сісти в крісло біля розпаленої печі, загорнути ноги пледом та взяти якийсь роман когось з класиків, де є багаті північні зимові розмальовки – було б як в казці. Ну, під старість майже і ліпше біля теплового радіатора, а ось і унука підійшла, тай разом дивлячись через вікно, поділимося цією красою.

- Бабцю, що Ви так задумалися?

- А ось, пригадую давно минулі молоді літа, колишні справжні зими, давні міцні морози й сніги яких більше нема... Морозиво.

- Дійсно, там той стовп для афіш дістав таку велику снігову шапку що виглядає мов великий, багато накладений корнет морозива.

- Ах, не так просто.

- ??

- Знаєш, голубко, хоч морозиво існує здавен, не все було так просто зробити його як тепер бо не було холодильників. Морозиво розхолоджували льодом котрий здобували природнім способом. Зимою лідари на озерах сокирами лупали лід, гаками виймали і у великій кількості вкладали його в глибокі підмури. Там він топився дуже поволі і тому міг протриматися майже до наступного льоду.

- Ну, і що Ви в тім якраз пригадали?

- Згадала одну таку тріскучу зиму. Сніг до пояса, а підчас місячних ночей в лісі від морозу декотрі дерева тріскаючи розколювалися. Вдень трохи відпустило та могли відбуватися й дитячі зимові радощі.

Михась тягнув саночки через сніг розгорненою стежкою і вперто намагався мотузками в них впрягти свого песика. Показував йому бажану «конячу» роль для прикладу, але все було дарма. Песик все крутився навколо санок і заплёнтавши їх «шлейками» - щораз перевертав. Мати поралась в хаті і час від часу поглядала через вікно, та зирнувши понад снігом хоч верх коричневої вовняної шапочки, заспокоєна продовжувала роботу. Нарешті так зайнялась роботою що і про час забула. «Прокинуло» її скавуління песика перед дверми.

Бідний песик тремтів від морозу, а шерсть верхами позамерзала зліплена снігом. Ще ніколи так жалібно не скавулів з опущеним хвостом. Мати лиш хапнула хустку, назула ходаки й вибігла на двір. Ледве кликала Михася, бо від поганого передчуття в очах світ туманів, а на груди мов би скала привалилася. Не чути й не бачити Михася. А може бахур такі пішов човгатись по льоді на недалеке озерце.

Воно не дуже глибоке і підчас зими замерзає, а коли такий міцний холод, то напевне лід дуже грубий і зовсім безпечно човгатися. Така думка її заспокоїла поки швидко ішла в напрямі темно-червоною цеглою мурованої широкої хати на горбку над озером. Якраз тому що на горбку, одинока в окрузі ця хата мала такий великий підмур, а ще і біля озера, то газда за добрі гроші винаймлював той підмур кондитеру з міста. Там до літа охороняли лід для морозива.

Морозива?! Айой, та вчора лупали й виймали лід з озера. Мати прикликуючи бігла що аж духу не ставало. Ось нарешті й озеро.

На великій льодяній площі була небагато менша темніша пляма напівпрозорого тоншого льоду.

То вода від вчора знов замерзла. Як і звичайно – міцніше в краю як на середині.

Якраз там, на середині, лід був проламаний. Через кавалки льоду з води стирчала частина дитячих сан на якій зачепився шальок, а на воді біля них плавала коричнева вовняна шапка.

Мати не роздумуючи, ногу перед ногу, обережно рушила туди. Вже під прозорим льодом назирала і відому рукавицю, коли під ногами лід почав загрозливо тріскотіти. Скам'яніло стала. Як і сама застрягне, то і синочка не

врятує. Швидко поцуралася - та заводячи біжком до тої хати.

- Анно-о! ... Анно-о! ... Рятуй за Бога!...

Анна вибігла з хати – вже в кабаті й чоботах.

- Заспокойтесь сусідко – а я якраз до вас...

- Рятуйте, за Бога! Швидко! Давайте драбину й сокиру!... Щоб прорубати!... Малий під льодом!... Рятуйте!...

- То й хочу казати – Михась тут в хаті!

Матері попустила напруга але і сила. Схилилась на сусідку поки заходили в хату.

На лавці біля печі, замотаний ковдрою, сидів Михась. Переполохано, не кліпаючи, чорними оченятами дивився на матір очікуючи кару. А з матері прорвався гнів. Міцно талапнула малого поза вуха що аж впав з лавки. Сусідка скрикнула стримуючи матір, а Михась встав й скулився на лавці ледве чуйно скиглячи. Материнську душу мов кліщами вхопив біль. Посадила малого в поділок, обняла й цілувала його вогке волосся. Над піччю вимокала дитяча одежа. Каплі з неї падали на гарячу плиту й поспішали вбік, мов і ті слізки на лицях матері й синочка.

- Ось така то моя згадка про морозиво.

Далі, ми мовчки дивилися на ту зимову казкову красу. Здавалось що чути як сніг падаючи шумить.

Загреб, грудень 2005 р.

Баба Зося

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č :	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje	Tisak: FILEDATA d.o.o.
	Društvo za ukrajinsku kulturu	prve nedjelje u mjesecu	Boja – elektroničkim pisačem
	Товариство української культури	sa stankom u srpnju i kolovožu	U Zagrebu, 05.02.2006.
	Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA	Glavni i tehnički urednik:	Naklada: 350 primjeraka
	Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb	Aleksa Pavlešin	Tel. Društva i uredništva:
	2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	01 / 4635-884

USVOJEN PROGRAM RADA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE ZA 2006.

Vijest o 16. sjednici Savjeta, usvojeni Program rada za 2006. te odluku o financijskoj potpori programima udruga Ukrajinaca i Rusina, daje se u posebnom dodatku ovog broja Naše gazete.

*Вітаємо шановних читачів
з ювілейним*

«Нашої газети»

Товариство української культури

**ВІТАННЯ ПРЕЗИ-
ДЕНТА УКРАЇНИ
ВІКТОРА ЮЩЕНКА
З НАГОДИ
МІЖНАРОДНОГО
ДНЯ РІДНОЇ МОВИ
21 ЛЮТОГО 2006 р.**

На сторінці 2

УЧНІ ВІДСВЯТКУВАЛИ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

Дитячий спів у супроводі бандури

Двадцять першого лютого весь світ святкує День рідної мови. Це свято, яке нагадує кожній людині бабусю чи дідуся, які розповідали в дитинстві цікаві казки, маму та батька, які навчали першим літерам абетки і разом читали книжки. Визначним став цей день для українських дітей, які вивчають українську мову

і літературу в основних школах в Петрівцях, Славонському Броді, Шумечу, Каніжі і Липовлянах.

В організації Спілки викладачів українознавства і Славці Паньков-Карпи як організатора згадані учні разом зі своїми викладачами, по-перше, приїхали до Загреба в Посольство України в Хорватії, **Стор 2**

KRAJOLICI NACIONALNIH MANJINA NA MANIFESTACIJAMA KULTURNOG AMATERIZMA U HRVATSKOJ

Članak je na stranicama 4 i 5

Ukrajinci i Rusini u RH su posljednjih godina povećali broj svojih folklornih manifestacija, a sudjeluju i na multimanjinskim te međunarodnim i regionalnim smotrama. Pritom nastupaju uglavnom sa scenskim koreografijama, a manje s izvornim plesovima. Zbog boljeg uvida u stanje folklor nacionalnih manjina u Hrvatskoj, „Naša gazeta“ u ovom broju objavljuje isječke iz znanstvenog rada „Krajojlici nacionalnih manjina na manifestacijama kulturnog amaterizma u Hrvatskoj“ dr.sc. Naile Ceribašić, a posebno ga preporučuje našim amaterskim glazbeno-folklornim grupama i njihovim voditeljima.

Dr. sc. Naila Ceribašić (rođ. 1964. u Zagrebu) je viša znanstvena suradnica u Institutu za etnologiju i folkloristiku, naslovni docent etnomuzikologije na Sveučilištu u Zagrebu, članica uredništva znanstvenog časopisa *Narodna umjetnost* i stručna suradnica većeg broja smotri folkloru u Hrvatskoj. Rezultate svojih istraživanja izlagala je na međunarodnim i domaćim znanstvenim skupovima, a 2004. je organizirala međunarodni znanstveni skup posvećen glazbi i manjinama. Autorica je brojnih stručnih publikacija, urednica CD-a s glazbenom baštinom, a za svoj cjelokupni rad je i nagrađivana.

Dr.sc. Naila Ceribašić

Замість торішнього головного залу, цього року зовсім вистачав побічний зал, котрий був майже зовсім повнений гостями, налаштованих на традиційну забаву.

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР МІСТА ЗАГРЕБА

У суботу 25 лютого п.р. в ресторані «При загребській пивоварні» відбувся традиційний український вечір м. Загреба в організації КПТ русинів і українців Загреба. Біля 140 гостей розважав «Міні-оркестр Владіміра Сівча» з м. Нового Саду (Сербія). **Стор 3**

Вітання Президента України Віктора Ющенка з нагоди Міжнародного дня рідної мови

21 лютого 2006 р. (www.prezident.gov.ua)

Дорогі співвітчизники!

Щиро вітаю усіх громадян України з Міжнародним днем рідної мови.

За ухвалою ЮНЕСКО 21 лютого весь світ віддає шану трагічним подіям 1952 року. Тоді на території сучасної Народної Республіки Бангладеш було жорстоко придушено демонстрацію протесту, учасники якої виступили на захист рідної мови. Пам'ять про той героїчний вчинок спонукає нас сьогодні бути толерантними і терплячими, поважати право кожного народу на свою національну ідентичність.

Я переконаний – мовне питання посідає особливе місце в серцях українців. Через віки наш народ проніс світоч рідної мови. Це полум'я не зміг загасити ні Валуєвський циркуляр, ні Емський указ, ні насильницька русифікація часів радянської влади. Важко знайти мову, яка зазнавала подібного тиску й нищення. Сьогодні ми повертаємо їй статус мови великої європейської нації. Українське слово звучить гордо. Наша рідна мова лунає з найвищих трибун світу, нею захоплюються, їй аплодують стоячи.

Упевнений – народ, який поважає рідну мову, здатен з пошаною ставитися до мови свого сусіда. Україна стала домом для багатьох національностей. Ми свідомі своєї відповідальності за мовне розмаїття країни і готові зробити все задля збереження і розвитку культурної самобутності наших громадян. У цьому – запорука суспільної злагоди й демократичного розвитку України.

Віктор ЮЩЕНКО

ПРОЩАЛЬНИЙ ДРУЖНИЙ ПРИЙОМ ОЛЕКСАНДРА ЛЕВЧЕНКА

*Й.В. Віктор Кирик
дає Олександрові
Левченку грамоту
за заслуги на посаді
заступника Посла*

заступника Посла України в РХ. Тривога прощання із тутешніми знайомими, приятелями й співпрацівниками, а в ту мить і радість повернення додому, до тамтешніх приятелів, і перш за все, – до сім'ї.

Все те, що не було сказано у вітальних промовах, зібралось у віночку рідних пісень, які по-дружньому заспівали у супроводі двох акордеонів – одного з Боснії, а другого з Хорватії. Наприкінці і українці і не українці від щирого серця відспівали «Многая літа». С.П.

*Запрошені гості
зовсім поповни-
ли з'єднані вели-
кий і малий зал*

УЧНІ ВІДСВЯТКУВАЛИ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

Продовження зі стор. 1

Посол Віктор Кирик вітає учнів

де в присутності багатьох гостей мали можливість в короткій програмі показати чому вони навчилися протягом навчального року, а музичну частину прикрасила бандуристка Маріяна Карпа. Як і завжди, коли йдеться про українську діаспору в Хорватії, гостей щиро привітав Посол України Й.В. Віктор Кирик. Крім пана Посла гостей привітали керівники громадських організацій і установ, які займаються пропагандою і зберіганням української національної культури і директори шкіл. Незвичайний дарунок дали дітям і дорослим дівчатка балетної групи зі Славон-

ського Броду, які під керівництвом свого хореографа Олі Андрусенко (теж українки) вдало виконали маленьку балетну композицію.

Після Посольства діти мали нагоду відвідати і розглянути Хорватський Сабор, де була організована зустріч з депутатом Ніколою Маком, який в хорватському Парламенті представляє і українську національну меншину.

До речі, такі заходи пройшли не тільки в Загребі, але і в хорватських школах, де українські діти вивчають мову і літературу далекої і рідної прабатьківщини.

Катерина Тлустенко

Дитячий балет із Славон. Броду

БРАТИСЛАВСКИ БАЛИ

Того року ще у Братиславі (Словацка) отримали два бали: руски и українски. Обидва бали отримани у престижних готелюх, у центру Братислави, и були на високому уровню. У культурно-уметніцкей програми виступели професийни танцоше и шпиваче. Томбола була богата, але з малим числом наградох, а достати пенєж пошол за гуманитарну роботу.

Руски бал отримала „Здружена интеллигенция Словацкей” 21.01. у готелу „Братислава”. Було 300 госцох, найвещей младих. Українски бал ше отримал 03.02.2006. у готелу „Київ” у організації Уметніцког драмског ансамбл „Тарас Шевченко” за, коло 200 госцох.

Було нове, цикаве и крашне, а и еден и други бал нащивели и даскельо Руснаци з Горватскей, Австриї и Сербії.

В. Провчи

UKRAJINSKI BAL U LIPOVLJANIMA

Članovi KPD Urajinaca "Karpati" iz Lipovljana organizirali su 4.02.2006. god. sedmi po redu ukrajinski bal, koji je, kao i svake godine, održan u Društvenom domu u Lipovljanima.

Uvijek atraktivni lipovljanski folklorasi

Visoki gost na balu bio je zamjenik veleposlanika Ukrajine u RH Oлександр Levčenko, a na početku večeri nazočno je pozdravio predsjednik društva M.Fedak. Bal je započeo kratkim programom koji su izveli članovi folklorne sekcije društva, a u nastavku večeri, za dobru zabavu i ples zaslužni su bili sastavi El Costido iz Lipovljana i orkestar KPD "Taras Ševčenko" iz Banje Luke.

Već tradicionalno, i ove godine na jelovniku su uz ostalo bili i ukrajinske piroge (varenyky). *I.Slota*

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР МІСТА ЗАГРЕБУ

Продовження зі стор. 1

Серед поважних гостей був майже весь персонал Посольства України в РХ, очолюваний Послом Віктором Кириком з дружиною Світланою, голова Ради з питань національних меншин РХ Олександр Толнауер з дружиною, голова Ради угорської національної меншини Йосіп Атіла Тес, пан-отці, та інші. Окрему увагу було звернено на заступника Посла Олександра Левченка, котрого присутні, прощаючись, широко вітали з нагоди закінчення мандату й повернення в Україну.

Після принагідних промов голови Т-ва Славка Бурди, Й.В. Віктора Кирика й Олександра Толнауера, розважальний вечір розпочала солістка Таяна Седер, відспівавши дві українські пісні, а програму вдало продовжив згаданий оркестр (хоч у запрошенні, надісланому за кілька днів до вечора, був оголошений ансамбль «Роса», також з Нового Саду). Так, цього року публіка не мала нагоду побачити традиційну вступну програму з танцями.

У пізнішій частині вечора, як і завжди, організовані розважальні ігри «танець сердець» та лотерея. За звичаєм, приз за «танець» були торт і шампанське, а головні призи в лотереї були картини відомих хорватських художників Вежі та Седера.

Відсутність декотрих, протягом минулих років постійних, гостей, можливо, про дещо теж говорить. *А.П.*

Переможцям «Танцю сердець», аташе Ярославу Симонову й пані-матці Наталії Гринишун, конферанс'є Іва Лехушиек подає торт і шампанське вино

МАСКЕНБАЛУ МИКЛОШЕВЦОХ

И того року у Миклошевцях отримани дзєцински маскенбал у організації Дружтва Нашо дзеци – Миклошевци. Обновена сала старого дутяну, 20. фебруара пополадню, черчала од дзєцинского шмиху, радосци, танцу и шпиванки, а и красна, аж ярня, хвиля була на дзєцинским боку. Попри велького понукнуца рижних куповних маскох по тарговинох векшина дзєцох се наисце потрудзела и презентовала власни креації. За найуспішнейши власни креації маскох спомнем лем даскеліх. Бенямин Ждиняк бул прекрасна дзивка, Михаел Сабалош прави клоун, а Ана-Марія - нина з пияцу. Же би час бул пополнетши, були організовані даскельо наградни бависка, а за участвованє у нїх бул указани вельки интерес. Дзєцинска радосц у шицким тим була найвекша награда організатором маскенбалу. Наздаваме ше же ше тот масконбал традиційно предлужи и же з рока на рок будзе вше успішнейши. *М. Хома*

БАЛ КУД-а „ЯКИМ ГОВЛЯ”

Тоту жиму Миклошевчанє, так повесц, ані не ужили як праву, билу и зоз шнігом оквицену. Кед нет шнігу (а тото цо кущик було не може ше раховац бо ше такой розпушцел), нет ані чувства же то час кед ше роботни селян ма одпочивац, а так исто и тота плодна жем у його хотаре. А и давни часи уж призабути, кед ше вечарами сходзело на пратки, кед ше брацковало...

Бал. Праве ище бал правдиво означел тоту жиму. Сучасни Миклошевчань може ище вше з тим раховац и на таки способ ше повязац з културним наслідством, та и тоту незвичайну жиму прекрациц зоз руску шпиванку и танцом.

Так уж традиційно, першей суботи фебруара мешаца, КУД „Яким Говля” організовало бал на хторим було понад дзєведзешат особи. Гудаци були нашо, домашні, Юлин и Борис Бучково, чия музика давала до знаня же то руски бал.

Розуми ше, без смачней вечери и подаєдней „капки” було би чежко витримац цали вечар на ногах. Бо, вечар бул весели, розшпивани, а розположенє подзвигли и интересантни наградни змаганя хтори, попри уж узвичаний томболи и танца шерца, нашмеяли шицких и допринесли добрей атмосфери. Добра организация була похвалена, та ше аж чули предклади же би не почкодзело направиц и летни бал.

Ані дзеци не були прикрацени за тоту файту жимскей розваги. Такой, ютрєдзень пополадню, отримани и дзєцински бал на хторим було скоро исте число нашивительох як и вечар, цо дзеци, цо родичох, а и баби були припатрац ше на своєю унучата. Верим же ше здогадли сойого дзєцинства и младосци, кед и сами одходзели на подобни бали и танци, поприберани до широких руских сукньох, крачаючи през глібоки шніг. *М. Хома*

KRAJOLICI NACIONALNIH MANJINA NA MANIFESTACIJAMA KULTURNOG AMATERIZMA U HRVATSKOJ

Isječci iz znanstvenog rada dr. Naile Ceribašić objavljenog u časopisu *Narodna umjetnost* (42/2, 2005, str. 9-38)

ad Manjinska i većinska vizura

Najveće manjinske manifestacije koje se financiraju preko Savjeta za nacionalne manjine, uz iznimku Manifestacije "Kulturno stvaralaštvo nacionalnih manjina u RH", koncipirane su dominantno kao smotre izvedbenih sekcija (npr. folklornih skupina) podružnica kulturnih društava (npr. kulturno-umjetničkih društava Matice slovačke) nacionalne manjine o kojoj je riječ (npr. Slovaka organiziranih u krovni Savez Slovaka u RH). Tomu se gotovo redovito, no u malom broju, pridodaju i poneke gostujuće skupine koje predstavljaju zemlju podrijetla (odnosno državu naroda s kojim dijele ista etnička, jezična, kulturna i/ili vjerska obilježja) i većinsku hrvatsku zajednicu, (...) a katkad i predstavnici neke druge manjinske zajednice u Hrvatskoj. (...)

Hrvatska folklorna scena čvrsto je dakle razdijeljena na manjinske i većinske smotre. Svojom temeljnom koncepcijom, mjestom održavanja i publikom kojoj se obraćaju, i same manjinske smotre pridonose odijeljenosti manjina ili je barem perpetuiraju (ako se priklonimo tezi da joj je većina glavnim generatorom). Novčani krajolik i struktura konkretnih programa pokazuju da manjine nisu marginalizirane, no nisu ni integrirane. To se dakako može tumačiti u smislu skrbi za očuvanje vlastitosti, ali i u smislu klopke (samo)izolacije.

ad Krajolik multimanjinskih manifestacija

U današnje doba, osim dominantna modela monomanjinskih manifestacija, drugi bismo mogli nazvati multikulturalnim manjinskim manifestacijama jer je multikulturalnost jedan od ključnih termina koje rabe organizatori, pokrovitelji, novinski izvjestitelji, pa i posjetitelji takvih priredbi. U tim diskursima multikulturalnost podrazumijeva međukulturni i međuetnički dijalog, razumijevanje i suradnju, bogatstvo čitava društva, poticanje tolerancije, itd. U praksi, međutim, riječ je o manifestacijama na kojima su zastupljene sve ili barem veći broj nacionalnih manjina, dok se hrvatska većina javlja tek kao jedan (manji) dio publike i uopće je nema među izvođačima. Stoga, imajući na umu da se bilo koja ideja multikulturalnosti nužno mora izgrađivati kao svojevrsno proširivanje (uske) koncepcije dominantne ili većinske kulture, primjerenije bi bilo takve manifestacije nazivati multimanjinskim.

Najveća je među takvima Manifestacija "Kulturno stvaralaštvo nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj" (u nastavku: Manifestacija). (...) Sudeći prema komentarima izvođača i upućenih posjetitelja manifestacije, na njoj je ključno pitanje jednakopravnosti manjina – obvezatno su uključene sve manjinske zajednice u Hrvatskoj, a izvođači i dio "njihove" publike veoma su osjetljivi na svako prekoračenje zadane minutaže, što se uvijek, dakako, odnosi na one druge. Drugo je važno sporno pitanje reprezentativnosti, što se očituje kao napetost između folklorne izvornosti i stilizacije te između folklornih i nefolklornih sadržaja, a pretežno i kao težnja za što većim, što "masovnijim" izvedbenim skupinama (što bi valjda trebalo simbolizirati veličinu, snagu i vrijednost dotične zajednice). Nije neobično da se na pozornici nađe osjetno više od uvriježena broja aktivnih članova određene skupine (jer su za reprezentativan nastup aktivirani i oni manje aktivni članovi i/ili jer su im se pridružili i poneki članovi iz drugih podružnica dotične manjine). Sudeći prema komentarima čelnika manjinskih udruga i

podružnica te voditelja izvedbenih skupina, čini se da je takva brojnost izvođača i važnija od vrsnoće izvedbi. Ona je gotovo redovito veoma pozitivno vrednovana, naročito ako je riječ o vlastitoj manjinskoj zajednici. S druge strane, od istih se ljudi relativno često mogu čuti i kritike kako odabrana skupina koja je predstavljala njihovu manjinu, jednostavno, nije bila dobra (i nije bila dobrom odabirom), što je često zapravo posljedicom širih napetosti među udrugama i/ili podružnicama okupljenima pod krovom iste nacionalne manjine. Premda je riječ o kulturnoj priredbi, sadržaji se Manifestacije olako prebacuju na političku sferu. Vrsta i vrsnoća izvedbe olako postaju vrstom i vrsnoćom zajednice. U realnosti prakse riječ je o glazbenoj i/ili plesnoj izvedbi nekih izvođača, no u realnosti diskursa riječ je o kulturi dotične zajednice, njezinu doseg i o njoj samoj. Etnicitet je na Manifestaciji umnogome izbrišao druge dimenzije identiteta.

Shodno svemu tomu ona je mnogo više produžetkom ili svojevrsnom priredbom sažetaka monomanjinskih manifestacija nego što bi pridonijela međuetničkom (ili čak samo međumanjinskom) dijalogu i Hrvatsku "afirmirala kao multikulturalno društvo". (...)

Ideje o mogućim iskoracima Manifestacije u budućnosti uvelike se već ostvaruju u sadašnjosti riječkom "Etno smotrom", koja se pod pokroviteljstvom Grada Rijeke i motom "Bogatstvo je živjeti u zajedništvu" odvija od 1998. godine.

Na njoj, kao i na Manifestaciji, sudjeluju sve manjinske zajednice koje djeluju na području Rijeke, no programi su neusporedivo opsežniji i obuhvaćaju raznolike priredbe koje se odvijaju više dana, pa shodno tomu prestaju biti ključnima i elementi političke jednakopravnosti i reprezentativnosti manjina po modelu Manifestacije. (...) Ovogodišnja [2005.] je "Etno smotra" uvela i dva nova elementa: na središnjoj su priredbi sudjelovali gosti pojedinih manjinskih zajednica iz zemalja njihova podrijetla, no mnogo je važnijim elementom njezin izlazak iz koncertne dvorane (Hrvatskog kulturnog doma na Sušaku) na pozornicu na riječkom Korzu.

ad Krajolik manjinskih izvedbi

Multikulturalnost u smislu međukulturnog i međuetničkog dijaloga i/ili bogatstva raznolikosti mnogo je prisutnija u samim izvedbama manjinskih skupina negoli u organizacijskom okviru manjinskih manifestacija. Već sama temeljna koncepcija djelovanja u većine manjinskih skupina – folklorna stilizacija – podrazumijeva svojevrsni dijalog između tradicijskih sadržaja (tj. starinskih predložaka) i njihove stilizirane forme (tj. suvremenih načina izvođenja), pri čemu je takva koncepcija uvelike prisutna i na hrvatskoj folklornoj sceni i na folklornim scenama zemalja podrijetla pojedinih hrvatskih manjina. Istodobno, ona objedinjuje različita iskustva manjinskih folklornih skupina čije članstvo baštini različite regionalne tradicije iz zemlje njihova podrijetla, a i omogućuje pripadnicima drugih zajednica da se pridruže nekoj manjinskoj skupini. Dakle, sama po sebi koncepcija stilizacije uključuje višestruki dijalog.

Među organizatorima multimanjinskih manifestacija jedino se organizatori Manifestacije bave i samim izvedbama, dok je na drugim manifestacijama ta razina prepuštena sudionicima. Pritom međutim izostaje jasna i čvrsta koncepcija o tome kakve bi izvedbe trebale biti jer su i instance utjecaja i odlučivanja mnogobrojne.

Nastavak na sljedećoj stranici

KRAJOLICI NACIONALNIH MANJINA NA MANIFESTACIJAMA KULTURNOG AMATERIZMA U HRVATSKOJ

Nastavak s prethodne stranice

Povrh užeg tima koji priprema Manifestaciju, koji ni sam nema jedinstvena stajališta o poželjnoj izvedbi, utjecajni su u većoj ili manjoj mjeri i nazoni člznika manjinskih institucija i udruga, manjinskih političara i uopće uglednika političkog života, pojedinih voditelja izvedbenih skupina, novinara itd. Nekima je najvažnije da izvedbe ne budu dosadne, da su žive, zanimljive, efektne i/ili kratke, nekima je ključna visoka umjetnička vrsnoća, neki bi manje folklor, nekima je presudna etnička autohtonost, itd. Pritom nije riječ samo o različitim prioritetima već dakako i o njihovu različitu poimanju. (...) Ipak, u mjeri u kojoj ih je moguće sumirati, iz takvih se disparatnih htijenja kao dominantne ideje Manifestacije izdvajaju vrsnoća i dostojanstenost prikazanih sadržaja. Prema riječima Aleksandra Tolnauera, predsjednika Savjeta, "manjine u ovoj zemlji nisu samo društvo u nošnjama koji vrti maramicu, nego nešto puno ozbiljnije" (cit. prema Obradović 2005). To je doduše bilo izrečeno u kontekstu rasprave o (ne)vidljivosti i (neprimjerenu) načinu predstavljanja manjina u medijima, pa "ozbiljnost" seže i povrh kulturnih sadržaja, no svakako ocrtava i težnje Savjeta kao organizatora Manifestacije. (...) Čini se da organizator Manifestacije realnošću diskursa (manjine "nisu samo društvo u nošnjama") nastoji i realnost prakse (sudionici Manifestacije pretežno jesu "društvo u nošnjama") usmjeriti prema nefolklornosti, umjetničkoj vrsnoći, ozbiljnosti i dostojanstenosti. Temeljni je poticaj tomu u stereotipu o folkloru kao seljačkom, zaostalom i primitivnom, što se proteže i na njegove nositelje, pa ga stoga, dakako, treba napustiti ili barem umjetnički što više preobraziti. Težnja je posve razumljiva, premda počiva na grubom stereotipu, no u realnosti prakse, unificirajući načine izvođenja, pridonosi međuetničkom dijalogu (npr. promičući estetiku etnički nespecifičnih pjevačkih zborova), no ne pridonosi bogatstvu raznolikosti. U realnosti diskursa nije međutim riječ o međuetničkom ili međukulturnom dijalogu (štoviše, često se izriekom kritiziraju preuzimanja određenog glazbenog ili plesnog oblika od neke druge manjinske ili većinske zajednice), već o bogatstvu raznolikosti i visokoj vrsnoći prikazanih sadržaja, pri čemu će upravo ta visoka vrsnoća omogućiti i primjeren međuetnički (međukulturni) dijalog, naime shvaćanje većine da su manjine "nešto puno ozbiljnije". (...)

Baštini nacionalnih manjina u Hrvatskoj bio je posvećen i središnji program 37. međunarodne smotre folkloru u Zagrebu (održane 16.-20. srpnja 2003.). Njzin je pristup bio umnogome drukčiji od pristupa Manifestacije, a i mogao je biti već i stoga jer je riječ o kulturnoj priredbi kojoj je ključno promicati kulturnu raznolikost i posredno pridonijeti razvijanju suživota, dok politička pitanja ekonomske i socijalne integracije izlaze iz djelokruga njezinih težnji i mogućnosti. Cjelokupni je program obuhvatio središnju priredbu ("Baština nacionalnih manjina u Hrvatskoj"), koncerte etnoglazbe ("Istarski zvukolici" i "Glazbe u manjini – manjine u glazbi"), koncert crkvenog pučkog pjevanja ("Grkokatoličko pučko pjevanje u Križevačkoj biskupiji"), plesne radionice, izložbe i predstavljanje knjige, nudeći time različite okvire za razumijevanje manjina. (...)

ad Različite kulture

Prema definiciji Studijske skupine "Glazba i manjine" Međunarodnog savjeta za tradicijsku glazbu, manjine su ljudske skupine kojih razliku u odnosu na dominantnu skupinu uvjetuju kulturni, etnički, društveni, religijski ili ekonomski razlozi (cit. prema Hemeček 2001:21). Slično kao i u definiciji iz Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina iz 2002. ["nacionalna manjina je skupina hrvatskih državljana čiji pripadnici su tradicionalno nastanjeni na teritoriju Republike Hrvatske, a njeni članovi imaju etnička, jezična, kulturna i/ili vjerska obilježja različita od drugih građana i vodi ih želja za očuvanjem tih obilježja"], i ovdje je važna razlika (u

odnosu na "dominantnu skupinu", tj. u odnosu na "druge građane", pri čemu prvo konotira i marginalizaciju, za razliku od drugoga) i razlozi tj. obilježja koja je tvore (etnička, jezična, kulturna i/ili vjerska prema Ustavnom zakonu). Ovdje međutim izostaje "želja za očuvanjem tih obilježja", što manjinu istodobno i gura u neizbježnost (manjinska je pozicija sudbinom, a ne izborom) i proširuje do neslučenih razmjera (jer svi smo mi nekim od navedenih razloga više ili manje različiti u odnosu na neuhvatljivu dominantnu skupinu i/ili u odnosu na druge građane). S druge strane, u Ustavnom zakonu nije riječ o manjini, nego o nacionalnoj manjini, koja je dakle prekrila mogućnost i nekakve drukčije manjine; manjina je uvijek i etnička. Ona je takva (barem izrazito, ako ne i isključivo etnička) i slijedom programa Manifestacije, dok je slijedom programa 37. MSF primjerenije govoriti o etničkoj i kulturnoj manjini (tematiziranoj središnjom priredbom), pri čemu nužnost kulturne odrednice proizlazi iz regionalnih razlika unutar određene etničke zajednice i prepletanja kultura različitih etničkih zajednica, o vjerskoj i etničkoj manjini (tematiziranoj koncertom grkokatoličkog pučkog pjevanja), pa i o manjinama uvjetovanima spletom kulturnih, etničkih, društvenih i rodničkih čimbenika (tematiziranim koncertima etnoglazbe). (...)

Premda je općim mjestom, nije na samome kraju ove rasprave naodmet (iznova) naglasiti kako se razlike ne zaustavljaju na razini određene (u ovim primjerima manjinske nacionalne) zajednice, već se nastavljaju i unutar nje, kao što se i sličnosti ne zaustavljaju u doticaju s drugim zajednicama. Uz etničku postoje i druge dimenzije identiteta, višestruki osjećaji pripadnosti i raznolike akcije koje ih potvrđuju i stvaraju, pa ni etnička, u suodnosu s tim drugim dimenzijama, nikad nije jednoznačna. Sukladno tomu, ni zajednice nisu unaprijed definirane, već su i rezultatom ljudske akcije, slobodnog i dobrovoljnog, privremenijeg ili trajnijeg, djelomičnijeg ili predanijeg udruživanja većeg ili manjeg broja ljudi oko nekog zajedničkog osjećaja, interesa, uvjerenja i/ili ljubavi. Međutim, krajolik je (u ovim primjerima manjinskih) manifestacija kulturnog amaterizma u Hrvatskoj strukturiran većinom kao da svemu tomu nije tako. Višestrukost identiteta i zajednica ostaje mogućnošću za neke buduće kulturne projekte.

Uz suglasnost autorice, kompilirao Aleksa Pavlešin

Українська матиця РС та БіГ - повідомлення для ЗМІ

Баня Лука, 15.02.2006.

Шановні,

Маємо честь і задоволення повідомити Вас про подію із життя української громади в Боснії.

Дня 12 лютого поточного 2006 року в м. Баня Лука, у приміщенні Союзу національних меншин, відбулися **ЗАСНОВЧІ ЗБОРИ Української матиці Республіки Сербської та Боснії і Герцеговини.**

Засновники: —> Борис Канюга, Йосиф Сулема, Дарко Бачинський, Євгеній Павлешен, Александар Чорний, Олга Павлешен /// Татяна Ошті, Марія Сулема і Івана Рипчик (Сілвана Бачинський не є на фотографії)

«Українська матиця» РС та БіГ має за мету відновити традицію «Української матиці» – організації в м. Баня Луці, заснованої ще 1935 року, чия вірцева діяльність була перервана початком II світової війни.

«Українська матиця» РС та БіГ програму своєї роботи бажає поставити на засадах вартостей української «Просвіти» із завданням широкої культурної, просвітньої та інформативної діяльності.

Ухваленням Постанови про заснування, Статуту і Програми, вибором Ради та Наглядової ради засновано нове громадське об'єднання для українського народу, але і всіх других народів без огляду на націю, віросповідання чи політичну орієнтованість, готове працювати на розвитку і промоції вартостей української культури, матеріальної і духовної спадщини та будівництві взаєморозуміння і добрих стосунків із другими народами та національними меншинами.

Щиро віримо, що «Українська матиця» РС та БіГ своєю діяльністю зробить вагомий внесок для добробуту української спільноти в РС та БіГ, а також і загального добробуту для всіх народів, де проживаємо.

Водночас хочемо підкреслити, що в своїй діяльності бажаємо мати з Вами добрі стосунки, цебто дозвольте звертатись до Вас за Вашою порадою та підтримкою у виконанні планів нашої роботи на загальне добро нашого народу.

Прошу, прийміть наші вітання із вдячністю за Вашу увагу

Головуючий Засновчих зборів та член Ради, др Євгеній Павлешен

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ «МАТИЦІ»

(Уривок з Програми діяльності)

- Активна діяльність у організації вивчення української мови із елементами національної культури для дітей і молоді у всіх українських осередках. З цих питань «Матиця» звертатиметься до належних державних та інших впливових інституцій, щоб в найбільш раціональний спосіб організувати навчання та знайти засоби для фінансування потрібних кадрів, а також і самої підготовки та реалізації навчальних проектів та програм.
 - Організація літніх і зимових шкіл, семінарів, курсів та зустрічей для дітей і молоді в українських осередках, в Україні чи діаспорі задля кращого вивчення рідної мови та інших складових української культури.
 - Відправлення студентів на навчання в університети в Україні з метою вивчення української мови, літератури, журналістики, музики, хореографії і т. д. У цьому напрямку проводитиметься певна діяльність, як наприклад: анкетування можливих студентів, клопотання про стипендії та інші види допомоги. Допомога талановитим учням і студентам, членам «Матиці» впливає із бажань полегшити їм процес навчання з допомогою стипендій або інших видів допомоги.
 - У галузі культури «Матиця» за допомогою членства намагатиметься оформляти культурно-мистецькі секції, секції драматургії і т.ін. з метою поширення членства, більшого згуродження для збереження національної самобутності.
 - У галузі інформування «Матиця» максимально захищатиме інтереси видань журналів, періодичних публікацій та інших друкованих видань українською мовою для українців, що перебувають на цих просторах;
 - «Матиця» намагатиметься засновувати українські бібліотеки, читальні та музеї у місцях проживання Українців.
 - «Матиця» намагатиметься реалізувати українські радіо та телепередачі у домовленості із програмою Радіотелебачення Республіки Сербської і Громадського радіо.
- (.....)

ПРО КОЛИШНЮ УКРАЇНСЬКУ МАТКУ

Нещодавно заснована в Баня Луці «Українська матиця» в своїй програмі діяльності взяла за зразок діяльність колишньої «Просвіти» та «Українській матиці». Про «Просвіту» писалося частіше, а з цієї нагоди варто хоч коротко згадати про колишню «Матицю».

Колишня «Українська матиця» заснована в Баня Луці 1935 року як організація, яка складалася з культурно-просвітнього, господарського відділу та відділу підтримки. Установчі збори проведені в тодішній Чиновничій їдальні, а керівництво обране в складі: голова – Никола Чауш, секретар – Никола Каган і касир – Леон Облещук.

«Матиця» відразу розгорнула активну діяльність. Збереглися дані про те, що, наприклад, в березні 1936 р. проведено літературний вечір Тараса Шевченка, а з цієї нагоди хор, крім решти, відспівав і Тарасів «Заповіт». З часом, «Українська матиця» змогла заснувати і свою бібліотеку, котра знаходилася за тодішньою адресою – бульвар Короля Олександра, 77.

В плані була і побудова Українського дому з гуртожитком для учнів середньої школи та тих, що навчаються ремеслу. На цей проект «Матиця» вже була отримала і тодішніх 10500 динарів, але почалася Друга світова війна....

Александар Чорний

Павло Головчук

(З неопублікованої лірики)

ІНТИМНИЙ ЕТЮД

Крізь вікно до мене моргає весна.
Прокинувшись зі сну чую
Як двері відкриваються...
І ти з усмішкою мавки
Кидаєшся в мої обійми.
А час пливе, пливе, пливе...
А ми пригадуємо все,
І тільки думаємо про своє щастя.
Весна моргає до нас крізь вікно.

* * *

Ми тримаємось за руки,
Ми блукаємо завітчаними полями,
Ми слухаємо концерт пташини,
Що для нас влаштований цього ранку.
Цілуємось разів безліч,
Міцно тиснемо руки...
І вже не маємо про що говорити, –
Бо ми вже все сказали.
Бо ми чекаємо тільки того ж дня,
Коли прилюдно скажу тобі:
“Кохана, ти вже дружина моя!”

* * *

Я слухаю шепіт твого серця,
Серця твого дівочого,
Та клянусь, що вічно любитиму тебе...
(Твої пальчики-збиточники
За чимось шукають у моїм волоссю).
Шепіт твого серця я слухаю
Й милуюсь твоїм чудом-тілом...
І кажу, що незадовго воно буде моє...
(У моїм волоссю за чимось шукають
Твої збиточники-пальчики).

* * *

Нам здається, що навкруг нас
Пустота... І нічого не має.
Нам здається, що навкруг нас
Нічого не існує...
І в святочній тиші тільки ми самі:
Із своїми малими радостями,
Із своїм безмежним щастям...
Нам здається, що і світ добрий,
І що люди – не бандити, не звірі...
А пахучі польові квіти,
Вмиті перлами-росою,
На грудях твоїх пишаються...
А нам здається, нам здається...

Витаємо із 8 Березня – Міжнародним жіночим днем

Павло Головчук

(Друкується вперше)

ШЕВЧЕНКО – НАША СИЛА

І знову прибула весна,
Завжди розкішна і багата.
Повна сонця й тепла вона,
Час Шевченківського свята.

І завжди, кожного року
У цей благословенний час,
Згадуємо зі свого боку
Коли жив і помер Тарас.

Бо – Шевченко наша сила;
Шевченко для нас вірець,
Його Україна породила
Для всіх наших сердець.

Він давно сказав нам,
Як ми маємо думати, жити,
Щоб Україну – наш храм,
Безмежно цінити, любити.

Він, теж заповів нам
Ворогів наших клятих
Його могутнім іменем
Уникати, не знати!

Він вказав нам дорогу,
Якою маємо всі прямувати,
Як обминати життєві тривоги,
Як нам щастя-долі шукати.

З ним, з кращою надією
На Бога, проти неправди підем,
З другим нашим Месією –
Батьком і Пророком Тарасом.

Не маємо те, що мали; маємо те, що не мали, або «Оксана у вишнях...»

www.koukyu.ca

Дорогі країни!

Видумати такий заголовок до сего листа дійсно потрібно бути дуже мудрим, або не таким. Ваша справа чи сі над тим задумаете... А з чогось почитати траба. Та роблю се, хоч нехарাপутно, але все ж таки роблю.

Розберемось насамперед з Оксаною та вишнями. Є така жарта. Чому слон, коли відчує валикай страх, лізе на вишню? Знаю, що таке не знаєте, та даю відразу відповідь: у слона червоні очі (так кажуть). Тому він спішити віднайти вишню, до того ще оспівану українську, щоб замаскувати себе на сему дереві. Змоліт за мене «Вотченаш» за таку жарту. А про Оксану довідаєтись пізніше...

Вже понад сто років тому наші люди прибули до Босни і Славонії. Від перших днів вони, на диво сусідів, старалися чим скоріше побудувати, бодай з глини, свою церковцю, без якої не могли жити. Пізніше сила-силена нашого люду виїхала до Бачки і Срему... А тим самим намагалися дістати отців духовних... А чехи насамперед будували «народні доми». Вічні наші «друзі» - поляки, як римо-католики, під час Гавстрії, мали підтримку в держави та робили в церковних справах з нами ружні нефайні речі. У Дев'ятині, де ми з ними ділили храм, вони по-простому его відобрали! Рідко де будували церкви, як і чехи, бо там, де були хорватські, ходили до них.

Завдяки Митрополитові Андрею Шептицькому ми дістали священників з Рідного Краю та кілька дяків, що наш літургійний спів піднесли до вершин. Деякі з них цій майстерності навчили здібних хлопців і, можна сміло сказати, що ще донедавно в наших церковцях добре проходив спів, декуючи декам, що мали для сего покликане.

Але то, що стаєтись нинька, було вже і тогди. Саме діти деяких жертвних наших вотців, що були і мученики за нашу віру, потім стали безвірниками і скоріше забули свою народність і віру від нас, простих хліборобів.

Наші отці духовні і не мусіли мати надто добрий слух, бо деякі з вірними заповнювали цю прогалину. Ідется насамперед про деяких з них, що навчалися у Загребі, де керівництво духовної семінарії не дуже старалось навчити наших студентів галицького церковного співу. Знаю багато прикладів, що після тих отців коли прибули на наші парафії, саме деякі «рятували» наш церковний спів.

Кілька поколінь кваліфікованих і жертвних деків пішли до Бога по заслужену нагороду. На жаль за ними не залишилися поредні наслідники.

Прибули отці, що навчалися у Римі та Німецькі, деякі знавці церковного співу, єнші тоті другі... Але се не покращало ситуацію.

Не маємо того, що мали, а маємо те, що не мали! Був на єдному похороні. Дек, співав такі мелодії, що нагадували наше сільське весіле. Іншим разом, на шлюбіві в церкві, мабуть тому, що перед тим си добре «підтегнув», виводив такі «арії», що Панасиха (думаючи, що на похороні) розревілася мов я випустив душечку.

«Деки», яких знаю, не в силі перечитати недільного «Апостола». А про Вечірні, тропарі, кондаки та Утрені, де є сила-силена «читанини», нема потреби ані булькати! Цим не дуже гризутся і деякі наші вотченьки. В парафіях рідко де можна послухати цілу Воскресну Утреню, або інше Богослужінє. Не постаралися навіть з своїми «деками» навчити вірних нашов мовов «Отче наш» та «Вірую».

Тому не беріть за зле коли почуєте таке: «солістка» перед тим, як має бути вотцеве «Їжте, пийте, це кров моя...» вона почне згадувати якусь «Оксану во вишнях», натомість - «Осанна во вишні» (українською мовою). От, тепер бачити, що наша Служба Божа все ж таки чисто «українська»: маємо рідну Оксаночку, «дякуючи» тим, що би мали трохи подумати над церковним співом...

А може і того вже не траба. Наших людей так уже мало в церкві, що і нема за кого «мучитися» вотченькам і ружним «декам». За нашу духовну пропасць криють їх найбільше саме ті, що ані вони, ані їх діти не ходять до церкви, не вогорут по-своєму.

А ще тут «запахую» таке явище, як св. Миколай. Він колись дарунки нашим дітям приносив до хати. Пізніше вотці духовні «запросили» його до церкви. Бо на дарунки десь роздобули грошики. І почли самі старатися за дарунки. І се добре, бо принаймні єдин раз у рік вони бачуть усіх малих парафіянців у церкві. Зрозуміло – з своїм татком, або мамунею. Але нашим хитрощам не можна запобігти: деякі видумують ружні «причини», що би їм і того дне не бути в церкві, а дарунки вимагають передати через когось іншого. От ека наша гідність! Або прийде тї видумати таке, що завжди «палит»: приносити до церкви чим більше будських дарунків! Може що неділі...

Тому про се вже і мені самому досить! Траба всім спільно подумати над тим, що ми мали, ким ми були, що тепер маємо, ким ми є. А найголовніше, що ми будемо та що будемо мати. Написав усьо, і дуже прошу най мені сі вибачит, але я се мусів комусь сказати. Ваш дідо

Панас Бездольний

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se finansijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S U M	I z d a v a č :	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje	Tisak: FILEDATA d.o.o.
	Društvo za ukrajinsku kulturu	prve nedjelje u mjesecu	Boja – elektroničkim pisačem
	Товариство української культури	sa stankom u srpnju i kolovozu	U Zagrebu, 05.03.2006.
	Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA	Glavni i tehnički urednik:	Naklada: 350 primjeraka
	Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb	Aleksa Pavlešin	Tel. Društva i uredništva:
	2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	01 / 4635-884

XVI. SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE

Nakon što su u studenom prošle godine, na Javni poziv Savjeta za nacionalne manjine RH, udruge nacionalnih manjina podnijele molbe za potporu svojim programima, te nakon usvajanja Proračuna za 2006. god. u Saboru RH, Savjet je u drugoj polovini siječnja o.g. organizirao niz konzultativnih sastanaka s predstavnicima spomenutih udruga. Na tim sastancima se proanaliziralo podnesene programe za svaku nacionalnu manjinu posebno. Ovakva analiza i savjetovanje obavljani su kao priprema za sjednicu Savjeta na kojoj će se donositi konačne odluke glede usvajanja spomenutih programa odnosno dodjele financijske potpore.

Predsjednik Savjeta Aleksandar Tolnauer je na konzultativnim sastancima izravno obavijestio predstavnike udruga nacionalnih manjina o osnovnim principima ovogodišnje raspodjele sredstava. Glavne poante u tome bile su da ukupno povećanje izdvajanja za programe nacionalnih manjina iz Proračuna (21,22 %) neće biti u cijelosti izravno raspodijeljeno udrugama. Naime, pot-

pore će se u cjelini povećati za 13-14%, a ostali dio sredstava Savjet će koristiti za posebne programe za nacionalne manjine (edukacijski seminari za predstavnike nacionalnih manjina i sl.) Naglašeno je da će ovogodišnja raspodjela biti na određen način model za sljedeće četverogodišnje razdoblje. Kao i ranije, spomenuto je da žalba na odluke o raspodjeli, tj. dodjelama potpore, nije moguća.

Nakon što su pregledana i verificirana izvješća o ostvarenju programa udruga nacionalnih manjina i utrošku sredstava u prošloj godini, za 22. veljče 2006. u zgradi Vlade RH, Trg Sv. Marka 2, sazvana je XVI. sjednica Savjeta za nacionalne manjine RH.

Na spomenutoj sjednici Savjeta usvojen je prijedlog programa rada Savjeta za nacionalne manjine za 2006. godinu, usvojeno je Izvješće o utrošku sredstava osiguranih u državnom proračunu RH za 2005. god., te Odluka o rasporedu sredstava osiguranih u državnom proračunu RH za nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina za 2006. godinu. A.P.

Na temelju članka 35. i 36., stavak 8. i 11. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine broj 155/2002) i članka 4 stavka 1. alineje 3. Statuta Savjeta za nacionalne manjine (Narodne novine broj 106/2003) Savjet za nacionalne manjine na svojoj sjednici održanoj 22. veljače 2006. godine donio je

PROGRAM RADA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE ZA 2006. GODINU

Izvor : Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske (Program pada Savjeta je objavljen i na www.stina.hr)

Savjet za nacionalne manjine, radi sudjelovanja nacionalnih manjina u javnom životu Republike Hrvatske, a osobito radi razmatranja i predlaganja uređivanja i rješavanja pitanja u svezi s ostvarivanjem i zaštitom prava i sloboda nacionalnih manjina, donosi program rada. U cilju ostvarivanja manjinskih prava i sloboda Savjet će surađivati s nadležnim državnim tijelima i tijelima jedinica samouprave, predstavnicima, vijećima i koordinacijama vijeća nacionalnih manjina, udrugama nacionalnih manjina i pravnim osobama koje obavljaju djelatnosti od interesa za nacionalne manjine, međunarodnim organizacijama i institucijama koje se bave pitanjima nacionalnih manjina, te tijelima matičnih država pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Savjet za nacionalne manjine će:

- predlagati tijelima državne vlasti da rasprave pojedina pitanja od značenja za nacionalne manjine, a osobito vezana za provođenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i posebnih zakona kojima su uređena manjinska prava i slobode.
- predlagati tijelima državne vlasti mjere za unaprjeđivanje položaja nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj ili na nekom njenom području.
- davati mišljenja i prijedloge o programima javnih radio postaja i javne televizije namijenjenih nacionalnim manjinama, te o tretiranju manjinskih pitanja u programima javnih radio postaja i javne televizije i drugim sredstvima priopćavanja.
- predlagati poduzimanje gospodarskih, socijalnih i drugih mjera na područjima tradicionalno ili u znatnijem broju nastanjenim pripadnicima nacionalnih manjina kako bi se očuvalo njihovo postojanje na tim područjima.
- tražiti od tijela državne vlasti i tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave podatke i izvješća potrebna za razmatranje pitanja koja se odnose na prava nacionalnih manjina.

- analizirati rad tijela državne vlasti vezano za ostvarivanje manjinskih prava.
 - surađivati i organizirati zajedničke sastanke s predstavnicima tijela državne vlasti i tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave, u čiju nadležnost spadaju pitanja iz djelokruga Savjeta utvrđena Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i Statutom Savjeta.
 - surađivati s predstavnicima, vijećima i koordinacijama vijeća nacionalnih manjina
 - udrugama i ustanovama nacionalnih manjina.
 - provoditi program edukacije i informiranja vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.
 - provoditi zajedničke programe sa udrugama i ustanovama nacionalnih manjina, te programe edukacije vezane za proces pridruživanja Evropskoj Uniji.
 - surađivati s Uredom za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.
 - surađivati u pitanjima od interesa za nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj s nadležnim tijelima međunarodnih organizacija i institucija koje se bave pitanjima nacionalnih manjina, kao i s nadležnim tijelima matičnih država pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.
 - raspoređivati sredstva koja se u državnom proračunu osiguravaju za potrebe ostvarivanja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina, razmotriti godišnja izvješća o trošenju sredstava koja su im doznačena iz državnog proračuna i o tome izvjestiti Vladu Republike Hrvatske i Hrvatski sabor.
 - davati suglasnost na odluke koordinacija vijeća nacionalnih manjina jedinica područne (regionalne) samouprave o odlukama o značenju i simbolima nacionalnih manjina i načinu obilježavanja praznika nacionalnih manjina.
- donijeti program rada, financijski plan i završni račun Savjeta.

Predsjednik savjeta : Aleksandar Tolnauer

Izvadak iz Odluke o rasporedu sredstava u 2006. god. : V. RUSINI I UKRAJINCI - ukupno 1.223.900 kn

Izvor : Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske

(Potpuni podatci su objavljeni na www.stina.hr)

1. SAVEZ RUSINA I UKRAJINACA U REPUBLICI HRVATSKOJ, VUKOVAR	1.155.700
1. Informiranje	243.700
1.1. "Nova dumka" ; 4 broja, 52 str. format A4, naklada 1000,	150.700
1.2. "Vjenčić", dječji list ; 4 broja, 20 stranica, format A4 naklada 1.000	52.000
Režijski troškovi	41.000
2. Izdavaštvo	125.000
2.1. Almanah "Misli s Dunava", grupa autora	30.000
2.2. „Tragom sudbine autor Danilo Hardi	30.000
2.3. «Rusinske pjesme» autor Janko Čordaš	15.000
2.4. «Poezija –pjesme na ukrajinskom », autor Slavica Pliška	15.000
2.5. „ Zbornik „ znamenite osobe Rusina i Ukrajinaca Hrvatske	15.000
2.6. Knjiga «Sjećanja» Izidor Jašinski ,naklada 300 kom, format A5	20.000
3. Kulturni amaterizam	517.000
3.1 KUD "Joakim Hardi" Petrovci	70.000
- zborna skupina	5.000
- folklorna skupina	45.000
-kazališna skupina	10.000
- tamburaška skupina	5.000
- likovna skupina	5.000
3.2. Kulturno prosvjetno društvo "Ukrajina" Slavonski Brod	50.000
- folklorna skupina	20.000
- mješoviti pjevački zbor	15.000
- dječji orkestar	10.000
-literarno glazbena sekcija	5.000
3.3. KUD "Osif Kostelnik" Vukovar	40.000
- zborna sekcija	15.000
-folklorna sekcija mlađi i stariji	20.000
- literarno glazbena sekcija	5.000
3.4. KUD "Jakim Govlja" Mikluševci	45.000
- folklorna	35.000
- zborna skupina	15.000
3.5. Kulturno prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca, Zagreb	45.000
- glazbena skupina	20.000
- orkestar – Ansambl «Kobzar»	15.000
- glazbeno literarna sekcija	5.000
-literarno stvaralaštvo i večeri literature	5.000
- tamburaška sekcija	20.000
- pjevačka sekcija	10.000
3.7. Kulturno prosvjetno društvo "Karpati" Lipovljani	55.000
- folklorna skupina	28.000
- pjevačka sekcija	15.000
- dječji folklor	12.000

3.8. Kulturno umjetničko društvo "Andrij Pelih" Šumeće	40.000
- folklorna skupina	22.000
- tamburaška skupina	12.000
- III susreti Ukrajinaca Šumeće	6.000
3.9 Kulturno prosvjetno društvo "Rusina i Ukrajinaca " Rijeka	17.000
- Zborna pjevanje	12.000
- slobodno stvaralaštvo Ikone	5.000
3.10 Kulturno društvo Rusina i Ukrajinaca,Vinkovci	30.000
- mješoviti pjevački zbor	15.000
-glazbena skupina	15.000
3.11. KPD "Ivan Franko" Vukovar	40.000
- Ukrajinski narodni zbor	25.000
- Sekcija vezilja	5.000
- književno-glazbena večer Ivana Franka	10.000
3.12. Kulturno prosvjetno društvo «Taras Ševčenko» Kaniža	35.000
- pjevačka skupina	10.000
- folklorna skupina	15.000
- folklorna skupina (dječja)	10.000
-glazbena sekcija	15.000
-likovna sekcija	5.000
4. Kulturne manifestacije	270.000
4.1. Središnja manifestacija kulture "Petrovačko zvono" ,Petrovci	80.000
4.2. „Smotra ukrajinskog i rusinskog folklor Lipovljani	10.000
4.3. Mikluševačko ljeto – Mikluševci	10.000
4.4. Smotra dječjeg stvaralaštva – Slavonski Brod	10.000
4.5. Smotra ukrajinskog folklor – Šumeće	10.000
4.6. Manifestacija posvećena obljetnici Osifa Kostelnika Vukovar	10.000
4.7. Manifestacija posvećena obljetnici Ivana Franka Vukovar	10.000
4.8. Manifestacija posvećena obljetnici Tarasa Ševčenka Kaniža	10.000
4.9. Manifestacija KDPGŽ „Rušnjak „ Rijeka	10.000
4.10.Manifestacija „Dravski valovi „Osijek	10.000
Režijski troškovi	100.000
2. DRUŠTVO ZA UKRAJINSKU KULTURU, ZAGREB	42.000
1.Informiranje	42.000
1.1. "Naša gazeta" ; 10 brojeva, od 6-16 stranica, format A4, naklada 300 -400 primjeraka	35.000
Režijski troškovi	7.000
3. RUSINAK, DRUŠTVO RUSINA U REPUBLICI HRVATSKOJ	13.100
1.Kulturni amaterizam // 1.1.folklorni ansambl	13.100
4. ASOCIJACIJA KRŠĆANSKE OBITELJI UKRAJINACA VUKOVAR	13.100
1. Kulturni amaterizam // 1.1.Edukativni stručni skupovi , tribine i radionice	13.100

S obzirom da u vrijeme tiskanja ovog broja Naše gazete ovi podatci još nisu objavljeni u Narodnim novinama, ovdje se daju kao neslužbeni.

SEMINAR O UNAPREĐIVANJU RADA VIJEĆA I PREDSTAVNIKA NACIONALNIH MANJINA

Ured za nacionalne manjine u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine RH i uz podršku Misije OEES-a u Hrvatskoj, 17. i 18. ožujka organizirao je još jedan u nizu «Seminar o unapređivanju rada vijeća i predstavnika nacionalnih manjina».

Seminaru održanom u hotelu «Dubrovnik» u Zagrebu prisustvovao je velik broj predstavnika i predsjednika vijeća nacionalnih manjina iz svih regija Republike Hrvatske koji su tijekom 2 dana u radionicama razrađivali zadane teme, nakon čega su u završnim izlaganjima zaključili Mjere za poboljšanje položaja vijeća, predstavnika i koordinacija nacionalnih manjina, koje će prosljediti Središnjem uredu za upravu te lokalnim i regionalnim vlastima.

Sve članove seminara i njihov rad pozdravila je i podržala Jadranka Kossor, potpredsjednica Vlade RH.

U uvodnom dijelu nastupili su Aleksandar Tolnauer – predsjednik Savjeta za nacionalne manjine, Milorad Pupovac – predstavnik srpske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru, Jorge Fuentes

Str. 2

*Христос воскрес!
Воістину воскрес!
Щеши́ва Велька ноц!
Sretan Uskrs!*

*Uskrsnuće Kristovo – ikono-
stas u crkvi Presvetog Trojstva
u Križevcima / fot.A.P.*

В УКРАЇНІ 26 БЕРЕЗНЯ 2006 р. ПРОВЕДЕНО ПАРЛАМЕНТАРНІ ВИБОРИ

www.pravda.com.ua

ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ
30.03.2006

ЦВК (оброблено 100%, станом на 18:49)

Партія регіонів	32,12%
БЮТ	22,27%
Бл "Наша Україна"	13,94%
СПУ	5,67%
КПУ	3,66%
Блок Вітренко	2,93%
Блок Литвина	2,43%
Бл Костенка і Плюща	1,87%
ПРОТИ ВСІХ	1,77%
Партія "Віче"	1,74%
ПОРА-ПРП	1,47%
Блок "НЕ ТАКІ"	1,01%

ЗУСТРІЧ З МЕНЕДЖЕРОМ ІРИНОЮ КУЧМОЮ

На початку березня цього року, в Загребі, на Природничо-математичному факультеті (відділенні фізики), було

Вступний виклад Ірини Кучми

чергою вступну доповідь семінару Кучма з Києва - менеджер програми

проведено семінар для бібліотек в системі науки й вищої освіти «Відчинене як... бібліотека» - відкритий код й відкритий доступ до хорватських бібліотек.

Перед приблизно 150-тма учасниками, другу за читала Ірина

Стор.3

Д-Р ОКСАНА ТИМКО – ДІТКО ХОРВАТСЬКИЙ ДОКТОР УКРАЇНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА

На Кафедрі української мови і літератури Фі-

Д-р Оксана Тимко - Дітко

лософського факультету в Загребі, 28 лютого ц.р. захистила докторську дисертацію пані Оксана Тимко-Дітко. Назва дисертації: «Дієслівні категорії в сучасній українській і хорватській літературних мовах», а ментором був проф. д-р Міленко Попович – завідувачий згаданої кафедри, на котрій д-р Оксана працює викладачем.

Особливо приємно було, що на захист дисертації прибув з Ужгорода проф. д-р Павло Чучка – колишній ментор Оксаниної кандидатської дисертації. #

Nastavak s 1. str.

voditelj Misije OEES-a u Hrvatskoj i Furio Radin, predsjednik odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru.

Uvodna izlaganja na temu «Materijalne pretpostavke za rad vijeća i predstavnika nacionalnih manjina» održao je Antun Palarić, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu. Nekadašnji potpredsjednik Savjeta za nacionalne manjine, Siniša Tatalović, održao je izlaganje o « Odnosima vijeća i predstavnika nacionalnih manjina i lokalnih i regionalnih vlasti ». Nezaobilazna tema i ovog seminara bila je « Mediji i nacionalne manjine » koju je izlagao Stjepan Malović, profesor dubrovačkog Sveučilišta. *Marija Semenjuk*

Siniša Tatalović, Milena Klajner i Aleksandar Tolnauer

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР В ЛИПОВЛЯНАХ

Вже традиційно, КМТ-во українців в Липовлянах підготувало Шевченківський вечір, який цього року відбувся 10 березня. Цього разу програма відбулася в меншому залі котрий був зовсім поповнений, так що частина глядачів слідувала за програмою через відчинені двері.

На імprovізованій сцені, котра з цієї нагоди гарно прикрашена українською, тобто Шевченківською символікою, укомпоновані Шевченкові пісні виконав мішаний хор у супроводі акордеону (Марія Поляк), а вірші читали Людмила Кривіцький, Мая і Івона Федак, Андреа

Аташе Роман Буга з дружиною Ольгою, аташе Ярослав Симонов, рет. амбасадор РХ Джуро Відмарович і Мірко Федак

Фалтіс, Іван Лалуш, Дамір Жабок і Мирослав Мркіша.

На початку присутніх привітав голова Т-ва Мірко Федак, а тоді о.

Ярослав Лещешин виголосив вступне слово. Короткий колаж даних про Шевченка, та про вибрані з цієї нагоди пісні оповідав наш письменник Павло Головчук (відомий Панас Бездольний).

Перед останньою піснею в програмі, до присутніх звернувся: аташе з питань культури Ярослав Симонов, котрий після принагідних слів подарував Т-ву книги; потім колишній посол Хорватії в Україні Джуро Відмарович говорив про історичне значення творчості великого генія Т.Г.Шевченка та голова Т-ва української культури Алєкса Павлешин, котрий повідомив, що хоч і підготовлений словничок говірки для липовлянських лемків (лем.-хорв. і хорв.-лем.), його неможливо видрукувати бо наш представник не надав підтримки проекту. *С.П.*

Успішно виступили й молоді декламатори – серед яких і Мая Федак (на фотографії)

Наприкінці програми, пісню «Рече та стогне Дніпр широкий» з хором заспівали й всі присутні

Publikacija: Srce Europe / UKRAJINA

Na kraju književne večeri Tarasa Ševčenka u Gradskoj knjižnici u Zagrebu 23. ožujka o.g., polu-diskretno je predstavljena bogato ilustrirana knjižica Srce Europe / Ukrajina. Autori teksta i fotografija nisu navedeni, urednik je Sergej Burda, odgovorni urednik Slavko Burda, a iz CIP – katalogizacije se daje zaključiti da je izdavač KPD Rusina i

Ukrajina Zagreba. Format je 19x20 cm., 54 stranice.

Fotografije su kvalitetne (novca za kolor-tisak nije nedostajalo), a sadržaj je pogodan za prvi (turistički?) kontakt s Ukrajinom. U ocjeni vokabulara, terminologije, sintakse, pravopisa i stila treba biti „nježan“, jer ipak – „Darovanom konju... „ (Od koga?... Komu?...) *A.P.*

IZLOŽBA ANKICE VERHAS U RIJECI

Slikarica Ankica Verhas

U organizaciji KPD primorsko-goranske županije – „Rušnjak“, odnosno, angažmanom predsjednika društva Vladimira Pročevića, u Hrvatskom kulturnom domu na Sušaku u Rijeci, održana je od 01. do 15. ožujka 2006. izložba akvarela hrvatske Ukrajinke Ankice Verhas –

slikarice iz Slavonskog Broda. Uzvanicima na otvorenju, među kojima su bili i brojni predstavnici nacionalnih manjina, o autorici i njenom slikarstvu govorila je akademska slikarica Morena Brnčić (vrlo poznata po slikanju konja). Uz cvjetne motive, Ankica Verhas je ovaj put ponudila i liriku djevojačkog lica. #

ТАРАС ШЕВЧЕНКО – БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІАЛЬНУ СВОБОДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Напівпорожній зал на Шевченківському вечорі в Загребі – несподівана новина?

У великому залі Миської бібліотеки в Загребі, з нагоди 160-ї річниці від заснування Кирило-Мефодіївського товариства в Україні, 23 березня цього року відбувся вечір під назвою: Тарас Шевченко – борець за національну й соціальну свободу українського народу.

На початку присутніх привітали Посол України в Хорватії Й.В. Віктор Кирик, представник української національної меншини й голова КПТ-ва русинів і українців Загребя пан Славко Бурда та завідувача Центральної бібліотеки русинів і українців РХ пані Катерина Тлустенко. На відміну від попередніх років, коли навіть бракувало місць і тому частина глядачів слухала програму стоячи, цього разу місць вистачало бо, разом з організаторами, були присутні лиш тридцять осіб, переважно старшого віку.

Пані Тлустенко підготувала і провела проєкцію вдало складених уривків фільму про Шевченка, а потім і проєкцію, цікавих даних і матеріалів про Кирило-Мефодіївське товариство в Україні та його заснування. Присутніх повідомлено, що незабаром в згаданій бібліотеці буде можливо позичати цей фільм про Шевченка і на DVD-диску.

Хоч все, від імені бібліотеки підготувала і організувала пані Тлустенко, як організатори оголошені і згадані КПТ-во і представник українців – може тому що з цієї нагоди представив книжечку «Серце Європи / Україна» (див. стор. 2 – заміт. ред.). Все-таки, щодо слабшого відгуку членів загребського КПТ-ва, навіть і на шевченківський вечір, залишається питання – чи то дійсно випадково, чи існують інші причини? Алекса Павлешин

KONCERT DUHOVNE GLAZBE OKUPIO MNOŠTVO VJERNIKA U VUKOVARU

Zbor KPD-a „Ivan Franko“ iz Vukovara

У Vukovaru 18.ошјјка у hotelu «Lav» održan je Koncert duhovne glazbe. Priredili su ga Župa sv. Filipa i Jakova, Srpska pravoslavna crkvena općina Vukovar, Evandeosko-pentakostna crkva Vukovar, Kršćanska Adventistička crkva Vukovar, Grkokatolička crkva Vukovar i Islamska vjerska zajednica Gunja uz organizacijsku potporu Europskog Doma Vukovar.

У dvosatnom programu pred mnoštvom posjetitelja sudjelovali su crkveni zbor «Sveta Cecilija» rimokatoličke crkve Sv. Filipa i Jakova, ukrajinski narodni zbor KPD «Ivan Franko» Vukovar za grkokatoličku crkvu, Svećenički zbor eparhije Osječko-Poljske i Baranjske za Srpsku pravoslavnu crkvu, Srpsko pjevačko društvo «Javor», tamburaški sastav Kršćanske Adventističke crkve, solisti Evandeosko-pentakostne crkve i dječji zbor Islamske vjerske zajednice iz Gunje.

Marija Semenjuk

ЗУСТРІЧ З МЕНЕДЖЕРОМ ІРИНОЮ КУЧМОЮ

Продовження зі стор. 1

"Соціальний капітал та Академічні публікації" Міжнародного фонду "Відродження". Пані І.Кучма у своєму викладі поінформувала про обставини і активності на національному рівні в Україні, щодо згаданого відкритого доступу до наукових інформацій. Після викладу відповіла і на запитання слухачів про деякі моменти з досвіду роботи у цьому плані в Україні. З цієї нагоди, між іншим, наголосила що для «відкритого доступу» в Україні здобувають розуміння і підтримку на вищому державному рівні, а тоді на нижчому працювати вже набагато простіше.

Учасники семінару в Загребі

Для тих читачів, які, можливо, ще не інформовані про «відкритий доступ», як довідку можна взяти уривок зі статі І.Кучми «Дзеркало тижня» № 11 (486) 2004 р. : «Відкритий доступ до результатів наукових досліджень — одна з п'яти найважливіших наукових подій 2003 року за версіями The Scientist та Nature, один із семи наукових проривів 2003-го, якому слід приділити максимум уваги 2004 року (Science Magazine), зрештою, одна з десяти найгучніших подій року (The Wall Street Journal). Відкритий доступ — безкоштовний доступ читачів до онлайнових наукових публікацій із правом читати, завантажувати, копіювати, поширювати, друкувати, шукати, посилатися на повнотекстові статті, індексувати тощо. Тобто використовувати з будь-якою законною метою без фінансових, юридичних чи технічних перешкод. Відкритий доступ — сучасна практика наукової комунікації для тих, хто зламав усталені принципи наукового спілкування останніх чотирьох сотень років і вийшов за межі традиційного наукового часопису зразка Le Journal des Savants чи Philosophical Transactions of the Royal Society of London 1665 року видання.»

Як приклад можна згадати відкриту енциклопедію, www.wikipedia.org, з якої можна здобути інформацію багатьма мовами, а також українською та хорватською. А.П.

НАШИВЕЛ НАС ПРОФЕСОР ПАВЛО ЧУЧКА

Од 27. фебруара по 5. марец у Горватскей пребувал професор Ужгородского университету, Павло Чучка.

Почитовани госц дзечне прилапел поволанку и пияток, 3. марца, отримал преподаване студентом українского языка на тему „Сучасни стан українскей ономастики“. То була добра нагода за студентох дознац дакус вецей о найновших роботах зоз україністики, але и о вязох горватского и українского языка. Професор окреме бешедовал о шлідох горватского языка на Закарпатю.

Дзень пред тим, 2. марца, професор Чучка нашивел Вуковар и Петровци. Медзи иншим нашивел и Союз Русиных и Українцох. З оглядом же му пред даскельома мешацями вишол зоз друку „Словник презвискох Українцох Закарпатя“, професор подаровал єден прикладник до библиотеки та Союзу. Спред Союзу дарунок приял секретар, Гавриїл Такач. Так тераз, шицки

котрих интересує значенє їх презвиска, його походженє, перши запис, и дзе нешка жию людзе котри ше так исто преволую, можу інформацію погле-

Викладаче Катедри українистики з проф. Павлом Чучком з Ужгороду: Євгеній Пащенко, Оксана Тимко - Дітко, Раїса Тростинська, Павло Чучка, Тетяна Фудерер, Дарія Павлешен, Миленко Попович – шеф катедри, Ана Дуганджич, Ива Лехуншек и Силвия Гралюк (хія Дубравка Поляк-Макаруха и о. Володимир Кубински)

дац у библиотеки Союзу.

Наздаваме ше же тото стретнуце будзе нови початок преглібйованю вязох зоз Закарпатєм.

Оксана Тимко - Дітко

КАКО SE PREZIVATE?

Krajem prošle godine u Ukrajini je izašla iz tiska knjiga «Prezimana zakarpatskih Ukrajinaca. Povijesno-etimološki rječnik», autora profesora Pavla Čučke.

Rječnik sadrži sva prezimana zabilježena na teritoriju Zakarpatske oblasti (više od 11500 prezimena, na 701 stranica). Kraj svakog prezimena navode se mjesta gdje ono još živi, prvi zapisi prezimenskog naziva, podaci o socijalnom statusu osnivača roda. Svaka se odrednica završava etimološkom informacijom o porijeklu prezimena, njegovom početnom obliku te doprezimenskom značenju. Na

kraju je knjige pokazatelj prezimena.

Koliko je nama blizak ovaj rječnik može potvrditi činjenica da u njemu nešto više o svom porijeklu možete saznati ako se prezivate: Biljak, Bojko, Burda, Vovk, Vojtko, Karpa, Pavljuk, Fricki... Ili: Bučko, Vereš, Ivan, Kovač, Koloda, Mudri, Takač, Tesla, Juhas...

S obzirom da je većina Rusina i dobar dio Ukrajinaca na prostorima Hrvatske, Vojvodine i Bosne, porijeklom sa Zakarpatja ili susjednih oblasti, za nas je ova knjiga posebno vrijedna. Uz njenu pomoć možemo saznati ne samo značenje svog prezimena, nego i vrijeme kada je prvi put zapisano, mjesta u kojima još žive naši suprezimenjaci. Rječju, možemo saznati nešto o sebi i svojoj prošlosti.

Upravo zato trebali bismo se pobrinuti za to da svaka naša knjižnica ima ovaj rječnik. Za sada postoji samo jedan primjerak u knjižnici Saveza Rusina i Ukrajinaca koji je poklonio autor tijekom svog posjeta. OTD

ПРИЄМНА ЗУСТРІЧ, ВЕЧІРНІЙ ГРІЧ І РОЗМОВА ПРО ГОВІРКИ ЗАКАРПАТТЯ

Хоч пан проф. Павло Чучка з Ужгороду мав повнєну програму під час візиту до Хорватії, тобто Загреба, нам вдалося домовитися про зустріч, хоч у вечірній час, після його виступу на Кафедрі української мови та літератури. Тому що шановний гість бажав розглянути і старовинну частину Загребу, ми поєднали розмову на бажані теми з прогулянкою Горішнім містом тобто Грічем.

Алекса Павлешин і проф. Павло Чучка під час вечірньої прогулянки Грічем.

Вежа Лотршак, Кам'яні ворота, греко-католицька церква св. Кирила і Мефодія, будинок парламенту... історія на кожному кроці. Пан професор зацікавлений побачити якомога більше, про все послухати. Час біжить, а «наші теми» ждуть.

Нарешті, коли на мурі Старої ратуші розглядали меморіальну дошку присвячену Ніколі Теслі, зауважено що прізвище Тесля досить поширене на Закарпатті, а можна дискутувати про його появу в цих краях. Розмова пішла про прізвища, їхні початки реєстрації на Закарпатті, різні типи їхнього творення і значення та географічне розміщення.

Розмову на цю тему продовжили за келихом вина в тимчасовому житлі пана професора, куди я прийшов щоб побачити його недавно надрукований історико-етимологічний словник. Над ним професор Чучка працював протягом 40 років - майже цілий людський робочий вік, а стільки ж вивчав і закарпатські говірки. Оповідає як його ще малим зачарувала говірка котрою говорили в селі з якого походять його батьки. Питаю чи русинська говірка чи мова - «Думаєте на туя в Бачці? То мова.» А на питання чи русини етнос чи субетнос, відповідь була - субетнос. А.П.

НОВЕ ПРО ЗАКОРДОННИХ УКРАЇНЦІВ

У київському видавництві „стор., наклад 1000 примірників Форсал8” вийшов друком інформаційно-бібліографічний покажчик „Закордонні українці” (обсяг 504). Підготовлений на замовлення Міністерства закордонних справ України Інститутом досліджень діаспори, довідник містить інформацію про українські організації в майже 50 країнах (станом на кінець 2005 року), вітчизняні державні та громадські інституції, що опікуються питаннями задоволення потреб наших закордонних співвітчизників, а також відповідний бібліографічний розділ.

На замовлення українського зовнішньополітичного відомства наприкінці минулого року виготовлено й тисячу CD-дисків „Світове українство”. Інформацію для нього також надав Інститут досліджень діаспори.

Передбачається, що весь наклад цих носіїв інформації про закордонних українців буде передано до українських посольств, передовсім у країнах оселення наших співвітчизників.

Ігор Винниченко - директор Інституту досліджень діаспори, Київ

SAVJETOVANJE „UKRAJINCI NA PROSTORIMA BIVŠE JUGOSLAVIJE U XIX I XX STOLJEĆU”

U Sremskoj Mitrovici u okviru festivala ukrajinske kulture „Kalina”, Nacionalni savjet ukrajinske nacionalne manjine SiCG organizirat će 24. lipnja **Savjetovanje na temu „Ukrajinci na prostorima bivše Jugoslavije u XIX i XX stoljeću”**. Očekuje se sudjelovanje znanstvenika i kulturnih radnika sa prostora bivše Jugoslavije.

Organizacijski odbor izradio je tematski okvir Savjetovanja kojim su obuhvaćena pitanja iz povijesti, etnologije, kulture, prosvjete, religije i slično, s ciljem omogućavanja sudjelovanja širem krugu zainteresiranih.

Nacionalni savjet snosit će troškove smještaja i prehrane sudionika Savjetovanja tokom dva dana boravka u Sremskoj Mitrovici, a putne troškove snose sami sudionici.

Sudjelovanje i temu izlaganja prijavljuje se Organizacijskom odboru do 30. travnja o.g., a sve dodatne podatke može se dobiti od koordinatora Savjetovanja Borisa Nebesnog e-mail: nebesnijb511@ptt.yu.

ЗАГРЕБ – КИЇВ : ОБМІН СТУДЕНТАМИ

Сьомого жовтня минулого року почалась цікава і корисна пригода для двох хорватських студентів. Збудження й нетерпіння, яке ми відчували сідаючи в поїзд, важко передати словами і, мабуть, досить сказати, що подорож до Києва, яка тривала 36 годин, для нас пройшла миттєво.

*Загреб: Юридичний факультет
(Училище засноване 1669.)*

На вокзалі нас чекали наші українські друзі, які нам допомогли нести речі і відвезли нас до гуртожитку на вулиці Ломоносова, де ми мали жити наступних три місяці. Непогано було нам жити в цьому, не дуже гарному, але обладнаному готелі, у складі якого знаходиться і їдальня, де можна харчуватися на талони, які ми отримали від представників адміністрації яка піклується про іноземних студентів. У цьому гуртожитку було розміщено багато іноземних викладачів і студентів (китайців, іспанців...), але думаю, що ми єдині які там були з метою вивчення української мови. Навчалися ми в Жовтому корпусі Університету ім. Тараса Шевченка. Була у нас можливість вибирати лекції і семінари які нам підходили і подобались. Більшість лекцій ми слухали зі студентами-магістрами вищих курсів. Лекції були дуже цікаві і корисні, і ми багато дізналися про мову, літературу, культуру та історію України.

Всі лекції, звичайно ж, слухали українською мовою і не було ніяких проблем з комунікацією, по-перше завдяки нашим викладачам у Хорватії, які нас добре навчили укр. мови. На жаль, не завжди мали можливість пишатися цими знаннями, бо ще є в Україні багато людей, які соромляться розмовляти рідною мовою, хоч зараз помітно, що більше мешканців розмовляє українською, ніж раніше. Навіть в маршрутках нерідко можна було чути українську мову, в порівнянні з ситуацією, яка була чотири роки тому, коли вперше були в Києві, це тільки підтверджує позитивні впливи Помаранчевої революції на статус мови. Щодо революції, то не всі люди задоволені змінами, але все одно, коли відзначали річницю, на Майдані зібралось півмільйона людей й почуття було чудове.

*Київ: Циркульний корпус
(Києво-Могилянська академія
заснована 1615 р.)*

Впродовж перебування в Києві відвідали ми багато музеїв, ходили в театри і на різні виставки, а цікаво було те що мали можливість познайомитись з різдвяними звичаями, хоч ще й досі кияни за найбільше свято вважають Новий рік. Жити три місяці в Києві було чудово, тому що крім факту, що українці дуже відкриті і щирі люди, місто має безмежну кількість можливостей розваг, а гуляння вважається частиною міського фольклору. Крім столиці, ми відвідали й колишню столицю Харків, місто, яке нам сподобалось тільки через монументальні будинки. Набагато сильніше враження справила поїздка до Одеси, яка в порівнянні з Києвом менш напружене місто, не зважаючи на те, що є одним з найбільших портів Чорного моря. На жаль, в одній статті неможливо написати про всі наші пригоди і красу української землі, але усім тепло рекомендуємо будь-яким способом поїхати на Україну. Ще б хотіли подякувати всім професорам, які нам допомогли в здійсненні цього обміну, а також і українському Посольстві у Загребі, яке нам видало безкоштовні візи.

Діяна Пожгай & Томіслав Павич

ОСТАННЄ КОХАННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

www.kobzar.info (Скорочено)

...Те, що улюбленого поета української нації поховали у невеличкому містечку Каневі Київської губернії, виглядає дуже символічним. Щоправда, сам Шевченко ніяких вказівок стосовно цього нащадкам не давав. А знаменитий “Заповіт” було написано за півтора десятка років до того, як він вперше побачив ці місця. Тарас Шевченко плів човном до села Прохорівки, де мешкав його друг, перший ректор Київського університету Михайло Максимович. Краєвид так сподобався поетові, що він вирішив купити тут землю, збудувати будинок і з сім’єю (!) назавжди переїхати у цей благословенний край із сльотавого Петербурга. До втілення мрії залишалось небагато. Був уже намальований план простої селянської хати, в якій поет мав відчутти справжнє людське щастя, у Петербурзі чекала молоденька красуня-наречена. Але... Замість сімейного раю у Каневі постали дві могили. Висока і знана – самого поета, і забута до недавнього часу – його нареченої. (.....)

Усе життя Тарас Шевченко пам’ятав своє перше, ще дитяче кохання до сусідської дівчинки Оксани Коваленко, з якою разом пасли вівці, і яка подарувала малому Тарасові перший поцілунок.

Таку “маленьку кучеряву Оксаночку” Шевченко шукав усе життя. І знайшов її в 44 роки у Петербурзі на вечорах у своїх друзів, поміщиків Карташевських. В українському національному костюмі, рум’яна, чорнобрива, щбетлива і чепуренька, а ще талановита і грамотна, що у ті часи було рідкістю, вона працювала прислугою. 19-річна “дівчинка до чаю”, як називали її дами, була сиротою – і від цього ще більше зацмело серце поета. Він згадав власну долю і кохав її уже не просто як жінку, а з теплотою, з якою ставляться до найдорожчої і найочікуванішої дитини. А ще він, мов за соломинку, чіплявся за кожну, навіть гіпотетичну, можливість здобути сімейний затишок.

Щоденники і спогади сучасників діаметрально протилежно трактують поетові стосунки з Ликерою Полусмаківною. Але ж яка може бути об’єктивність щодо сердечних справ?... Можливо, вона й дійсно викидала на смітник оригінальні букетики польових квітів, які дарував їй поет, бо хотіла дорогих і фальшиво-пишних троянд. Він казав: “Збудую тобі хатину, сидітимеш у ній, як панночка, нічого не робитимеш. Хіба що борщу звирити чи сорочку випирати.” А вона прагнула чогось звичнішого і зрозумілішого. Може, й справді чорну справу зробило оточення. Може, не зрозуміла, побоялась... Скоріше за все, Ликера таки була надто молодою.

Тарас Шевченко виклопотав їй звільнення з кріпацтва, навіть винайняв квартиру, в якій наречена мала готуватися до весілля...

Заміж Ликера вийшла за перукаря Яковлева, безпробудного пияка. Вона народила багато дітей, але після смерті чоловіка покинула столицю і при-

їхала до Канева. Саме Шевченко “привів” Ликеру до Канева, - вважає провідний науковий співробітник Шевченківського національного заповідника у Каневі Зінаїда Тарахан-Бережа. – Вона зрозуміла, ким насправді була ця людина, тільки пройшовши довгий і важкий життєвий шлях.

Таємниця кладовища “Сільце”

Те, що у Каневі за яких кілька кілометрів від могили великого Шевченка спочиває його наречена, його останнє і найбільше кохання, виявили зовсім недавно. Дослідила це невтомний шевченкознавець Зінаїда Тарахан-Бережа, проштудіювавши гору метричних книг. Але як знайти безіменну могилку, яку викопав гробар із богодільні? Перепитано десятки старожилів – все марно. Допоміг випадок. Виявляється, не всім у Каневі старенька Ликера була чужою. А одному з мешканців – Івану Бондаренкові – вона навіть врятувала життя. Із вдячності він врятував від забуття її могилу.

Т.Г.Шевченко: Портрет Ликері Полусмаківної (1860 р.) (деталь)

Ликера Яковлева (Полусмак) (на фото) була столичною мешканкою, зналася на ліках і травах, і буквально витягнула із могили сина Аврама Бондаренка, у якого винаймала житло. Від жару і болю у грудях хлопця лікували натиранням грудей керосином. “Якби не втручання цієї жінки, я помер би в п’ятирічному віці”, – казав він. З нині покійним Іваном Аврамовичем ми розмовляли сім років тому, він показував обпечені керосином груди і водив нас на могилку своєї рятівниці. “Я не вірю в те, що така чудова жінка могла бути причиною смерті великого поета”, – казав Бондаренко.

Тараса Шевченка у Каневі не пам’ятають, а от Ликера у спогадах залишилась. Пригадують як культурну, освічену жінку, дуже умілу майстриню. Вишивала лиштвом – білим по білому, що зу-

міє далеко не кожна рукодільниця. У музеї зберігається вишитий нею рушник з півнями, Ликера принесла його на могилу Тараса Шевченка. Кажуть, він хотів, аби на їх весіллі неодмінно був рушник з півнями

“Подивись на мене, як я каюсь”

Цю жінку, закутану з ніг до голови у все чорне, у Каневі знали всі. Вона приїхала сюди у травні 1904 року, винайняла найдешевше у місті помешкання і цілі дні проводила на Чернечій горі – біля могили Тараса Шевченка. Очевидці розповідали, що вона аж до смеркання проходжувалася стежками поблизу могили, ні з ким не розмовляла. Із прочанами, що ватагами йшли на могилу Шевченка, вона не бажала ділитися своєю таємницею. І лише у книзі відгуків одного разу залишила запис: “13 травня 1905 року приїхала твоя Ликера, твоя люба, мій друже. Подивись, подивись на мене, як я каюсь...”

Людмила Слюзко. За матеріалами статті Ю.Бургена, газета “Експрес”, м. Львів, 1998 рік.

ЩО ТО ВІВЦІ ЗА ФРОЙДОМ?

- Бабцю, ... знаєте що нового ... я вирішила вчитися на психолога.

- Чи то тебе Фройд зацікавив своїм сміливим «сексуальним» психоаналізом? Вже завтра будеш бажати вчити щось друге.

- А, ні-ні! Фройд лиш мала частина, а і за ним не все так простенько. Та що Ви знаєте про те? Ось краще, розкажіть мені котрий Ваш сон, а я його розтолкую. І не відмовляйтеся, бо ніхто другий для мене «не має часу».

- Добре. То я вже маю і «свого психіатра». Але як ти мені нав'яжеш того Фрейда – то я тобі...!

Ну, ... Ані сама не знаю чи мені то дійсно приснилося чи, можливо, я дрімаючи уявляла собі таку символіку – але певна що це було під впливом цього перед-великоднього часу посту й пока-яння. Так приємно плавати на хвилях певності в ласку Божу. На душі лагідно бо знаю як можливо і «заблуджу» – то Пастир Божий знайде мене і знов прилучить до «плаю».

Але як я то потрапила в помилковий плай?! Пастир, хоч здається знайомий, але «не той». А я, хоч вівцею, якимось чудом відчуваю його думки.

Бачу, він не з рідні газди, а наймитом. Як і інші пастухи, погодився на чотири роки. Щоб дістати цю роль ще і на нових чотири роки, то потрібно багато труду. А за це він не як охочий, бо народжений для вищих справ. Тому і мудрий понад мудрих.

З часом, додумався як найлегше відбутися той час. Пастир хитрував ось так: не так важне щоб все було гаразд (то вимагає багато праці), а більш важне щоб виглядало що все гаразд (це вже легше). Газда все буде газдою, а вівці вівцями – та чому дуже дбати про них. Треба лиш буцімто задовольнити всіма.

Газда займається вищими інтересами. Його в тім цікавить лиш кількість вовни й сира, а і то загально – від всіх пастухів, тобто плаїв. Зовсім не зауважить слабший внесок цього плаю. А якщо і другі пастухи робитимуть так – то вже буде статистика і вийде що то нормально. Нарешті, як і зауважить, все можна вимовитись що нарік буде краще, бо якраз спростовується шкода від того що ці вівці вдалися на неякісну сорту, ... тощо. Можливо що за те буде його і похвалено, навіть і нагороджено. Якщо, випадково, газда і прийде розглянути вівці – не важко буде на той день від других пастухів позичити й прилучити якусь кількість товстих овець. І знов буде все гаразд!

А що після чотирьох років? Та і так він вже візьме свою зарплату і оберне плечі. А потім вже хай буде хоч і потоп. Ну, не існує він для овець, а вівці для нього!

Дати собі раду з вівцями – то вже складніша справа. За вівцями треба багато ходити. Їхня природа така проклята, що для них трава все краща десь там, а не ця тут. Щастя що та сама натура їм не дозволяє бачити далі від барана (Це якась дика любовна дурна залежність.) Куди баран – вівці за ним. (У воду і в огонь, без роздуму. Це той Фройд не відгадував.) Значить – треба виховати такого барана котрий буде бігти за пастухом мов песик.

Надумав – виконав. Вже першого року за улюбленого вибрав баранчика котрий любив сіль більше від інших. Сіллү приманив його все бути близько. Але і інші баранчики підрос-тали та вівці трималися і попри них. Щоб газді все міг виправ-датися, «пастир» одному баранчикові, буцімто випадково, притолочив ногу. Той кривив, шкутильгав, та десь залиши-вся і більш не прийшов. Другому під ріг вколов терном так що загноїлося й боліло. Тому не міг боронитися від інших баранів, вони його вигнали з плаю і він відцурався. Третьому зі сіллү мішав трохи і гіркої соли – той постійно хворів, тому змарнів, став недужим та десь залишився. Четвертому.... Ну, нарешті залишився лиш той улюблений баран котрий тримався пасту-ха щоб лизати сіль. А вівці, якого барана мали – такого шанували, бо вівці вівцями. Як би котра з них і побажала кудись далі за траву, то пес кусаючи повертав її в плай, а за те, час від часу, діставав дрібки засушеного хлібця. Роки минали, пастухові було лагідно, порядно діставав добру річну зарплату і все було гаразд.

Кінцем четвертого року рушив пастир дістати останню зарплату, а і плай віддати. Про нову угоду ані не думав. Вже він себе і цим забезпечив на якийсь час, а до речі, вже і надійло влітку під сон-цем шукати холодок, спати під небом, а зимувати в колибі. Має він і вищу мету, а що йому до овець.

Вже було не так далеко від хазяйського майна коли спустився міцний дощ. Не тривав довго, але досить щоб береги потоку попов-нилися швидкою водою. Щоб вода спустилася до глибини броду треба чекати може і до завтра, а змолкому пастухові більше не ночується під небом. Відчути вже трохи і панського, був його «вищий інтерес». На потоці є кладка, але вівці... Напевне вони можуть і переплинути. Хай трохи і перетерп-лять за «вищий інтерес».

Злапав барана за роги, закинув на плече, тай переніс че-рез кладку на той бік потоку. А вівці - вівцями і їхня натура штовхнула їх через воду, на той бік – за бараном. Лиш наймі-цніші переплинули. Мов скажений голодний дракон, більшість овець проковтнула каламутна вода. Пастир не журився. Ска-же газді що дурний пес сполохав барана, той скочив у потік... А за ним вівці.... тек вівці... І зарплату вимагатиме – та він цілий рік вівці доглядав!

Завтра, коли вода потягнулася, показалися овечі трупи. Над ними, жертвами «вищого інтересу», роїлися мухи, а на спеці почався ширити задушливий сморід....

Зі страху що і я вже смердячим трупом – прокинулася. Ой, так була щаслива що сиджу в своєму кріслі. Глибоко зі-тхнула прошептавши собі – щастя що люди не вівці.

..... І?... Що скажеш на цей сон? Нагадую що домовилися – без Фрейда!

- ...Може пізніше... можливо завтра... Не знаю як Вам по-яснити...

- Ану, спростімо – не треба тлумачити. Може, тобі варто, лиш так злегенька, роздумати про...

ДО КОГО МЕНІ НАЛЕЖАТИ?

Дорогі країни!

То було давно. Ше тогди коли ми почили відновлювати своє національне і культурне життя в Босни. Без грошей, без нічого, але зі запалом... Нашої телеагенції не мали багато. Всі вчилися чогось, жеби не пропасти як народ. Хто що вмів, то робив. Між собов ми шанувалися, не було єкогось поділу, бо рідна справа була на першій місці. Так то було в часах, коли я ше працював на рідній ниві, в рідній стороні. Правда – держава старалася нас поділити, троха напудити, але все було – вокей!

У Німечці я бачив єнше. Там так багато було ружних мудрагеликів, єкі поділили народ на всілєкі групи, шо вже ніхто не знав куди він припадає. Тут мали виправданне: се всьо зробили москалі, комуністи, поляки, жида, масони... Себто вороги України. А коли Україна воскресла, не було вже кому ділитися, не стало і грошей, про єких ніхто не знає де ділися. Про се їм пригадали різні мої «помічники», за шо тут заслужив «титуйлу» зрадника.

Дурень старий! Почив вогорити про нас воздечки, а єкогось чорта пішов десь єнакше...

В між часі горсточку нашого народу в колишній Югославії поділили на три держави, єнших змусили піти світ за очі. Ми почили полегко пропадати... Дарма, шо стараємосі сьак –так затримувати своє культурне життя. І довели до такої сивтуації, шо я не бачу виходу з неї. Накотилосі так багато наших керівників, нормальних і самозванних, шо нікуди від них дітисі. І найголовніше, шо всі хочут кимось бути, а то нема вже ким керувати.

А я переживаю такі воказії. Стрічаюсь після довшого часу з кимось старим знайомим. Відразу дістаю інформації про єнших. Дуже «докладних». Їден знайомий так файно обчорнив всіх, шо приходитьсї хреститисї руками і ногами! У кожному нашій троха більшим середовищі є шонайменш три-

штири «провідників», а ше більше тих, єкі претендуют на їх місце. До того вимагают про себе багато вогорити і писати. Були би найщасливіші єк би своє імє могли перечитати вкарбоване на місяці і то повнім.

Мало того – до мене пишут і листи такого змісту, шо вже їх не хочитсї читати. В них – сущі обмовлення людей, відомих серед нашого народу в колишній Югославії. На такі свинства я не відписую. Не мают від мене відповіді та декотрі з них висилают їх наново. І всі ті, шо до мене звертаютсї з «довірливими» інформаціями, вимагают єдного:

прилучитисї до них, «боротисї» проти тих зайд, тупоголовців, нечемних людей. Мовляв, мені не граба мати з ними до діла.

Мені приходитьсї відкрити інформативне агенство. Знаю від деяких вотців духовних так багато від таких самих про них та єпископів, шо най і в Римі про се не чули. Знаю про всіх тих, шо мали вкрасти громадські і церковні гроші. А про таких бідняків як ті, шо попивають, скачут у гречку – шкода паперу.

І ніхто не боїтсї, шо в нормальних державах за такі наклепи можна порєдно відповідати. В нас ми можемо себе обчорнювати, гризтисї між собов... Комус на радісь.

Постановив: не буду належати ні до кого! Буду сам пхинькати над своїов і нашев долев. Буду жити-капарити без слави.

Але знов залізло шось у голову, і знов мушу згадати милих мені русинів (се доказ, шо вони мого роду): все те, шо ваша милісьць зволила перечитати, має місце і серед них. Тому сей лист, шо їго нігде не пришити ні прилатати, відноситсї і до них, навіть тих єнших...

І на тому кінец, і лекше мені стало, шо сі вам поскаржив, і прошу най мені сі вибачит і сего разу, але я се мусів комус сказати. Ваш дідо

Панас Бездольний

Tiskanje mjesecnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2340009 – 1110045869	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovozu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešić E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 02.04.2006. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

ČORNOBILJ U ZONI SJEĆANJA (Kob zvana hrabrost)

Dr. Alice Bauman

Vrijeme vremena uvijek na svoj način, a nama ostaje tek da ga mjerimo. Duljim ili kraćim intervalima, prije ili nakon nekog događaja kao čvrne točke povijesti. Trebaju nam i jubileji. Jedni kao okrepa duha, a za neke bismo radije da ih ni nema, kao ni njihove klice postojanja. Jedan takav je i Čornobilj. Sinonim za... mnogo toga. Za jedne - crna bol, za druge - potisnuta zona sjećanja.

No - sjetimo se! Sjetimo se ljudi među nama, koji se u svojoj skromnosti i danas skoro čude kada se njihov častan čin karakterizira heroizmom. **Str. 5**

U DOLINI KARDINALA Pribić – bazilika i biskupski dvorac

Kulturni program nakon liturgije **Str 7**

BOGATI «RUŠNJAKOVI DANI RUSINSKE I UKRAJINSKE KULTURE 2006» U RIJECI

U prostoru kulturne ustanove «Filodrammatica» u Rijeci, u organizaciji Kulturnog društva Rusina i Ukrajinaca «Rušnjak» Primorsko goranske županije, od 24.04. do 02.05.2006.godine održana je kulturna manifestacija «Rušnjakovi dani rusinske i ukrajinske kulture 2006». Održavanje manifestacije pomogli su **Str. 2**

Aleksandar Tolnauer

TRI PITANJA ALEKSANDRU TOLNAUERU - predsjedniku Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske

Ponukan svojedobnom jezgrovitom, ali i slojevitom izjavom da „Nacionalne manjine u ovoj zemlji nisu samo društvo u nošnjama koje vrti maramicu, nego nešto puno ozbiljnije.“, zamolio sam predsjednika Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske za kratak odgovor na tri pitanja iz njegovog djelokruga. **Str. 3**

PJESME S KLJUČEM I POD KLJUČEM

Ekskluzivno prvo objavljivanje izbora poezije iz opusa „Pjesme s ključem i pod ključem“, bivšeg hrvatskog veleposlanika u Ukrajini, književnika, esejiste i poeta Đure Vidmarovića je na **11. stranici** „N. gazete“.

ТИХИЙ СВИДОК ЧАСІВ

3 нагоди традиційного культурно-розважально-го вечора в Загребі, 25 лютого ц.р., посол України в РХ Віктор Кирик вручив пану Роману Білякові Грамоту, якою відзначений його вагомий внесок у розбудову співробітництва між Україною і Республікою Хорватія, та зміцнення дружніх відносин між нашими народами. Треба згадати, що це найвища нагорода, яку посольство може подати від свого імені.

Варто згадати з цієї нагоди про пана Р. Біляка. **Стор. 3**

Роман Біляк

ВИСТАВКА КАРТИН ГАЛИНИ ГОРОДНІЧЕВОЇ З КИЄВА

В спільній організації Центральної бібліотеки русинів і українців Республіки Хорватія і Товариства української культури, а на ініціативу і з допомогою колишнього хорватського посла в Україні Джури Відмаровича, в галереї «Купол» Міської бібліотеки в Загребі, 26 квітня ц.р. відкрита виставка картин (олія на полотні) відомої української художниці Галини Городнічевої. **Стор. 6**

Галина Городнічева

ТРАДИЦІЙНА РОБОЧА ЗУСТРІЧ В ПОСОЛЬСТВІ УКРАЇНИ В РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ

19 квітня в Посольстві України в Республіці Хорватія відбулась традиційна робоча зустріч Посла України Віктора Кирика з Головою Союзу українців і русинів Хорватії Славком Бурдою та керівниками українських та русинських товариств. Темою розмов стали актуальні питання з життя української і русинської громади в Хорватії.

У зв'язку з підготовкою до проведення IV Всесвітнього Конгресу українців, який проходиться в Києві 18-20 серпня ц.р., керівників Товариств було зорієнтовано щодо етапів підготовки до цього важливого Форуму. Зокрема, під час бесіди основний наголос було зроблено на важливості та масштабності цього заходу, а також на необхідності активізації роботи Товариств щодо визначення кандидатур, які братимуть участь у Конгресі в якості делегатів та почесних гостей.

В ході зустрічі також обговорювався план подальшої роботи Союзу, а особливо значення було надано питанню відкриття в місцях компактного проживання українців і русинів, зокрема, в місті Загребі, шкіл з метою викладання дітям рідної мови.

*Посольство України
в Республіці Хорватія*

PREDSTAVNICI UKRAJINACA IZ VUKOVARA U POSJETU LJVOVU

Petar Stupnjak, Vasilj Voras i Volodymyr Kyrlyh

članove zbora za vrijeme boravka u kolovozu i nastupa povodom dana obilježavanja 150. obljetnice rođenja ukrajinskog velikana Ivana Franka. Uputio im je i pozivnicu za Međunarodni znanstveni kongres «Ivan Franko: duh, znanost, misao, sloboda», a izrazio je interes i za suradnjom sa zagrebačkim fakultetima te ukrajinskim organizacijama u Hrvatskoj.

Prigodom ovog posjeta Ljvovu, vukovarski Ukrajinci su na spomenik Ivanu Franku položili vijenac i zapalili svijeće tom vječnom revolucionaru i književnom kamenu-temelju ukrajinske samobitnosti. M.S.

Krajem travnja predstavnici kulturno-prosvjetnog društva «Ivan Franko» iz Vukovara, dva člana Vijeća ukrajinske nacionalne manjine grada Vukovara i Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Vukovarsko-srijemske županije posjetili su ukrajinski grad Ljviv radi uspostavljanja kulturno-prosvjetne i znanstvene suradnje.

Prorektor Ljvivskog nacionalnog univerziteta «Ivan Franko», dr. Volodymyr Kyrlyh ponudio je istoimenim vukovarskom KPD-u smještaj za

U ZAGREBU JE OTVOREN KLUB HORUS-a

Neprofitna udruga HORUS (Hrvatsko-ukrajinska suradnja), koja već ima tradiciju djelovanja (prvi predsjednik je bio g-din Jadranko Crnić), podrškom svojih članova te zalaganjem njenog predsjednika dr. Jevgenija Paščenka, a posebno susretljivošću vlasnika prostora g-dina Martina Jakovca,

Martin Jakovac

Veleposlanik V.Kyrlyk (u sredini) s domaćinima

Jevgenij Paščenko

u kafeu zatvorenog tipa, u Vlaškoj 77, gdje su pored ulaza postavljeni živopisni hrvatski i ukrajinski grb, otvorila je 25. travnja o.g. svoj klub. On je iniciran kao biznis-klub, ali se planira i za sve odgovarajuće sadržaje iz programa rada udruge HORUS. O kojim aktivnostima je riječ najbolje govori sam naziv udruge u kojoj je ključna riječ – suradnja. Ona se kani razvijati na svim kulturnim, znanstvenim, poslovnim i sličnim relacijama. S tim ciljem će se ostvarivati kontakti i suradnja sa odgovarajućim instancama kao i sa sličnim udrugama u Hrvatskoj i Ukrajini. Prva od takvih aktivnosti bila je već u četvrtak 4. svibnja, kada je u klubu upriličen susret studenata ukrajinskog jezika i književnosti sa Filozofskog fakulteta u Zagrebu i veleposlanika Ukrajine u Republici hrvatskoj Viktora Kyrlyka.

Na spomenutom svečanom otvaranju kluba bilo je nazočno dvadesetak pretežno poslovnih ljudi, od kojih brojni prigodno i nastupili. Ovom prilikom bile su izložene i putopisne fotografije iz Ukrajine autora Ati Salvare, a program je obogatila i prof. Darija Bošnjak muzicirajući na klasičnoj gitari.

Posebno srdačnim aplauzom bio je pozdravljen biznismen Martin Jakovac, vlasnik ovog prostora koji je bio nacionaliziran, ali mu je, kao nasljedniku, nedavno vraćen u posjed. S obzirom da su njegovi pređi generacijama tu imali gostionicu, on ju je dao renovirati kao kafe – iz sentimentalnih razloga, ali ne kani poslovati i zato ga je i ustupio HORUS klubu. Gesta za svaku pohvalu. #

BOGATI «RUŠNJAKOVI DANI RUSINSKE I UKRAJINSKE KULTURE 2006» U RIJECI

Nastavak s 1. str.

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Primorsko-goranska županija, Grad Rijeka i Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj.

U danima od ponedjeljka do petka predstavljene su knjige „Podrijetlo Hrvata i Ukrajina“, - urednik dr.sc.Milan Nosić; „Srce Europe – Ukrajina“, urednik Sergej Burda; „Novi zavjet“ - prijevod na rusinski jezik – prevodioci : dr.sc Janko Ramač, publicist Mihal Ramač i dr.sc. Tadej Vojinović; „Zasljepljeni slavuj“, antologija rusinske poezije - Akademik Julijan Tamaš te „Iskušenje ZLOPOLJA“, zbirka poezije Ahnete Bučko-Papharhaji. Održana su i predavanja na teme: „Čiji je avangardist Kazimir Malevič?“ - prof. Đuro Vidmarović; „Rusinska književnost“ - akademik Julijan Tamaš; „Streljana renesansa“ - apsolventica Anna Halycka; „Doseljavanje Rusina iz za-

karpatja u južnu Ugarsku – Bačka i Srijem“ - dr.sc.Janko Ramač.

U petak i subotu je na ulici Korzo organizirano predstavljanje rusinskih i ukrajinskih nacionalnih kulinarskih specijaliteta, a na večer, u svečanoj dvorani „Filodrammatica“, KUD „Joakim Hardi“ iz Petrovaca i plesači KUD „Jakim Govlja“ iz Mikluševaca, u koreografiji Zvonka Kostelnika, održali su cjelovečernji koncert pjesama i plesova Rusina i Ukrajinaca. (članak je na stranici 4)

Dani su završeni okruglim stolom na temu „Rusini u Istri – selo Rušnjak“, s tim da je, kao dodatak, u utorak 02. svibnja otvorena izložba slika iz kolekcije ret.veleposlanika RH u Ukrajini gosp.Đure Vidmarovića na temu : „Presjek ukrajinskog slikarstva XX stoljeća“. (članak je na stranici 7)

Programima su nazočili veleposlanik Ukrajine u Hrvatskoj, predstavnici gradskih i županijskih institucija i udruga nacionalnih manjina te brojni uzvanici.

Vladimir Provči (telefonom)

TRI PITANJA ALEKSANDRU TOLNAUERU – predsjedniku Savjeta za nacionalne manjine RH

Nastavak s 1. stranice

Konkretna svakdanja problematika: Na molbu da ukratko kaže o nedavnoj sjednici Savjeta, g-din Tolnauer je upravo u duhu citirane izjave naveo narav sjednice i tematiku koja nije nimalo „folklorna“. Npr. razmatranje pitanja usklađenosti statuta Grada Daruvara s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, napose uporabe jezika i pisma, zatim razmatranje zahtjeva za suglasnost o odluci o zastavi Srpske nacionalne manjine, ili pak raspodjela sredstava s kojima Savjet sudjeluje u Programu za Rome te analiza zastupljenosti nacionalnih manjina u javnim medijima, uz nazočnost u prvom slučaju i gradonačelnika te predstavnika Državnog ureda za upravu, u drugom i trećem – aktualnih predstavnika, zatim direktora radija i televizije, a sve to popraćeno i predstavnicima tiska, govori o važnosti Savjeta za nacionalne manjine. To se ogleda i u tome što su se od osnutka Savjeta, tijekom tri godine proračunska sredstva za programe nacionalnih manjina povećale sa oko 18 na približno trideset milijuna kuna, tj. za 42%. Naravno da se to ne bi postiglo bez kvalitetnog sudjelovanja i samih nacionalnih manjina i dobro obrazloženih kvalitetnih programa.

Što nam preporučuje Europska unija: Uz navođenje trendova, brojnih primjera i iskustava u radu udruga nac. manjina sugovornik objašnjava neminovnost uklapanja u europski model, koji u ovom slučaju znači i financijsko osamostaljenje udruga od ovisnosti isključivo o potpori iz proračuna. To ne znači da će stupanjem u Europsku uniju potpore biti ukinute, što bi eventualno dovelo do asimilacije. To samo znači drukčiji način rada te iznalaženje i drugih raspoloživih

izvora. Takvi pozitivni primjeri postoje već i sada (sponzorstva, potpora iz matičnih zemalja i sl.) Već ima udruga kojima je potpora od Savjeta tek 20-25% ukupnih sredstva za njihove programe, a ovakvo osamostaljivanje je od važnosti i za same nacionalne manjine. Osnivači udruga bi morali imati isplaniran način za financiranje jer će se u početku samostalno dokazivati. Time se ne narušava pravo na udruživanje, već se samo kriteriji za valorizaciju drukčije usmjeravaju.

Uspješnost Savjeta u ovim pitanjima se ogleda i u tome što ga posjećuju veleposlanici i onih zemalja koje nisu matične nijednoj našoj nac. manjini (npr. Amerike, Engleske...), što je u ovo vrijeme pristupnih pregovora u Europsku uniju vrlo bitno.

Pomoć u korištenju pristupnih fondova: Na ovu temu, Aleksandar Tolnauer je obavijestio da će se, negdje nakon ljeta, organizirati edukacija u vidu seminara za udruge i ustanove nacionalnih manjina. Angažirat će se europski stručnjaci koji će dati temeljne informacije kako se prave programi, gdje i kako se konkurira za sredstva te gdje i kako se prati objavljivanje natječaja i td. Slično je i u programu za Vijeća nacionalnih manjina. Naravno, ti natječaji se i sada mogu pratiti na web-stranici Europske unije u RH.

Dodatak o uravnoteženju raspodjele: Savjet nije arbitar za raspodjelu potpore unutar nacionalne manjine. Sami predstavnici i udruge nacionalne manjine trebaju se dogovoriti o unutarnjoj raspodjeli i prioritetima, a tu je potrebno razvijanje demokracije i pluralizma unutar manjinskog korpusa. I na izborima za Vijeća treba razmišljati o predstavnicima. Ako pritom dođe do tenzija – pa i to je prirodno. *A.Pavlešin*

ТИХИЙ СВИДОК ЧАСІВ

Новіші видання спростовують давніші неретельні статті

судження й ув'язнення батька, арешт брата – також священика, ...) Може тому активність пана Р. Біляка щодо українства, не була класичного культурно-самодіяльного типу. Тримаючись трохи з боку, але все присутній і готовий дискретно допомогти, був тихим свідком часів, а також і активний «на свій спосіб». Напр. у 1978 р. йому вдалося організувати, щоб хорватські меблі були виставлені на ярмарку в Києві. Як організатор і керівник поступив в КПТ-во в Загребі, а

Роман Біляк народився в Прняворі (Боснія) 1927 р. як сьома з восьми дитина в сім'ї о. Григорія Біляка і матері Катерини з роду Білінкевич. Початкову й середню школи закінчив в Боснії, а Лісотехнічний факультет в Загребі. Був на посадах в Спачві й Славонському Броді, а до Загреба прибув 1977 р. де і тепер живе на пенсії від 1991 р.

Харизма історичної особи його батька щодо українських переселенців в Боснії, проваджена з терпінням репресій для цілої сім'ї (наклепне за-

також є членом і Т-ва української культури.

Призбирав вартісну колекцію українських антикварних книг котру з любов'ю доповнює, а найбільше зацікавлений дослідями фактів з історії української діаспори на цих просторах. Для цього багато вишукує по доступних архівах, і як такий, є цінним порадиником і співпрацівником щодо вивчення згаданої історії. Якраз

З колекції Р.Біляка: Печатка української читальні в Прняворі

тому буває і обурений легковажними авторами статей в цій галузі, але терпеливо дждався спростування неретельних моментів новішим виданням.

Побажаймо пану Біляку багато успіху в його дослідах та праці в товариствах, а також міцного здоров'я та довгого віку.

A.Павлешин

U ZAGREBU JE ODRŽANA IZBORNA SKUPŠTINA HRVATSKO – UKRAJINSKOG DRUŠTVA

U Zagrebu je u Knjižnici grada Zagreba, 20. travnja ove godine održana izvještajna i izborna skupština Hrvatsko-ukrajinskog društva. S obzirom na strukturu članstva u kojem su uglavnom visoko pozicionirani intelektualci, zbog njihove stalne angažiranosti teško je ostvariti potpuni odaziv. No, uključujući i uzvanike, tridesetak nazočnih osoba sačinjavalo je dobar kvorum.

Veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj Viktor Kyryk je izložio i kratak pregled odnosa, aktivnosti i ostvarenja između Hrvatske i Ukrajine. Naglasio je i trenutne najaktualnije momente, a također i predstojeće zadaće. Nakon prigodnog izlaganja predao je zahvalnice članovima društva posebno zaslužnim za razvijanje suradnje između dvaju država. Zahvalnice su dobili dr. prof. Milenko Popović,

Sudionici izborne Skupštine (2006.) Hrvatsko-ukrajinskog društva

*Pavle Gregurić
i Teodor Fricki*

Nakon intoniranja himni i odanog pijeteta preminulim članovima Društva, obavljani su protokolarni skupštinski formalizmi, nakon čega su uslijedila izvješća. Po naravi stvari dominantno i najzanimljivije je bilo izvješće o radu, koje je podnio predsjednik mr. Ivica Ivica Trnokop. U svom izlaganju naveo je brojne kako samostalne aktivnosti, tako i suradnju sa sličnim društvima i institucijama, te kao krunu svega – izdavanje monografije „Hrvatska – Ukrajina“ u kojoj je obuhvaćena aktivnost ovog društva, ali uvršteni su i autorski radovi na teme povezane s njegovim programom.

Nakon uručenja zhvalnice za uspješan rad mr. Ivici Trnokopu, našlo se prostora i za pozdravne govore, a u takvoj prigodi

dr. prof. Jevgenij Paščenko, prof. Đurio Vidmarović, prof. Mladen Lovrić i prof. Katarina Tlustenko. U njihovo ime zahvalio je prof. Đuro Vidmarović, koji je u toj prigodi, uz pohvalu uspjesima, načinio osvrt i na neke neriješene probleme između spomenutih država, poput još uvijek otežavajućeg viznog režima. Također je spomenuo potrebu stvaranja još većeg renomea Društva, da bi se zadovoljila primjerena pozornost državnih instanci.

Nakon davanja razrješnice starom, izabrano je novo rukovodstvo. Za predsjednika je izabran dr. Pavle Gregurić, a za dopredsjednike mr. Teodor Fricki i mr. Ivica Trnokop. Izabrani su i tajnik te još jedanaest članova Glavnog odbora, kao i ostala tijela Društva. #

КОРЗО І «ФІЛОДРАМАТИКА» ПРИВІТАЛИ РУСИНІВ І УКРАЇНЦІВ

Рушнякові дні русинської і української культури вже вдруге проводить в Рієці культурне товариство русинів і українців приморсько-горанської області під керівництвом пана Володимира Провчі. Крім лекцій і презентацій книжок які мали на меті відкрити маніфестацію, в суботу і неділю на популярному рієчкому Корзо 28 і 29 квітня відбувалися презентація національних русинських і українських страв у супроводі піснярів з Міклушевців і Петрівців.

Нажалі через дощ не змогли виступити танцюристи – члени культурно-просвітницького товариства “Іоакім Говля” з Міклушевців. Проте, погана погода не зупинила багатьох глядачів які прийшли у залу “Філодраматики” щоб подивитись концерт танцюристів і співаків який приготували члени товариств “Іоакім Говля” із Міклушевців і “Іоакім Харді” з Петрівців під керівництвом хореографа Звонка Костельника. На сцені мінялись народні костюми з різних країв України, від Закарпаття до півдня, а заспівали навіть і “господарі” – разом з ансамблем виконали декілька пісень голова товариства “Рушня” Володимир Провчі з дружиною. Наприкінці концерту танцюристи привітали глядачів за старим українським звичаєм: короваєм на вишиваному рушнику. *К. Тлустенко*

МАТЕРІАЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ У БОСНІЇ II

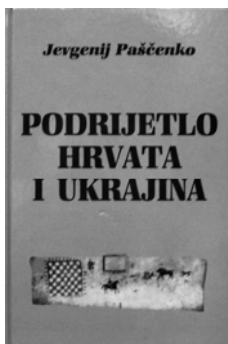

У видавництві «Руського слова» і Греко-католицької парафії св. Петра і Павла з Нового Саду, з друку вийшов другий том книги «Матеріали до історії українців у Боснії II», для котрої матеріали зібрав др. о. Роман Мизь.

Технічно – книга формату 15х22 см., має 264 сторінки, ілюстрована приблизно 30 фотографіями, а тираж лиш 300 примірників.

Зміст охоплює ширший історичний інтервал, від переселення до недавніх часів. Втім особливо вартісним є те що це збірник робіт десяти авторів, не лиш за стилем, але і тематикою дуже різноманітний. #

PODRIJETLO HRVATA I UKRAJINA

U Zagrebu, u prostorijama Matice hrvatske 26. travnja o.g. predstavljene su knjige na temu Bijeli Hrvati, uključujući i ukrajinske autore. To su knjige „Bijela Hrvatska“ i „Hrvatska pradomovina“ poljskih autora, te još jedan naslov „Bijela hrvatska“ – prvi tom, kao zbirka znanstvenih istraživanja više autora iz Poljske, Češke, Ukrajine i Hrvatske. Četvrta knjiga je „Podrijetlo Hrvata i Ukrajina“, autora dr. Jevgenija Paščenka – profesora na Katedri za ukrajinski jezik i književnost u Zagrebu. Spomenuta knjiga je u stvari reprint prvog dijela ranijeg izdanja dr. Paščenka – „Etnogeneza Hrvata u kontekstu Ukrajine“ (jer je njena naklada već davno u cijelosti rasprodana).

Izdavač knjiga je prof. Milan Nosić s Filozofskog fakulteta u Rijeci (milannosic@hotmail.com) te izdavačka kuća MAVEDA. Uz izdavača i dr. Paščenka, o knjigama su govorili akademik Josip Bratulić i prof. Đuro Vidmarović. #

ČORNOBILJ U ZONI SJEĆANJA (Kob zvana hrabrost)

Nastavak s 1. str

Plove tako misli od ove dvadesete k desetoj obljetnici i dalje – u dane havarije. Sjećanje na naivni pokušaj zataškavanja (kao da se stihija može sakriti), i na živote žrtvovane u samoj nuklearki, i manipuliranje javnošću. Oni koji su bili ročnici u hladnoratovsko vrijeme, ako su primijetili da su osobni dozimetri bili predviđeni samo za zapovjedni kadar – sad su dobili i odgovor zašto.

U svijesti, bez obzira na prvotni užas i kasnije bojazni, skoro da se javlja zasićenost faktografijom. Ne ubrajajući bezbroj novinskih članaka, količina opisa i analiza same nesreće te njenih posljedica nadmašuje fizičke čitačke mogućnosti pojedinca. Samo na internet-stranici Ministarstva vanjskih poslova Ukrajine (krajem 2000. god.) navedeno je 360 naslova na ove teme. A koliko znamo o našim časnim ljudima koji su nam, na vlastiti rizik, pomogli u to kritično vrijeme?

U Zagrebu, svoje umirovljeničke dane tiho provodi dr. Alice Bauman – osoba koja je odvažnim „neposluhom“ učinila najčasniji čin savjesti u tom vremenu. Na molbu za razgovor napomenula je da je to već treći, ali prihvaća, s obzirom da je ovaj – za list Ukrajinca u RH.

Dr. Alice Bauman je 1976.-1992. bila voditelj Odjela za mjerenje radioaktivnosti životne sredine u RH u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada (*vidjeti* www.imi.hr), te je 1986. god. već imala odlično iskustvo u ovom poslu, jer su vrlo osjetljivim mjerenjima praćene promjene u radijaciji nastale zbog nuklearnih pokusa. Za ta mjerenja je postojala dobra oprema i ekipiranost, a također i razgranato postavljenje sonde. Upravo zato je porast radioaktivnosti i primijećen odmah prvih dana nakon havarije.

Dobro je znala što to znači, ali i koje mjere treba poduzeti da se smanje posljedice. O ovom stanju je obavijestila nadležne instance, no „vrhuški“ je bio potreban neremećen ritam priprema i održavanje prvosvibanjskih parada. Imajući na umu one koji su najosjetljiviji na izlaganje povišenoj radijaciji (trudnice, bebe i dječicu), te potrebu promptnog djelovanja, potisnula je vlastite bojazni i unatoč tome da je ovakve vijesti imalo pravo dati samo vrhovno vojno zapovjedništvo tadašnje SFRJ-e, odlučila se za akciju. Njena kći Lea je radila na „Radiju 101“ (raniji Omladinski radio) te je uz suradnju radijske ekipe dala „u eter“ vijest i naputke za zaštitu.

Duhovi u „vrhovima“ su se uzburkali, a finale je bilo takvo da je jedan učenjak „na položaju“ doveo dr. Alice Bauman na „Radio 101“ s nalogom da demantira ranije danu vijest. Pod izlikom pravila, radijska ekipa nije dozvolila „drugu“ ući u studio, već samo dr. Alice. Dosljedna sebi, ona je umjesto demantija - potvrdila vijest i dala detaljne upute za prevenciju (korištenje hrane iz zaliha, mlijeka u prahu umjesto svježeg,

natkrivanje bunara i sl.) Za ovaj neposluh nije bilo represija jer je već i svjetska javnost iz svojih medija saznala za katastrofu u Čornobilju.

Možda ponukana i time što smo u razgovoru otkrili, da smo dobro surađivali s istim osobama, rekla mi je još neke zanimljivosti poput ove da je njen laboratorij, u vrijeme neposredno nakon havarije, možda i jedini u Europi mogao mjeriti tragove plutonija u radioaktivnoj prašini. Naime, iz transportnih kamiona koji su vozili u Ukrajinu, nakon puta su vađeni filtri za zrak u kojima je bila nakupljena i radioaktivna prašina, te je to davano na analizu i mjerenje. Time se imalo uvida u stanje onečišćenja i u onim područjima.

Bilo joj je drago što su je na desetu obljetnicu čornobiljske katastrofe, čije je obilježavanje organiziralo Hrvatsko-ukrajinsko društvo prijateljstva, pozvali u Staru vijećnicu gdje je održala predavanje. Bio sam tamo nazočan te evociramo te trenutke, predsjednika spomenutog društva mr. Ivicu Trnokopa, ukrajinskog veleposlanika Anatolija Šostaka, znanstvenike uzvanike iz Ukrajine i druge. Tom prigodom je sve snimljeno na kazetu koja je u Ukrajini dana Muzeju čornobiljske katastrofe.

Dr. Alice Bauman govori tiho, smireno – oličenje skromne samosvijesti i mirne najzrelije dobi. Ondašnje držanje ne smatra nečim posebnim – jeste da je imala i straha, ali i sada bi učinila isto, pogotovo zbog onih najnezaštićenijih. No, nada se da i sad postoji dobar monitoring, te da takvih havarija više neće biti, ali strahuje da terorizam ne učini nešto slično.

Četvrti reaktor Čornobiljske nuklearne elektrane nakon eksplozije 26. travnja 1986. god.

Urednica na Radiju 101 Zrinka Vrabec - Moješ

Dio ekipe iz 1986. god. je i sada na Radiju 101. Urednik Željko Matić je često negdje u pokretu, a na pitanje o tim danima, g. Slavin Balen, koji je upravo „u ono vrijeme“ bio dežuran na radiju, kaže da je to bilo davno te se već i zaboravilo. Jednako je skromna i gđa Zrinka Vrabec-Mojzeš koja kaže da nema posebnih zasluga jer je tada bila početnik, ali da je takav bio i ostao njihov prepoznatljiv otvoren stil.

Primijetimo da slušateljstvo zna cijeniti „taj stil“ zbog kojega je dalo svojedobnu podršku Radiju 101. Neki su se tada sjetili i ovih zasluga.

Onog mornara (hrvatskog podrijetla) koji je svojedobno pri podizanju vatikanskog obeliska prekršio papinu naredbu (za apsolutni muk) i uzvikom „vodu na konopce“ spasio i obelisk i ljudske živote – papa je bogato nagradio. A naši junaci?

Omladinski radio su naknadno „oni iz Beograda“ pohvalili, a dr. Alice Bauman ni do danas nije dobila adekvatnu društvenu satisfakciju. (Bila je predložena za Nagradu Grada Zagreba, ali – ništa.) Ono što je sigurno – njoj i svim časnim ljudima koji su nam bili od pomoći u toj nesreći zahvalni su roditelji, trudnice i oni koji su tada bili dječica.

Da bi se časna djela afirmirala kao plemenitost u općem moralu zajednice, čak se i jednostavnije obljetnice i prigode koriste za dodjelu priznanja. U ovom slučaju to nije primijećeno. Može li se i tu govoriti o svojevrsnom „propustu struktura“? Možda čak i ukrajinskih. No – još uvijek nije kasno. *Aleksa Pavlešin*

ВИСТАВКА КАРТИН ГАЛИНИ ГОРОДНІЧЕВОЇ З КИЄВА

Під казковим куполом даху старовинної архітектури будинку Миської бібліотеки, де розташована галерея, майстерно освітлені яскраві картини подавали чаруючий тембр кольорів (заслугою і п. Катерини Тлустенко), чемно відкриваючи і специфіку згаданої художниці – малювання прямо пальцями.

Добрий відгук (біля 40) глядачів, між котрими були і представники посольства України в РХ, Ради з питань нацменшин РХ, Кафедри української мови та літератури, Хорватсько-

www.region.in.ua/elisavet/artmus.html

Галина Іванівна Городнічева,

вдова художника Юрія Луцкевича, народилася 16 липня 1947 року в Києві. В 1964 році закінчила Київську художню середню школу, в 1972 році - Київський державний художній інститут (майстерня професора В.І.Касіяна). З 1990 року - член Національної

Дж.Відмарович, Г.Городнічева
і А.Павлешин

Високий рівень мистецтва неважко розпізнати

українського т-ва, т-ва ХОРУС (Хорватсько-українська співпраця), Єврейської спілки та інших, відповідно проваджено пресою та телебаченням.

Про творчість Галини Городнічевої розказав пан. Дж. Відмарович, а присутніх привітали і голова Т-ва української культури А. Павлешин та сама художниця Галина Городнічева.

Про зацікавленість цією виставкою свідчить і те що, відразу після її відкриття, домовлено що вона буде виставлена і в галереї єврейського Дому, також в Загребі. С.П.

Стара хата - 2005 р. (40x50 см.)

спілки художників України.

На творчий стиль Галини Городнічевої найбільш за все вплинув живопис Рембрандта, Тиціана, Ель Греко, Ватто, та Сезана. На думку художниці, цих таких різних митців об'єднує відчуття плоти кольору, фарби, як "божественной глини", з якої можна ліпити свій світ.

З 1973 року Галина Іванівна - учасник численних республіканських, всесоюзних та міжнародних виставок, її роботи знаходяться в фондах Міністерства культури України, музеях України, дирекції художніх виставок України, приватних колекціях України, Росії, Америки, Канади, Ізраїлю, Хорватії, Німеччини, Бельгії, Польщі, Чехії, Франції.

Галина Городнічева зазначає, що чуттєво любить живопис, оточуюче її життя, тому з насолодою пише і отримує від цього радість та щастя повноти життя. Має надію ці відчуття передати і своїм глядачам. #

О ЧОРНОБИЛЈУ – ИЗ СКЕПТИЧНОГ КУТА

¹⁰ I treći anđeo zatrubi...Tada „pade s neba“ velika „zvijezda“, koja je gorjela poput zublje; pade na trećinu rijeka i na izvore voda. Ime je zvijezdi Pelin. ¹¹Trećina voda se pretvori u pelin i izginu mnogo ljudi od voda jer su postale gorke. Ivan – Apokalipsa – Sedam truba

Pabirčeći sumorne fakte od jedne do druge obljetnice tragedije u Čornobilju (u prijevodu - Crna bol), ne treba mnogo da bi se shvatilo kako će „prava istina“ ostati uvijek dijelom skrivena. Naime, i u vrijeme katastrofe, a i kasnije, analize i izvješća, bez obzira na autoritet izvora, bila su u popratnim tumačenjima vrlo različita pa i kontradiktorna – sve u ovisnosti o interesu „tumača“. Raspon je od apokaliptičnog alarmiranja do benignog бага-

Moja malenost u službi za „kruh svakdanji“ – Laboratorij za tanke slojeve i nanostrukture (svojedobno – za ionizirane plinove) Instituta „Ruđer Bošković“ u Zagrebu

teliziranja. Kao da se ignoriralo temeljnu ljudsku logiku „čistog uma“.

Znanstvenici su i inače vrlo odgovorni, a pogotovo u tako represivnom sistemu kao SSSR. Zato nije

teško zaključiti: a) – Radilo se o nizu takvih pomno planiranih eksperimenata s određenim spoznajnim ciljem (dakle – nikakvi neodgovorni znanstvenici koji su „pre-rano počeli slaviti 1. svibnja). b) – Dotičnom reaktoru i nije bila namjena samo proizvodnja električne energije. c) – Po statistici, potraga za „odgovorima“ i ovakvim eksperimentima ne može biti usamljena (ni do jednog pitanja ne dolazi samo jedan čovjek ili laboratorij). d) – takvi eksperimenti „nisu za javnost“, te se i ne može znati tko ih sve i gdje u svijetu provodi. e) - Zongljanje uzrocima, a još i više pokazateljima posljedica ove katastrofe u funkciji je interesnih skupina. f) – Ukrajina se vrlo pragmatično odrekla statusa nuklearne sile. A.P.

Fotoreportaža: PRIBIĆ – Neobizantska crkva Blagovijesti i biskupski dvorac

U „dolini kardinala“, nedaleko Krašića nalazi se **Pribić** – rodno mjesto kardinala Franje Kuharića.

Tu se nalazi **barokni dvorac** grkokatoličkih biskupa (nedavno vraćen u posjed gkt. sjemeništu). Sagrađen je 1751. god. Nakon što su zapaljeni rezidencija i samostan u Marči, u njemu je bilo grkokatoličko središte do preseljenja biskupije u Križevce.

Uz dvorac je **crkva Blagovijesti**,

koju je u neobizantskom stilu dao sagraditi biskup Julije Drohobecki 1911. god., uz nadogradnju i dvorca. Crkva je na umjetnom otočiću oko kojeg je nekoć bio izgrađen i ribnjak, a održavana je u funkciji

bar **liturgijom na Dan Blagovijesti.**

Od nedavna, jednom mjesečno liturgiju služi mladi agilni župnik

o. Daniel Vranešić, koji je s oko

četrdesetak gkt. obitelji (koliko ih je u župi) otpočeo prikupljanje sredstava za obnovu ove crkve, a posebno restauraciju vrijednih umjetničkih pojednosti kao što je npr.

mozaik Bogorodice s Isusom na pročelju crkve. Ziroračun za milodare u PBZ je **2340009-1110205641**

Slavica Pavlešin (foto A.Pavlešin)

IZLOŽBA SLIKA IZ KOLEKCIJE ĐURE VIDMAROVIĆA

Društvo Rusina i Ukrajinaca „Rušnjak“ Primorsko-goranske županije, u sklopu „Dana rusinske i ukrajinske kulture“ 24.04.-02.05. o.g. priredilo je u Rijeci, u salonu „Filodramatike“, izložbu slika (02.-15. 05.) iz kolekcije hrvatskog veleposlanika (ret.) u Ukrajini Đure Vidmarovića.

U katalogu izložbe, o svom odabiru, g-din Vidmarović između ostalog kaže da izložba „Ukrajinsko slikarstvo u godinama nakon raspada Sovjetskog Saveza“ želi pokazati mirniji dio umjetničkog djelovanja u ovim godinama koje se oslanjalo na ukrajinsku baštinu: tradiciju narodnog slikarstva, tradiciju ukrajinske ikone i konačno na dosege ukrajinske avangarde. Taj smjer se smatra inspirativnim jer je dao doprinos jačanju državotvorne svijesti i etničkog identifikacijskog koda. Mnogi slikari služe se tehnikom i kompozicijom naslijeđenom iz soc-realizma, pa tako imamo scene u kojima je propala marksistička ideologija zamijenjena nacionalnim preporodom.

Ikona: Knez Volodymyr i kneginja Olga

Marije Primačenko: Stvorenje

Izbor slika ograničen je na Kijev i središnju Ukrajinu. Zapadna Ukrajina uspjela je koliko-toliko „zaviriti“ preko granice i participirati u umjetničkim procesima Europe, dok je istočna Ukrajina bila duboko „zabetonirana“ u sovjetski model, kao daleka i tiha sovjetska provincija.

Među izloženim radovima nalaze se i ona najvećih imena suvremenog ukrajinskog slikarstva, kao npr. Marija Primačenko, akademik Tatjana Jablonska, Viktor Poltavec, Jurij Luckeвиč, Oлександр Dubovik, Mihajlo Nadeždin, Mihajlo Romanišin, Danilo Narbut, akademik Mikola Storoženko, Galina Zubčenko, prof. Roman Adamović, Jurij Solomko, Aleksanadar Milovzorov, Aleksandar Pilipčak, Fedir Mikolajovič Puzij, Galina Gorodničeva, Andrej Vitjanov, Jurij Solomko, Anatolij Tartakovski, Ljudmila Kisljakova, te mladi autori: Ivana Moskovka, Oles Solovej, Andrij Nadeždin, Oksana Milovzorov. #

() MORALNA PONUDA

Prolog: Na konzultacijskom sastanku glede programa za 2006-u god. predsjednik saveza Rusina i Ukrajinaca RH Slavko Burda pokušao je, uz navođenje neuvjerljivog primjera „Kako ste?“, uvjeriti predsjednika Savjeta za nacionalne manjine RH Aleksandra Tolnauera i zastupnika Nikolu Maka da se rusinski ne razlikuje od ukrajinskog jezika. Odgovoreno mu je neka to obrazloženo napiše. Također je sugerirao da se za rječnike treba obratiti Ministarstvu prosvjete.

Ponuda: „Naša gazeta“ u narednom broju ustupa prostor gospodinu Slavku Burdi za tekst na ove teme, opsega do dvije kartice, očekujući da će obrazložiti svoj stav glede jezika, a također informirati čitateljstvo o motivima glede rječnika, s obzirom da je Savjet već financirao tu vrstu izdanja. Pritom treba imati na umu tek teorijsku mogućnost da Ministarstvo financira rječnik relikta govora. Je li mu jasno da je time, zbog sitnog izdatka, zakinuo potomke lipovljanskih Lemka?

NOVINARI NEETIČNIH NAMJERA

www.ukrajinci.hr – Iz Biltena predstavnika ukrajinske nacionalne manjine grada Zagreba

Sve učestalije kršenje etičkih normi u pojedinim manjinskim medijima postavlja pitanje što to tiskovinu čini žutom s obzirom da nema namjeru biti prodana već pročitana i društveno odobrena. Da li se možda radi o osobnim stajalištima pojedinih urednika tih tiskovina te s kojim pravom smiju netolerantno izvještavati pripadnike svoje manjine? Čitatelji u današnje vrijeme moraju biti oprezni što čitaju u ponekim manjinskim novinama i možda više čitati između redova! Savjet za nacionalne manjine, koji daje financijsku potporu za izdavanje manjinskih tiskovina uočio je pojavu netolerantnog informiranja od strane pojedinih manjinskih novinara koji pišu o svojoj manjini. Iako je ovo zapažanje preneseno svim urednicima tiskovina nacionalnih manjina bit će naknadno provedena rasprava te je za pretpostaviti da će takvim tiskovinama biti uskraćena financijska potpora. Tiskovine nacionalnih manjina koje dobivaju znatnu potporu iz proračuna ne smiju biti »pljuvaonica manjina« već upravo suprotno, one trebaju biti zaštita i afirmacija vrijednosti nacionalnih manjina. Pošto se u manjinama uglavnom radi o novinarskim amaterima, još je jedan razlog za potrebom većeg međusobnog razumijevanja i tolerancije – što veća objektivnost je neophodno potrebna! Iskusni poznavatelj profesionalnog novinarstva, dugogodišnji novinar i publicist, današnji ravnatelj HRT-a, predavač na Fakultetu Političkih Znanosti u Zagrebu, gospodin Mirko Galić u svojim čestim izlaganjima o profesionalno-etičkom novinarstvu objašnjava često kršenje etičkih standarda koje su nažalost primjetne i u manjinskim medijima. Galić pojašnjava neke vrijednosti u novinarstvu te upućuje na prepoznavanje neprofesionalnog djelovanja kod novinara. Gledajući s etičkog svjetonazora, novinar je često u situaciji da svakodnevno bude na nekoj utakmici, ali ne na utakmici na kojoj on navija. I ako se novinar pretvara u navijača, i ako se identificira s onim ili ovim klubom, što može biti politička stranka, ideološki ili vjerski, onda se gubi onaj svoj iskonski karakter čovjeka koji zastupa stanoviti opći i viši interes koji se zove istina, a iz toga onda proizlaze i elementi koji se zovu pravednost, objektivnost, temeljitost i dobra namjera. Očigledno je da ta etička definicija u sebi ima nešto i od katoličkoga svjetonazora.

Citat jednog sociologa koji je ostavio mnogo velikih misli, može navesti na mudra razmišljanja. Naime Maks Weber, koji je rekao: »Svaku profesiju treba

suditi prema njezinim predstavnicima, koji se, s moralnoga gledišta ponašaju najnečasnije«. Ta je izreka kod novinara možda točnija nego kod drugih i u najmanju ruku obvezuje svakog novinara pa i amatere više nego neke druge i može obvezivati više nego neke druge profesije. Sreća ili nesreća u tome, kako se uzme, je što se ta nečasna ponašanja lako i jasno pokazuju. I neetičnost, ako je o njoj riječ, u novinama, postaje opasno sredstvo korištenja protiv samih novina i novinara, baš zato što se vidi i baš zato što se ta najnečasnija ponašanja najlakše i najčešće vide. Zato, uzme li se etiku kao drugo ime za istinitost, za čestitost, za pravednost, za objektivnost, za dobru namjeru, u krajnjoj

- Treba uvesti reda i u amatersko pisanje između redova - ako je neetičnih nakana!!! No honey – no money! (Tko ne medi -)

liniji da budemo u skladu sa sobom, ali i drugima, onda tu dimenziju opasnosti da nas se sudi po onima koji su najnečasniji valja uzimati vrlo ozbiljno, objašnjava Galić. (HND) U manjinskim medijima sve se češće sudi na osnovi pristranih zaključaka te neosnovanih autosugestija. Svjedoci smo toga u manjinskoj sredini, kad su se pojavljivali napisi koji su se isticali neuvažavanjem drugoga, podcjenjivanjem drugoga i ponižavanjem drugoga, bilo da je taj drugi pojedinac, grupa politička, nacionalna, vjerska, itd. To se, drugim riječima, zove netolerancija, koja je sasvim sigurno u suprotnosti s etičkim stajalištima, idejama, itd. Poznato je da novinar koji se služi neetičkim metodama postepeno gubi sugovornika, a zatim i publiku. Njegov list gubi dozu ozbiljnosti i same korisnosti. S druge strane, manjinske novine i novinari mogli bi učiniti mnogo više na konstruktivnom

isticanju vrijednosti među manjinama i običajima baš zbog uloge koju mogu imati da se to načelo tolerancije među ljudima, taj odnos prema drugima i prema različitom mišljenju, doživljava kao nešto prirodno. Naime, tek kad možeš braniti onoga koji drugačije misli, s kojim se ne slažeš onda si tolerantan! Pri pisanju o nekom, čovjek mora imati dobre i poštene namjere te se postaviti u poziciju onoga o kome piše, potrebno je ne samo da se postavimo s ove strane računa nego da se stavimo i u ulogu onoga kojeg toga trenutka napadamo, branimo ili hvalimo. Kako bi se osjećali u položaju, u kojeg stavljamo onog o kojem pišemo? Novinari, imaju veliku povlasticu i mogućnost da o ljudima lako i javno sude no ujedno moraju postati svjesni svoje odgovornosti za napisani sadržaj, koji ne smije imati lošu i subjektivnu namjeru. (SB)

Bilten br.5 – Zagreb, siječanj/ožujak 2006.

“SJETITI SE SVEGA” PO-UKRAJINSKI

Oleksandr Palij, za “Ukrajinsku pravdu” 19.04.2006. – <http://pravda.com.ua/news/2006/4/19/41116.htm>

U javnosti je upravo apsolutno neprimijećen prošao nadnevak prvog spominjanja naziva naše države. Drugi narodi ni slučajno ne bi propustili takovu prigodu za popularizaciju svoje države. U nas je – “tiha ukrajinska noć”.

Međutim, je li nepamćenje glavni razlog povijesnih zala i nedaća?

Ovo je jako nepravедно: čovjeku (ili narodu) daje se iskustvo, dobiveno teškim trudom i krvlju njegovih predaka, zato da se ne ponove svoje ili tuđe pogreške. A čovjek (ili narod) ovo iskustvo bagatelizira.

Među ostalim, u zapisu domovinskog ljetopisa iz 1187. godine se kaže: “U tom pohodu (knezova Rusi, odnosno Kijeva, Bilhoroda, Vyšhoroda, Vasyljкова, Perejaslava te utvrda Porussja na polovce) razbolio se Volodymyr Hlibovyč (Perejaslavski knez) od teške bolesti, od koje je i umro.

I donijeli su ga u Perejaslav (danas mjesto Perejaslav u Kijevskoj oblasti) na nosilima, i tu je bio izložen, mjeseca travnja u osamnaesti dan, i bio je stavljen u crkvi svetoga Mihajla, i plakali su nad njim svi perejaslavci.

On je volio suprugu, i nije skrivao zlato, nije žalio dobra, već je sve davao supruzi; bio je on knez častan i u boju silan, i isticao se jakom muževnošću, i bio je oličenje brojnih vrlina. S njim se **Ukrajina** jako uzdigla.”

Građanstvo u Ukrajini, nije riječ o političarima, još se nije kako treba naučilo jednostavnu istinu o povezanosti uspjeha nacije sa stanjem njene svijesti, nemati tu svijest, ne znati elementarne stvari iz svoje povijesti. Posebno o tome, kao što je značenje naziva svoje države.

U ostalom, u sovjetsko i imperijalno vrijeme bila je popularna i ideološki pogodna teorija o podrijetlu naziva, Ukrajina od riječi “okrajina”. Zahvaljujući ovome, pučanstvu se u svijest ugrađivalo značenje njihove postojbine kao periferno, a učilo ga se voljeti tuđu Domovinu i obezvrijediti svoju.

Istovremeno, pojava ove riječi po prvi put 1187. godine u vezi s Perejaslavščynom, odnosno bolje rečeno Rusi (tako se od VIII do XVII stoljeća nazivala teritorija Centralne Ukrajine), postavila je sovjetskoj propagandi neriješeno pitanje – od kojeg teritorija bi to mogla biti “okrajina”?

Prirodno – ne od Moskve. Dotična je u to vrijeme bila toliko minorna da o njoj na Kyjevščyni uopće ili uglavnom nisu ni čuli.

Kijev je bio neosporno središte za sve knezove iz dinastije Rjurykovyča. Drugog centra legitimnosti naprosto nije ni bilo. Apsolutna većina knezova ove dinastije smatrala je Kijevsku zemlju svojom Domovinom (“domenom” ili “očevinom”), čak i kada, upravljajući dalekim zemljama, nikada nisu vidjeli ni Dnjepar

ni Rus’, a ostala područja su naprosto smatrali svojima.

Općenito, u to vrijeme, dio Perejaslavske kneževine stvarno je bio na kraju Rusi. Ipak, drugi njen dio bio je udaljen unutar granica granica Rusi čak i više nego sam Kyjiv.

Na taj način, ne bi bilo jasno zašto za knezom tuđu upravo prigranične zemlje, a po logici stvari, to bi za svojim knezom trebali činiti žitelji Perejaslavske kneževine, neovisno o udaljenosti od granice.

Još više je nejasno, okrajinom čega su mogle biti, u ljetopisima ne jednom spomenute, Černihivska Ukrajina, Siverska (Novhorod-Siverska) Ukrajina, ili tim više Kijevska Ukrajina. Doduše, naziv Ukrajina koristio se i za ruske i bjeloruske zemlje – Rjazanska Ukrajina, Rostovska Ukrajina, Polocka Ukrajina.

Najprihvatljivije objašnjenje ovih činjenica sastoji se u sljedećem:

U ukrajinskom jeziku postoji riječ „ukrojiti“ („украяти“) u značenju „dodijeliti“ („наділити“) nešto, na primjer, kruh, zemlju i t.d.

Riječ Ukrajina je sinonim riječi kneževina. U svakom slučaju, upravo u takvom značenju ono se učestalo koristi protegom nekoliko stoljeća nakon svoje pojave, kada Ukra-

jina znači „naša kneževina“, „naša zemlja“, „država“.

Paralela je tu krajnje jasna i očita – i danas po-ukrajinskom riječ „krajina“ označava upravo državu.

Sukladno, „Ukrajina“ znači „zemljak“, „sudržavljanin“.

Postoji zanimljiva drevna veza naziva Ukrajina s nazivom antskog saveza plemena, koji je vladao ne većem dijelu teritorije Ukrajine od III-VII stoljeća naše ere. Vodeći učenjaci, posebno Mihajlo Hruševski, smatraju da je antski savez plemena postao etničkom osnovom Ukrajinaca.

Njegov naziv iz sarmatskog jezika prevodi se kao „prigranični ljudi“. Ukrajinska šumo-stepa koja sačinjava veći dio teritorije države, povijesno je bio granica između stepskog i ostalog dijela svijeta.

Suvremenici su Ante nazivali „najmoćnijim Slavenima“. Iz antskog saveza su se odijelili i migrirali u svoja područja suvremeni balkanski Slaveni, izuzev Slovenaca (t.j. hrvati, srbi, bugari, makedonci i t.d.), a također i Poljaci.

Je li dotična paralela razlog pojave naziva Ukrajina – teško je reći jednoznačno.

Naprotiv, specifičnost korištenja naziva Ukrajina u literaturi XII-XIV stoljeća sasvim jasno svjedoči o tome, da se u tom periodu ovaj termin koristio upravo kao sinonim za „kneževine“, „zemlje“. Ukrajinci mogu pouzdano reći da Ukrajina – to je „naša zemlja“.

U svakom slučaju, i narod i vlada moraju shvatiti da se najveće uvjerenje postiže zahvaljujući dobrom pamćenju. # S ukrajinskog preveo Aleksa Pavlešin

Конунг-князь Володимир (Вальдемар) Великий - Великий імператор, володар в роках 980-1015. Об'єднав усі землі України, 988 року встановив Христову віру.

I Z B O R

Gospode, zašto mi je uvijek tako teško učiniti izbor? Zbog toga sam već mnogo pretrpio. Evo, i sada, ovdje, na putu za Golgotu, susreo sam tu tužnu povorku. Zašto Židovi svoje blagdane zalijevaju krvlju? I ja sam Židov, ali ne ovdašnji. Došao sam ovamo iz Egipta, iz mjesta Cirineji. Došao sam specijalno na svetkovanje Pashe, kako bih se uvjerio u snagu svoje vjere, u svoj pravilan izbor, jer me razdiru sumnje – zato sam i dva svoja sina nazvao: jednoga grčkim imenom – Aleksandar, a dru-

goga rimskim – Ruf. To je sve zbog neprestanog vaganja kojoj vjeri pristupiti, a sada se tu, kažu, pojavio još i novi propovjednik – mlad, ali vrlo pametan. Još ga nisam čuo, ali ljudi pričaju – da je nešto izvanredno. Zbog toga sam pošao do najbliže poljane, misleći, možda ondje govori ljudima. Zbog Njega se za ovu Pashu sakupila tako velika masa svijeta. Ali na poljani Njega nije bilo, pa sam se vratio nazad, i sada ta povorka. Vojnici me zaustavljaju i naređuju mi nositi križ – pomoći tome bijedniku, koji je potpuno onemoćao. Ali ja sam Židov – a nijedan Židov, kao i nijedan Rimljanin, ne nosi križ, to nije naša obveza, i nitko me nema prava na to prisiljavati, nitko, osim mene samoga. Ja sam Židov. Svoju ću vjeru izabrati sam i odluku ću donijeti sam.

... Žao mi je bijednika, neće moći donijeti svoj križ do Golgote, šibali su ga bez milosti, ipak da Mu pomognem, ali ja sam – Židov – i to nije moja obveza.

Ah, te moje neprestane sumnje, tako je i s vjerom – nikako u njoj pronaći sebe, stalno sam smeten i stalno tražim.

Evo i danas sam želio poslušati nove riječi, ali nisam našao propovjednika.

Ne, idem dalje, pričekati ću Ga, a možda ipak da pomognem tom čovjeku?

Ne, idem. Ali, možda ipak...

Pomoći ću, a zatim nastavljam svojim putem. Dajte križ, ah, kako je težak, vjerojatno je od vlažnoga drva.

No što, pođimo, čovječe, pomoći ću Ti, pomoći, jer ja sam Šimun Cirenac, ne mogu gledati bespomoćnog čovjeka nasred ceste, takva je moja ćud, tako sam riješio.

Pođimo do tvoje Golgote, daj ruku...

... Zaista, zaista to si Ti, Gospode!

Blagoslovljen ovaj čas!!!

**Šimun Cirenac učinio je izbor –
postao je sljedbenik Isusa Krista.**

T U N I K A

Prvo, da se na stratištu dan prije Pashe sakupi toliko ljudi! Golgota okružena masom. Pravo čudo. A mi u njenome središtu.

Mi smo zaštitari kod razapinjanja, - kako nitko ne bi skinuo s križa osuđene prije nego što je to dopušteno. Ali danas je toliko ljudi, pa je došla četa vojnika sa stotnikom na čelu. Zovu ga Login. Vrlo odgovoran čovjek. Najbolji među zapovjednicima, najljudskiji.

No, mi moramo raditi svoj posao. Pazimo da rođaci koji se tu okolo motaju (njima dopuštaju biti pored), ne bi pokušali osloboditi osuđene.

Istina, ova dvojica sa strane ni rođaka nemaju – kako neljudski, a ovome koji je u sredini, mnogo ih je došlo. Neke i poznajem: na primjer, nju – Njegovu mamu – koja se zove Marija. Kako joj je promatrati svoga sina na stratištu – naprosto užas; a pored nje je Njegov prijatelj, Ivan - kažu učenik. Moguće.

Mi pazimo. I pored toga imamo bezbroj drugih obveza. Evo, ja upravo pišem tablicu koju će pribiti iznad razapetih. Sve mora biti čitko: ime osuđenoga, zločin – sve čitko. Napišem..., a ovi iz moje grupe neka pribiju. Naučili su da jedan radi sve.

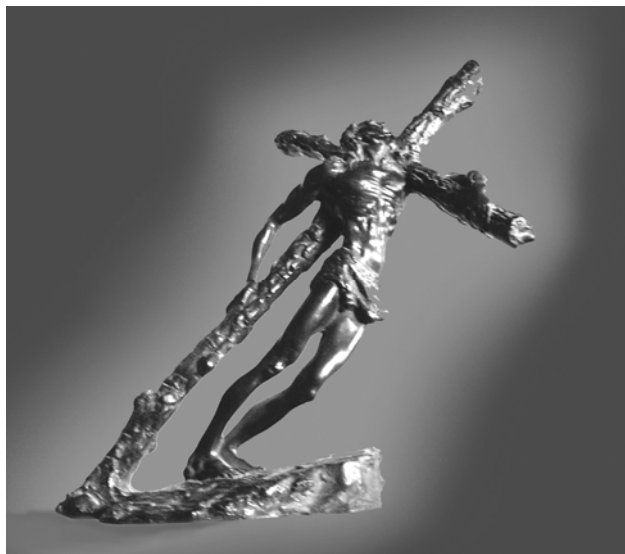
Od nas četvorice ja sam jedini pismen: mogu i latinski, mogui aramejski. Danas su naredili da napišem na oba jezika.

Mi stražari imamo povlasticu: možemo si uzeti odjeću osuđenih. Istina, ovo dvoje odrpanaca uopće nemaju ništa. A ovaj, kojega zovu Isus, nešto ima. Meni se posebno dopala Njegova tunika. Ne znam zašto, ali mi se svidjela. Već sam predložio svojim drugovima da uzmu sve ostalo, kako bi mi prepustili tu Njegovu odjeću.

Tako ne može - zavidne oči - žele razmisliti... Oh, ta tunika, - kažu - haljina kao haljina. Ali meni se baš dopala. Onda bacimo kocku. Znađem jedan potez - bit će moja. Ali zašto mi je toliko stalo do te haljine - uopće ne razumijem. Nešto se događa, a što – ne znam. Sada ću završiti tablicu, možda tada shvatim što me to zbunjuje.

Tako..., shvatio sam. Još u djetinjstvu, kada sam napamet učio Psalme Davidove, tamo sam pročitao proročanstvo. Gospode, ostvarilo se proročanstvo iz Psalma:

**“Odjeću će moju dijeliti između sebe,
a za moju tuniku bacit će kocku.”**

*Motiv s naslovnestrance knjige “Od Prve Osobe” : Skulptura Marine Kišeljeve (Kijev) –
“Isus pod Križem” (bronca, vis. 27 cm).
Fotografija skulpture, obrada i dizajn stranice –
Aleksa Pavlešin*

Izbor iz opusa „PJESME S KLJUČEM I POD KLJUČEM“ Đure Vidmarovića

(PRVO OBJAVLJIVANJE)

BAVLJENJE POLITIKOM I PATETIČNO PSETO

Ivani Draču, treći put

Bavljenje politikom često nadahnjuje,
iscrpljuje, a potom bez milosti sluđuje -
mijenjaš san za javu, a dobro za zlo,
juriš za pravdom, a svaki dan gubiš tlo
pod nogama sve češće i sve žešće,
jer pravda lebdi kao balon na grani
sapet i loman - tko zna kada ostavljen
i tko zna komu namijenjen.

Bavljenje politikom potrebno je mudrima,
ljudima punim rana i žara u snovima,
onima koji u ušima vodu nose, u očima sol,
za koje svetost stavova pripada ljudima,
a časnim ljudima vječito traženje
u oblaku nade u kojem vihuri starinska bol.

Bavljenje politikom odbija liru, nije pjesma,
strofu ne traži staru, u njoj ne živi draga česma,
ne teče voda studena za novi život i sretan čas.
Ako to nisi, a jesi sam, računaj s time kao pas.

Pa ipak, povijest je vjetar što zemljom hara,
čuva nam vjeru, donosi obilje, narode šara,
a naš je narod kažnjavan stoljećima bez milosti,
tako da nisam postao psetom, srce bi moje
starinsko i patetično, puklo od žalosti.

INTEGRACIJE I OSTALO

Dmitru Pavličku

Netko se ceri iz svojih dvora
I šalje lažne osmijehe meke.
Na čijem tijelu bubri kora
Kao od šuge prošle daleke?

Tko se to igra sudbinom našom
I sudbom moga naroda stara,
Tko mi to užetom pred licem maše
I živo tkivo oštricom para?

Stranci se gorde kao crne sjene,
Kupuju redom sve što požele,
Naše bogatstvo i naše žene.

Dok voze svoje glave debele
U kolima crnim i crnom danu,
Našu sudbinu kao u priči

Već jasno vidim na tuđem dlanu

NEMIR

Leonidu Talalaju

Život se ne cijeni kako treba,
kote se psovke a bježe riječi,
iz svakog kuta crnilo vreba,
umjesto pjesme luđak ječi.

Kuda god krenem i što poželim
izgleda pusto bez starog blaga,
dođe mi da se bestraga selim
u tuđu zemlju sa kućnog praga.

Ni rime nema bistre kao rijeka,
umjesto ritma urlik se čuje,
na rodnoj grudī metež te čekā,

a narod luta i sočno psuje.
Psovka se širi kao vir
što guta ljude i njihov mir.

Pjesma izvan opusa, prekrasnoj dami iz dipkorpusa

O Ime drago, sjećanje moje,
Čudo se zbilo onoga ljeta,
Stol je prostrt bio za troje,
U duši radost, u srcu sjeta.

Uvijek se netko treći nađe
Na putu onih što traže dane,
A sreća luda buktinjom plane,
Pepeo, dim i beznađe.

Sretni su dani tekli bez plana
Stvoreni silom što naša nije,
A kad se suza našla na dlanu

Htjedoh da bude kao prije.
Razbih čelom noćni mir,
Leptira jato, crni pir.

GOSPODIN U DUŠI MARJE PRIMAČENKO

Ukrajinske tajne daleke i kalne,
bljeda nebesa i šume duboke,
Sanjaju noći i djevice žalne,
Tajanstvena bića i sfere visoke.

Ništa nije vječno, umjetnice kista,
Osim ljudske moći u jutarnje sate.
Život nam se blista kao rijeka čista,
Dok se njivom starom suncokreti zlate.

Svevišnji vam nije dao žuto zlato,
Već iskrenu dušu bogatu ljepotom,
Povlasticu rijetku Njegovo raspeće,
Uz Čornobil tužni i posmrtni svijete,
Što su svijetu danas opomena trajna.

Gospodu ste vjerno služili životom
I besmrtnost stekli iza kućnog praga.
Na slikama vašim ukrajinska tajna.

о. ПЕТРО ОВАД (1941 – 2006)

З великим сумом повідомляємо, що в неділю 23 квітня 2006 року, в Прняворі, Боснія і Герцеговина, на Великдень за Юліанським календарем, після довгої і тяжкої недуги, відійшов у вічність отець Петро Овад, священник, будівельник багатьох церковних і духовних споруд, невтомний діяч на ниві розвитку культури та плекання української національної самобутності на теренах Балкан.

Отець Петро Овад народився 21 липня 1941 року в селі Камениця (яке заснували українці – переселенці із Галичини до Боснії), в багатодітній українській сім'ї Стефана і Марцели Овад. В 1962 році закінчив класичну гімназію в духовній семінарії і поступив на перший курс теології в Загребі (Хорватія).

З божим благословенням і рукоположенням кир Йоакима Сегеді, владики Крижевської єпархії, отець Петро Овад 7 грудня 1969 року висвячений на священника в церкві Святої Анни у Липовлянах (Хорватія).

Душпастирську службу починає перше в Жумберку, (Хорватія), потім у Руському Керестурі (Воєводина, Сербія), де обслуговує і філію у Крушичу, потім парафії у Лішня (Боснія), а в 1981 році стає парохом у парафії Святого Преображення у Прняворі – першій колонії поселених українців у Боснії. У цій парафії будує церкви в селах Сердовичі, Расавцю, Брдянах, відновляє та ремонтує церкву в Дервенті. З приготуванням до урочистого відзначення 1000-річчя хрещення України-Русі, разом з Сестрами Василіянками у Прняворі будує і 1988 року посвячує Духовний центр „Василіанум”. До духовного центру приймає велику групу дітей на оздоровлення з Чорнобильської зони (Україна). Значний внесок о. Петра Овада є до урочистого відзначення 100-річного ювілею переселення українців з Галичини до Боснії, котре відбулося 1990 року у Прняворі.

З початком війни у Боснії організує поїздки дітей з Боснії до України. Засновує Українську асоціацію творчої інтелігенції „Світ культури”. В роках війни на цих просторах отець Петро невтомно і відважно дбає про допомогу та захист українців.

За невтомну працю, з приводу 5-ої річниці незалежності України, Указом Президента Леоніда Кучми 7 лютого 1997 року отця Петра Овада нагороджено відзнакою Орденом „За заслуги” III ступня.

Після закінчення війни на просторах Балкан отець Петро Овад відбудовує церкву Святого Преображення, святиню українців на тих просторах Балкан, яку було зруйновано 2 серпня 1992 року під час воєнних дій, і 1997 року церкву посвячує та організує відзначення 100-річного ювілею першої та найстаршої греко-католицької парафії у Боснії.

Змучений від напруги і тяжкої недуги, отець Петро Овад до останньої хвилини життя був з вірними і своїм народом, помер на Великдень перед посвяченням.

Отця Петра Овада поховано 26 квітня на українському кладовищі у Прняворі. **Вічна Йому пам'ять.** *Є. Кулеба „Рідне слово”*

*о. Петро Овад
1941 – 2006*

о. СЕМЕОН ХРОМІШ (1913 – 2006)

На Великдень за Юліанським календарем, 23 квітня 2006 року, у Сполучених Штатах Америки помер о. Семеон Хроміш.

Народився 2 травня 1913-го року в селі Пішкоревці в Хорватії. Теологію вивчав у Львові, а закінчив 1939 р. на Богословському факультеті Загребського університету. Висвячений 1 червня 1941 року в Ужгороді, Ужгородським владикою доктором Олександром Стойка.

Від 1 вересня 1941 р. до 21 березня 1946 р. був парохом в с. Мрзло поле, а капеланом у с. Руському Керестурі був від 15 квітня 1947 р. до 1 вересня 1955 р. тоді переймає парафію м. Баня Лука в Боснії. Як банялуцький парох обслуговував і «загаслі» боснійські парафії в селах Камениця і Стара Діброва.

По закінченню душпастирської служби від'їжджає в США.

Отець Семеон Хроміш мав сім'ю, в якій народилися йому три дочки й три сини.

Хай буде Йому земля пером!

Знову збудована Церква Святого Преображення в Прняворі - фот.А.П.

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se finansijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č :	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 07.05.2006. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884
	Društvo za ukrajinsku kulturu		
	Товариство української культури		
	Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA		
	Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb		
	2 3 4 0 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9		

ПЕТРІВСЬКИЙ ДЗВІН 2006 р.

Сьогодні, 04 червня ц.р., у селі Петрівці проходить другий (заключний) день цьогорічної цьогорічного головного заходу українців і русинів в Республіці Хорватія «Петровський дзвін 2006». У програмі запланований виступ молодших (до полудня) і старших (пополудні) танцюристів, тобто танцювальних ансамблів культурно-мистецьких товариств з Хорватії та гостей із закордону. Стаття про цю подію буде в наступному номері Нашої газети, у вересні, після літньої відпустки. #

ПІДГОТОВКА ВІДВІДИН КИЄВА ТА ЛЬВОВА

Два товариства з Хорватії готуються цього літа, кожне за своїм маршрутом, відвідати Україну. **Стор. 2**

ПОКЛАДАННЯ ВІНКІВ ДО ПАМ'ЯТНИКА ПОЛЕГЛИМ БІЙЦЯМ ТРЕТЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ФРОНТУ В МІСТІ БАТИНА

Покладання вінків до пам'ятника в місті Батина, 09 травня ц.р.

У зв'язку з відзначенням річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років, 09 травня керівництво Осієчко-баранської жупанії разом з Міністерством оборони Хорватії провели урочисту це-

ремонію покладання вінків до пам'ятника полеглим бійцям Третього Українського фронту в місті Батина, де під час форсування річки Дунай у 1944 році загинуло більше тисячі радянських воїнів. **Стор. 2**

ПЕРШИЙ ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР В КАНІЖІ

Молодіжний потенціал села Каніжі – настав їх час

У селі Каніжа біля Славонського Броду місцеве українське Культурно-просвітне товариство ім. Тараса Шевченка організувало, перший раз від часу свого заснування (12 квітня 2003 р.), Шевченківський вечір, котрий відбувся в невеличкому місцевому будинку культури 13 травня цього року.

Значення згаданої події стає ще визначнішим, коли нагадати, що більше, ніж 100 років тому перші українські поселенці оселилися саме тут, у Каніжі. **Стор.5**

ВЕЧІР ПІСЕНЬ І ТАНЦІВ УКРАЇНЦІВ І РУСИНІВ В ЛИПОВЛЯНАХ

Замість культурної маніфестації «ФЕСТНАМ» (фестиваль національних меншин), яка стала майже традиційною, бо від 2002 р. проводилася чотири рази, цього року, 6 травня, відбувся «Вечір танців і пісень українців і русинів».

Не завадило б згадати, що в колишній Югославії 1976-1990 рр. в Липовлянах проходили

Виступила нова генерація липовлянських танцюристів

традиційні «Липовлянські зустрічі», на яких виступали переважно самодіяльні колективи національних меншин. Культурна «тиша» під час недавньої війни перервана 1994 р., коли липовлянське КПТ українців «Карпати» з допомогою Союзу русинів і українців РХ організувало Культурну маніфестацію **Стор. 6**

U KANIŽI ODRŽANA SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA SAVEZA RUSINA I UKRAJINACA REPUBLIKE HRVATSKE

Koristeći prigodu da članovi predsjedništva Saveza Rusina i Ukrajinaca, kao predstavnici svojih društava, budu 13. svibnja o.g. na večernjoj svečanosti posvećene Tarasu Ševčenku (v.str.5), tijekom dana je u Kaniži održana sjednica spomenutog predsjedništva, na kojoj su dominirale teme manifestacije „Petrovačko zvono 2006“ te priprema i program ovogodišnje ljetne škole.

Dio nazočnih članova predsjedništva i gostiju

Sudionici sjednice su obaviješteni o planiranim sadržajima „Petrovačkog zvona 2006“ za koje je određen termin održavanja 03. i 04. lipnja o.g., a u tom smislu je dotaknuta i operativna problematika društava.

Tema ljetne škole je također bila pretežno obavijesno profilirana, a ključno je da će biti održana ponovno u Orahovici, u dva termina (za mlađe i starije učenike) tijekom srpnja o.g. Nadalje, iscrpno je informirano o svim planiranim sastavnicama nastave, s posebnim ukazivanjem na dobru suradnju s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa. Kao najvažnija sporedna vijest bilo je priopćenje da će učenicima biti, uz poduku plivanja, na raspolaganju i otvoreni bazen. #

ПІДГОТОВКА ВІДВІДИН КИЄВА ТА ЛЬВОВА

Продовження із стор. 1

Культурно-просвітне товариство українців «Карпати» з Липовлян вже два рази подорожувало в Україну. Вперше то було 2004-го р., коли з танцювальним ансамблем брав участь на фестивалі «Українські діти світу» з нагоди ювілею 190-річчя з дня народження Тараса Шевченка, з нагоди якої відвідали і виступили з програмою в Каневі та інших містах (див. «Нашу газету» № 24 за 2004 р.). Другий раз то була торішня екскурсія, під час якої відвідали Івано-Франківськ з околицю (Галич, ріку Прут, тощо) та Львів (див. «Нашу газету» № 33 за 2005 р.).

Цього року, під кінець червня, відвідають Київ, де перебуватимуть чотири дні. Програма цього туристичного візиту планується дуже ретельно, щоб якісно розглянути хоч головні місця української столиці, бо для багато чого не вистачить часу.

Друге товариство, котре цього літа планує подорож в Україну, є Культурно-просвітне товариство «Іван Франко» з Вуковара. Його члени готуються відвідати Львів впродовж вересня, коли б їхній хор взяв участь в програмі святкування 150-річчя з дня народження великого українського письменника Івана Франка. Ця подорож відбулася б завдяки допомозі Львівського національного університету, тобто як результат недавнього візиту делегації цього Т-ва до згаданого Університету і домовленої співпраці. #

ПОКЛАДАННЯ ВІНКІВ ДО ПАМ'ЯТНИКА ПОЛЕГЛИМ БІЙЦЯМ ТРЕТЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ФРОНТУ В МІСТІ БАТИНА

Продовження із стор. 1 (Довідка на сторінці 11)

Свої вінки поклали представники Президента та Міністерства оборони Хорватії, співробітники Посольств України, Російської Федерації, Болгарії, Румунії, Сполучених Штатів Америки, Великої Британії, Польщі, Китаю, члени спілки ветеранів та Союзу українців і русинів. В церемонії взяли участь представники спілки антифашистів Хорватії, культурні і громадські діячі, представники неурядових організацій, члени Союзу українців і русинів Хорватії та дипломатичний корпус, акредитований в Загребі. Під час покладання вінків, почесна варта збройних сил Республіки Хорватія військовими почестями вшанувала пам'ять загиблих воїнів.

Посольство України в Республіці Хорватія

ДРУЖНЯ ЗУСТРІЧ У ХОРУС-і

У минулому номері «Нашої газети» ми вже розповідали про товариства «HORUS» та його діяльність, а тепер знову повернемося до нещодавно проведених заходів. Так, у четвер 4.05. відбулася зустріч викладачів та студентів Кафедри української мови та літератури Загребського університету з Послом України у Республіці Хорватія п. Віктором Андрійовичем Кириком. Цього разу вже традиційна зустріч із студентами відбулася не у Посольстві, а в приміщенні вищезгаданого товариства.

Студентки з Й.В. В.Кириком перед ХОРУС-ом

Спочатку присутніх із діяльністю товариства, історією виникнення його назви та планами на майбутнє ознайомив Євгеній Пашенко, голова товариства, після чого вже з традиційними привітаннями і короткою оглядовою лекцією про Україну до студентів (особливо першокурсників) звернувся й.в. Віктор Кирик, побажавши усім щасливої дороги і змістовної подорожі (студенти разом із двома викладачами кафедри саме готувалися відвідати Київ). Є. Пашенко запросив усіх студентів стати членами товариства та познайомив із Мартіном Яковцем, власником приміщення. Також присутні мали нагоду побачити фотографії України Аті Салвара.

Гадаємо, що студентам сподобалася концепція діяльності товариства та й саме приміщення, тому можемо сподіватися, що незабаром товариство «XORUS» організує черговий захід, про що зможете прочитати на сторінках «Нашої газети». Д.П.

УКРАЇНСЬКІ ЖУРНАЛІСТИ ВІДВІДАЛИ КОЛЕГ У ХОРВАТІЇ

На запрошення Профспілки журналістів Хорватії у відвідини колегам, 07 – 15 травня ц.р., приїхали журналісти – члени Незалежної медіа-профспілки України й Національної спілки журналістів України. Ця делегація складалась з десяти журналістів з різних редакцій і різних міст України. Мета візиту була зустріч та обмін досвідом з хорватськими журналістами, відвідини декотрих редакцій ЗМІ, а також участь у семінарі з тем масового інформування, прав журналістів та свободи слова.

Українські журналісти відвідали редакції газет «Ют-арні лист», «Вечерні лист» і «Нові лист», а також «Глас Славонії», Хорватське радіо й Телебачення та Хорватську інформаційну агенцію. Після візиту до «Гласу Славонії» в Осієку, 9 травня, КПТ «Іван Франко» з Вуковара організувало зустріч і приємне спілкування журналістів з українцями в с. Петрівці поблизу Вуковара.

Завдяки співпраці Посольства України в РХ, Профспілки журналістів Хорватії та Товариства української культури, яке виступило в якості ініціатора, у згаданому Посольстві, 10 травня, відбулася дружня зустріч, з нагоди якої Посол п. Віктор Кирик повідомив журналістів про розгалужені добрі відносини між Україною та Хорватією. Також і журналісти повідомили представників Посольства про свої спілки та зміст візиту до Хорватії. Після офіційної частини, спілкування продовжено в дружньому настрої.

Завдяки добрим стосункам з КТ-вом русинів і українців «Рушняк» та своїм членам і співпрацівникам у м. Рієка Т-во української культури влаштувало гостям з України 11 травня після відвідин друкарні й редакції газети «Нові лист» в м. Рієка екскурсію по місту Рієці й Опатії. У цій справі особливо активно був задіяний голова Т-ва «Рушняк» Владімір Провча. Під час прогулянки був присутній гід, котрий володів українською мовою, але за бажанням гостей перекладав на російську мову.

Щоденні програми для журналістів були дуже багаті так, що нпр., хоч була домовленість після візиту до Посольства здійснити прогулянку по Горньому Граду, цього не сталося, хоч це була б добра нагода ближче познайомитися. Тому для «Нашої газети» з головою Незалежної медіа-профспілки України Сергієм Хусом зустріч була домовлена майже в останній день. Під час

Спільна фотографія біля калини на подвір'ї Посольства

зустрічі пан Сергій Хус, між іншим, повідомив, що до згаданої спілки, котра була заснована в жовтні 2002р., зараз входить 25 місцевих організацій з 18 регіонів України і налічує близько 1200 журналістів.

Мета цієї спілки є об'єднання зусиль профспілок у відносинах із роботодавцями та їх об'єднаннями, незалежність ЗМІ від влади, політиків та бізнесу, соціальний та економічний захист працівників ЗМІ, професійні та етичні стандарти, безпека журналістів й підвищення їхнього статусу. А.П.

ТРАДИЦІЯ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Вже й київські птахи у парку Шевченка знають, що весела група студентів, які на початку травня місяця бігом виходять з маршрутки (щоб чим скоріше побалакати українською), – хорватські україністи. Як і щороку першокурсники Кафедри української мови й літератури Філософського університету в Загребі разом зі своїми терплячими викладачами (О.Тімко – Джітко і Є.Пашенко) та студентами старших курсів поїхали до Києва з метою проведення мовної практики та ознайомлення з багатством української культури.

Чудова погода здебільшого була союзником мандрівників та сприяла їхньому творчому настрою, а вражаюча краса Києва стояла перед ними. Хоч цікаві спори, історичні пам'ятки й квітучі парки манили студентів на прогулянку, але цього не сталося. Побували вони в багатьох музеях (Т.Г.

У Каневі над Дніпром, а там далеко – степ широкий

Шевченка, Пирогово, Музей Чорнобиля, Літературному музеї і т.д.), на різних виставках (Ніко Піросмані, Медична картка ...) й ходили в оперу і театр. Відвідали Київський університет, де познайомились з колегами і зустрілись із старими знайомими.

Найголовніше те, що нове покоління українців зрозуміло, що українською розмовляють не тільки їхні викладачі, а й мільйони українських людей, з якими їм можна спілкуватись. Мета успішно досягнута, а наслідки непогані – п'ятнадцятеро «ново закоханих» в Україну людей і велике, у повітрі відчутне, натхнення, щоб і далі працювати над зв'язками з Україною.

Томіслав Павіч

ПРЕДСТАВЛЕНІ «МАТЕРІАЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ У БОСНІЇ» - ТОМ II

ПРО ПРЕДСТАВЛЕННЯ:

У Загребі 25 травня 2006 р. о 18-й годині в Миській бібліотеці, в галереї «Купола», відбулося представлення збірника статей «Матеріали до історії українців у Боснії - том II», які зібрав, відредагував і подав до друку о.мр. Роман Мизь у Новому Саді цього, 2006 р. Це його друга книжка «Матеріалів до історії українців в Боснії» для українців, нащадків тих, які сторіччя тому переселилися із західноукраїнських земель на територію Хорватії, Воеводини, Славонії, Австралії, Канади, США тощо. Цей збірник, як і попередній, має і матиме велике значення, і перш за все – для пояснення фактів про українців, які були і є громадянами держави Боснії і Герцеговини, бо вони були і є частиною її історії і реальності та її творчих і світлих, але і темних часів.

Хоча було біля сорока слухачів, серед яких і представники Посольства України, Міністерства освіти, кт. священства та інші, шкода, що на представлення не прийшли більшість українців, що походять з Боснії, а живуть у столиці. Але все це витікає із контексту актуальних відносин (не)організованого життя українців в Загребі.

Хочеться сказати кілька слів про це представлення. Хоча презентатори – відомі і шановні особи, професор Джуро Відмарович і Павло Головчук, лишається у повітрі, чому вони погодилися бути презентаторами такої цінної книжки і такого важливого моменту, у присутності автора шановного серед українського народу, і не тільки народу, а й інтелектуальних кругах істориків, теологів, екуменістів тощо.

Перший презентатор, як українець, замість того, щоб сказати кілька слів про автора кожної статті та про зміст статті і її носіїв, хвалив автора збірника, як свого «інтелектуального батька» і кілька разів дякував за те, що має честь говорити, і говорив, що не підготував свій виступ. Та що він тоді мав на меті?

Другий презентатор, на відміну від першого, ішов від статті до статті, але у кожній шукав міру наукового, тобто ненаукового писання. Таким чином він виправдовувався, що він як науковець тут робить.

Це моє розуміння ситуації, але на скільки мені відомо, так здавалося ще деяким присутнім. Складається враження, що презентатори мали честь, але не розуміли, що їм тут за столом робити і що розказати присутнім слухачам.

ПРО КНИГУ «МАТЕРІАЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ У БОСНІЇ» - ТОМ II

Ідеться про цінний збірник матеріалів, свідчень і документів, які були і є найбільшим свідченням буття українців в Боснії, про події і представників режиму, який суворо ставився до української інтелігенції, святих і символів, до тих найкращих, які шанували український труд і українську гідність, і про тих, які впливали на добробут, на шлях духовного й культурного розвитку впродовж минулого століття до сьогодні. Другий том Матеріалів попри ряд специфічних вартостей має особливу цінність: в ньому зібрані і такі статті, які тепер вперше публікуються. Зокрема, це стаття Душана Дрлячи, в якій говориться про спільне переселення, колонізацію і життя поляків і українців в оселях північної Боснії. Велике значення має перевидання статей двох високо посадових греко-католицьких прелатів, хорватів, др. Вінка Боїча та Янка Шіпрака, які говорять про страждання селян-українців, греко-католиків та греко-католицьких священників, які їм були спричинені з боку Сербської православної церкви і уряду Королівства Югославії. Надто цінними, з часів розпаду Югославії, вперше друкованими матеріалами, є оригінальні документи про судові карні процеси над Петром Шлапаком та греко-католицькими священниками о. Феліксом Біленьким, о. Михайлом Юристом і о. Григорієм Біляком у 1957-му році. Про жахливу драматичність щодо української громади говорить і вперше надрукована статистика під заголовком «Українці – жертви другої світової війни в парафіях Дервента, Прнявор та Липиниця», автором якої є прняворський парох о. Петро Овад. Тут поданий список з іменами та прізвищами вбитих українців переважно четниками, але і німцями, усташами та партизанами. (В Дервенті 34, Прнявори 62, Ралутиці 23 ...) Взагалі, за статистиками, протягом Другої св. війни в Боснії вбито біля 500 українців (що становить біля 2,2 % тодішнього українського населення – *заміт. редакт.*). Тими, хто опрацьовує тяжкі моменти в історії українських поселенців в Боснії, подані і статті, які розповідають про осіб, що в своєму оточенні присвятили увагу і зробили внесок у культурну, освітню і громадську діяльність серед українців Боснії. Це є статті-спогади Павла Головчука про діяльність його батька Андрія Головчука в Дев'ятині та Ольги Гралуку-Павлешен, про її батька Антона Гралука та його діяльність в с. Детляк і в м. Дервента. Також, надто важливі статті ще одного Антона Гралука (тепер живе в Австралії) з його книги „З історії українців у Боснії“ та Богдана Ліског з США.

Коли говорити про найгірші моменти української громади в Боснії за часів комуністичної Югославії, то між цілим рядом відомих діячів перше і найважливіше місце належить Іванові Сватку, котрий, як і мр. Теодор Фріцкий в Хорватії і мр. Янко Сабашов в Сербії, зробив найвагомий внесок для утвердження українців і їх духовних та культурних вартостей в щоденному житті та для об'єднання русинів-українців на території колишньої Югославії і їхнього зв'язку з прабатьківщиною. Про діяльність Івана Сватка коротко пише Ольга Гралуку-Павлишин. Збірники матеріалів до історії українців в Боснії – високо-варті намагання о. Романа Миза. В реалізації третього та інших томів бажаємо йому, крім сили, і багато задоволення. Якщо можна, то хотілося б дати скромну пораду: добре було б, щоб ілюстрації на обкладинках відповідали місцю подій, часу і протагоністам, згаданим в книзі*. Обидві згадані книги рекомендується кожній українській сім'ї на цих просторах.

Борис Гралуку

*) – Довідка редактора «Нашої газети»: На обкладинках згаданих книг замість існуючих давніших фотографій подані сучасні знімки (можливо тому що кольорові), а між ними і такі, котрі не мають жодного зв'язку з темою книги. Наприклад, на першій сторінці подана ілюстрація (жінка в народному костюмі та з писанками) з першої сторінки лемківського часопису «Ватра» №45, весна 2004 р.

PRVA

o. Nikola Stupjak

Željko Has

Željko Koropatnicki

Lidija Has

Barbara Kovaljčuk

VEČER POEZIJE TARASA ŠEVČENKA U KANIŽI

Prije programa – svibanjska pobožnost „majivka“ i skupno fotografiranje dijela izvođača

U Kaniži kod Slavonskog Broda, mjesno KPD „Taras Ševčenko“, po prvi put od svoga osnutka (12. travnja 2003.), organiziralo je večer Tarasa Ševčenka, koja je održana u omanjem mjesnom Domu kulture 13. svibnja o.g.

Značaj spomenute večeri je tim veći ima li se na umu da su se, migrirajući u ove krajeve prije kojih stotinu godina, Ukrajinci naselili upravo ovdje.

O prvim vremenima ove župe, pod pseudonimom Frušogorka, pisala je supruga tadašnjeg gkt. župnika u Kaniži, o. Frane Latkovića – Olga, djevoj.

Ženska pjevačka skupina prezentirala je ukrajinski tradicijski način pjevanja u Kaniži

Uspješan nastup najmlađih Kanižana

Laboš. U noveli „Panyč“ opisala je i unutarjni izgled ondašnje gkt. crkve u Kaniži.

Vremenom je došlo do daljnjeg rase-ljavanja i poprilične asimilacije, a kod najmlađih generacija i do nepoznavanja ukrajinskog jezika. Zato je aktivnost spomenutog društva jako važna i treba mu pružiti stručnu i materijalnu potporu.

U tome je važna i moralna podrška spomenutom programu u vidu nazočnosti predstavnika lokalnih vlasti, Veleposlanstva Ukrajine u RH, Saveza Rusina i Ukra-jinaca RH te predstavnika ukrajinske na-cionalne manjine i ukrajinskih društava. A.P.

Nazočili su i predstavnici lokalne vlasti te Veleposlanstva Ukrajine

Zborom iz Sl. Broda ravnala je i Larisa Uglješić

Plesači iz Šumeća

Nakon pozdravnih riječi predsjednika KPD „T.Ševčenko“ Željka Hasa i brojnih uzvanika, o Ševčenku i njegovom djelu govorili su paroh o. Nikola Stupjak i Željko Koropatnicki, a stihove su, s dobro savladanom dikcijom, čitali mladi članovi Društva. Nakon toga izveden je bogat program ukrajinskih narodnih pjesama i plesova u izvođenju društva-domaćina te gostujućih KPD „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda (s dva orkestra) i KPD „Ivan Pelih“ iz Šumeća.

Duet Stupnjak / Has i mladi orkestar

Temperamentni kanižanski plesači

Sudionicima je nakon programa priređen domjenak – i radost se nastavila

ВЕЧІР ПІСЕНЬ І ТАНЦІВ УКРАЇНЦІВ І РУСИНІВ В ЛИПОВЛЯНАХ

Продовження із стор.1

Амбасадор рет. Джуро Відмарович, заступник Посла Анатолій Чернишенко і аташе Ярослав Сімонов

Голова Т-ва «Карпати» Мірко Федак

русинів і українців РХ (бо в той час ще неможливо було здійснити це в Петрівцях). Після цього з'явився загаданий ФЕСТНАМ, який у Нашій газеті № 5 згадувався у статті: «Чи то Фенікс, чи сурогат, чи щось нове / інше?». На таку загальну тему в Нашій газеті № 40 (3 березня ц.р.) подані уривки з наукової роботи доктора наук Найли Церибашич. У загаданий оригінальній роботі описана і маніфестація в с. Старі Янковці, котра за змістом схожа на загаданий

ФЕСТНАМ. Можливо, що вона, використовуючи іншу модель фінансування - перемогла (А також - не викликає спогади...)

За словами, які прозвучали у вступній промові голови КПТ «Карпати» Мірка Федака, цьому регіону все-таки потрібна така або подібна маніфестація. Тому вона і організована, хоч змінено її профіль, тобто вона майже повністю базується на українській і русинській культурі. У програмі взяли участь самодіяльні колективи з м. Рієки, с. Міклушевіці та м. Баня Лука (Боснія), а також і хорватський Хор з Липовлян. Готувалося до гостювання і українське т-во з м. Сремска Мітровиця (Воеводина), але з трагічних причин за день до проведення маніфестації відмовило. Велика зацікавленість і публіки, і виконавців, подала в результаті багату програму, яка виконана на високому мистецькому рівні.

Молодші танцюристи Т-ва «Карпати» виступили з вітальним танцем

Танцюристи з Міклушевіців

Вже зовсім якісний хор Т-ва «Карпати» з Липовлян

Симпатична співоча група русинів і українців з Рієки

Присутніх привітав і новий заступник Посла України в Хорватії, пан Анатолій Чернишенко. А за подією слідували радіо, телебачення та преса. Напрекінці, всім гостюючим товариствам вручена грамота подяки.

А.П.

Хоч зал великий – переповнений зацікавленими глядачами

У якості гостя - хорватський хор «Піра» з Липовлян

Хор Т-ва «Тарас Шевченко» з Баня Луки, прекрасними костюмами і чарівним співом полонив глядачів

35 РІЧНИЦЯ ЗАСНУВАННЯ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНОГО АНСАМБЛЮ ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В БРАТИСЛАВІ

В Братиславі 28 травня п.р. святкувався ювілей 35 річниця заснування Музично-драматичного ансамблю ім. Тараса Шевченка. Багата святкова програма відбулася, з початком о 17-ті годині, в Будинку культури Ружінов. Згадану урочистість організовано завдяки співпраці Ансамблю, Посольства України в Республіці Словаччині та Словацько-українському товариству з Братислави. Програма складалася з трьох частин: опери «Вечорниці», двох дій опери «Катерина» та прем'єри комічної опери «Запорожець за Дунаєм». Така багата програма, виконана членами згаданого ансамблю, якраз говорить про його потенціал і про вірне виконання заповіту його творця, заслуженого культурного діяча Юрія А. Шерегія – щоб ця «його дитина» жила і після його смерті.

Неповнена афіша з 1926 р.

Треба згадати, що цей ансамбль з операми «Вечорниці» й «Катерина» недавно мав гастролі і в Хорватії в м. Рієка в організації Т-ва «Рушняк». (Про те «Н. газета» своїх читачів інформувала в № 35, за жовтня минулого року.)

Зокрема важливо згадати і те, що Ю.Шерегій протягом сімдесятих років як гість-режисер пра-

цював коротко в Хорватії (Вуковар) та більше в Боснії. Як плід тої праці, українські КМТ-ва і в Прняворі і в Баня Луці, обидва ім. Т.Шевченка, представили на своїх та інших сценах численні п'єси. В Прняворі підготовлені «Яворик», «Лісова пісня», «Пошилися в дурні», «Маруса Богуславка», «Тихоморський рай» (можливо, перша протиядерна драма на просторі бувшої Югославії), «Мати-наймичка» та «Скамполо», а в Баня Луці – «Іван Сірко», «Ой, не ходи, Грицю», «Тарас Бульба», «Безталанна», «Сорочинський ярмарок», «Чудотворний цвіт», «Назар Стодоля», «Запорозька Січ» і «Танго для тебе».

Вшановуючи пам'ять про цього невтомного унікального культурного діяча, радіймо, що «його дитя» в славі діждало свій ювілей. С. & А. Павлешині

ВЕЛИКА ЗАЦІКАВЛЕНІСТЬ У ВИСТАВКАХ КАРТИН ГАЛИНИ ГОРОДНІЧЕВОЇ

Зовсім повний зал галереї «Шалом»

Після виставок картин (олія на полотні) київської художниці Галини Городнічевої в Рієці та галереї «Купола» в Загребі зацікавленість цією виставкою не зменшилася, а навпаки. Тому завдяки співпраці Хорватсько-ізраїльського товариства і Товариства української культури ця виставка перенесена в приміщення Культурного

центру і галереї «Шалом» в Загребі по вул. Радічевій 26.

Відкриття виставки відбулося 17 травня цього року в присутності біля шістдесяти спостерігачів, серед яких і аташе Ярослав Сімонов. Виставку відкрила секретарка Хорватсько-ізраїльського товариства, письменниця Бісерка Подбой, а художницю і її творчість представив пан Джуро Відмарович. До присутніх з принагідними словами звернулася і сама авторка.

Після промов виконана коротка музична програма. У супроводі піаніно співала молода солістка Долорес Леко, а як окрема несподіванка, яку спостерігачі вітали бурхливи-

Організатори й виконавці

ми оплесками, був виступ кобзаря з кількома українськими піснями у супроводі бандури.

Художницю запрошено дати цю виставку і в галерею Міської бібліотеки в м. Сісак, але не відомо, чи це буде можливо з огляду на візову проблему авторки. С.П.

U RIJECI SE PRIPREMA IZLOŽBA LIKOVNIH RADOVA DJECE IZ UKRAJINE

Kulturno društvo Rusina i Ukrajinaca „Rušnjak“ Primorsko-goranske županije, u suradnji s Comunita degli Italiani di fiume – Zajednica Talijana u Rijeci, priredit će izložbu likovnih radova djece i mladeži s međunarodnog natječaja „Srebrna zvona“. Izložba će se održati od 26. lipnja do 07. srpnja ove godine, u izložbenom prostoru spomenute Zajednice Talijana u Rijeci, a bit će izloženi odabrani radovi djece i mladeži iz Ukrajine. #

„Na Ivana Kupala“
Dmytro Tkačenko
15 god. – Zaporožje

„Ples“

Olena Demčenko
19 god. – Bijela Crkva

PREDSTAVLJANJE HRVATSKE REVIJE S TEMOM BROJA - UKRAJINA

U Zagrebu je, u punoj velikoj dvorani Matice hrvatske, Strossmajerov trg 4, uz nazočnost stotinjak posjetitelja i uzvanika, 01. lipnja o.g. predstavljen drugi broj Hrvatske revije – časopisa Matice hrvatske (utemeljenog 1928 god., a sada izlazi tromjesečno). O temama iz sadržaja spomenutog broja časopisa govorio je glavni urednik Mladen Klemenčić, a s obzirom da je posebna tema ovog broja Ukrajina, o tom dijelu su govorili Željko Garmaz – autor dijela foto-priloga iz Ukrajine, te Boris Graljuk i Jevgenij Paščenko, kako o svojim tako i o drugim člancima na temu Ukrajine, čiji su pojedini autori ostalih članaka bili i u auditoriju.

U drugom dijelu promocije, na temu Ukrajine i odnosima s Hrvatskom govorio je veleposlanik

Ukrajine u RH Viktor Kyryk, koji je svoj nastup završio dodjelom zahvala Veleposlanstva Ukrajine predsjedniku Koordinacije društava prijateljsstva Andriji Karafilipoviću, te apsolutu ukrajinskog jezika i književnosti Domagoju Kličeku. Na žalost, u ovoj prigodi, laureati nisu mogli biti nazočni i osobno preuzeti zahvalnice.

Naslovi spomenutih članaka o Ukrajini su: Ukrajina plavo-žuta i narančasta ; Kulturna baština Ukrajine ; Ukrajinski jezik ; Nobelovci podrijetlom iz Ukrajine ; Ukrajina i Rusija ; Ukrajina u politici Republike Poljske ; Hrvatska i Ukrajina ; Hrvatska – Ukrajina: od udaljavanja do zbližavanja ; Hrvatski tisak o „Narančastoj revoluciji“ ; Turistička iskaznica Lavova .

Opširnije – u sljedećem broju N. gazete. #

NOBELOVCI PODRIJETLOM IZ UKRAJINE

Vitalij Ablicov, Kijev, Ukrajina

Tekst je preveo Damir Pešorda

Skraćeni pretisak iz Hrvatske revije br-2, 2006.

Govoriti o ukrajinskim dobitnicima Nobelove nagrade znači govoriti i o cijelom nizu aktualnih problema, ponajprije o ambicioznim težnjama svake nacije prema prirodnom proširenju svojega intelektualnog prostora te povijesnoj perspektivi i budućnosti svake države. (...)

Stanje s ukrajinskim nobelovcima vrlo je zanimljivo. Jedni tvrde da Ukrajina, koja dugo nije bila subjekt međunarodnog života, još uvijek nema svojega laureata (uspūt, možda predsjednik Viktor Juščenko otvori sanjani popis kao ovogodišnji kandidat za Nobelovu nagradu za mir), drugi naprotiv traže bilo kakav, po njihovu mišljenju, uvjerljiv povod kako bi uvjerali sunarodnjake i svijet u to kako je tih slavodobitnika već šest: I. Mječnykov¹ (rodio se u Harkivskoj oblasti), S. Waksman² (okolica Vinnyce), R. Hofmann³ (Lavovska oblast), G. Šarpak⁴ (okolica Rivne), S. Kuznec⁵ (Harkiv), Š. Agnon⁶ (Bučač u Ternopilskoj oblasti). (.....)

Spomenutima treba pribrojiti još fizičara I. Rabijsa,⁷ koji se rodio u galicijskom Romanovu. (.....)

Dakle, kojim se načelima voditi pri određivanju ukrajinskih dobitnika Nobelove nagrade? Čini se, postoji jedan: rođenje u ukrajinskim etničkim zemljama. Važni su i samoidentifikacija laureata, obiteljske veze, dobitnikovo stajalište prema zemlji svojega rođenja itd.

Prvi Ukrajinac (po rođenju) dobitnik Nobelove nagrade bio je Ilja Mječnykov (selo Ivanivka u Harkivskoj oblasti, 16. 5. 1845 — Pariz, Francuska, 15. 7. 1916). (.....)

Nobelovu nagradu dobio je 1908. za istraživanja iz imunologije (zajedno s njemačkim istraživačem P. Erlichom).

Samo je po sebi razumljivo da Mječnykov svuda u znanstvenoj i drugoj literaturi ne figurira kao ukrajinski istraživač (iako je u Ukrajini proživio četrdeset godina života!), niti kao francuski nasljedovatelj L. Pasteura, nego samo kao ruski nobelovac. (.....)

Komplicirana je, sa stajališta određivanja pripadnosti, i biografija drugog ukrajinskog dobitnika Nobelove nagrade. (.....) Netko je od istraživača s engleskoga govornog područja odlučio biti »najmudrijim« pa je mjesto rođenja Isidora Rabijsa odredio — između Ukrajine i Poljske. (.....)

Nobelovu nagradu Rabijs je primio ratne godine 1944. za »rezo-nancijsku metodu mjerenja magnetnih svojstava atomskih jezgra«.

Donekle je jednostavnija situacija sa Selmanom Waksmanom. Rodio u Novym Prylukama u Viničkoj oblasti 22. 7. 1888. godine, a umro je 16. 8. 1973. u SAD-u. Posebno je medicinarima Waksmanovo ime dobro poznato, jer je on pronalazač streptomicina — prvog antibiotika djelotvornog u liječenju tuberkuloze. Američki znanstvenik podrijetlom iz Ukrajine zaslužen je nazvan »jednim od najvećih dobročinitelja čovječanstva«. (.....)

Waksman je posjećivao svoju rodnu Ukrajinu, njegova supruga Berta Mytnyk također je bila rodom iz Ukrajine. Znanstvenik se do kraja života zanimao za život u Ukrajini. On je i autor knjiga o znanstvenicima ukrajinskog podrijetla, o biologu S. Vynogradskom (Kijev, 1. 9. 1856 — Pariz, 25. 2. 1953) i bakteriologu V. Havkinu (Berdjansk u Zaporozju, 15. 3. 1860 — Lausanne, Švicarska, 26. 10. 1930).

Šmueli Josyf Halevi Čačkes (Bučač u Ternopilskoj oblasti, 17. 7. 1888 — Jeruzalem, Izrael, 17. 2. 1970), poznatiji kao klasik izraelske književnosti Smuel Agnon — dobitnik Nobelove nagrade za književnost, kao ni njegovi nasljednici, nikada nije zaboravio rodni Bučač ni Lavov, gdje je debitirao kao novinar i pisac. (.....)

Sajmon Kuznec⁵ (Simon Kuznets) rođen je u Harkivu 30. travnja 1901. godine, a umro je 10. srpnja 1985. u Cambridgeu (SAD). Studirao je na Harkivskom sveučilištu i na University of Columbia. (.....) Nobelovu nagradu dobio je 1971.

Nostalgiju za rodnom zemljom znanstvenik je zatomišljivao slušanjem ukrajinske glazbe. U njegovu domu sačuvane su stvari donesene nekoć iz Harkiva...

Ispada da je naš »najukrajinskiji« nobelovac Roald Hoffmann. Rodio se 18. srpnja 1937. u Zoločivu (Lavovska oblast) u obitelji inženjera H. Safrana. Otac mu je poginuo u II. svjetskom ratu. Mati se preudala za P. Hoffmanna, koji je posinio dječaka. Hoffmannovi su 1949. otišli u Sjedinjene Američke Države, gdje je Roald studirao na Sveučilištu Columbia. Njegovi glavni znanstveni radovi tiču se kemijske kinetike i izučavanja kemijskih reakcija. Nobelovu nagradu dobio je 1981.

Nekadašnji Lavovljanin R. Hoffmann zamera se za život u svojoj staroj domovini: govori ukrajinski jezik, dopisuje se sa zemljacima, nazivajući Ukrajinu obećanom zemljom svojega srca. (.....)

U Francusku je obitelj Šarpak stigla 1932. Georges se školovao u uglednom liceju, a na College de France talentirani je mladić dospio na preporuku poznatih francuskih znanstvenika. (.....) Osim u Francuskoj, znanstvenik je vodio istraživanja u Nacionalnom centru u Švicarskoj, u Europskom centru za nuklearna istraživanja. (.....) Nobelovu nagradu primio je 1992. za izum i razvoj detektora u visokoenergetskoj fizici. (.....)

Požalimo stoga i mi sami sebe zato što ne umijemo priznavati i valorizirati postignuća svojih zemljaka. Ukrajinska vlast još nikad nije izrazila dostojno poštovanje nobelovcima rođenim u Ukrajini. Hoffmann i Šarpak i danas žive u Sjedinjenim Američkim Državama i Francuskoj. Zašto oni nisu postali sudionicima sve-čanih prigoda, posebno onih koje se redovito održavaju u čast obljetnice ukrajinske nezavisnosti?

Ako želimo biti zanimljivi svijetu, budimo prvo zanimljivi sami sebi.

ТРАДИЦІЙНИЙ ВЕЧІР ШЕВЧЕНКА

У приміщенні однієї з кращих аудиторій філософського факультету в Загребі, цієї весни, відбулося відзначення дати смерті й народження Великого Кобзаря. Ініціаторами святкування цієї важливої річниці були професори та студенти старших курсів Кафедри української мови та літератури. Згідно задуму організаторів, це була б зустріч поколінь: студенти старших курсів передавали свої знання першокурсникам. Роль ведучого програми належала професорові Пашенку. Сама програма задумана і здійснена як ознайомлення слухачів із важливістю спадщини Тараса Г. Шевченка та його ролі в боротьбі за збереження української мови у найважчий період її розвитку. Після вступного слова й цікавого викладу ведучого про життя й геніальну творчість Шевченка слово взяли студенти четвертого курсу. Вони, маючи багаторічний досвід відзначення цієї дати, продекламували уривки з кращих творів Шевченка і розказали про своє особисте враження і думки про Шевченка, які були адресовані студентами першого курсу. Виступ хорватських студентів був підсилений й декламуванням двох українських студентів, які зараз тут навчаються, і які, до речі, були приємно вражені, що взагалі річниця в Хорватії відзначається. Спільними силами старші студенти спробували звернути увагу молодших колег на те, щоб скору, вже традиційну, поїздку до Києва корисно використали, бо як і в кожному місті України, так і в столиці, є багато цікавих і вражаючих пам'яток на честь Шевченка.

Упродовж програми було представлено й компакт-диск, на якому можна знайти велику кількість даних про Шевченка, разом із усіма його творами й картинами, а музика з диску, яка декілька разів прозвучала, сприяла урочистості програми, що, до речі, мала не лише академічно – навчальний, але й дружній характер.

Перші відгуки стосовно цього заходу (на університетському рівні) на честь Шевченка були позитивні і, здається, що не треба боятися, що він не повториться наступного року. Крім того, що були вражені художньою майстерністю Шевченка, велику зацікавленість присутніх викликали й слова колеги Пожгай: «Тарас Шевченко один зробив те, що в Хорватії та й повсюди в світі робило чимало людей. На Вкраїні він зробив національне відродження». Томіслав Павіч

Українська матиця
Республіки Сербської і
Боснії і Герцеговини

Баня Лука, 04 травня
2006 р.

Повідомлення № 32/06

Шановні,

маємо задоволення повідомити Вам, що знову, після 15 років, розпочинаються радіопередачі на українській мові для Українців на хвилях державного Радіо Республіки Сербської – Боснія і Герцеговина, студія Баня Лука у співпраці з редакцією “Української матиці”.

Українська програма транслюватиметься щосуботи і триватиме 20 хвилин, а у рамках програми для національних меншин “Корени”, між 9.05 9.50 ранку.

Слухайте нас на цих радіохвилях

90,9 MHz - (регіон Баня Лука)

92,7 MHz - (регіони Градішка,
Прієдор, Прнявор, Загреб)

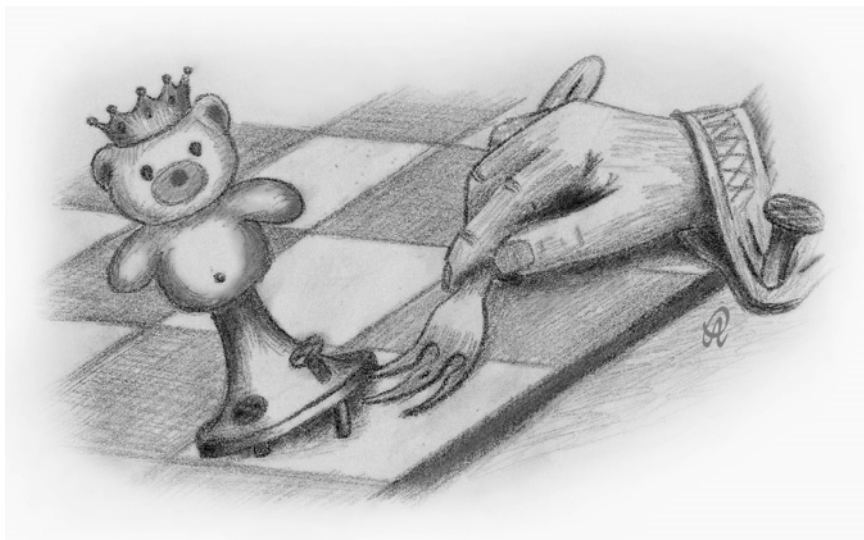
90,7 MHz - (регіони Добой,
Дервента, С. Брод)

89,9 MHz - (регіони Бієліна,
Вуковар, Войводіна)

Згідно домовленості з Правлінням державного Радіо РС очікуємо, що першу нашу передачу на рідній мові Ви зможете почути вже в суботу, 13 травня 2006 року.

Головуючий Віча “Української матиці”
Др. Евгений Павлешен

ZALUTALI HUMOR / ЗАБЛУДЛИЙ ГУМОР

- Ali on me ipak pobjeđuje!
- No, no ! Lijepo se igrajte ! Neka pobjeđuje malo jedan – malo drugi.
- Але він мене все такі перемагає !
- Ну, ну ! Грайтеся дружно! Хай перемагає трохи один , трохи другий.

Razlog šutnje na zadane teme ?!?

Причина мовчанки на задані теми ?!?

Vidmarović: "NISU NAZOČILI ..."

U broju (42) 5, od 5. siječnja 2006. g., "Naša gazeta" izvijestila je svoje čitatelje o manifestaciji "Rušnjakovi dani rusinske i ukrajinske kulture 2006.", koju je organiziralo Kulturno društvo Rusina i Ukrajinaca "Rušnjak" Primorsko-goranske županije, 24. IV. - 2. V. 2006. u Rijeci. U sklopu ove manifestacije priređena je izložba ukrajinskog slikarstva 90-tih godina prošlog stoljeća pod naslovom "Presjek ukrajinskog slikarstva XX. stoljeća". Slike pripadaju kolekciji bivšeg veleposlanika RH u Ukrajini, dolje potpisanoj malenkosti. "Naša gazeta" je na str. 7. posvetila posebnu

Viktor Poltavec: "Večernja magla" (1984.)
ulje na platnu, 65x90 cm

pažnju ovoj izložbi, na čemu smo zahvalni. Ipak, potrebno je, istine radi, ispraviti nepreciznost koja se pojavila u osnovnoj obavijesti o manifestaciji, a koju je telefonski dao predsjednik društva "Rušnjak", g. Vladimir Provči. Naime, nakon završne obavijesti o navedenoj manifestaciji, navodi se i izložba slika, poslije čega gospodin predsjednik zaglavljuje: "Programima su nazočili veleposlanik Ukrajine u Hrvatskoj, predstavnici gradskih i županijskih institucija i udruga nacionalnih manjina te brojni uzvanici". Navedena tvrdnja nije precizna.

Što se tiče izložbe, stoji jedino posljednji dio pasusa, onaj o uzvanicima. To znači da izložbi nije nazočio Nj. E. Veleposlanik, ni bilo tko iz Veleposlanstva, nitko iz vodstva ukrajinske i rusinske narodnosti u RH, nitko iz poglavarstva grada i Županije. Dinamiku rada diplomata u Veleposlanstvu nemamo pravo komentirati, ali ponašanje domaćih dužnosnika i uglednika imamo. Dakako, nikome ništa ne predbacujemo, jer nazočiti izložbi stvar je osobnog odabira, ali kada se radi o izložbi koja na uvjerljiv način predstavlja uvid u suvremeno ukrajinsko slikarstvo na prijelazu iz komunističkog sustava u demokraciju, to bi trebalo potaknuti narodnosne uglednike i dužnosnike da je pogledaju. Možda i radi osobnog prestiža. Desilo se nešto što zbunjuje. Ugledni rusinski književnik i akademik

NANU na dan otvaranja izložbe vraća se u svoj grad. To čini i tajnik Saveza. Domaćini koji se gorde multikulturalnošću i multietničnošću svoga grada, ali ne dolaze i time spominjanu gordost sužavaju na lukavstvo političkog uma. A Rijeka, pa time i Hrvatska, ako se ne varam, prvi je puta imala prilike vidjeti djela Marije Primačenko, svjetski poznate slikarice u sferi tzv. naive, zatim niz narodnih i zaslužnih ukrajinskih imena, među kojima su akademici Tetjana Jablonska i Mikola Storoženko, zatim, Oleksandr Dubovik, Viktor Poltavec, Jurij Luckeвиč, Saša Prahova, Mikola Stratilak, Galina Zubčenko, Roman Adamovič, Galina Gordničeva, Mihajlo Romanišin, Mihajlo Nadeždin, Danilo Narbut, Jurij Solomko, da ne nabrajamo mlađe umjetnike.

Svi dijelovi navedene manifestacije jednako su važni, jer predstavljaju duhovnost ukrajinske i rusinske narodnosti u RH, ali i duhovnost ukrajinskog naroda kao cjeline. Osim toga, na ovakav se način pripadnici manjine susreću s vlastitom kulturnom baštinom, čime se jača njihov etnički identifikacijski kod.

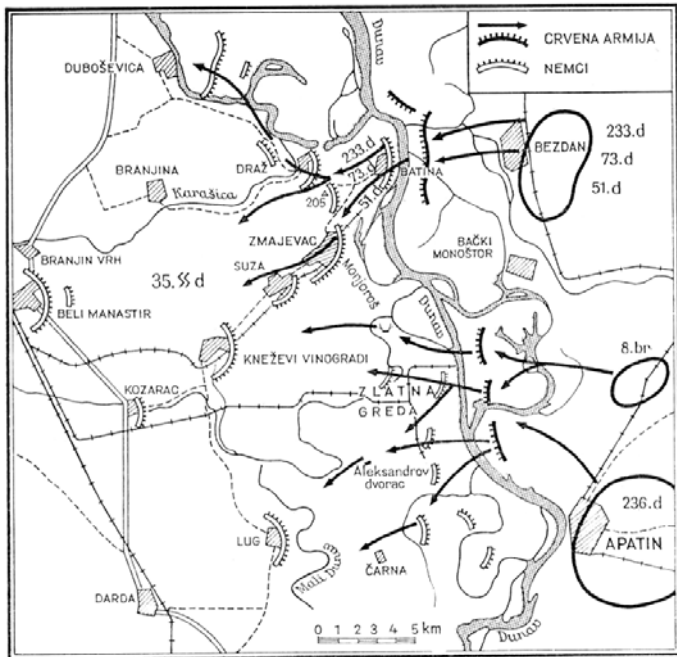
Oksana Milovzorov: „Poplava“ (1998.)
ulje na platnu, 36x39 cm

Pisac ovih redaka nastoji koliko više može hrvatsku javnost senzibilizirati za ukrajinsku kulturu i povijest. Nije ohrabrujuće ako takvo nastojanje ne podržavaju manjinske institucije, udruge i predstavnici etničke elite. Tim je veće naše uvažavanje snažne motivacije i entuzijazma gospodina Provčija, koji je podnio najveći teret organiziranja cjelokupne manifestacije "Rušnjakovi dani rusinske i ukrajinske kulture Rijeka 2006." Što se slika tiče, one više neće biti na raspolaganju za slične priredbe.

Duro Vidmarović
veleposlanik u mirovini

БАТІНСЬКА БИТВА

На початку листопада 1944 року в районі населеного пункту Батіна у східній частині Бараньї відбулася одна з найжорстокіших битв Радянської Армії (3-го Українського фронту) та Народно-визвольної армії Югославії (51-а дивізія НВАЮ) з німецько-фашистськими окупантами, яка має назавжди залишитися в пам'яті вдячних нащадків серед народів колишньої Югославії.

*Форсування ріки Дунай біля Батини
(листопад 1944 р.)*

В ті часи правий берег Дунаю з опорними пунктами поблизу населених пунктів Дубошевіца, Драз, Батіна, Змаєвац та в районі населеного пункту Златна Греда обороняла 35-та дивізія "СС" "Ломбард" 68-го армійського корпусу вермахту, посилена декількома поліцейськими батальйонами та угорськими військовими підрозділами. За планом радянського командування, частини і з'єднання 57-ї армії 3-го Українського фронту (73-я та 233-я дивізії) та 51-ї дивізії 12-го Войводинського корпусу НВАЮ (без 8-ї бригади) мали форсувати ріку Дунай у районі населеного пункту Батіна та розширити плацдарм до Дразу і Змаєваца. 236-та дивізія 57-ї армії з 8-ю бригадою 51 дивізії НВАЮ отримали задачу форсувати ріку Дунай у напрямку населеного пункту Златна Греда, завоювавши та розширивши плацдарм у напрямку сіл Змаєвац і Кнежеві Винограді.

Вранці 11 листопада 1944 року, при потужній підтримці радянської артилерії (1236 стволів артилерії та мінометів), два батальйони 233-ї дивізії Червоної Армії та один батальйон 12-ї бригади 51-ї дивізії НВАЮ форсували ріку Дунай біля населеного пункту Батіна і захопили невеликий плацдарм, після чого атакували німецькі позиції в селі Драз, висоту з відміткою 205 та опорні пункти німців в селі Змаєвац, перед якими були затримані сильним вогнем противника (зі сторони німців малося близько 200 стволів артилерії та мінометів). В цей же день і в ніч з 11 на 12 листопада 1944

року по наведеній переправі через Дунай на плацдарм були перекинуті й інші батальйони 12-ї бригади НВАЮ.

Опівдні 12 листопада 1944 року 35-а дивізія "СС" при підтримці танків та авіації перейшла у контрнаступ і до кінця дня відтіснила радянські і югославські війська на західну околицю населеного пункту Батіна. Тяжкі бої продовжувалися і наступного дня. На плацдарм був перекинутий 2 батальйон 7-ї бригади 51-ї дивізії НВАЮ, але 14 листопада німецькі війська витіснили цей батальйон у східну частину Батіни, а наступного дня, після запеклих боїв, радянські і югославські підрозділи було відтіснено назад на берег ріки Дунай. В цей критичний момент битви в бій було включено 73-ю дивізію Радянської Армії силами якої 16 листопада 1944 року 35-та дивізія "СС" була відкинута до населених пунктів Драз і Змаєвац.

Паралельно з розвитком битви біля Батіни, частини 236-ї дивізії Червоної Армії та 1-й батальйон 8-ї бригади 51-ї дивізії НВАЮ, 18 листопада форсували Дунай північніше від міста Апатін і перейшли в наступ у напрямку Монйорош та Александров дворац. До 22 листопада сюди було перекинуто й інші частини 236-ї дивізії та 8-ї бригади. 73-я дивізія Червоної Армії у взаємодії з 51-ю дивізією НВАЮ захопила Змаєвац, 8 бригада НВАЮ з боями взяла Монйорош, а 233-я дивізія 3-го Українського фронту звільнила від фашистських загарбників Драз.

Втрати з боку військ 3-го Українського фронту в цій битві склали 1397 чоловік вбитими та декілька тисяч пораненими. 51-ша дивізія НВАЮ загубила 271 особу вбитими та 850 осіб пораненими.

За непідтвердженими даними, з німецької сторони втрати склали близько 2500 чоловік вбитими та пораненими, а 140 осіб потрапило в полон. 31-ша дивізія "СС" була фактично повністю знищена.

*Антун Аугустинчич:
Пам'ятник Червоній
армії в Батині*

Вічна слава героям, які загинули в боях з фашистськими загарбниками в роки Другої світової війни!

*Аташе з питань оборони при Посольстві
України в Республіці Хорватія
полковник Володимир Кондратюк*

Дорогі країни!

Лист, що сі находит перед вашов милостив, є такий, що для більшости вас нема потреби мучитисі та його читати. Він спрямований до тих, що вважають себе сметанков з того нашого культурного молочка, з екого не задовго вийде чистосирваткова сирватка! Але вже не траба так богато мудрувати. Се я собі позволив тільки тому, бо знаю, що ваша достойнісць се мені простит; бо ви дуже файні й добрі, мої найрідніші рідні земляки, і так далі, і тому подібне.

А тепер про дуже серйозну та вчену справу. Ви, що читали мого листа у «Наші газети», довідалсі більше про людей, що себе впхали до керівників горсточки божих сотворінь, що себе вперто називають таким іменем, ек ми з вами – українцями. Різних наших організацій шодне більше і більше, а самозрозуміло і керівників, що ними орудують. А нас, байдужих до всього свого, так само більше і більше. Деякі з них, що вам відомо, бачут тільки себе... І для них у перші мірі відноситсі сей лист. Моя пропозиція така: якщо, на їх думку, ми мало їх поважаєм, не віддаємо коліно-приклонну повагу, вони можуть богато зробити для себе самісамісенські та не гризтисі з своїми противниками. Сеся ідея мій патент і без мого відома прошу се не робити!

А суть справи в тому, що куждий такий наш національний трибун може ше за жите зробити собі памнетник. І то дуже дешевий та вигідний. На моім ґрунті у Босни є така чудо ва глина, з екої можна виробити все – від горщиків – до цегли! А виявилосі, що вона найкраще підходить на памнетки. Коли ця таємниця пішла по селі та воколиці, я прийшов на думку, що сю глину можна використати на рідну справу: дати можливісць кожному з вождів зробити собі памнетник. Побалакав на сю тему, з сусідом Свиридом Мотовилом, що і сам не знає, що всьо вміє зробити. Він так тим захопивсі, що обіцев за дешеві гроші виконувати сесю справу. Насамперед, на спробу, виліпив з глини мене, а тогди і мого «вченого» Песя. І так гарно се зробив, що Панасиха навіть не замітила хто з нас Песьо, а хто моя парсуна. Зауважив се тільки Песьо. Понюхав свій паметник, загарчів, підняв лапку... Це мало значити, що то не він. Але

залишім такого негідника хоч він, сучий син, чистокровний український пес.

З Свиридом ми уклали угоду. Я маю шукати тих, що хочут мати памнетники. Давати свій матеріал – першеклясну дев'ятнску глину і джерельну воду. Панасиха буде служити «пациєнтів» пирогами, борщем... Свирид буде виліплювати памнетки. У різних величинах і позах. Гроші ділимо на рівні частини. Памнетки, продукції Панаса Бездольного і Свирида Мотовила, найтаншії, найвигідніщі, з української траждальної сбоснійської

глини, мают богато того, що другі не мают. Глина - матеріал такий, що дасць себе все змінювати. Скажім – Свирид вас виліпив ше тогди, коли у вас не були борода і вуса. З кожним памньетком ми даємо мішок землі. Можете собі сам, чи хтось енший, замісити єї та приробити нові частини тіла. І противно: якщо були вуса, чи борода у вас, їх можете позбутисі звичайним ножиком! Просто зішкрабати! Далі такий памньетник можете покласти собі де забажаєте: в городі, на балконах, навіть у лісі. Єдина его незручнісць, що не може стояти на дощеві. Але і тут є лік: натегнете на нього найлонський мішок і – всьо в порядку. І ше єдно: його можна гарно розмалювати у кольорах, екі собі бажете. В перші мірі має бути вишивана сорочка. Буде виглядати як найфайніший рідний горщик або макітра. А коли вас уже випхают з керівників, можна сорочку перефарбувати. Деяким пропоную тримати в руках український буквар, шоби

заперти морди тим, що кажут ніби-то вони не знають свого езика.

Не буду мучити вас різними реклями такого памнетника, що його можна набути тільки в мене. Краще переконайтисі в се самі. Зайдіт до мене. Не залишіть своїх нащадків і наш народ на сих просторах без сліду за вами. Шо до глини – є її богато. Біда в тому, що Свирид і я можемо кужної минути здерти ноги. Не дав Бог, жеби сі залишили без такого скарбу!

Завів себе у такий глухий кутик, що не знаю чи в сему листі маю у вас просити екогось вибаченє, бо нікого-м не образив. А напроти – хочу зробити шляхетне діло. У куждому разі щиро вас поздоровлеє дідо

Панас Бездольний

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovozu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešić E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 04.06.2006. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884
--------------------------------------	--	--	--

ODRŽANA JE LJETNA ŠKOLA UKRAJINACA I RUSINA

Predsjednik RH Stjepan Mesić i veleposlanik Viktor Kyryk s članovima KPDU „Karpati“ iz Lipovljana

U Orahovici je, u odmaralištu Crvenog križa „Merkur“, od 26.06. do 16.07 2006.g održana jubilara 40-ta Ljetna škola Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske. Kao i ranijih godina, uz financijsku potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, organizator ove ljetne nastave je Savez Rusina i Ukrajinaca RH.

Posebno svečano je bilo 7. srpnja kada je sudionike ljetne škole posjetio predsjednik RH Stjepan Mesić, koji je, pozdravljajući nazočne, istaknuo da Europa vodi politiku otvaranja granica, te u tom smislu nacionalne manjine mogu mnogo pridonijeti u ostvarivanju intenzivnijih kontakata na svim razinama.

Kao uzvanici bili su nazočni i Viktor Kyryk – veleposlanik Ukrajine u RH; Borislav Šimić – župan Virovitičko-podravске županije; Mirko Marković – zamjenik ministra znanosti, obrazovanja i športa; Slavko Burda – predsjednik SRU RH; Teodor Fricki – počasni predsjednik SRU RH te drugi gosti. Za ovu prigodu su učenici i članovi plesne skupine KPD Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana izveli mali ali reprezentativan kulturno-umjetnički program.

Na molbu „Naše gazete“, profesorice Marija Homa, Dariya Pavlešen i Marija Blotnej susretljivo su dale kratku obavijest o nastavi u ovogodišnjoj ljetnoj školi. **Str.3** (foto. - www.karpati.hr)

ВІДБУВСЯ ІV ВСЕСВІТНІЙ ФОРУМ УКРАЇНЦІВ

В Києві, 18-20 серпня 2006 року відбувся ІV Всесвітній форум українців. Його учасниками стали українці з 43 країн світу: майже 400 делегатів, понад 300 гостей з-за кордону та понад 1000 з України.

Роботу форуму урочисто відкрив президент Світового конгресу Українців Аскольд Лозинський, а під час урочистого відкриття у залі палацу „Україна“ був присутній президент України Віктор Ющенко. Наприкінці, Головою Української Всесвітньої Координаційної Ради обрано всесвітньо відомого українського письменника, народного депутата України кількох скликань Дмитра Павличка. Форум завершився рок-маніфестацією «Спільна дія», яка відбувалася просто неба, на Співочому полі столиці.

Стаття про Форум є на 2-й сторінці (хорватською мовою).

НАШІ ЗАСЛУЖЕНІ ЛАУРЕАТИ

о. ВОЛОДИМИР КУБІНСЬКИЙ

о. В. Кубінський

Отець Володимир Кубінський, хоч служить на греко-католицькій парафії яка немає українців, вже довгий час присутній в галузі української культури Хорватії. І не лиш він, а усіма засобами і його сім'я, та не лиш щодо української, а й щодо хорватської культури й спільноти загалом. Хорвати це не лише зауважили, а і нагородили, а ми, тобто українці ...

Стаття про о. В.Кубінського на 12-й сторінці.

ПРОФЕСОРИ РАЇСА ТРОСТИНСЬКА І МІЛЕНКО ПОПОВИЧ

Проф. Р. Тростинська

Підчас прощального вечора з нагоди закінчення свого посольського мандату в Хорватії, Й.В. Віктор Кирик вручив кандидату наук Раїсі Тростинській та др. Міленку Поповичу ордени, за заслуги в просвіті, від імені Міністерства просвіти України. Найбільше завдяки їхнім старанням в Загребі існує Кафедра української мови і літератури. Вітаємо!

СВЯТКУВАННЯ ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ В КИЄВІ

www.aratta-ukraine.com/news_ua.php?id=765 - Скорочено «Нашою газетою»

Київ, 24.08.2006

Святкування Дня Незалежності в Києві розпочалося молитвою за Україну в Софії Київській за участю вищого керівництва держави і представників релігійних організацій України.

Разом з Віктором Ющенком і Віктором Януковичем на церемонії були присутні Олександр Мороз та Леонід Кучма.

(.....)

Президент Ющенко виступив перед зібранням і відзначив, що Україна стала вільною та демократичною. Він згадав головні досягнення українського народу за 15 років незалежності, серед яких зокрема

Президент України Віктор Ющенко
перед Собором Святої Софії

виділив теперішнє економічне зростання і здійснення курсу на європейську інтеграцію.

Віктор Ющенко зауважив, що альтернативи державній мові в Україні не буде, і висловив сподівання, що голодомор 32-33 років в Україні буде визнано актом геноциду. Він сказав, що **очікує від Верховної Ради найближчим часом законодавчого визнання Голодомору актом геноциду проти української нації.** (.....)

(.....)

«Маємо жити за одним культурним часом, маємо чути і бачити одне одного, маємо відчувати захищеність кожного сантиметра української землі». #

ODRŽAN JE IV. SVJETSKI FORUM UKRAJINACA

Članak publiciran 21.08.2006. na www.aratta-ukraine.com/news_ua.php?id=733 za „Našu gazetu“ skratio je i za neslužbenu uporabu preveo Aleksa Pavlešin.

Dmytro Pavlyčko – novoizabrani Predsjednik
Ukrajinskog svjetskog koordinacijskog savjeta

Jučer je u Kijevu završio s radom IV. Svjetski forum Ukrajinaca. Posljednjeg dana rada održavale su se plenarne sjednice, na kojima su podnesena izvješća predsjednika 21 sekcije, koje su održane dan ranije. Kako su naglasili skoro svi govornici, praktično sva ova zasjedanja su se održavala bez sudjelovanja predstavnika ukrajinske vlasti, s izuzetkom Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva kulture.

Delegate svjetskog ukrajinstva je vrlo začudilo da su na zasjedanju vojno-obrambene sekcije bili tek vojni stručnjaci, no nije bilo nikoga iz Ministarstva obrane Ukrajine, a nažalost ni predstavnika dijaspor.

Ministarstvo prosvjete Ukrajine, na čelu sa socijalistom Nikolajenkom, ignoriralo je Forum u potpunosti.

Premijer-ministar Ukrajine Viktor Janukovič nije se odvažio pojaviti na zatvaranju Foruma, kao ni „narančasti“ ministri stručnih resora vlade, koji javno, u svakoj prigodi ili bez nje, tako vole isticati svoju osobnu privrženost ljudskim vrednotama i svjetskom ukrajinstvu posebno.

Nadomjesno, na zaključnom plenarnom zasjedanju vladu su predstavljali ministar kulture i turizma Igor Lihovij te zamjenik ministra vanjskih poslova Mykola Majmeskul.

Temeljem zaključaka sa sjednica, Forum je donio niz odluka, posebno glede označavanja 75. obljetnice (Holodomora) Gladomora 1932/33. god., te se obratio narodnim deputatima Ukrajine, predstavnicima demokratskih partija da upotrijebe svoj utjecaj i uvjere svoje kolege iz drugih parlamentarnih frakcija u neophodnost donošenja parlamentarne rezolucije o proglašenju Gladomora aktom genocida nad ukrajinskim narodom.

Askold Lozinski – Predsjednik Svjetskog
ukrajinskog kongresa

Po prvi put je Forum dao prijedlog Predsjedništvu razraditi koncepciju povratka ukrajinske dijaspori u Ukrajinu, koja treba steći pravnu formu odluke, te glede toga lobirati u vladi i parlamentu Ukrajine.

U svojem obraćanju Parlamentu Ukrajine, sudionici Foruma su predložili:

- razraditi i na državnoj razini uspostaviti sustav predavanja disciplina ukrajinoznanstva, posebno ukrajinskog jezika u inozemnim nastavnim institucijama, kako za potrebe stranaca tako i Ukrajinaca;

- s državama u kojima prebivaju ukrajinski državljani pokrenuti sklapanje bilateralnih ugovora o njihovom privremenom

zapošljavanju;

- uspostaviti, u sastavu vlade, mjesto vice-premier-ministra po pitanjima Ukrajinaca u inozemstvu;

- ubrzati donošenje Zakona Ukrajine „Koncepcija nacionalne politike glede Ukrajinaca u inozemstvu“ – projekt dan na razmatranje parlamentu;

Forum je usvojio prijedlog Predsjedniku Ukrajine dodjelu zvanja Heroja Ukrajine počasnom predsjedniku Koordinacijskog savjeta, političkom uzniku komunističkog režima – Mihajlu Horinju.

Forum je formirao nove upravne organe: Koordinacijski savjet, Predsjedništvo Koordinacijskog savjeta i Kontrolnu komisiju.

Za predsjednika Ukrajinskog svjetskog koordinacijskog savjeta izabran je svjetski-poznat ukrajinski pisac, narodni deputat Ukrajine u nekoliko saziva – Dmytro Pavlyčko.

IV Svjetski forum Ukrajinaca je završio rok-manifestacijom „Zajedničko djelo“, koja se održala na otvorenom, na Spivočomu polju prijestolnice.

Sudionici Foruma su bili Ukrajinci iz 43 države svijeta: skoro 400 delegata, više od 300 gostiju iz inozemstva i više od 1000 iz Ukrajine. #

Myhailo Horynj – u sredini

Sa strana su Larisa Uglješić i Aleksa Pavlešin.

Fotografirano u Zagrebu 10. rujna 2005. – Hotel „Porin“ u vrijeme Regionalne konferencije ukrajinskih organizacija

ВРУЧЕННЯ ВИЗНАНЬ НА ПРОЩАЛЬНІЙ ЗУСТРІЧІ

Й.В. Віктор Кирик

Союз Русинів і українців РХ організував (??) для Посла України в РХ Віктора Кирика прощальну зустріч з нагоди закінчення його дипломатичного мандату в Хорватії. Зустріч, на якій, крім осіб з Посольства та представників поодиноких ресор уряду, переважно були присутні представники українців і русинів в Хорватії, священство, тощо, відбулася 18 липня ц.р. в загребському ресторані «Асторія». З цієї нагоди, крім орденів професорам Раїсі Тростинській і Міленку Поповичу (див. на 1-й стор.), Його Високоповажність В.Кирик вручив і грамоти за заслуги Дарії Павлешен та Сергію Бурді, а також Посвідчення закордонного українця Славку Бурді та Андрію Павлешену. #

ВЕЧОРИ ІВАНА ФРАНКА

Дарія Павлешен

Завдяки диригента хору вуковарського КМТ-ва «Іван Франко», Лариси Углевич, в Хорватію загостило народне тріо «Віра» з Новгород-Волинського, яке своїм чарівним співом допомогло, щоб у червні цього року в Хорватії, з нагоди 150 річниці з дня народження Івана Франка, відбулися вечори з культурно-мистецькими програмами високого рівня.

У Вуковарі, перед численними спостерігачами і поважними гостями, про І.Франка читала Марія Семенюк, а виступили згадані хор і тріо, та КПТ «Іван Сенюк» з Кули (Сербія) і КПТ «Україна» із Славонського Броду. В Загребі, про велета української літератури доповідала Дарія Павлешен, а Товариство української культури принагідно, як книжечку, видало Франкового «Мойсея». Крім тріо «Віра» співала і Л. Углевич. На подібному вечорі цей тріо виступив і у Сл. Броді. #

Народне тріо «Віра»

ODRŽANA JE LJETNA ŠKOLA UKRAJINACA I RUSINA

Nastavak s prve stranice

По нове стретнуце

Летну школу нацивело вельке число руских и українских школярох. Предполадньово години були предвидзени за наставу мацеринского языка и книжовности, историю и культуру, и музичну культуру, а пополадньово за шлідуєци секції: шпивацку, фолклорну, подобову, вишивацку и спортску. Спорт, за розлику од скорейших рокох, бул збогачени и зоз школу плавания. Єдна од интересантних подійох була тота же ше на вишивацку секцію приявело векше число хлапцох и то гевтих наймладших. Вечарами були пририховани забавни и литературни вечари. Того року руски школяре пририхтали литературни вечар и означели 70-рочніцу од шмерци Осифа Костелника, визначного писателя, есеїста и зазберовача литературного скарбу Руснацох на наших просторах. Одрецитовани даскельо Костелниково писні, упознало ше присутних з його животом и ділом, а шицко тото було облечене до красних нотох руских шпиванкох. Дзевец дні швидко прешли, а остатнього дня могла ше обачиц и неєдна слиза у дзецинских очох пре розход. Але, кед не скорей, увидзиме ше нарок! М.Х.

Uvaženi gosti, organizatori i predavači s dijelom polaznika ljetne škole

“Мала” школа для українських учнів

Цього року на так звану “малу” українську школу (24 червня – 4 липня), яка вже традиційно відбувалася у приміщенні бази відпочинку Червоного хреста в Ораховиці, прибула напевно рекордна кількість українських учнів. Понад 60 юних школярів приїхали з усіх куточків Хорватії для того щоб відпочивати і вчитися. Викладачами рідної мови, історії, літератури та загальної культури для них були Вера Павлович та Дарія Павлешен, а також частину навчання, замість викладачів з України, котрі приїхали тільки на завершення першої зміни, проводила Діяна Пожгай. Не зважаючи на відсутність завершеної навчальної програми викладачі підготували усі необхідні матеріали на місці, а учні були надзвичайно вдячними й уважними слухачами. Спільними зусиллями підготували вечір присвячений 150 ювілею Івана Франка, та брали участь у завершальному концерті, виконали також і кілька українських пісень та танців. Головним досягненням викладачі можуть вважати зацікавленість та повагу до рідної культури, а сум і навіть сльози під час прощання та кілька речень українською, які учні запам'ятали, говорять, що школа пройшла не намарно. Д.П.

Nastava za srednjoškolce

Ljetna škola Rusina i Ukrajinaca Hrvatske daje mogućnost obrazovanja učenicima koji u svojim mjestima nemaju nastavu na svom materinjem jeziku.

Jubilarna 40-ta Ljetna škola za srednjoškolce održana je od 06. 07. do 16.07 2006.g. Sudjelovali su učenici iz raznih dijelova Hrvatske: Zagreba, Vukovara, Slavonskog Broda, Petrovaca, Kaniže, Lipovljana i Osijeka. Ukupno je bilo 49 učenika i to 13 koji su pohađali nastavu na rusinskom jeziku i 36 koji su pohađali nastavu ukrajinskog jezika.

Nastavu i ostale aktivnosti učenika na Ljetnoj školi ostvarili su profesori iz Ukrajine, Slovačke, Vojvodine i Hrvatske:

- ukrajinski jezik – Vera Pavlović (ravnateljica škole) i Oksana Kalita;
- rusinski jezik – Marija Blotnej i Tanja Salontaji;
- glazbena kultura – Evgenija Čuhunova (dirigentska) te korepetitori Jurij Ševčenko i Igor Kreta;
- koreografi – Zvonko Kostelnik i Danijela Jakopčić (aktivist)
- voditelj sportskih aktivnosti Ivan Laluš (aktivist)

Uz nastavu materinjeg jezika i književnosti, etnografije, glazbene kulture i folklor učenci su također imali satove povijesti, zemljopisa, likovne umjetnosti i vazenja.

Tradicionalne kulturne večeri bile su posvećene rusinskom književniku Osifu Kostelniku te ukrajinskom književniku Ivanu Franku.

Polaznici su imali priliku koristiti bazen odmarališta koji je dovršen prošle godine. Bila su organizirana brojna sportska natjecanja, obilazak grada Orahovice te izlet na orahovačko jezero.

Ova tradicijska ljetna nastava ima dobre učinke i stoga je poželjno animirati još više rusinske i ukrajinske djece da bi im se i na ovaj način pomoglo očuvati svoj jezik, običaje i kulturu. М.В.

33. PETROVAČKO ZVONO

Razigrana lipovljanska djeca

Kišno vrijeme nije utjecalo na brojnost zainteresirane publike

Tradicijska, središnja manifestacija Rusina i Ukrajinaca RH „Petrovačko zvono“, 33. po redu, ove godine je u Petrovcima održana 3. i 4. lipnja. Pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine, organizatori su bili savez Rusina i Ukrajinaca RH i petrovačko KUD „Joakim Hardi“. Uz organizatora, nazočnu publiku i izvođače programa pozdravio je i (tadašnji) zamjenik veleposlanika Ukrajine u RH Anatolij Černyšenko, a manifestaciju je otvorio načelnik općine Bogdanovci Josip Tarović.

Anatolij Černyšenko

Sljedećeg dana održan je „Petrovački zvončić“ na kojem su nastupili dječji ansambli. Djeca i mladež su zdušno i s nepatvorenom radošću izveli vrlo kvalitetan program. Bilo je očito da iza svega stoji vrlo ozbiljan i savjestan pedagoški rad, a također i samoodricanje malih izvođača.

U poslijepodnevnom programu, pod nazivom „Dar na spomen“, nastupili su ansambli Ukrajinskih i Rusinskih društava iz cijele Hrvatske, a nastupili su i gosti iz Hrvatske i inozemstva. #

Riječ i pjesma uz pratnju bandure

Unatoč lošijem vremenu, tijekom dva dana je u zatvorenim prostorima izveden bogat program.

Prvog dana je označen jubilej 35 godina izlazenja „Nove dumke“ te je otvorena etnografska zbirka i likovna izložba, a obavljani su i drugi programi. U crkvi su zborovi iz Zagreba, Vukovara i Petrovaca održali koncert crkvenog pjevanja, a u dvorani je bila večer posvećena Ivanu Franku te Osifu Kosteljniku.

Uprizorenje prela

Mladi orkestar KPD-a „Ukrajina“

KPD „Ivan Franko“

Dječji zbor i orkestar iz Mikluševaca

IZ PREDSTAVLJANJA HRVATSKE REVIJE

Na predstavljanju drugog broja „Hrvatske revije“, s Ukrajinom kao posebnom temom broja, o čemu je izviješteno u prošlom broju „Naše gazete“, uz druga, bilo je vrlo zapaženo i izlaganje dr. Jevgenija Paščenka. U svom, iako kratkom izlaganju, on je zahvatio brojne vrlo zanimljive aspekte u kontekstu Ukrajine, koji su već i samim navođenjem izazvali pozornost i kao poželjni motivi za posebna predavanja. Očito je da će ovakav vrstan predavač na ukrajinske teme uvijek imati brojne slušatelje, kao i nedavno u zagrebačkom Europskom domu.

Nazočni su imali prigodu čuti natuknice iz članka u spomenutom broju revije, ali i dodatne opaske.

Dr. Jevgenij Paščenko

Prostor Ukrajine je prikazan poput velike povijesne pozornice koju nije poštedjelo nijedno veliko zbivanje. Od Trypiljske kulture, srednjeg vijeka i bliže povijesti, galicijskog fronta u prvom i teških bitaka u drugom svjetskom ratu, gladomora i drugih nedaća, ukrajinska povijest je bila bremenita i tragičnošću, i slavom, i visokom kulturom, i velikim stvarateljima. U njoj je bremenit i sadašnji trenutak.

Stjecanjem samostalnosti prije 15 godina, u Hrvatskoj se o Ukrajini moglo saznati više, a onda je, do ove godine, nastupilo svojevršno zatišje. Dr. Paščenko je izrazio nadu da se za narednu prigodu valjda neće čekati sljedećih petnaest godina. #

ЗНАМЕНИТА ВИСТАВКА В БАНЯ ЛУЦІ

Стислий огляд статті Ольги Павлешен

В Баня Луці, 1 червня 2006 року, у приміщенні Союзу національних меншин, була відкрита виставка під назвою "Впізнаймося щоб краще розумілися". На давнішу ініціативу покійного прняворського пароха, протоієрея ставрофора о. Петра Овада, виставку здійснила Українська матиця РС у співпраці з Українською асоціацією Світ культури та Українським духовним центром з Прнявору. Щодо виставки, фахову допомогу подав митець Владислав Дачешин.

Др. Євгеній Павлешен вступним словом, та привітанням гостей й інших присутніх, відкриває виставку

Вступною промовою, в якій привітав помічника міністра просвіти та культури РС пані Ірену Солдат, голову відділу національних меншин міста Баня Лука пана Владіміра Джукеліча, родину покійного о. Овада, членів українських і товариств других народностей, представників ЗМІ та усіх присутніх, виставку відкрив др. Євгеній Павлешен – голова Української матиці. Присутніх привітав і голова Української асоціації Світ культури пан Григорій Овад син покійного о. Петра Овада, а про зміст виставки говорила панна Івана Репчек.

Одну частину виставки складали вибрані експонати з українського Етно-релігійного музею, заснованого о. Петром Овадом при Прняворській парохії, а в другій частині були виставлені тематично покладані фотографії – переважно на теми з прняворської парафії.

Як окремо цікаві експонати виставки можна відзначити мистецьки оздоблене Євангеліє подарунок добродіїв із Львова для нової Прняворської української церкви 1910 року, та, із української церкви у Дервенті, старовинну плаху з початку ХХ століття, розмальовану олійними фарбами на шкірі. Дуже цікаві були і українські український нар. одяг ручної роботи, вишивані рушники, українська різьба, кераміка, тощо.

На світлинах, між іншим, було можливо бачити і такі події, як будова і висвячення українського Духовного центру в Прняворі, відновлення старих церков в українських осередках Боснії, між якими і зруйновану штучним вибухом, на початку недавньої війни церкву в Прняворі, та святкування визначних річниць і багато інших заходів.

Окрема увага подана фотографіям із приватного й родинного життя, пам'яті пок. о. П. Овада, та похорону його тлінних останків.

Цю своєрідну ретроспективну презентацію духовного та громадського життя українців прняворської парохії, котрі є важливою складовою частиною українського буття на цих просторах, відвідало багато зацікавлених не тільки українців але й інших громадян. #

U DEVETINI JE ODRŽANA ŠESTA SMOTRA STVARALAŠTVA

Po materijalima organizatora i www.karpati.hr

U nedjelju, 02. srpnja ove godine, u bosanskom selu Devetina, održana je VI. smotra kulturno-umjetničkog stvaralaštva Ukrajinaca „Červona kalyna“. Organizatori su bili KPUU „Taras Ševčenko“ iz Banje Luke, Ukrajinska grko-katolička parohija Devetina, KPU „Kozak“ iz Laktaša i KUD „Ivan Franko“ iz Hrvacana. Organiziranju manifestacije je svoj doprinos dao i restoran „Braća Đukić“ iz Drugovića.

Vrijedi podsjetiti da je ova ukrajinska parohija osnovana 1900. a sadašnja crkva „Uspenja presvete Bogorodice“, sagrađena 1937. godine, kada je tu bio paroh o. Mihajlo Jurista.

Zbor društva „Taras Ševčenko“ iz Banje Luke

Kao i ranijih godina, kulturno-umjetnički program je održan na betoniranom platou ispred crkve uz koji se nalazi vrlo lijep cerik koji inače, za ljetnih vrućina, posjetiteljima pruža ugodnu hladovinu. Ove godine, klasične hladovine nije ni bilo jer je, na veliku žalost organizatora, sudionika i publike, sve vrijeme rominjala kiša, a u neko vrijeme je i tako ojačala da je program prekinut.

U programu su nastupila društva: «Taras Ševčenko» - Banja Luka; «Veselka» - Prijedor; «Ukraina» - Prnjavor; «Udruženje Ukrajinaca općine Gradiška» - Gradiška; «Červona kalena» - Lišnja; «Taras Ševčenko» - Prnjavor; «Ivan Franko» - Hrvacani; «Ivan Senjuk» - Kula; «Kobzar» - Novi Sad; «Kolomejka» - Sremska Mitrovica, te kao gosti iz hrvatske – KPD Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana. Manje pjevačke skupine su još i mogle svoj program izvoditi ispod velikog „suncobrana“, no za veće zborove i plesače to olakšanje nije vrijedilo. Od programa se moralo odustati upravo kada su nastupali Lipovljanci. #

Zbor društva „Karpati“ iz Lipovljana

«ЯК ТЕБЕ НЕ ЛЮБИТИ, КИЄВЕ МІЙ»

Огляд на подорож до Києва

Цими словами відомої пісні найкраще можна окреслити наше захоплення отим, що ми бачили впродовж екскурсії К.П.Т. українців «Карпати» з Липовлян. Адже, від **15-21 червня 2006 р.** наші «Карпати» відбули довгождану і плановану подорож до столиці всіх українців світу – Києва. Участь взяли передовсім активні члени цього товариства, зокрема танцюристи (старша група) і співаки, а також інші бажаючі. Екскурсію проведено завдяки посередництву українського посольства зі Загреба, яке клопотало про групові візи і пошук відповідної і надійної туристичної агенції («Укрзовніштур»), яка полагодила всі справи щодо розміщення в готелях, плану подорожі і гідів. При цій нагоді ще раз велика подяка належить нашому посольству. А щодо коштів, то учасники подорожі більшістю самі оплачували подорож, а допомогли і деякі спонсори. Подорож почалася, як і заплановано **15 червня** з центру Липовлян раненько о 6 годині. Перший етап подорожі тривав до 21 години вечора з відповідним відпочинком і оформленням документів на митниці. Прибули ми вечором до Ужгорода, де в готелі «Закарпаття» повечеряли і переночували. Вранці **16 червня** ми вирушили до мети нашої подорожі – столиці України Києва. Погода була чудова всі ці дні, так що можна було милуватися прекрасними краєвидами рідної

Фото біля Собору Святої Софії

За легендою, засновники Києва – Кий, Щек, Хорив і сестра Либідь

Майдан незалежності

прабатьківщини, дивитися на мальовничі міста і села в повному розквіті і на працьовитих людей на городах. Завдяки комфортному автобусові і добрим водіям подорож нас дуже не вимучила і вже о 20-й ми самотужки віднайшли наш готель «Київ» на вул. Артема в Києві. Вже під'їжджаючи до Києва ми зрозуміли чому його називають «золотоверхим», бо в буйній зелені виднілися золоті бані численних церков, що і є найкращим доказом, що Київ у середньовіччі був культурним і релігійним центром не тільки українців, а всіх слов'ян. Розмістившись в двомісних номерах готелю, де ми також вечеряли і снідали, ми заснули твердим сном подорожуючих. Ранком вже **17 червня** нас зустрів домовлений гід, щоб попровадити нас нашим «бусом» до першого пункту наших відвідин столиці: музею великої вітчизняної війни. Ще перед самим музеєм ми насолоджувалися чудовою панорамою Києва на тому місці.

Гід музею, показуючи експонати, докладно розповів нам про жахливі роки війни 1941-1945 років коли ціла Україна була у вогні і зазнала величезних втрат як у червоній армії, так і повстанських загонах УПА на західних землях. Після обідньої перерви ми вирушили нашим автобусом під проводом іншого гіда, що відзначався надзвичайною дотепністю, в туристичні оглядини найважливіших пунктів Києва, а саме: 1. пам'ятник Кію, Щеку і Хориву та їхній сестрі Либідь (засновникам Києва) на самому березі Дніпра. Вразило число молодят, яких того дня (субота) ми всюди стрічали на таких пам'ятних місцях. 2. Відвідали і Поділ, оглянувши славнозвісну Києво-Могилянську академію, найстарший такий заклад в Східній Європі, та жіночий монастир на Подолі. 3. Проїхали потім самим центром Києва, милуючись панорамою славного з 2004 року Майдану, Софії Київської, Михайлівського Собору, пам'ятника Богдану Хмельницькому. 4. Довший час затрималися в самому центрі старовинного Києва на руїнах Княжого двору і Десятинної церкви, слухаючи цінні дані нашого гіда. Побачили також і Андріївський узвіз з тією ж церквою, що захоплює своєю архітектурою і барвами. Побачили і славетний університет ім. Тараса Шевченка, «Золоті Ворота» Ярослава Мудрого і 5. вийшли заглянути до Володимирського Собору, де якраз починалася вечірня з торжественним входом самого патріарха УПЦ Філарета. Хоч змучені насиченим днем, вечором ніхто нас не міг стримати, щоб не погуляти Майданом Незалежності і Хрещатиком, **Стор. 7**

Пам'ятник Т.Шевченку у Каневі

«ЯК ТЕБЕ НЕ ЛЮБИТИ, КИЄВЕ МІЙ»

Продовження зі стор. 6

подивляючи монументальність будинків разом з тисячами киян, що вилилися на майдан в погідний час на прогулянку.

Музей II св. війни

В неділю **18 червня**, як воно і належить, ми самотужки долаючи для багатьох ще невідоме «диво» київського метро, з Лук'янівської перебралися до Арсенальної, де нас чекав гід під Києво-Печерською Лаврою. Сам погляд на золоті бані численних церков затамовував подих і наповнював наші груди гордістю, що це наші рідні святині, де 1000 літ подвизалися у духовному житті українські монахи, витворюючи ще архітектурні, наукові, благодійні дива на благо свого народу. Гід вміло пояснював найважливіше, що ми повинні були побачити в короткому

Деталь Софійського Собору

часі, оглядаючи передовсім відновлений Успенський Собор і Дзвіницю. Наостанку всі зайшли в дальні печери, щоб помолитися до нетлінних останків наших святих, що тут спочивають впродовж віків. Був це унікальний і неповторний досвід для багатьох. Після відвідин Лаври ми повернулися до Майдану, де пробували знайти смачненький і скорий обід. На щастя віднайшли

супер-ресторан відповідної ж назви «пузата хата», де поласували суто українськими стравами в чисто українському інтер'єрі. Цього ж дня була жара в Києві, але перепочивши більшість з нас скористалася ще нагодою зайти до самої св. Софії – гордості українського народу, де побачили добре збережені старовинні мозаїки і фрески, що є часто нездійсненим бажанням кожного хто бодай трохи любить шедеврами мистецтва. Нижчепідписаний о. Ярослав вже сам намагався пояснити своїм вірним історію і значення св. Софії, а також і роль Богдана Хмельницького, пам'ятник якого ми оглянули неподалік. До речі, той же о. Ярослав взяв на себе роль

Етно-музей в Пирогові

перекладача необхідного для багатьох, котрі вже більше не володіють українською. Деякі ще знайшли сили метром відвідати і новобудову нашого греко-католицького Собору Воскресіння, що вже видніється своїми золотими банями на Лівобережжі – буде це чудова композиція зі золотоверхим правобережним Києвом!

Останній день **19 червня** запланованої поїздки був призначений для оглядин музею етнографії в с. Пирогове. Ми були здивовані добре збереженими будинками українського побуту,

Київське метро

що були перевезені тут з різних куточків України. Багато з нас пізнали себе, своє дитинство в тих хатах шитих солом'яно... Однак не вдалося докладніше все

Вітряні млини

оглянути, бо ще хотіли скористатися нагодою і поїхати поклонитися тлінним останкам нашого батька, пророка, поета... Тараса Шевченка в Каневі, який віддалений від Києва 140 км. Вдалося нам здійснити і цю мрію кожного українця і вийти на Чернечу гору, щоб разом з Тарасом побачити «і Дніпро і кручі», відчувати силу його слова і сьогодні та напоїти себе наснагою його українства і нам в хорватській діаспорі. Було це дуже вдале закінчення нашої подорожі до Києва і околиць. За короткий час ми побачили дуже багато, щоб постановити вернутися ще колись, бо Київ манить красою і приваблює кожного українця.

Липовляни в Києві

У вівторок вранці **20 червня** ми попрощалися зі золотоверхим і вирушили в дорогу на захід до Ужгорода знову минаючи міста і села рідних нам земель. Прибули вечором до того ж готелю, переночували і наступного дня до обіду мали ще вільний час для особистих закупів, чи відвідин визначних місць нашого найзахіднішого міста. Вернулися додому ранком наступного дня змучені, але задоволені дуже вдалою поїздкою до Києва.

о. Я. Лецишин
(Фотографії – І. Семенюк)

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

<http://www.refine.org.ua/pageid-2152-1.html> (Скорочено редактором Нашої газети)

На превеликий жаль для українського народу становлення української державності проходило досить важко і довго. Однак, не дивлячись на всі труднощі, українська державність укріпилася і має свою давню історію.

Князь Олег (? – 912)

Українська державність в часи Київської Русі

Київська Русь була тим фундаментом, з якого і розпочалося зведення української державності. Якщо говорити більш детально про державотворчі процеси, які протікали в той час, то слід зазначити, що під владою Києва об'єдналися два величезних слов'янських політичних центри — Київський і Новгородський. Ця подія, яку літопис відносить до 882 р., традиційно вважається датою утворення Давньоруської держави. Пізніше київському князю підкорилась більшість східнослов'янських земель. У рамках Давньоруської держави робили перші кроки у суспільно-політичному розвитку більше 20 неслов'янських народів Прибалтики, Півночі, Поволжя, Північного Кавказу і Причорномор'я. Першим князем Київської держави став Олег. (.....)

У процесі формування давньоруської державності можна, таким чином, простежити чотири етапи: княжіння східних слов'ян, утворення первісного ядра давньоруської державності — Руської землі, формування південного та північного ранньодержавних утворень, об'єднання цих утворень у середньовічну державу з центром у Києві.

У 12 столітті після розпаду Київської Русі з великих князівств, які в цей час існували на території України, виділялося

Галицько-Волинське, створене в 1199 р. Проіснувало воно до 1340 р. Державний лад Галицько-волинської землі, хоча й мав ряд своєрідних рис, обумовлених особливостями її соціально-економічного і політичного розвитку, все ж у головному був подібний до державного ладу інших князівств і земель Південно-Західної Русі. Галицько-волинська земля, навіть, перебуваючи в залежності від Золотої Орди, значною мірою зберегла риси державного та правового устрою, притаманні Давньоруській державі. Главою тут був великий князь. Йому належала верховна влада. Князь міг приймати законодавчі акти. Великі князі здійснювали поточне управління як у своєму домені, так і в межах усього князівства.

(.....)

Галицько-волинській землі відомо було і спільне правління двох великих князів. Так, у період після 1245 р. формою правління на цій величезній території став своєрідний керівний дуумвірат Данила, безпосередньо "тримавшого" Галичину, а також Дорогочинську, Белзьку та Холмську землі на Волині, та Василька, який мав "під своєю рукою" Володимир з більшою частиною Волині. Наприкінці XIII ст. з'явилась потенційна можливість встановити дуумвірат в особі Лева (Галицького) та Володимира (Волинського), але внаслідок міжусобиць між ними вона не була реалізована. Однак сини князя Юрія Андрія та Лев виступали як співправителі у зовнішньополітичних питаннях. У спільній грамоті 1316 р. вони називають себе "князі всієї Русі, Галичини та Володимири". (....)

Визвольна війна Хмельницького і продовження формування державності України

Тривалий час український народ не мав власної національної держави, що було унікальним явищем — коли б організований у класове суспільство народ був позбавлений національної державності. Необхідність створення української державності та умов, що сприяли б цьому завданню, виявилися на початку національно-визвольної війни. Щоб усунути загрозу зникнення українського народу як етнічної

спільності, в порядок денний було поставлено невідкладне завдання — створити і зміцнити державне національне утворення. Це об'єднало зусилля усіх класів українського суспільства в їх спільній боротьбі за визволення з-під влади Речі Посполитої.

Організаторами цієї держави стали козацька старшина та українська шляхта. Вони взяли за цю справу з перших днів війни. Вже у травні 1648 р. з багаточисельних джерел у Польщу почали надходити відомості, що Б.Хмельницький створює удільне князівство із столицею у Києві, а себе титулує князем Русі. На початку лютого 1649 р. Б.Хмельницький сам повідомив комісарів польського короля про свої наміри створити незалежну українську державу.

З початку формування українська держава мала основні її ознаки: органи публічної влади, які не збігалися з населенням, але виконували свої функції на визначеній території; територію, яку охоплювала державна організація і населення, що на ній проживало: податки, що збиралися на утримання органів публічної влади. Слід зазначити, що населення вільної України, визнавало нову владу. (.....)

Створення української національної держави вперше одержало правове оформлення та закріплення у Зборівському (серпень 1649 р.), а потім і у Білоцерківському (вересень 1651 р.) договорах, які Б.Хмельницький уклав із Річчю Посполитою.

Іноземні держави визнали вільну Україну за рівноправного суб'єкта міжнародних відносин і охоче вступали з нею у договірні відносини.

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Продовження зі стор. 8

Українська державність в період 1917 - 1920 рр.

Боротьба за державність України наприкінці 1917—1920 рр. відбувалася в умовах запеклої громадянської війни та іноземної інтервенції. У цій боротьбі можна виділити кілька етапів. На першому етапі національну революцію очолювала Центральна Рада. В листопаді 1917 р. було проголошено Українську Народну Республіку (УНР). Другий етап — це правління з кінця квітня 1918 р. гетьманщини в умовах окупації України австрійськими та німецькими військами.

Особливою проблемою в національному державному відродженні було утворення в західних регіонах України в жовтні 1918 р. Західної Української Народної Республіки (ЗУНР). І нарешті, майже паралельно з утворенням ЗУНР на більшій частині України, починаючи з листопада 1918 р., проходило відновлення УНР на чолі з Директорією і об'єднання її з ЗУНР. Це також був визначний етап в національно-державному будівництві. На жаль, наприкінці 1920 — на початку 1921 р. процес національного державного відродження був перерваний перемогою об'єднаних радянських збройних сил, встановленням радянської влади на більшій частині України та окупацією західноукраїнських регіонів Польщею, Румунією, Чехословаччиною.

Радянська державність

Не можна з історії української державності викидати і період радянський. З чого ж він роз-

почався і як протікав? Борючись проти Центральної Ради, більшовицькі організації докладали чимало зусиль для скликання Всеукраїнського з'їзду Рад, який би проголосив більшовицьку владу в Україні, створив Українську радянську державу і затвердив в ній диктатуру пролетаріату. Ідею проведення Всеукраїнського з'їзду Рад висунула більшовицька фракція виконавчого комітету Київської Ради робітничих депутатів 3 листопада 1917 р., її підтримали більшовики Харкова, Катеринослава, Одеси, Єлисаветграда та інших міст. Ця діяльність знайшла підтримку тієї частини трудящих, які ще вірили в більшовицькі лозунги. З'їзд мав стати важливим етапом на шляху встановлення радянської влади в Україні.

Незалежність України сьогодні

На рубежі 80—90-х років ХХ ст. в Україні сталися епохальні історичні події. (.....)

Конкретним, реальним змістом наповнювався суверенітет України, що у кінцевому рахунку призвело до проголошення у серпні 1991 р. незалежності України.

Здобувши незалежність, народ України розпочав активну діяльність по створенню своєї демократичної правової держави. Ця розбудова розпочиналась в дуже складних умовах. Необхідно було перш за все здійснити перехід від статусу союзної республіки з обмеженим суверенітетом до статусу самостійної держави. Тому законом Верховної Ради УРСР від 17 вересня 1991 р. до Конституції були внесені зміни і доповнення, які мали на меті зміцнити державний суверенітет республіки. У тексті Конституції слова "Українська Радянська Соціалістична Республіка" і "Українська РСР" були змінені на споконвічну назву нашої держави — "Україна". В розділі Конституції про зовнішньополітичну діяльність і захист Вітчизни розвивалися положення про підвищення ролі України як рівноправного учасника міжнародних відносин. Міжнародне співтовариство з розумінням поставилося до виникнення нової незалежної держави. Україну визнали понад 130 країн світу. #

ПРО ПЕРШУ ТА СУЧАСНУ КОНСТИТУЦІЮ УКРАЇНИ

Яскраву сторінку в історію світових конституційних пошуків вписав Пилип Орлик, якого у XVIII ст. після смерті І.Мазепи було обрано гетьманом України в еміграції. Його праця „Пакти і Конституції законів і вольностей Війська Запорізького” (1710) вважається першою конституцією української держави. В її основу закладено ідею природного права і договірного походження держави,

Гетьман Пилип Орлик, автор першої української конституції (1710)

згідно з якою народ України укладає договір з гетьманом, передаючи йому частину своїх свобод заради забезпечення внутрішньої злагоди і зовнішньої безпеки держави. У документі сформульовано засади розподілу представницької і виконавчої влади та незалежності суду, який має підкорятися лише закону. Загалом Конституція П. Орлика була співзвучна тогочасним тенденціям розвитку європейської політичної думки (зокрема, в утвердженні незалежності церкви від світської влади), а в деяких аспектах навіть випереджала європейську політичну теорію та практику (на-дання переваги принципам конституціоналізму над панівною тоді в Європі ідеєю державного абсолютизму і примусу до злагоди).

Протягом 1991-1996 років комісіями, окремо створеними Верховною Радою та Президентом, було складено кілька проектів Конституції. Вони тривалий час обговорювалися, доповнювалися і доопрацьовувалися.

Завдяки досягнутому консенсусу між усіма політичними силами країни, 28 червня 1996 року в результаті напруженої роботи Верховна Рада прийняла чинну Конституцію України і Закон про введення її в дію. # www.mfa.gov.ua

LEONID TALALAJ: ČUDO PRVOGA / ДИВО ПЕРШОГО

Glavno specijalizirano uredništvo književnosti na jezicima nacionalnih manjina Ukrajine, Kyjiv, 2000.

Godine 2000. objavljeno je u Kijevu dvojezično izdanje antologije hrvatskog pjesništva pod naslovom «Čudo prvoга / Диво першого» i podnaslovom «Stranice hrvatskog pjesništva». Izbor, predgovor i prijevod učinio je Leonid Talalaj, jedan od vodećih suvremenih ukrajinskih pjesnika i laureat najveće nacionalne nagrade za književnost «Taras G. Ševčenko».

Gospodin se Talalaj odlučio za slijedeće pjesnike: Marka Marulića, Šiška Menčetića, Džoru Držića, Mavra

Vetranovića, Marina Kabogu, Marina Držića, Marina Krstičevića, Hanibala Lucića, Dinka Ranjinu, Jurja Barakovića, Dominka Zlatarića, Ivana Gundulića, Ivana Bunića, Muhameda Hevaji Uskufija, Dragutina Tadijanovića, Nikolu Miličevića, Vesnu Parun, Slavka Mihalića, Milivoja Slavičeka, Ivana Slamniga, Zlatka Tomićića, Anku Petričević, Anđelka Vuletića, Danijela Dragojevića, Antu Stamaća, Dubravka Horvatića, Stijepu Mijovića Kočana, Luku Paljetka, Andrinu Škuncu, Milorada Stojevića, Andija Novosela, Šimuna Šitu Ćorića, Milu Pešordu, Dragu Štambuka, Mladena Jurčića, Anku Žagar, Ivana Tolja, Tomislava Domovića i moju malenkost (što mi nije drago). Iz navedenog popisa vidljiva je nakana kolege Talalaja predstaviti ukrajinskoj javnosti dva krila hrvatskog pjesništva: ono koje pripada začinjavcima kao utemeljiteljima nacionalne poezije i drugo krilo koje pripada suvremenim pjesnicima. Izbor je reprezentativan i zaslužuje pozornost. Tim više što je ovo djelo prvo takve vrsti u Ukrajini, gdje se ne mogu pohvaliti posebno dobrim poznavanjem hrvatske književnosti. Prijevodi su objavljeni u bivšim državama, po izboru tadašnjih književnih moćnika i podređeni ideološkom ključu. Ugled Leonida Talalaja osiguravao je ozbiljnost i visoku umjetničku razinu prijevoda. Osobno sam bio svjedok s kolikim je entuzijazmom i naporom radio na knjizi.

Zbog činjenica koje smo naveli bilo je za očekivati da će ova antologija biti u Hrvatskoj popraćena pažnjom i uobičajenim

književnim prikazima i osvrtima. No, ništa se od toga nije desilo. Tek je tadašnji književni kritičar «Vjesnika», Sead Begović u usputnoj rubrici u kojoj se obavještava o izlasku novih knjiga obznanio s dvije rečenice izlasku antologije «Čudo prvoга» s pogrešno navedenim prezimenom autora: umjesto Talalaj napisao je Talaj. Ovakav muk teško se može smatrati normalnim. Da je takvo djelo objavljeno, recimo u SAD-u, Italiji ili Engleskoj naš bi tisak o tome pisao slavopojke, a prikazivači bi isticali uspjeh hrvatske književnosti u svijetu. Makar iza takvih «uspjeha» stajali domaći ljudi. Treba kazati da za Talalajevu knjigu nitko iz Hrvatske nije dao niti lipe, dakle rađena je kao njegov samostalan projekt, ispunjen pažnjom i simpatijama za Hrvatsku. Ovakav odnos prema knjizi koja nas dostojno predstavlja u kulturnoj sredini naroda od 40 milijuna duša, naroda koji ima od nas obimniju i snažniju književnost, unatoč povijesnom hodu po mukama, djeluje, na žalost, provincijalno, pa čak i kolonijalistički.

Zamoljen od kolege Talalaja napisao sam kratak predgovor antologiji pod naslovom «Pogled u pjesništvo Hrvata». Možda je to zasmetalo urednike naših novina i književnih revija, ali takva je zamolba bila logična obzirom na dužnost veleposlanika RH koju sam obnašao u Kijevu.

Kao znalac ukrajinskog jezika smijem naglasiti sjajan prijevod dubrovačkih pjesnika. Njihov jezik, rima, ponekad dvostruka (vanjska i unutarnja), ritam, melodija, predmetno-tematski sklop, zahtijevali su ne samo veliko prevodilačko umijeće, već i književno nadahnuće.

Đuro Vidmarović

Leonid Talaj

»Čudo prvoга«

11.7. 2001.

Ukrajina, Kijev, 2000., str. 371

Ovaj ukrajinski izbor hrvatskoga pjesništva trideset devet pjesnika i pjesnikinja započinje Markom Marulićem, a završava Ivanom Toljem i Tomislavom Domovićem. Jedan od uvodničara i zastupljenih pjesnika Đuro Vidmarović zaista ima pravo kada kaže da je ova knjiga samo pogled u pjesništvo Hrvata.

«Vjesnik», 11. srpnja 2001., str. 17. *Primjer omalovažavanja vrijedne antologije hrvatskog pjesništva prevedena na ukrajinski jezik.*

KNJIGA KOJU PREPORUČAM NAŠIM ČITATELJIMA

Rajisa Talalaj: Trobojna Dusja (Раїса Талалай :Триколірна Дуся), «Šček i Horiv», Kijiv, 2005

Rajisa Talalaj je počela kao pjesnikinja, da bi se posljednjih godina javila u vodećim književnim glasilima proznim djelima za djecu, u kojima dominira snažna socijalna komponenta, zapravo odraz stanja u kome se našla ukrajinska nacija nakon što joj je nametnut divlji i mafijaški kapitalizam kao zamjena za divlji i mafijaški komunizam. Njezine pripovijetke ispunjene socijalnom i biofilnom tematikom nailaze na dobar prijem kod čitatelja i spisateljica biva primljena u Društvo ukrajinskih književnika.

Rajisa Talalaj

Knjiga «Trobojna Dusja» donosi 32 pripovijetke. Autoričin je jezik izvanredno koloritan, utemeljen na narodnoj tradiciji, pričanje logično i prilagođeno čitateljima svih uzrasta, poglavito mlađeg. Rajisine priče sadrže aromu starih iskaza, ali predmetno-tematski one su odraz senzibiliteta suvremenog Ukrajinca. Ističe se autoričina ljubav za svijet životinja koji se isprepliće sa svijetom ljudi, u kojem su njezine simpatije na strani malog i tzv. običnog čovjeka.

Đuro Vidmarović

ВЕЛЕТ УКРАЇНСЬКОГО КІНО

(світлина Івана Миколайчика на весь зріст)

З великою шаною та синівською любов'ю відзначила в ці черневі дні столиця понад Прутом Буковини – Чернівці, Україна й, без перебільшення, світ 65-річчя видатного кіноактора, режисера, сценариста, свого геніального землянина Івана Миколайчика.

Біля 40 незабутніх образів створив він за своє коротке життя у фільмах, чимало з яких „Сон” – роль Тараса Шевченка, „Тіні забутих предків” – Івана Палійчука, „Камінний хрест” – Івана, „Білий птах з чорною ознакою” – Петра, „Захар Беркут” – Любомира, „Наперекір усьому” – Йоко (кіностудія ім. О. Довженка – „Тітоград – фільм” (Югославія, 1972р.), „Пропала грамота” – Василя – одні з найкращих його акторських робіт, перлини світового кінематографа відзначені на багатьох міжнародних фестивалів престижними нагородами.

Суттєвою відзнакою видатного кінометця, окрім звання заслуженого артиста республіки, стала Держана Премія УРСР імені Т.Г.Шевченка. Та, на превеликий жаль, дісталася вона Іванові аж у 1988р. за режисерську роботу над стрічкою „Вавилон XX”, коли він уже рік спочивав під розлогами кронами дерев на Байковому цвинтарі в Києві. Вклонілось ж у подумках незенько побіля його могилки та режисеру Віктору Динесенко, який з Іваном знімав „Сон”. Вклонілось і героям нашим, котрі загинули в страшних советських – Олександр Тихому, Юрію Литвіну, Василеві Стусу – усім борцям за волю України, за її будучину.

„Народе мій, до тебе я поверну...” писав незламний наш поет Василь Стус. І повертають, щоб боротись знов, повертають в пам'яті, в молитві, споминах, у добрім вдячнім слові.

Іван Миколайчук з родиною біля батьківської хати. 1965 рік.

Згадаймо бодай одним ще словом й те, що в англійському Оксфорді, відомій в світі кіноакадемії, серед шедеврів світової кінокласики на сто років зберігатиметься фільм „Тіні забутих предків” режисера – постановника Сергія Параджанова, у якому так таловито дивовижно, хвилююче до сліз зіграв Іван Миколайчук. Неначе оживив героя з славетного і незабутнього твору Михайла Коцюбинського.

Це він, Іван Миколайчук, знаний і неперевершений актор від Бога постав неначе з отої Вічності в свій ювілей, на батьківській землі вже незалежної нашої української держави, про яку так палко мріяв. Стояв сьогодні у задумі на весь свій зріст із нами поруч, з усією Україною, котру понад усе любив, творив для неї, для рідного волелюбного народу, Стояв велично на землі далеких пращурів,

у рідному селі Чорторії, біля стрімкого Черемоша, де в День його уродин зібралися рідні, друзі, прийшли вклонитися його таланту світлій пам'яті вдячні земляки. Приїхала поважна делегація митців знаних України, побратимів не лише з Києва, а й з інших областей нашої держави. Зі Львова, з Снятина, Тернополя, Боснії, Риму..., Його улюблені глининські музики, які колись брали участь у зйомках фільмів.

Іван Миколайчук - кадр з фільму „Тіні забутих предків”

Миколайчук – Книга життя”, автором якої став заслужений артист України, ведучий столичних телепрограм-наш земляк топорівчанин Василь Ілашук.

Зацікавлено знайомилися глядачі у фойє кінотеатру „Чернівці” з великим фотомонтажем „Іван Миколайчук – Велет українського кіно”, світлинами 60-70 років з життя актора, його друзів та побратимів. Саме тут, одному з культурно-мистецьких осередків буковинського краю регулярно, як ніде силами колективу демонструються українські фільми, звучить рідне слово, проходять зустрічі з поетами, письменниками, кінорежисерами...

І у всіх тих численних ювілейних заходах, присвячених 65-річчю Івана Миколайчика, брали участь добре знані, як в Україні, так і за її межами, Ніна Матвієнко, Федір Стригун, Іван та Мирослава Гаврилюк, Роман Балаян, кінознавець Лариса Брюховецька...А також улюблена Іванова дружина Марічка Миколайчук, котра як могла допомагала до останнього подиха нести його страдницький вінець. А згодом, коли коханого не стало, впорядкувала разом з Івановою мамою та його сестрами Фрозиною і Марією музей-садибу на батьківському обісті у Чорторії. Там неподалік за плакучими вербами, на подив людей, коли пішов Іван у вічність прилетіли зимувати білі лебіді на тамтешні озера коло Черемоша, яких дбайливо доглядає Іванів брат Юрко. Подейкують про це, що то повертається додому з незаних виріїв далеких добра і чуйна душа Івана Миколайчука.

Для Нашої газети - Жан Макаренко
(член Національної спілки журналістів
України та міжнародної федерації преси)

о. ВОЛОДИМИР КУБІНСЬКИЙ І ЙОГО СІМ'Я

Багатожильними дорогами простираються людські долі на широчезній ниві життя... Пагорбами втрат і здобутків покривається минуле, оповите любов'ю сприймається сьогодення, у вірі й надії вимальовується прийдешній день. Буденність стає цікавою і плідною, коли свої обов'язки виконуєш сповна у служінні людству там, де пролягла твоя життєва дорога. Про одну із них можна розповісти трохи детальніше. Мова йтиме про родину Кубінських із Тернопільщини.

Володимир Михайлович Кубінський народився 1 квітня 1966 року в селі Палашівка Чортківського району Тернопільської області. Після успішного закінчення Палашівської восьмирічної школи вступив до Чортківського педагогічного училища, яке закінчив у 1985 р. Зразу ж почав працювати учителем у Милівецькій восьмирічній школі. Після декількох місяців роботи на освітянській ниві був покликаний відбувати військову повинність. Після звільнення у запас працював учителем Заболотівської восьмирічної та Улашківської середньої шкіл.

В серпні 1990 року вступив до Івано-Франківського духовно-катехитичного Інституту, ректором якого був рекомендований на навчання до Загребського філософсько-теологічного інституту Товариства Ісусового в Хорватії. У вказаному навчальному закладі в 1993 році отримав диплом з філософії, а в 1997 році – диплом з теології.

В тому ж році о. Володимир Кубінський прийняв священничі свячення і розпочав свою душпастирську роботу серед греко-католиків у Хорватії. Зразу ж почав навчатися в аспірантурі і паралельно викладати на Загребському філософському факультеті, де працює по нинішній день. Родина Кубінських проживає в обласному хорватському місті Карловац. За заслуги на полі душпастирської праці о. Володимира минулого року було нагороджено золотим хрестом з прикрасами.

Цього року адміністрація школи, в якій о. Володимир працює викладачем релігії, разом із обласним відділом освіти та Консисторієм Загребської архієпархії подали документи в Міністерство освіти Хорватії на присвоєння о. Володимиру звання вчителя-методиста. За педагогічну і духовну працю серед мешканців обласного центру

Карловац мерія міста прийняла рішення під час цього річного святкування Дня міста нагородити о. Кубінського пам'ятним золотим барельєфом і званням "Почесний громадянин міста Карловця", а Обласний суд у Карловці запропонував йому цього року стати присяжним суддею з питань малолітніх правопорушників.

В доробку о. Володимира Кубінського є дві надруковані книги ("З Єрусалиму до Риму" та "Радуйся, Благодатна!"), які викликали неабиякий

інтерес серед українських читачів як в Хорватії, так і в Україні. Книжка "З Єрусалиму до Риму" передруковувалась в декількох періодичних виданнях Західної України.

Дружина Галина, вчителька початкових класів, віддано і натхненно присвятила себе вихованню підростаючих поколінь, стала улюбленою вчителькою для багатьох хорватських дітей і шанованим педагогом для хорватських родин. Дочка Тетяна – студентка Загребського юридичного факуль-

тету, дочка Наталія – студентка медичного факультету у Рієці, а син Михайло з відмінними успіхами закінчив 6 клас загальноосвітньої школи.

Серед розмаїття плідної діяльності родини Кубінських варто згадати, що родина Кубінських по-особливому віддана справі представлення України в гідному багатогранному світлі на хорватських теренах. Під час жіночого чемпіонату світу з гандболу 2003 року (українська збірна виступала в своїй підгрупі саме в нашому місті і показала чудові результати), родина Кубінських щоденно підтримувала і допомагала нашим дівчатам як тільки могла, а діти з неабияким задоволенням знімали життя дівчат поза ігровим майданчиком. Зразу ж народилася думка створити фільм. Задум вдавсь на славу! Короткометражний фільм "З тієї сторони гандболу", створений Тетяною, Наталією і Михайликом Кубінськими завоював третє місце на державному фестивалі короткометражних фільмів у Хорватії. Молодше покоління ще має багато задумів і планів, в яких палає жага прагнення прославити свою Батьківщину Україну у братньому і доброзичливому хорватському середовищі.

Хай їм щастить!

Михайло Кубінський наступив як соло-співак у супроводі батька (о. Володимира) і на Шевченківському вечорі в Загребі, в березню 2004-го р.

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se finansijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2 3 4 0 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešić E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 03.09.2006. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884
--------------------------------------	--	--	--

EUROPSKA UNIJA FINANCIRA POTPORU VIJEĆIMA NACIONALNIH MANJINA U PODRUČJIMA OD POSEBNE DRŽAVNE SKRBI

U ponedjeljak 25. rujna 2006. godine u organizaciji Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske i WYG International-a iz Ve-

Mr.sc. Marija Pejčinović Burić, Aleksandar Tolnauer i Vincent Degert

like Britanije održana je konferencija za tisak povodom službenog otvaranja projekta "Potpora vijećima nacionalnih manjina u područjima od posebne državne skrbi" koji financira Europska unija u okviru godišnjeg programa CARDS 2003.

«Održiv razvoj u područjima od posebne državne skrbi». Savjet za nacionalne manjine RH je partner na provedbi tog projekta, kojeg u ime Europske unije provodi konzorcij koji predvodi WYG International.

Str.2

СЛІДАМИ ІВАНА ФРАНКА

Зведений хор КІПТ-в з Вуковару і Сл. Броду виступав у Львові з нагоди 150-річчя від дня народження Івана Франка.

Несподівана випадкова зустріч і приємне спілкування з Президентом України Віктором Ющенком

Стор. 5

Prilog:

ДО РІЄКИ І ЗАГРЕБА ЗАГОСТИВ «ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ»

Від 7 до 10 вересня ц.р. до Хорватії приїхав у гості аматорський оперний ансамбль ім. Тараса Шевченка з Братислави, це єдиний аматорський ансамбль у Європі.

Стор.4

Витання «Зі святом!» – Анатолій Чернишенко і Джуро Відмарович

ПРИЙОМ З НАГОДИ 15 РОКІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Посольство України в Республіці Хорватія організувало урочистий прийом з нагоди Дня незалежності України.

Стор. 3

VJENČANJE U NARODNOM STILU

Tradicija: vjenčaći

U Zagrebu, 02. rujna o.g., u nazočnosti svojih obitelji te brojne rodbine i prijatelja, vjenčali su se Sonja Jesensky, rođ. 23.10.1984. u Zagrebu, studentica F.f. Družbe Isusove u Zagrebu, i Filip Pobran, rođ. 28.10.1983., iz Čilipa, student ukrajinskog i hrvatskog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu – tako bi, slično kao i za druge mladiće, glasila osnovna obavijest o takvom, njima i bližnjima svečanom događaju, ali... Str. 4

MIKLUŠEVCI 2006.

Ranijih je godina u gostoljubivim Mikluševcima održavana manifestacija pod nazivom „Mikluševsko ljeto“. Ove godine je ta dvodnevna, kvalitetnim programom i izvođačima vrlo bogata priredba održana pod davnim izvornim nazivom i glasila je jednostavno: Mikluševci 2006.

Str. 6 i 7

Lipovljanci neizostavno publiku pozdrave tradicijski – kruhom i solju

EUROPSKA UNIJA FINANCIRA POTPORU VIJEĆIMA NACIONALNIH MANJINA U PODRUČJIMA OD POSEBNE DRŽAVNE SKRBI

Nastavak s prve stranice.

U predstavljanju programa su sudjelovali: Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH Aleksandar Tolnauer; izaslanica Vlade RH, Državna tajnica za europske integracije Marija Pejčinović Burić; šef Delegacije europske komisije, Veleposlanik Vincent Degert te Voditelj projektnog tima WYG International Ion Craiunel.

Uz dobar odaziv predstavnika nacionalnih manjina iz spomenutih područja RH, predstavljanje Projekta je bilo primjereno popraćeno i medijski

Uz ostale, i ovaj Projekt je pokazatelj da Europska Unija prepoznaje važnost procesa demokratske stabilizacije u Republici Hrvatskoj i podržava Republiku Hrvatsku u svojim nastojanjima kako bi unaprijedila integraciju i zaštitu nacionalnih manjina u lokalnim zajednicama. Spomenuti Projekt će poboljšati mogućnosti vijeća za nacionalne manjine da učinkovito provode svoj mandat, i aktivno doprinesu sveukupnom razvoju lokalnih zajednica i nacionalnih manjina koje u njima predstavljaju.

Krajnji ciljevi Projekta su: Unaprjeđenje aktivnog sudjelovanja vijeća za nacionalne manjine u javnom životu i sveukupnom razvoju zajednica kojima pripadaju; povećanje učinkovitosti rada vijeća za nacionalne manjine;

povećanje znanja članova vijeća za nacionalne manjine, kao i lokalnih vlasti u pogledu uloge samih vijeća za nacionalne manjine; podržavanje uspostave održivih mehanizama za međuetnički i među-institucionalni dijalog i suradnju na svim razinama; povećanje razumijevanja i povjerenja javnosti, lokalnih vlasti i manjinskog stanovništva u pogledu sustava manjinske zastupljenosti po Ustavnom zakonu, i povećanje njihovog zanimanja pri izboru vijeća.

Projektom će biti obavljena: analiza mogućih nedostataka koji ometaju učinkovitost rada vijeća za nacionalne manjine; izrada priručnika za članove vijeća za nacionalne manjine i predstavnike lokalnih vlasti, koji će služiti kao operativno pomagalo za njihov svakodnevni rad; kampanja za informiranje javnosti čiji će cilj biti informiranje javnosti i manjinskog stanovništva o ulozi vijeća za nacionalne manjine.

Iako je službeno pokrenut sada, zbog utvrđivanja zatečenog stanja Projekt je započeo 26. lipnja 2006., a trajati će 18 mjeseci. #

DOŠAO JE SVEČANI DAN BLAGOSLOVA CRKVE

Ulomak iz obreda blagoslova crkve:

„Došao je svečani dan blagoslova crkve. Dođite pripravljeni izabranici Kristovi da se milošću Njegovom posvetimo, pjevajući iz dubine srca:

Blagoslovi, Vladaru, zgradu ove crkve i spasi nas koji bez prestanka slavimo Tvoje veličanstvo i kraljevstvo i veličamo onu koja Te je djevičanski rodila, jedini Čovjekoljupče.

Kao što je Tvojim dolaskom, Kriste, u kuću Zakejevu došlo spasenje, tako danas, ulaskom posvećenih služitelja i Tvojih svetih anđela s njima, podaj mir ovome hramu i milošću Duha svoga očisti ga i blagoslovi, posvećujući i spašavajući naše duše.

Blagoslovi, Gospode, ovaj hram na slavu Imena Tvoga obnovljen, posveti ga i očisti. Usliši u njemu naše molitve, praštajući nam grijehe hotimične i nehotične. Učini nas dostojnima svoje milosti te nas pomiluj po obilju svoje dobrote....“

Tako su u nedjelju 24. o.m., prigodom blagoslova u cijelosti obnovljene unutrašnjosti crkve Sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu molili njeni župljani, predvođeni svojim parohom i rektorom sjemeništa o. Nikolom Ninom Kekićem, na misi koju

o. Nikola Nino Kekić u obnovljenoj crkvi

su koncelebrirali o. Zlatko Kurečić i o. Nikola Samodol. Svečanost su posebno uveličali uzvanici i sami brojni župljani. Tome je svojim pjevanjem pridonio i muški sastav Ćirilo-Methodovog kora, za ovu prigodu (a nadajmo se i u buduću) upotpunjen vrsnim solistom Velimirom Hržanom (bas) koji je mistično-dramatski sugestivno predvodio molitvu „Vjeruju“, te dio ženskih vokala mješovitog sastava u molitvi „Otče naš“ koju je lirski predvodila Tetyana Filjova (koloraturni sopran iz Ukrajine). Muškim zborom je ravnao g. Goran Blažeković, a pjevanjem očenaša gđa Katarina Rončević.

Na kraju liturgije župnik je, uz veliku samozatajnost, u najkraćim crtama nazočnima oslikao početak, tijek i završetak spomenutih obnoviteljskih radova, nabrojivši i zahvalivši svim sudionicima tog pothvata, posebno naglašavajući samoodricanje župljana, u ime kojih su o.N.Kekiću na ustrajnosti zahvalili dr. Goran Ivanišević te, u ime mladeži, Filip Vidović, a najmlađi su mu uručili darove. Svi župljani su potom pozvani na domjenak, a uzvanici i članovi Ćirilo-Methodovog kora na prigodni svečani objed. A.P.

O povijesti crkve i obnove – u narednom broju NG.

ПРИЙОМ З НАГОДИ 15 РІЧНИЦІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Посольство України в Республіці Хорватія традиційно організувало урочистий прийом з нагоди Дня незалежності України. Цього року Україна відзначає ювілей - 15 років незалежності, а прийом відбувся 6 вересня ц.р. у великому залі загребського готелю «Шератон». На прийомі були присутні численні гості з дипломатичного естаблішменту в РХ, представники уряду РХ, члени парламенту, бізнесмени, представники багатьох наукових, просвітніх та інших інституцій, спілок які співпрацюють з українськими організаціями. Присутні були і представники української національної меншини в РХ в тому числі і керівники її самодіяльних колективів. Самозрозуміле що участь взяли

Великий зал заповнений шановними гостями

Нагода для приємних зустрічей

і дипломати та більшість персоналу Посольства України та керівник відділення посольства в Сараєві - Василь Івашко.

На початку присутніх привітав виконуючий обов'язки посла в посольстві України в Хорватії, пан Анатолій Чернишенко. До присутніх пан Чернишенко звернувся хорватською мовою (якою дуже добре володіє), і, між іншим, сказав:

«....Багатолітня співпраця і зустрічі на найвищому рівні голів наших держав показала свої позитивні результати. Лиш минулого року було підписано ряд дуже важливих міжнародних угод, між якими і протокол про доступ на ринок товарів і послуг та лібералізація візового режиму, що допоможе розвитку торгівельно-господарських відносин і збільшенню торгівельного обміну.....» (переклад А.П.)

Після промови організатора, в гарному святковому настрої, присутні продовжили спілкування користуючись моментом для зустрічей, нових знайомств, обміну думками тощо. #

НА УКРАЇНСЬКІЙ ВУЛИЦІ, БІЛЯ КИЇВСЬКОГО КАШТАНУ

Посольство України в РХ і представник української національної меншини міста Загреба за традицією у вересні (цього року 10-го числа) організують біля київського каштану на Українській вулиці урочисту програму з нагоди Дня незалежності України та Дня української національної меншини міста Загреба. (Щодо згаданого Дня української нацменшини, його постановив представник нацменшини, та по тій самій основі його дату принагідно посуває.)

Згадаймо: п'ять років тому на Українській вулиці в Загребі посаджений каштан, привезений з Києва. А потім, 14 вересня 2002 р., біля нього урочисто покладено камінь з пам'ятною дошкою, на якій хорватською і українською мовами написано, що «Цей каштан, символ дружби народів України і Хорватії, посаджено 24 серпня 2001 року від імені Посольства України в Республіці Хорватія та міста Загреба з нагоди відзначення 10-ї річниці незалежності України». Від тоді кожного року відбувається тут урочистість, в якій беруть участь представ-

*Виконуючий обов'язки посла
Анатолій Чернишенко вітає присутніх*

ники Хорватії й України, запрошені гості, мешканці вулиці, на якій каштан росте, та українська громада.

Цьогорічну програму, після привіту організаторів, виконали вокальний дует Таяна Седер і Блаженка Блажич із Загреба та співаки і п. Ольга Грицак (як декламатор) з Братислави (див. стор. 4). Нажаль, представників міста Загреба не було, а хоч була гарна погода, відгукнулося лише приблизно 30 загребських українців, враховуючи і декілька випадково присутніх громадян. Також і вікна та балкони сусідніх багатоповерхових будинків залишилися безлюдними хоч братиславський ансамбль був у кольористих українських народних костюмах, а чарівна музика лунала навколо. #

Частина присутніх на святковій програмі

ДО РІЄКИ І ДО ЗАГРЕБА ПРИЇХАВ У ГОСТІ «ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ»

Культурне товариство русинів і українців «Рушняк» Приморсько-горанської жупанії з Рієки запросило Музично-драматичний ансамбль ім. Тараса Шевченка з Братислави на гастролі до Хорватії, тобто до Рієки і Загреба. Гастроли відбулися завдяки старанню і впевненості голови т-ва Володимира Провчі.

Масові сцени були дуже вдалі, а також і соло спів

У Рієці ансамбль виступив в програмі «Рушнякові дні опери в Рієці», яка відбувалася 7, 8 і 9 вересня ц.р.. У перший день перебування в Хорватії, в прекрасному бароковому концертному залі «Філодраматика» ансамбль виконав оперу «Запорожець за Дунаєм» С.Г.Артемовського, а наступного дня в тому самому залі прозвучав оперний концерт. В суботу, на третій день, члени ансамблю, а між ними і члени сакрального хору св. Кирила і Мефодія співали на

Глядачі оплесками щиро вітали виконавців

служби божій в церкві св. Себастьяна в Рієці. Літургію служив о. Михайло Симунович з Крижевців за підтримки Крижевського владики Славомира Мікловша і мсгн. І.Девчича.

Завдяки співпраці т-ва «Рушняк» і представника українців міста Загреба Славка Бурди, ансамбль в неділю 10 вересня відвідав Загреб, де пополудню взяв участь в святковій програмі з нагоди Дня незалежності України, яка відбулася на Українській вулиці біля каштану котрий привезений з Києва.

Увечері того самого дня, в залі самодіяльного КМТ-ва «Железничар» (залізник), ансамбль виконав оперу «Запорожець за Дунаєм».

На початку одна з керівників ансамблю, п. Ольга Грицак, дів. Шерегій, подякувала організаторам, привітала присутніх та коротко розповіла про цей, в Європі, можливо, єдиний аматорський

Уклін по закінченні (право – п. Ольга Грицак)

оперний ансамбль, а в тім згадала і його засновника, свого покійного батька - Юрія Августина Шерегія. Окремо підкреслила його працю і з самодіяльними українськими колективами в Хорватії, Воеводині та Боснії.

Опера була виконана на високому мистецькому, майже професійному рівні. Після програми виконавцям головних ролей подарували квіти колишні аматори з цих країв, які працювали з Ю.Шерегієм, а таких між публікою знайшлося аж п'ятеро.

С.П.

PRVI OBRED U OBNOVLJENOJ CRKVI – VJENČANJE U NARODNOM STILU

Nastavak s 1. stranice

Ipak, po nizu pojedinosti, ovo vjenčanje je nešto drukčije, te je zato i uvršteno kao posebna vijest.

Obavljeno je u grkokatoličkoj crkvi sv. Ćirila i Metoda na zagrebačkom Gornjem gradu – Griču, a tu vjenčanja i nisu baš česta. Nadalje, to je prvo vjenčanje nakon što je u cijelosti završena njena unutarnja obnova, uz poštovnu višegodišnju pomoć milodarima župljana i drugih donatora. (Vanjska obnova, koju financira grad Zagreb, još je u tijeku).

Grkokatolici imaju istočni obred, a u njemu se ne koriste glazbala. Zato je bila simpatična nesvakidašnjost da su mladenci pristupili vjenčanju uz svadbenu koračnicu odsviranu na sintisajzeru, uz čiju je pratnju solistica kasnije otpjevala „Ave Marija“. Posebno lijepe

Vjenčanje u ukrajinskoj vezenoj košulji je uz estetsku nesvakidašnjost dalo i dodatnu dirljivost

pojedinosti bile su i te što je mladoženja bio u vezenoj narodnoj ukrajinskoj košulji, a u jednom dijelu obreda vjenčanja, po davnom slavenskom, već i zaboravljenom običaju, uz blagoslov, mladencima su na glave stavljeni vijenci od svježeg cvijeća (Ove vjenčiće mladi supružnici kasnije čuvaju sasušene kao uspomenu.) Mladencima poželimo blagoslovljeno supružništvo, a župniku, rektoru Nikoli Ninu Keikiću uspješan ostatak vanjske

obnove crkve te još puno vjenčanja i krštenja u njoj.

Na posebno svečanom bogoslužju 24. rujna o.g., u nazočnosti uzvanika i župljana: Hrvata podrijetlom iz žumberačkog područja, te kao nacionalne manjine - Ukrajinaca i Rusina, blagoslovljena je obnovljena unutrašnjost crkve. (O tome više u narednom broju NG.) #

С Л І Д А М И І В А Н А Ф Р А Н К А

Спільними зусиллями Культурно-просвітні товариства "Україна" з Славонського Броду і "Іван Франко" з Вуковару поїхали в Україну, 22-28 серпня ц.р., відзначати ювілей 150-річчя від дня народження Івана Франка.

Я певний, що усі знають що Івана Франка прозвали Каменярем через його оборону прав і свобод українського народу. Також більшість українців співають його пісню "Не пора" яка стала національним гімном.

Багато учасників здійснило своє найзаповітніше бажання - відвідати рідне село і могилу Івана Франка. З цієї нагоди ще весною їхали в Україну Лариса Угleshіч, Петро Ступяк і Василь Ворас щоб домовитися про місце та умови проживання.

Вуковарці й бродяни з приятелями з України

Пам'ятник Івану Франку на його могилі у Львові

Віце-ректор львівського університету ім. Івана Франка дозволив нам перебувати кілька днів у студентському гуртожитку, звідки ми від'їжджали відвідувати міста: Тернопіль, Зарваницю, Почаїв, Галич та Івано-Франківськ.

Найважливіше було відвідати саме місто Львів яке цього року святкує 750-річчя. Мало часу для такої краси, бо вона у Львові на рівні кожного Європейського міста, навіть Відня. Ми були вражені і релігійною красою: молилися Матері Божій у Зарваниці і Почаєві. Хоч нас москалі не пустили у крипти ми все-таки вдоволені їхали назад, бо побачили красу найвідомішого монастиря в Україні.

Метої нашої поїздки були Нагуєвичі, рідне село Івана Франка. Там ми у суботу мали виступати з концертом на

*Церква Св. Юра у Львові.
(У крипти поховані українські греко-католицькі митрополити)*

Не можливо справді відвідати місто, а не бачити як «там у Львові на Високим замку». Потім ми відвідали і не менш гарні й цікаві міста в околиці - Тернопіль, Івано-Франківськ, старовинний Галич з слідами найдавнішої історії, та святині в Зарваниці і Почаєві.

лісовій сцені. Хоч останні виступили, та проте нас публіка нагородила довгими оплесками. Після програми наші люди швидко знайшли собі товаришів і дружба розпочала. Цей день ми закінчили вечерею у Трускавці. Це місто відоме своєю водою яка лікує усі хвороби. Там нашу групу ждав о. Василь Бучинський і усіх пригостив у ресторані.

Неділя почала службою божою, яка через свою тривалість змінила наші плани. Ми спізнилися і не встигли бути присутніми у Нагуєвичах коли президент України В. Ющенко вклонився перед пам'ятником Івану Франку. Може, то так мало бути, бо ми, приїхавши, проходили біля вертольотів котрими мав саме Президент від'їжджати. Там ми зупинилися, діждали президента, а він, помітивши хорватський прапор, зупинився, підійшов до нас та сердечно поспілкувався. Раді, що на згадку маємо фотографії, бо і ми, і президент хотіли ще спілкуватися, та бракувало часу. Після зустрічі з президентом Ющенком ми мали ще дві нагоди заспівати у Нагуєвичах, а потім, пізно вночі, вернулися до Львова. Повертаючись додому, відвідали ми Івано-Франківськ та Яремчу.

Вдячні Богові очікуємо нову нагоду такої гарної подорожі.

о. Микола Ступяк

U Mikluševcima je, 2. i 3. rujna ove godine, održana kulturna manifestacija „Mikluševci 2006“. Manifestacija, kojoj je ovo već 21. po redu održavanje, ovaj put je u bogatom programu imala i posebno svečane nesvakidašnje događaje – otvorenje novosagrađene škole i otvorenje stalnog postava etno-zbirke.

Svečanom otvorenju školske zgrade prisustvovali su saborski zastupnik Nikola Mak, vukovarsko-srijemski župan Božo Galić, zamjenik ministra znanosti, obrazovanja i športa Mirko Kovačević i drugi uzvanici. Nova škola, čije su dovršenje i otvorenje mještani, a posebno učenici, dočekali s radošću, vrlo je lijepo graditeljsko djelo simpatičnog arhitektonskog

Lipovljanci putuju u goste Mikluševčanima

sklada, opskrbljeno svim elementima neophodnim za izvođenje nastave. Doduše, u Mikluševcima su kombinirana dva odjeljenja sa po dva razreda (ukupno 36 učenika), no po riječima župnika o. Joakima Simonovića, za očekivati je da će vremenom i broj učenika rasti jer zbog gospodarske revitalizacije sve više mlađih

ljudi ostaje u selu te raste i broj mlađih obitelji. Povodom spomenutog otvorenja priređena je promocija monografije „155 godina školstva u Mikluševcima“, a održana je i sjednica učitelja koji predaju rusinski jezik.

Momačka bravuroznost

Zlatko Hirjovati

pomno katalogizirani i adekvatno postavljeni, te iako zbirka još ne sadržava narodne nošnje, tkanine i veze-ninu, posjetitelju se već sada spontano nameće poređenje s jednom drugom sličnom zbirkom u nedalekom selu, te ako se po jutru dan poznaje – prevaga će vjerojatno biti ovdje.

Sama manifestacija je održana pod pokroviteljstvom Župana Vukovarsko-srijemske županije i supokrovitelja – Savjeta za nacionalne manjine RH, Saveza Rusina i Ukrajinaca RH te Općine Tompojevci, a mikluševačko KUD „Joakim Govlja“, s predsjednikom društva Zlatkom Hirjovati, te organizacijski odbor pod rukovođenjem Đure Bikija, ponovno su se pokazali kao vrsni i savjesni organizatori ovakve manifestacije na kojoj su svi uzvanici, gosti, izvođači i posjetitelji, uz užitak u vrlo kvalitetnom programu bili počašćeni i srdačnom susretljivošću te iskrenim gostoprimstvom.

Suradnjom svih društveno-političkih čimbenika u Mikluševcima, a i velikom podrškom o. Simonovića (župa Rođenja presvete Bogorodice), Mikluševčani su dobrohotno prikupili i darovali u zbirku brojne davne specifične kućanske predmete, pribor, alatke, naprave i pomagala – sada eksponate spomenute bogate etno-zbirke. Svi predmeti su

Plesna humoreska

Marija Poljak

A sve uz osmjeh...

Mješoviti zbor KPDU „Karpati“

Prvoga dana manifestacije, KPD Ukrajinaca „Karpati“ izvelo je cjelovečernji koncert. Nastupio je, sada već jako dobro uvježban mješoviti zbor Društva, s popriličnim i skladno odabranim repertoarom pod vođenjem i pratnjom na harmonici gospođe Marije Poljak. Već poslovično dobri lipovljanski folklorasi, razigrano i s mladalačkom lakoćom, izveli maštovito sklopljen splet raznovrsnih plesova. Gledatelji su uživali od svečanog plesnog pozdrava s kruhom i solju, preko temperamentnih koreografija, plesnih humoreski, atraktivnih solističkih minijatura sve do kulminacije u završnom hopaku.

Drugoga dana, nakon polaganja vijenaca i mise, održano je predstavljanje CD-a „Mikluševački glazbeni odjeci“, a poslije podne su nastupala kulturno-umjetnička društva iz Belog Manastira, Našičkog Markovca, Petrovaca, Vukovara, Đurđeva, Tompojevaca i mikluševačkog društva-domaćina koje je potom održalo i cjelovečernji koncert pjesama i igara.

Tkalački stan

Nakon sređivanja svih ugodnih dojмова, samo od sebe se nameće pitanje: kako ovi organizatori uspijevaju s daleko manjim sredstvima održati ovakvu manifestaciju koja opsegom i kvalitetom skoro i ne zaostaje iza one druge, financijski dobro „upotporene“, manifestacije koju se naziva središnjom. A.P.

Omot predstavljenog CD-a KUD-a „Jakim Govlja“

U DARUVARU ČESI SVEČANO OBILJEŽILI JUBILEJ - 60 GODINA IZLAŽENJA LISTA „JEDNOTA“

U Daruvaru, jednom od najljepših malih gradova u Hrvatskoj, s tragovima bogate povijesti koja seže i dva milenija unatrag, gdje su jednako rado navraćali rimski carevi kao i velmože u ne tako davnoj prošlosti, još od vremena naseljavanja pod upravom grofa Jankovića, te i sada, živi nacionalna manjina Čeha. I sami s korijenima bogate kulturne baštine, kroz njen kontinuiran nastavak, u ovim krajevima su zadržali svoj nacionalni identitet u najvišem vidovima njegovih značajki. Zato je sasvim normalno da su skoro od samog doseljavanja imali i svoju pisanu riječ, a najizravnije otjelovljenje te kulturne forme je, kasnije pokrenut, list „Jednota“.

Saborska zastupnica mr.sc. Zdenka Čuhnil

Redakcija lista „Jednota“ je u Daruvaru 16.09.2006. priredila svetkovanje 60. obljetnice spomenutog lista, pozvavši za tu prigodu i brojne goste iz društvenih i političkih struktura, kao i predstavnike drugih nacionalnih manjina. Tim povodom je u redakciji lista otvorena prigodna izložba. Potom je u „Češkom domu“ ravnateljica NIU Jednota Libuša Stranjik pozdravila goste i uzvanike svečanosti, a čestitke i lijepe želje za daljnji plodan rad izrazili su i brojni gosti. Središnji dio svečanosti bio je okrugli stol na kojem je je nekoliko predavača govorilo na temu tiska i izdavačke djelatnosti nacionalnih manjina. U tome je i zastupnica češke nacionalne manjine u Saboru RH mr.sc. Zdenka Čuhnil, izložila potpuni pregled tiskovina i izdavaštva nacionalnih manjina u RH.

Dio sudionika svečanosti povodom 60. obljetnice lista „Jednota“

Nakon zajedničkog svečanog ručka program je nastavljen otvorenjem foto-izložbe na temu pokladnih i drugih običaja u Čeha, a kao završnica bila je promocija knjige „Laska na zapraži“ Antonina Horaka, te susret dopisnika Jednote. S.P.

Izlaganje urednika „Naše gazete“ za okruglim stolom na temu malonakladnog publiciranja dano je na 9. stranici.

СТУДЕНТКИ З БАНЯ ЛУКИ ПОБУВАЛИ В УКРАЇНІ В ЛІТНІЙ ШКОЛІ

Цього літа моя сестра Ніколина і я мали чудову нагоду побувати в нашій Прабатьківщині – нашій рідній Україні. Метою нашого перебування в Львові було вдосконалити знання української мови, та згодом, сподіваємось, застосувати вивчене.

Насамперед хочемо подякувати нашій новозаснованій організації “Українські матиці Республіки Сербської”, завдяки якій нам створена можливість поїхати в Україну в Літню школу. Також щиро дякуємо меру міста Баня Лука, Драголюбу Давидовичу і його співпрацівникам які фінансово підтримали нашу поїздку до Львова.

Літня україномовна школа відбулася у місті Львів в Українському Католицькому Університеті протягом шести тижнів, із 22 червня по 4 серпня 2006 року. Програма складалася із двох частин довжиною три тижні, а учасників за знанням української

Аудиторні заняття

мови було поділено на початковий, середній та вищий рівень. Мою сестру і мене прилучено до інтенсивної мовної програми яка тривала із 17 липня по 4 серпня на курсі вищого рівня знання української мови. Від організатора літньої школи, Українського Католицького Університету, ми дві отримали часткову стипендію на покриття витрат навчання.

В цій школі було 40 учасників: студенти з Німеччини, Франції, Росії, Великої Британії, Канади, США та ми дві з Боснії і Герцеговини. Більшість з нас були студенти українського походження, та між собою розмовляли та спілкувалися лише українською.

Проживали ми разом з учасниками Літньої школи, а також і зі студентами Українського Католицького Університету і так ми могли краще ознайомитись, як живуть українці в різних

куточках світу.

З понеділка до п'ятниці наші мовні заняття тривали шість годин з перервою для обіду. Крім формальних аудиторних занять-навчання української історії, морфології, граматики та лексики, кожний студент мав свого

Ніколина і Івана Репчек

репетитора-студента Українського Католицького Університету, який допомагав писати домашні завдання. Часто ми читали книжки в Університетській бібліотеці для домашніх завдань, і кожний з нас мав доступ до бібліотечних фондів через читальний зал. Аудиторне заняття викладав професор Львівського національного університету ім. Івана Франка, пан Ігор Лильо. Цю хорошу людину і його цікаві лекції ми дві ніколи не забудемо. Разом з ним ми відвідали знамениті споруди Львова, церкви неймовірної краси як, Українська греко-католицька соборна церква святого Юрія, Вірменський кафедральний собор, Руська церква Успіння Пресвятої Богородиці, каплиця Трьох святих, Доминіканський собор, Королівський арсенал, каплиця-мавзолей родини Боїмів і Католицький кафедральний костюл. Також ми відвідали Український національний музей, Львівський оперний театр ім. Соломії Крушельницької, знамените Личаківське кладовище, де між іншими бачили могилу великого українського поета та національного ідеолога Івана Франка і Володимира Івасюка, автора відомої пісні “Червона рута”. В усіх цих міських екскурсіях ми були зобов'язані брати участь бо вони частина навчальної програми.

На вихідні ми товаришували з українськими студентами, Вірою та Наталкою зі Львова, з котрими ми ходили в Музей у

країнської архітектури та побуту, етно комплекс – Шевченківський гай, на Високий замок і в кімнату-музей Львівська Шевченкіяна. Наталчині батьки повезли нас до прекрасного базару в місті Косів на Івано-Франківщині де продаються різноманітні українські народні костюми, одяг та сувеніри, і ми там собі купили прекрасні вишиванки. До Львова ми поверталися через чудові карпатські краєвиди, побували у містах Яремче та Коломия і бачили дзвінку та швидкоплинну ріку Прут.

Останньої п'ятниці відбувся урочистий бенкет, вручення диплом як вінець успішного завершення програмного навчання Літньої школи української мови, після чого ми мали випускний вечір і прощання з друзями.

За цей короткий час ми познайомилися з хорошою українською молоддю з якою зараз підтримуємо зв'язок і охоче пам'ятаємо кожну хвилину проведеної разом з ними. Це для нас була не лише прекрасна поїздка, але й життєва школа та велика користь для майбутньої праці.

Також хочемо наголосити що ми в Боснії знаємо про Україну та її культуру тільки через згадки та розповіді наших предків, проте сучасна Україна, українська історія, культура, щоденне життя, представляють щось зовсім інше. Тому ми щасливі що побачили Україну безпосередньо своїми власними очима і залишиться вона такою в наших серцях на ціле життя.

Учасники вищого рівня літньої школи з проф. Ігором Лильо

Ми в Україні переконались найістотнішому: різні мови світу можна вивчити через визначений час, але рідну мову треба вивчати все своє життя.

*Івана Репчек, Прнявор,
Боснія і Герцеговина*

NEKI ASPEKTI MALE NAKLADE

Ma kakvim fontom pisali – nepismen neće pročitati!

Informacija je nedostupna u krajnjim slučajevima: izostanak = „muk“, te pretrpanost = „buka“. Ima i treća mogućnost – „izostanak sluha“. U kontekstu maloljudne nacionalne manjine, poput ukrajinske u Republici Hrvatskoj, nazočne su sve tri sastavnice. To posebno vrijedi za tiskani medij, u koji se uvjetno može uvrstiti i pisana sastavnica interneta. Tu je, ako ne „muk“, a ono određena „tihoš“ u domeni nacionalne manjine, relativna tiskarska i internetna izdašnost u zemlji matičnog naroda Ukrajini, te svojevrsna „gluhoća“ popriličnog dijela pripadnika te manjine zbog nepoznavanja ukrajinskog jezika ili pak, zbog specifičnosti pisma, nepismenost u njegovom kontekstu.

Da bi se sagledalo i razlikovalo uklonjive i neuklonjive poteškoće u održavanju kulturne samobitnosti nacionalne manjine, možda vrijedi pogledati kako je to s predloškom na višoj razini tj. na relaciji nacija. Zbog izbjegavanja analitičke širine, bit će dovoljan primjer već spomenutih Hrvatske i Ukrajine.

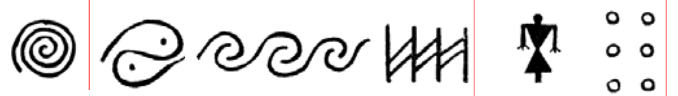
Tiskarstvo je jednim dijelom u naravnoj proporcionalnosti s brojem žitelja, npr. novinska i knjiška izdanja te broj nakladničkih kuća. Na toj su relaciji i prosječne pojedinačne naklade, jer je to diktat komercijalnosti. Tako u Ukrajini, koja od Hrvatske ima približno deset puta više žitelja, izlaze stotine izdanja tiskovine, a u Hrvatskoj za red veličine manje, što je uglavnom i zadovoljavajuće. Slično je i s internet-izdanjima tiskovine. Razlike i poteškoće nastaju u domeni specijaliziranih izdanja. Udžbenici i priručnici trebaju „pokrivati“ sva područja u bilo kojoj naciji. U tom slučaju, zbog sužene naklade, narod s manje žitelja, ne može si priuštiti veću šarolikost izdanja iz istog područja. Na internet-izdanjima je to još izrazitije. Npr. na ukrajinskom internetu je za on-line uporabu dostupno nekoliko specijaliziranih enciklopedija i rječnika, uključujući i enciklopedijski rječnik ukrajinskog jezika. (Ovdje se izuzima „Wikipedija“ jer je međunarodna.) Sličan nerazmjer on-line izdanja, na štetu maloljudnosti, je i s književnošću, umjetnošću te znanošću. (U Hrvatskoj se odavno i u široj praksi vidi da je jezik znanosti – engleski.) U Ukrajini su se potrudili da područja poput općeg znanja i jezika budu lako i jeftino dostupna svima jer je to na opću dobrobit. Ne treba sumnjati da je slično shvaćanje i u Hrvatskoj, ali da se takve skuplje projekte ne može šire ostvariti iz komercijalnih razloga. U tom slučaju, više beletristike, enciklopedije na hrvatskom jeziku, „Hrvatski enciklopedijski rječnik“ ili „Veliki ANIC“, čekat će se malo dulje da bude dostupno i na internetu. Ako su spomenuti uzroci ovog efekta točni, onda se u budućoj „Europskoj regiji“ treba naći rješenje koje će onemogućiti zamiranje nacionalne kulture i identiteta maloljudnih naroda.

Za razliku od nacije, nacionalna manjina po definiciji ne može imati sve one standarde nacionalne kulture kao matični narod. U općem dijelu ona se može oslanjati na „kulturnu logistiku“ matičnog naroda, ali u svom nacionalno-kulturnom profilu sadržava i vrlo bitne posebnosti nastalih vlastitim dijelom svojeg povijesnog toka te inkorporiranosti u okruženje. Po svemu, to je i izrazitije kod maloljudne nacionalne manjine poput Ukrajinaca u RH, te su spomenute okolnosti na rubu diskrepancije između najosnovnijih potreba i mogućnosti udovoljavanja. Zato se ponekad teško oteći dojmu da je „mala“ nacionalna manjina u nekoj sredini percipirana tek kao plesna ili pjevačka skupina za opće prigodničarsko uveseljavanje. To je tim izrazitije ako su ostali vidovi nacionalnog identiteta više izbljedjeli procesom asimilacije. Prihvate li se jezik i pisana riječ, kao osnova nacionalnog identiteta, kako iznaći mogućnosti njihovog (ne samo formaliziranog) očuvanja i u maloljudnih nacionalnih manjina u uvjetima krute komercijalizacije? Kako iznaći nebanalne prijemčive forme primjerene kulturne nadgradnje nacionalne manjine, tako da se čim više smanji opseg svega onoga što se stavlja pod naziv „prirodna asimilacija“?

Ukrajinci u Republici Hrvatskoj, bez obzira na hvalospjeve određenih svojih predstavnika, ne mogu se svrstati u zavidan vrh

standarda samobitnog kulturnog identiteta. Prije bi se moglo govoriti o manjkavostima na tom planu. Analiza dopunskog učenja ukrajinskog jezika (uključujući i unutarnje slabosti), koje najizravnije vodi i k tiskanoj riječi, izdanja knjiga i novina (bez dodatka lakirovke) te profila postojećih web-stranica Ukrajinaca u RH, zahtijeva širu studiju i prelazi okvire ovog pogleda. Zato je potrebno, u kontekstu malonakladništva, ograničiti se na jednostavnije izravne pokazatelje stanja jezika i pisma, te tiskarstva kod ukrajinske nacionalne manjine u RH.

Po posljednjem popisu pučanstva, u RH ima oko 2000 Ukrajinaca. Nastanjeni su u četiri središta s prosječno oko 350 pripadnika, te 14 područja s prosječno oko 40 pripadnika. Ostalo je za ovu prigodu zanemarivo. Po njihovom dojmu, oko polovina ih govori ukrajinski, ali tko izravnije poznaje stanje na terenu, s dobrom sigurnošću će zaključiti da ih ukrajinski stvarno govori jedna trećina tj. oko 700. Nadalje, s obzirom da u popisu pučanstva nije bilo upita o poznavanju pisma nacionalne manjine, a poznavanje ćirilice nije ujedno i znanje ukrajinskog pisma, spomenuta pismenost se može tek procijeniti. S obzirom da pismo nisu naučili od predaka naseljavanih prije stotinjak godina, ali i da je ipak bilo

Primjeri logograma „Trypiljske kulture“ – 3800-2600 god. p.n.e. (Ukrajina)

entuzijasta koji su opismenjivali puk, dobrohotno uvećavajući može se procijeniti da čitati i pisati ukrajinski zna oko 350 pripadnika te nacionalne manjine. Dakle, to je potencijalno čitateljstvo. No ako se imaju na umu izdanja koja se (prosvjetiteljskom požrtvovnošću) distribuiraju, s obzirom na veliku raspršenost, oko jedne trećine čitatelja ostaje izvan dosega. Time se potencijalno čitateljstvo svodi objektivno na oko 200 osoba. (Naravno, statistički, dio ovih osoba živi zajedno u istoj obitelji.) Ako se ima u vidu da su, slično većinskom pučanstvu, i pripadnici nacionalne manjine u dobroj mjeri usmjereni na televiziju, a manje na tiskovinu, onda i ova mala krajnja brojka ne predstavlja nikakav komercijalni potencijal. Zato bi se oni koji, u sličnim okolnostima, umjesto objektivno potrebnih četiristotinjak primjeraka tiskaju tisuću (često tek formaliziranog sadržaja), možda mogli nazvati fondojedima.

Neka je i presmiono reći da intelektualac, koji je pripadnik nacionalne manjine, treba prihvatiti i požrtvovnost u prosvjetiteljskim domenama svojih bližih sunarodnjaka – takvih uvijek ima. Šučeljavanje s momentima poput toga da u današnje vrijeme crno bijeli omot djeluje pomalo odbojno, a naslovnica u boji jednako košta za deblju ili tanju ediciju; priprema jednako košta za malu ili veliku nakladu; da bez distribucije sve nema smisla, a kad se ima u vidu poštarina koja se ne razlikuje puno od koštanja lista, i kada se sve zbroji onda nema takvog kupca – ostavlja nekomercijalnost kao imperativ.

Pitanje je: što se može mudro učiniti u navedenim okolnostima? Eventualna izlika, da ono što se ne traži ne treba ni nuditi, bila bi neodgovorna, a konstatacija da, što se traži, neka se i plati – u ovom slučaju licemjerna. Pak, savjet nadobudnom aktivisti da potraži sponzore isto je što i gladnom savjetovati da nađe hranu. Reklame? – (Koga to zanima tako mala distribucija?) Kamčiti potporu na osnovu krivog prikaza tiskanja i za nepismene? Prepuštiti sve fondojedima u procesu „demokratskog dogovaranja“ unutar kvote za nacionalnu manjinu? (Asocijacija na rezultat demokratskog glasovanja u vrijeme jedne Pashe prije kojih 2000 godina – sasvim je slučajna.)

Utrpati se „na splav“ te i sam postati fondojed? – Nije valjda?!

Aleksa Pavlešin – Izlaganje za okruglim stolom u Daruvaru 16.09.2006., u sklopu svečanog obilježavanja 60. obljetnice izlaženja lista „Jednota“ češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

ВОСЬМА ЛІТНЯ ШКОЛА УКРАЇНІСТИКИ “ПРОСВІТА”, 2006

Цього літа 80 дітей українського походження з Сербії мали можливість навчатися і відпочивати в Літній школі україністики “Просвіта”, організаторами якої є Товариство української мови, літератури і культури “Просвіта” і Українська національна рада Сербії.

Діти молодшого шкільного віку з Нового Саду, Сремської Митровиці, Інджії, Кули, Врбасу перебували в Україні з 26 липня по 9 серпня. Ця школа проходила у місті Калуш Івано-Франківської області. Діти жили в приміщенні школи-інтернату, яка знаходиться на околиці Калуша і оточена мальовничим краєвидом. Місцеві органи влади приділили українським дітям і викладачам з Сербії велику увагу, зустрівши їх з всіма почестями. На честь гостей з Сербії підняли прапор України, а гостей за традицією зустрічали хлібом і сіл्लю. Учасників школи відвідали і привітали мер міста Ігор Насалик, заступник мера міста з гуманітарних питань Олександр Челядин, начальник управління освіти Володимир Кіндрат та інші керівні особи. Надано було 8 викладачів з місцевої школи номер 7 міста Калуш, які навчали дітей українознавству, мови і літератури, співу і музиці, ознайомили з історією і географією України.

Директором Літньої школи в Калуші була Наталія Шарко-Голубович з Нового Саду, вихователями Галина Вуячич з Вербасу, Славка Канюга з Сремської Митровиці і Надія Воротняк з Кули.

Велику зацікавленість дітей викликали уроки з народного українського рукоділля на яких вони навчались традиційному українському рукоділлю-вишивці.

А було тут і незабутніх екскурсій. Діти побували в Львові, у Манівському монастирі, в Яремчи, в Івано-Франківську, в музеї Івана-Франка та інших музеях, де мали можливість ознайомитися з історією і культурою українського народу.

Через Калуш протікає одна з найчистіших річок в Україні – Лімниця, у якій діти мали змогу купатися. Велику увагу учасникам Літньої школи приділили і представники місцевого телебачення. Наші діти приготували святкову програму, яка транслювалася по місцевому телебаченні. Повернулися додому з багатьма яскравими враженнями, з новими знаннями а було і сліз при прощанні.

* * *

Друга група учасників Літньої школи україністики “Просвіта” в Україну вирушила 10 серпня, а повернулися в Сербію 25 серпня.

Діти, навчались і відпочивали в Україні в Літній школі україністики “Просвіта”, що проходила в туристичній базі “Лісова” недалеко Бучача Тернопільської області. Ця літня школа була організована для дітей старшого шкільного віку, які побували в Україні на запрошення голови рай-

ради Олега Михайліва, який наприкінці червня побував у Сербії, очолюючи делегацію гостей з Бучачу на 3-му Фестивалі української культури - “Калина”. Всього в школі навчалася 45 дітей з Сремської Митровиці, Нового Саду, Кули, Вербасу, Інджії, Білгороду та з Боснії. Директором цієї Літньої школи було затверджено Миколу Ляховича з Сремської Митровиці, вихователями Анну Ляхович з Сремської Митровиці, Славка Барановського з Вербасу і Йосифа Сапуна з Кули.

Група учасників літньої школи україністики

Програма літньої школи яка була запропонована зі сторони організаторів у Бучачі і доповнена нашими вихователями була насичена різноманітними заняттями з мови, літератури, історії, рукоділля, фізичними активностями, екскурсіями, репетиціями, конкурсами і розважальними програмами. З боку місцевих органів влади цьому заходу приділено велику увагу і надано всебічну допомогу. Учні і вихователів Літньої школи в день приїзду зустріли хлібом – сіл्लю, вітали гостей голова райради Олег Михайлів, голова райдержадміністрації Ілля Козир, міський голова Омелян Оверко, начальник у справах молоді та спорту Лілія Храбровська, керуючий справами райради Степан Сердинський. Велику увагу нашим дітям і вихователям приділили місцеві медіа. Протягом всіх днів школою опікувався і зранку до пізнього вечора був поряд Степан Сердинський, який був одним із організаторів школи зі сторони Бучача.

Діти вивчали українську мову, літературу, культуру не тільки за шкільними столами за допомогою підручників, а мали і можливість ознайомитися з історичними пам'ятниками, почути “живу” українську мову, вивчити культуру і традиції українського народу саме тут, на Тернопільщині, звідки і переселилися українці у Боснію, а пізніше у Сербію. Було тут і багато незабутніх поїздок по історичних місцях. Велике враження залишилося від поїздок в Зарваницю і Почаївську Лавру, від побачених Почаївських печер, Срібного водоспаду, екскурсії по старовинному Львову і багато інших поїздок по історичних місцях. З таким видом спорту, як сплав по Дністру більшість дітей була ознайомлена вперше, а були тут і змагання з волейболу, футболу, баскетболу. Кожного вечора в базі “Лісова” гостювали музичні колективи з Бучачу, серед них вже добре відомі у Сербії чоловічий квартет “Бучачани” і ВІА “Зорепад”, які були гостями цьогорічного Фестивалю української культури “Калина” у Сремській Митровиці у Сербії. Зранку до вечора програма літньої школи була насичена різноманітними заходами. Не можна не згадати і різноманітні конкурси, які відбувалися у туристичній базі, де відпочивали діти і з інших місцевостей України. А також наші діти кожного дня відвідували репетиції фольклорного танцю, де вивчали українські народні танці. Кожний учасник школи з цієї поїздки не тільки залишив у пам'яті багато яскравих і незабутніх вражень, а і здобув нові знання.

Оксана Стецюк - Інфо-служба Товариства “Просвіта”

І ТВАРИНИ ПЕРЕЖИВАЮТЬ!

- Бабцю, я чула що дівтора іноді може бути у своїх забавках така прикра й немилосердна що то аж жак. Не можу собі то уявити! Скажіть чи то правда.

- Хто знає що відбувається в дитячій голові?... Розкажу тобі приклад, а ти розбери сама.

В часи коли ще й холодильників не було так всюди, ані сире м'ясо не могло в торгівлі довше стояти, у малих містечках в Боснії були невеличкі бойні в котрих різали якраз стільки штук худоби кілько мешканцям була потреба свіжого м'яса того дня. Так було і в одному містечку, в Боснії, біля котрого жило і досить наших переселенців котрі досягли хоч трохи кращий стан.

Біля згаданого містечка бойня була на березі річки, завдяки якій бойнева криниця була багата водою для змивання крові і споліскування м'яса, а і брудна вода мала куди стікати – в річку нижче бойні.

В гарячі дні підчас літа, в річці, вище бойні, бабралася дівтора. Як і всі дітлахи, мали багато забави – як у воді, так і на суходому. На бойню не звертали багато уваги. Уважали лиш на два на дві речі: щоб не купалися нижче бойні коли там випускають брудну, інколи червону воду, та щоб не надійшов «німець».

Німцем називали худенького, похилого, в обличчі чорного цигана, який був німий з роду. Він час від часу робочим в бойні робив послугу – приводив денно тих одну до дві штуки для різання купленої худоби. Хоч не велика робота, але натягтися дорогою з впертою худобиною, різникам було неохоче. Тому те робив німець, а як «зарібок» подавали йому худоб'ячий шлунок (котрого би і так мусіли закопати), що цигани вважали незгіршим м'ясом, а іноді діставав і кавальчик неякісної печінки. Той «зарібок» циган відносив на плечах в торбі, з якої, під тиском тягара, виціджувалася все ще смердяча вода.

Малих дітей лякали що німець краде непослушних діточок і так відносить, та з них цигани мило варять.

Літня спека. Дівтора купається в річці вище бойні. З берега скачуть у воду, нуртують, плавають і ловляться у воді. Лукою лунає дитячий радісний сміх і крик.

Нараз хтось скрикнув що іде німець. Усі затихли, вилізли на беріг і з поза кущів визирали дорогу до бойні. Зі страху всі мовчали. Не знати чого більше боялися – страшних оповідей про німого цигана, його зморщеного, темного, майже чорного лица, гострих жестів якими «розмовляв», чи не артикульованих звуків (щось як вистогнаний звук поміж «о» і «е» або «а») яких в «розмові» протискав з горла. Просто – боялися німого цигана як страшної смерті. Нарешті вздріли його як до бойні веде невеличке теля.

Хоч зі страхом, поза кущі підходили як ближче щоб бачити цигана й теля. Кожний бахур хотів показатися сміливішим від решти. Коли німець

увів, тобто утягнув, теля в бойню (бо тварина своїм способом відчувала загибель), лишилися відчинені двері. Декілька сміливих хлопчиків, а з ними і найменший – Петрусь, котрий ще зовсім і не уявляв цілу справу, підійшли до боку самих дверей щоб, можливо, бачити подію.

Насеред бойні з бетонною підлогою, опущеної голови, тремтячи стояло теля. Два різники шнурками швидко в'язали йому задні ратиці.

Хтось з бахурів вхопив Петруся, шпурнув в бойню й зачинив двері. Всі порозбігалися поза кущі. Петрусь зі страху скричав й спробував відчинити двері. Клямка була зависоко.

Різники не почули крик бо якраз один другому покрикували накази, піймали велике колесо й закрутили його. Механізм високо заблокували колесо так що теля висіло стрімголов. І далі покрикували накази – один вхопив теля за ніс і задер його голову так щоб був чим більше наставлений карк, а другий, одною рукою притримуючи телячі передні ноги, другою вміло махнув великим гострим ножом. На телячому карку роззявилася велика рана, а з жил міцно бризнула кров. Той що різав наставив рота й прямо з жили хлепав теплу кров. Другий бридився й ганьбив – той не звертав увагу, а обітер криваве лице й цокнув язиком мов після найкращого

смакування.

Петрусь упершись плечами в двері – задеревів. Зі страху всі м'язи нап'ялися мов струни, а горло стиснулося що вже й голосу не міг протиснути. Очі широко розплющив, але вони були як скляні. Вже бачив що його вішають за ноги, задирають голову, ріжуть й п'ють його кров, а німець готує свою торбу.

Нараз, цілу сцену захилило темне циганське лице. Німець зігнувся і майже влізаючи в очі Петрусь, стогнучи своє «О-е-о-о», розмахував руками толкуючи щось. Петрусь вже не відчував ані себе ані світу. Нарешті, німець взяв Петруся ніжно за руцю, вивів надвір і за ним зачинив двері.

Петрусь стояв скам'яніло. Ноги підсклися та знеміг ані кроку зробити, а де то втікати. Ані голосу пустити, а де то плакати. В якийсь час схаменився і мовчки, по воли, ногу перед ногу, рушив додому. Сам! Бахурів не було бо вже скоріше повтікали.

Петрусь прийшов додому і не обзиваючись ні до кого скулився в кутику. І далі не плакав, лиш зачав трястися мов цваговий прут в бистрій воді. Збіглися батьки, заспокоюють, допитують – дарма. Побігли допитувати сусідських дітей, але кожне з них буцімто ніщо не знало. Та якось, мала Ганя шепелявлячи мелькнула що Петруся хотіли зарізати. Поступово, довідка почала торочитися й батьки дознали що сталося.

Наші українці котрі населилися в боснійських лісах, з біди навчили лікуватися самі. Цей звичай потрохи затримали і тоді коли їх стан покращав та

І ТВАРИНИ ПЕРЕЖИВАЮТЬ!

Продовження з 11-ї сторінки

населилися біля міст. Так і цьому випадку – чому їти до доктора, дитина здорова, лиш сполохана.

Батько не хотів ніякого ворожіння над своїм синочком, але переконали його що баба Юстина не ворожка, а побожна жінка і знає в хресті лікувати замлілих або сполоханих, та ще і заспокоювати тих які потрохи божевільні. Ну, нехай вже буде – позволив послати по неї, хоч все-таки думав що вона ворожка і тому загрозив що не дозволить ніяке «оливо зливати» або подібні забобони.

Бабця Юстина відразу прийшла, довідалася що за справа, та сказала подати її посвяченого зілля, посвяченої водиці та кадила і декілька вугликів грани з кухні. В українській хаті все те мали, лиш крихточку кадила побігли позичити в куми Василихи. Бабця Юстина перехрестилася, пошепки молила й благословила хлопчика, тоді на грань поклала зеренце кадила – кімнатою запахло мов в церкві. Спалалила на грани і пушку сухого посвяченого зілля та кадила хлопчика тим димом. На кінці подала йому пити посвяченої водиці. Вистачало що він покушав хоч крапку, а вона й далі молилася до Матки Божої. Незадовго, хлопчик перестав тремтіти, а бабця наказала щоб його поклали спати. Ще порадила щоб, коли прокинеться, не допитувати відразу про страшну подію.

Малий прокинувся аж завтра перед полуднем. Приступили до його звичайно, як і кожного дня. Мовчав. Подали снідати – їв (Богу дякувати), але лиш хліб. Допитували чи ще що бажає їсти – мовчав, отупіло дивлячись перед себе. Домашні вже стали побоюватись що Петрусь тривало занімів.

Нараз, мов прокинувся зі сну, спитав, чи то скоріше декілька років, коли продали теля, а корова цілий день жалібно ревіла, та від очей геть в долину її шерсть була зовсім мокра – чи то були її слизи. Здивовані що Петрусь щось таке з тих часів зовсім і тямить, відповіли що так – корова плаче. «І тварини переживають!» - закінчив сумно хлопчик.

Незадовго, дівчора знов побачила німця як веде теля. Всі втекли з дороги, лиш Петрусь спокійно чекав на зустріч. Циган жестом вітав – хлопчик

також махаючи відповів, та показуючи рукою на теля заголосив: «А-а?». «А-о-о-е!» відповів німець потягуючи пальцем попід свій карк. Петрусь дав знак щоб зупинились, приступив до сполоханого телятка і погладив його прошептавши що його не буде боліти бо мама плаче за ним.

Хоч дитяча юрба докучала й докучала допитуючи Петруся що то час від часу розмовляє з німцем циганом і телятком (очевидно що знає

їхню мову), він ніколи їм про те не оповів.

Від тих часів діти сильно поважали Петруся, бо такої сміливості ніхто з них не мав й ще не бачив. А і тому що крім Петруся ніхто з них не знав «німецьку мову».

Ну, голубко, уявляєш тепер які прикрі можуть бути дитячі забавки?

- Бачу, але тепер маю важливіше питання – прошу скажіть, Ви напевне знаєте, відколи мої тато вегетаріанцем?

- Віддавна, голубко, віддавна...

Влітку 2006 р.

баба Зося

С М І Х Я К Л І К

← *Dogovaranje
i njegov ishod* →

← *Домовлювання і
його результат* →

A.P.

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 01.10.2006. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884
---	--	---	--

Naš ~~PO~~USATAJRJKO

(Podlistak nije tiskan sredstvima proračuna RH)

O HET'MANSTVU I NESLOZI, TE ZAVISTI RÓDE DA TI PRIČAM

Kad god se teško dogovaramo, a to je s razlogom skoro svaki put teško, može se čuti ukrajinska upadica "Opet het'manstvo" ili fraza o dva Ukrajinca kao tri hetmana. Usporedo s tim ide već na razini poslovičnosti sveprisutni slogan o neslozi - "Tri Ukrajinca - četiri stranke". Slično je i s "ubijanjem" samih sebe u pojam o zavisti, popraćeno vrlo domišljatim i slikovitim anegdotama koje poručuju da smo najzavidniji narod. Tko god čuje - klone duhom.

Za čuvanje snage duha - evo razmišljanja na te teme.

- O het'manstvu kao nedoličnom nastojanju uglavnom govore sami "hetmani". Valjda im je to način da jednostavnije zadrže tu poziciju, jer eto oni su već to što jesu i što se tu može, a svako drugo nastojanje za promjenu javno etiketiraju kao tobože nedolično ponašanje. Naravno, prešućuju da su hetmani oduvijek birani demokratski. Ukratko: frazeri o het'manstvu zamagljuju stvar u svoju korist i ostaju i dalje „het'mani“.

- (Re)citatori slogana "Tri Ukrajinca - četiri stranke" su vrlo racionalni. Naime, tim sloganom nastoje "glatko" nametnuti sebe, jer ako bi rekli "Budimo složni - neka bude po mome!", tako ogoljena težnja ne bi prošla.

- Lamentiranje nad zavisti obično dolazi od onih koji imaju, a ne obratno. Time je lakše otkloniti tuđi pogled od svoje rabote i izbjeći prigovor zakinutih. Reći to na drugi način poput "Sram te bilo zavidniče! Šuti i ne traži oduzetu ni mogućnost ni priliku!" bilo bi poprilično kompromitirajuće.

Poštovani čitatelji, ne odustajte od kušnje biti sumnjičavi do kraja, jer samo se sumnjičav čovjek može ugodno iznenaditi. Bez ustručavanja se upitajte "Što se to ovime hoće?". Vaš odgovor je točan, a i onaj drugi koji je drukčiji. #

DRUGI O NAMA

Nedavno, na jednom skupu gdje su bili i predstavnici jednog dijela nacionalnih manjina u RH, u svom javnom nastupu, saborska zastupnica Zdenka Čuhnil, multi-medijski predstavljajući analizu određenih vidova kulturnih djelatnosti kod nacionalnih manjina, dajući podatke o Ukrajincima i Rusinima, ispričala se auditoriju što su pokazatelji dani skupno iako **postoji Savez Rusina i Savez Ukrajinaca**. (Slično se moglo čuti i od pojedinih djelatnika u domeni nacionalnih manjina.) Naravno, nakon dane joj napomene da je to vjerojatno nešto sasvim novo jer je aktualan Savez Rusina i Ukrajinaca RH, uslijedila je iskrena isprika na eventualnoj pogrešci, koja je vjerojatno nastala spontanom percepcijom s obzirom da su Ukrajinci i Rusini razdvojeni i u nabranjanju u preambuli Ustava RH i pojedinim izbornim aktima, imaju zasebne predstavnike u Savjetu za nacionalne manjine RH, a također odvojeno i predstavnike i vijeća nacionalne manjine na razini lokalne samouprave.

Tako to vide drugi, a mi ... ?

RECEPT ZA USPJEŠNOST

U jednome KUD-u već se dulje vrijeme primjenjuje novi, vrlo djelotvoran recept za uspješnost. Namještaj se ne ruini jer članovi ne posjećuju prostorije KUD-a, te je fini, uvijek uredan, prostor u svakom trenutku spreman za pokazivanje delegacijama na uvid kako je KUD uspješan. Onih nekolicina „dežurnih članova“ uglavnom navrati prigodničarski jer ih je većina za taj vid „aktivnosti“ jedino i profilirana. Ostali „mangupi iz vlastitog dvorišta“ pišu tamo nekakve peticije, a kad „skretničar“ usmjeri te pisanje na slijepi

kolosijek, onda su kao povrijeđeni i bojkotiraju, ne samo amaterske aktivnosti već i samo prigodničarenje. Tko im je kriv kad ni sami ne shvaćaju koliko je važno „da se njegov glas kao dažd prospe na njih, uvijek žedne njegovih riječi....“ Ta zar nije umijeće nemati aktivan ni zbor, ni pjevačku skupinu ni orkestar, ni... , a dobivati za to financijsku potporu iz proračuna i njome „kupiti“ nastup nekog drugog zbora, pjevača, orkestra.... I nema jamranja, zanovijetanja niti prigovora. A i lakše je kupiti no „u svome vrtu“ uzgajati. #

Nek' i stih je – to je prozaika!

C. Žvrlj:

Vel'ki Plagiktator

Ridere humanum est – ako možeš.

Kažu, u nas ima Vel'ki Plagiktator,
po vlastitom sudu - opće sreće dator.
Što tuđe pogleda i gurne u stranu,
to kopira potom po mudrome planu.

Kao svoje djelo - tuđe uzme tako,
skljaštri to u krpež, te sve kojekako
on glumata pozu i kopira prozu,
k'o biserje uma tka i nebulozu.

Na nama je hinit - k'o nerazbor laki,
iako je od nas kadar možda svaki
dati letjet misli i mašti na volju,
pa općinstvu pružit razvidnost još bolju.

Za probu izvornik neki sada dajmo,
te duhom Velikog stihotvorit haj'mo.
U tom stilu nek' je i smislenost puna,
pa bila to makar Himna Jututuna.

Izvornik (*po sjećanju*):

"U kraljevstvu Jutu-tutu
slavni kralj je Balakaha
obećao svom narodu
da će dati juha-ha-ha."

Plagijat (*nedvojbeno*):

U saveštvu tRutu-rUtu
slavni vožd je Bura-Daha
obećao svom manjinstvu
da će dati buha-ka-ha.

*Eventualna sličnost sa
stvarnošću je slučajna.*

*Nikad sljedba sama ne zaluta –
predvodnik je taj što ne zna puta!*

MI HAMLETA ZA SCENU IMAMO

Metoda:

- *Odaberi sebe za glumca (naravno – glavnog)*
- *Prilagodi scenu (a kome drugom ako ne glumcu)*
- *Uzmi predložak (bilo koji – i onako će biti prekrojen)*
- *Uzmi bilo koji kostim (odjeća ne čini čovjeka)*
- *„Usuznji“ redatelja (mora biti bespogovorno poslušan)*
- *Angažiraj publiku (nema pljeska – nema ni domjenka)*
- *Kritičari ? – neka lažu! (nepismeni ne čitaju)*

Mrdušanin

НЕ ДЛЯ ЦІЄЇ СТОРІНКИ, АЛЕ...

**3 промови Президента України Віктора Ющенка на
відкритті IV Всесвітнього форуму українців 2006 р.**

« (.....) »

Але тут я абсолютно поділяю ті репліки з залу, в тому числі ті, які говорив мій друг Аскольд Лозинський. А на базі чого ми шукаємо порозуміння? Чи не виплеснемо ми дитину, поки будемо шукати компроміс довкола тієї ванночки?

Тому ми говоримо, що порозуміння може будуватися тільки на фундаментальних, засадничих для нації речах. Які це речі?

Перше. Це соборність нації, країни. Нам треба публічно відмовитися від хвороби федералізму, яка почала пробиратися в українську політику. Це не наша карта, не наша війна, це не український вибір. І що найголовніше – в політику його приніс не шахтар, не залізоруд, не металург – у політику його принесли політики. Це поняття політичної категорії. І розв'язувати і закопувати в минуле його треба між політиками.

Це і питання мови, про яке гаряче ведеться полеміка на сьогоднішньому зібранні.

Я аплодував Аскольдові [Лозинському] так само, як і ви. Але сам дуже часто хотів поставити його на своє місце, щоб він став провідником тієї тези, яку він говорив, і зрозумів, що перед ним стоїть доля мільйонів людей – комусь 60 років, комусь 18. Хтось уже пройшов своє життя і думає про те, що ми говоримо: «Хлопці, що ви говорите? Для мене ця відповідь уже дана». Для когось вона лише на порозі. Комусь потрібно прийняти цю відповідь сповна, на 100%, і йти цією дорогою.

Ми повинні просто зрозуміти, що якщо ми християни, ми силою не заставимо говорити українською мовою жодну людину. Нам треба говорити мовою мотивацій, мовою потреб і винятковості української мови. (.....) » www.prezident.gov.ua

Poštovani čitatelji,

satiru hvale uglavnom „posthumno“, kada se odnosi na ono što su već „tempi passati“ ili na detronizirane osobe. Nije nam cilj igrati se satire (i pobirati pljuske) već tek njenim daškom, u povremenom izdanju ovog podliska, ublažiti poneku gorkost o kojoj je na drugi način uputnije Zato, ako ste u mogućnosti – pošaljite svoje priloge. Naravno, prilogi u cijelosti moraju udovoljavati zakonu o informiranju i izdavaštvu (uz ostalo, npr. poštivati - istinitost, privatnosti i sl.), ali na neki način biti povezani i s aktualnostima unutar ukrajinske nacionalne manjine u RH.

Urednik

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ ТА ХОРВАТІЇ

У кінці вересня п.р. відбулася зустріч Президента України Віктора Ющенка з Президентом Республіки Хорватія Ст'єпаном Месичем. У ході розмови сторони обговорили двосторонні відносини України та Хорватії, зокрема, тему подальшого розвитку торговельно-економічного співробітництва. Говорячи про спільні проекти, Президент Хорватії повідомив про намір побудувати на Київщині кардіохірургічну лікарню. Президент України пообіцяв взяти це питання під свій контроль. (З матеріалів на www.president.gov.ua)

Є неслужбові повідомлення що планується візит Президента України Віктора Ющенка до Хорватії до кінця цього року. (Наша газета)

Президенти Ст'єпан Месич і Віктор Ющенко

ЦЕРЕМОНІЯ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ БАБИНОГО ЯРУ

З нагоди 65-річчя трагічної події, більше ніж 100 тисяч загиблих жертв Бабиного Яру в Києві, 27 вересня цього року, перед пам'ятником жертвам вклонилися Президент України Віктор Ющенко разом з дружиною, почесні гості які прибули до України з багатьох країн світу, а серед них: Президент Ізраїлю Моше Кацав з дружиною, Президент Хорватії Ст'єпан Месич та Президент Чорногорії Філіп Вуянович з дружиною. Присутні були і представники урядів України та десятків інших країн, а також представники дипломатичного корпусу та єврейських громад.

Пам'ять на загиблих вшанувано хвилиною мовчання. Після цього представники різних релігійних конфесій прочитали молитву жертвам Бабиного Яру.

Президенти: Хорватії - Ст'єпан Месич;
Ізраїлю - Моше Кацав з дружиною
і України - Віктор Ющенко

РІЧНА НАРАДА ОРГАНІЗАЦІЙ-ЧЛЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ з 3 до 5 листопада 2006 р.

В Загребі в готелі «Порін» цими днями проходить річна нарада Європейського конгресу українців який об'єднує українські громади Бельгії, Боснії і Герцеговини, Болгарії, Великої Британії, Греції, Данії, Естонії, Іспанії, Італії, Латвії, Литви, Німеччини, Польщі, Португалії, Румунії, Сербії, Словаччини, Угорщини, Франції, Хорватії, Чехії та Швеції.

Є надія про те що «Наша газета» зможе про це повідомити в наступному номері.

Izložba: DRVENE CRKVE ZAPADNE UKRAJINE

U Zagrebu je u galeriji „Kupola“ (Gradska knjižnica, Starčevićev trg 6.) 2.-15. studenog otvorena izložba Zenovija Sokolovskog iz Ukrajine – Drvene crkve zapadne Ukrajine. (Opširnije u narednom broju NG)

ОГЛЯД ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ У СЛАВОНСЬКОМУ БРОДІ

Дитячий оркестр КМТ-ва «Україна» зі Славонського Броду

14 жовтня у м. Славонський Брод пройшов традиційний, вже п'ятий, огляд творчості дітей українців і русинів у Республіці Хорватія. Маніфестацію організувало місцеве Культурно-просвітне товариство «Україна» завдяки фінансової допомоги Совіту за національні меншини РХ та співпраці зі Союзом русинів і українців Хорватії.

Участь взяло одинадцять самодіяльних колективів, між котрими і два зі Сербії та один з Боснії і Герцеговини. Ці юні виконавці також творили половину глядачів. **Стор. 6/7**

IZ GOVORA PREDSEDNIKA MESIĆA NA OBILJEŽAVANJU 65. OBLJETNICE MASAKRA U BABIJ JARU

Poštovani predsjedniče Juščenko, ekscelencije predsjednici i drugi uvaženi sudionici, gospođe i gospodo,

Nisam se ni jednoga trenutka dvoumio kada sam dobio poziv da sudjelujem na obilježavanju 65-te obljetnice masakra u Babinom Jaru. Ne zato, što se volim vraćati prošlosti, ili još manje – što bih želio živjeti u prošlosti. Ne. Ja ne propuštam ni jednu priliku da progovorim o prošlosti, o strašnim poglavljima naše nedavne zajedničke, europske prošlosti, zato što ne želim da se ta prošlost ponovi. (.....)

Danas komemoriramo i Židove iz Kijeva, i sovjetske ratne zarobljenike koji su u vrijeme Drugoga svjetskog rata likvidirani u Babinom Jaru. Njihova je jedina križnja bila to, što su bili Židovi, odnosno sovjetski vojnici. I nikakve

se odredbe ni međunarodnoga prava, ni međunarodnoga ratnog prava na njih nisu primjenjivale. Mada se to događalo prije više od 6 desetljeća, mada živimo u potpuno promijenjenome svijetu, moramo se toga prisjećati.

Protekom vremena užas nije postao manje užasan, niti je strahota počinjenih ratnih zločina izbljedjela. Neki bi željeli da jest. Istina je, ima danas onih koji nas pokušavaju uvjeriti kako holokausta nije bilo, kako je politika zapošljavanja u Trećem Reichu bila takva da se u nju treba ugledati, kako su bili progonjeni samo neprijatelji države koji su aktivno radili na njezinome rušenju. A sve to, u što bi nas ti povijesni revizionisti htjeli uvjeriti nije ništa drugo, nego golem laž.

Borba protiv nacizma i fašizma bila je izraz ne samo civilizacijskog stanovišta kojemu je sve što je blisko naci-fašizmu potpuno strano i odbojno. I više od toga. Ta je borba bila izraz i odraz iskonske želje naroda za slobodom i samostalnošću. Zato je i morala završiti pobjedom. No, danas mi ne smijemo nikome, doslovno: nikome, dopustiti da nam - dozvolite mi da se tako izrazim - ukrade rezultate Drugoga svjetskog rata. (.....)

Dobro je što smo danas ovdje. Jer mi se nismo okupili samo zato da odamo dužnu počast Židovima i sovjetskim ratnim zarobljenicima pobijenima u Babinom Jaru. Mi smo ovdje, barem ja tako shvaćam naše okupljanje, da bismo reafirmirali vrijednosti antifašizma i borbe naroda protiv svake okupacije, protiv svakoga ugnjetavanja, protiv svakog pokušaja da su izvana, silom, nedemokratski, nameću rješenja bilo kojega problema.

Prije 65 godina ovdje su počinjeni strašni zločini. Činjeni su tada širom okupirane Europe. Za njih nema opravdanja, za njihove počinitelje nema poštene ni od sudskoga gonjenja, ni od povijesne osude. Europa koja se, prvi puta u svojoj povijesti, ujedinjuje ne silom oružja, nego na osnovi interesa svojih naroda, ta Europa ne bi imala nikakvu budućnost kada bismo je gradili na lažima o prošlosti.

Upravo to je i razlog zašto sam, kao predsjednik Republike Hrvatske, danas ovdje. Da potvrdim privrženost svoje zemlje bespoštednom suočavanju s istinom, ma kakva ona bila i da potvrdim našu želju da postanemo dijelom ujedinjene Europe, sazidane na temeljima demokracije, ljudskih prava, nacionalnih i individualnih sloboda i istinskog antifašizma kao zajedničkog nazivnika borbe za sve te vrijednosti.

U ime Europe kojoj težimo, u ime Europe koju gradimo, odajmo počast svim nevinim žrtvama onih koji su Europu htjeli pretvoriti u tamnicu i masovno gubilište. Njihova je smrt poticaj nama koji smo imali sreću da preživimo da ne dozvolimo ponavljanje situacija sličnih onima u kojima su oni ubijeni.

To je poticaj svima nama da se borimo za život u slobodi. U afirmiranju toga poticaja ja vidim i najveći smisao našega današnjega okupljanja. Hvala.

www.predsjednik.hr

3 ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА ВІКТОРА ЮЩЕНКА НА МІЖНАРОДНОМУ ФОРУМІ З НАГОДИ 65-І РІЧНИЦІ ТРАГЕДІЇ БАБИНОГО ЯРУ

Пані і панове,

У скорботі Київ та Україна сьогодні постають перед світом.

У поминальні дні Бабиного Яру я з вдячністю бачу у цій залі Президента Держави Ізраїль пана Моше Кацава, Президента Республіки Хорватія пана Стіпе Месича, Президента Республіки Чорногорія пана Філіпа Вуяновича, усіх високодостойних глав і членів делегацій, які прибули до нашої країни. Із кожним з вас, з представниками усіх народів, чий біль покоїться на українській землі, я поділяю чуття спільної жалоби. (.....)

У 65-ту річницю трагедії, від душі і сумління цілого Українського народу я схилию голову перед усіма невинно загиблими жертвами терору.

Час зупиняється перед їхньою пам'яттю і відкривається вічність, до

якої ми здатні доторкнутися лише молитвою.

Я кажу цю молитву як син в'язня Освенциму, як українець, як Президент України.

Разом з єврейським народом я повторюю слова, в яких зосереджена найвища мудрість смертних у зверненні до безсмертя, – з молитви муссаф на Судний день:

«Іх згадаю я і душу свою виплю».

«Ейле езкера венафши алай ешпеха».

У цій поминальній тризні згадую всіх, кого знищив нацизм у жорнах Бабиного Яру – від осені 1941 до осені 1943 року – євреїв, ромів, українців, росіян, поляків, угорців, чехів – понад сто тисяч людей, з диявольською послідовністю відправлених на «конвеєр смерті». (.....)

Зло, яке прийшло до України у час Другої світової війни, не робило різниці між нами і мало на меті лиш одне – по черзі перемолоти всіх нас, перетворити на рабів, життя яких не має найменшої вартості. (.....)

Разом з усіма українцями я різко і категорично відкидаю і не приймаю найменші вияви ксенофобії та антисемітизму.

Україна повторює – разом з усім людством ми рішуче засуджуємо винуватців та організаторів Холокосту.

Бо народ, який зазнав так багато втрат, ніколи не буде толерувати ненависті до інших. (.....)

Для українства минуле століття залишило за собою чорний яр Голодомору.

Від цього яру до яру Бабиного веде власне одна й та сама дорога людських страждань, що не мають і не можуть мати ліку. (.....)

І в спільній молитві разом з вами я прошу у Господа життя нашим народам.

Я прошу сили і правди іти дорогою, на якій ніколи не повторяться трагедії, пережиті нами.

Я прошу взаємного прощення за будь-які свідомі і несвідомі кривди, які завдавала нам – українському і єврейському колись бездержавним народам – багатовікова історія спільного життя.

Я прошу чистої і сповненої гідності поваги один до одного, яка стоятиме на сторожі миру і спокою у наших душах.

Моє серце сьогодні сповнене скорботою.

І, водночас, вірою у перемогу добра, яке кожен з наших народів прагне подарувати всьому світові.

Я вірю, а значить живу.

Ми віримо, а значить любимо.

І наші любов та пам'ять є вічними.

Дякую за увагу.

www.president.gov.ua

Комеморација у Бабиј Јару

ПРО УКРАЇНСЬКУ ПОВСТАННЮ АРМІЮ

Вибрав і підготував А.П.

УРИВКИ З УКАЗУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 879/2006 (14 жовтня 2006 року): Про всебічне вивчення та об'єктивне висвітлення діяльності українського визвольного руху та сприяння процесу національного примирення

(www.prezident.gov.ua/documents/p_5098.html)

З метою консолідації та розвитку української нації, встановлення історичної справедливості щодо учасників українського визвольного руху, сприяння процесу національного примирення та взаєморозуміння, відновлення національної пам'яті постановляю:

1. Кабінету Міністрів України:

1) розробити разом із Національною академією наук України комплекс заходів на 2006 – 2007 роки, спрямованих на всебічне вивчення та об'єктивне висвітлення участі українців у Другій світовій війні, інших військових конфліктах ХХ століття, (.....)

2) розробити разом із Національною академією наук України з урахуванням фахового висновку робочої групи істориків при Урядовій комісії з вивчення діяльності ОУН і УПА законопроект про український визвольний рух 20 – 50-х років ХХ століття, статус і соціальний захист його учасників, в якому, зокрема, передбачити визнання діяльності організації, які боролися за Українську самостійну соборну державу у 20 – 50-х роках ХХ століття, українським визвольним рухом.

2. Міністерству освіти і науки України разом із Національною академією наук України забезпечити:

1) всебічне та об'єктивне висвітлення у навчально-виховному процесі питань, що стосуються участі українців у Другій світовій війні, інших військових конфліктах ХХ століття, діяльності українського визвольного руху, зокрема діяльності Української повстанської армії, Української військової організації, Організації українських націоналістів, Української головної визвольної ради;

2) використання досліджень вітчизняних учених щодо визвольної боротьби українського народу у програмах загальноосвітніх та вищих навчальних закладів.

3. Міністерству культури і туризму України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям забезпечити оновлення музейних експозицій, які відображують події, пов'язані з українським визвольним рухом 20 – 50-х років ХХ століття, зокрема Другою світовою війною.

(.....)

Президент України Віктор ЮЩЕНКО

ЩО ДАЄ ВЕТЕРАНАМ УПА УКАЗ ЮЩЕНКА?

На Покрову, у річницю створення УПА, Віктор Ющенко підписав Указ “Про всебічне вивчення та об'єктивне висвітлення діяльності українського визвольного руху та сприяння процесу національного примирення”.

Ветерани УПА, Київ 2006 р.

У цьому документі він наполягає на якнайшвидшому розгляді Верховною Радою законопроекту про визначення статусу вояків ОУН-УПА. «Як Президент я не визначаю цей статус, але я можу спонукати владу, в тому числі парламент, розглянути це питання і прийняти рішення по суті. Це завдання указу, який я підписав», – сказав глава держави.

На жаль, колишні повстанці і цього року не змогли пройти центральною вулицею Києва – Хрещатиком. Щоб уникнути інцидентів, ветерани УПА, організації та політичні сили, які їх підтримують, пройшлися з майдану Незалежності до Михайлівської площі, де урочисто поклали квіти біля меморіалу жертвам Голодомору. Опісля колона вирушила до пам'ятника Богдану Хмельницькому на молебень.

Тим часом на Хрещатику мітингували представники комуністичної і прогресивної соціалістичної партій. Лідер прогресивних соціалістів Наталія Вітренко постійно закликала своїх прихильників готуватися до прориву міліцейських кордонів, щоб не допустити проходу ветеранів УПА Хрещатиком. Частина її “підопічних”, підбурювана закликами, таки спробувала прорвати загорожу. За повідомленням прес-служби МВС, загалом у відділення органів внутрішніх справ було доставлено близько 50 осіб, які провокували безпорядки.

«ВОЛИНЬ» ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ
№555 ВІВТОРОК, 17 ЖОВТНЯ 2006р.
www.volyn.com.ua

ДОВІДКА:

14 жовтня виповнилася 64 річниця створення Української Повстанської Армії – Армії, яка боролась за Українську Самостійну Соборну Державу. УПА воювала проти польських шовіністів Армії Крайової, проти гітлерівської Німеччини і большевицького Советського Союзу. Війна з московськими окупантами велась майже 10 років після завершення Другої світової війни.

З ІСТОРІЇ УПА

УПА була створена 14 жовтня 1942 року за рішенням політичного проводу ОУН для захисту мирного населення України від знущань Німецької окупаційної влади. Головнокомандуючим УПА, з 1943р. по 1950р. був Роман Шухевич, псевдонім Тарас Чупринка. Маючи визначні здібності, він створив дієздатну, багаточисельну військову силу, котра потужно протистояла Німецьким і Радянським каральним військам.

Частина війська УПА - 31 серпня 1947 р.

Жорстокі та антилюдські політичні системи комуністичних та фашистських загарбників сприяли державницьким та патріотичним почуттям мирного населення, котре масово вливалось в ряди УПА. В 1944р. УПА нараховувала близько півмільйона осіб.

УПА ніколи не отримувала міжнародної допомоги. Зброю, боєприпаси, уніформу діставали в бою з нацистами і більшовиками. УПА володіла сіткою підпільних військових навчальних закладів. Також в кожному військовому підрозділі перебував священик, котрий виконував функції капелана.

З 1950р. по 1954р. очолював УПА Василь Кук, котрий будучи раненим в бою попав в полон.

Українська Повстанська Армія була народною армією. Вона діяла в умовах бездержавності протягом багатьох років і повністю утримувалася народом. ([lz www.upa.com.ua](http://www.upa.com.ua))

Куріозітет: Ілько Оберишин – легендарна особистість, останній провідник УПА у Збаразькому окрузі. У 1991 році, після півстолітнього підпілля, повідомив про себе владі. Перед цим переховувався від совітів по лісах, лісах, вокзалах. Найнадійніший притулок Ілька Степановичу забезпечила дружина Емілія. Сорок років вона ховала його на горіщі свого будинку у селі Городниці Підволочиського району. (www.visnyk.lutsk.ua)

U CRKVI SV. ĆIRILA I METODA – I DUHOVNO I DUŠEVNO I ŽIVOTNO

Na Griču, u zagrebačkoj crkvi sv. Ćirila i Metoda svake prve nedjelje u mjesecu služi se liturgija sv. Ivana Zlatoustoga

Svakom slavljeniku je ugodno zajedničko „Mnogaja ljeta“

na ukrajinskom jeziku i napjevima. Kao što je po župama običaj da se nakon mise još malo zadrži uz crkvu i popriča s bližnjima, ovdje, u urbanim uvjetima, već je postalo tradicija da se ukrajinci nakon spomenute mise i duhovne okrijepe, na kratko još nastave družiti uz sok, kavu i kolače (što si po redosljedu

Rajisa Trostinska

sami priređuju), te razgovor ugodni. No život i buja tamo gdje je životno. Zato u ovim susretima sve češće nalaze mjesta i duševne vrednote koje potvrđuju bliskost te iskonsko zajedništvo kršćana. U svečanosti i radosti, u tuzi i boli. Bliskost bližnjega.

Prvi listopada o.g. podudarilo se toliko zbivanja da se u tih dvadesetak minuta druženja nakon mise, moglo tek spomenuti. Iako se u mislima bilo i s onima koji su u Gospodu blago počinuli, vrijeme je posvećeno onom vedrijem.

Uz najljepše želje, čestitalo se Dariju i supruzi na vjenčanju. ; Pročelniku katedre za ukrajinski jezik i književnost na zagrebačkom Filozofskom fakultetu, uz profesoricu Rajisu Trostinsku najzaslužnijem što je ta katedra osnovana, profesoru

Milenku Popoviću, uz hvalu za savjesno i samoprijegorno profesorsko zalaganje, poželjeno je da što duže uživa svoju mirovinu, koja je počela upravo s tim danom. ; Uz svu toplinu je čestitan 93. rođendan našem najstarijem svećeniku, koji je mnogo i učinio i pretrpio za svoj narod – ocu Feliksu Bilenjkom, koji je i te nedjelje neizostavno koncelebrirao liturgiju. ; Ocu Petru Rebčenu, koji je te

o. Feliks Bilenjki

nedjelje služio liturgiju, čestitana je trideseta obljetnica svećenstva. ; Spomenuto je da se ove godine navršilo stotinu godina otkako je tu, na klasičnoj gimnaziji, maturirao Gabrijel Kosteljnić, te da bi se to trebalo i posebno označiti. ; Profesorica Rajisa Trostinska je obavijestila da je upravo tiskan „Hrvatsko-slavenski rječnik poredbenih frazema“ (još i nije u prodaji). ; Skromno se pojavila i monografija o časnim sestrama službenicama Bezgrešne Djevice Marije, te njihov CD s duhovnim pjesmama (više na str. 5). ; Pokazana je i monografija o parohiji i samostanu otaca vasilijana u Kuli. ; Nazočni su uzeli i novi broj „Naše gaze te“. ; I bijaše još toga... Sve u svemu, može se biti zadovoljan bogatstvom zbivanja unutar zajednice, kao i time da se spontano ipak stvaraju mogućnosti za društveno življenje. Ta ovdje se toga u dvadesetak minuta zbilo skoro više nego u godinu dana, tamo gdje je kao određeno za to. A.P.

JA, MOJE SRCE, ISTOK, ZAPAD

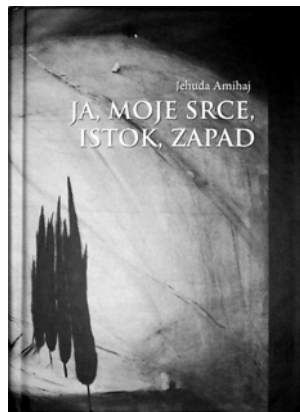

Velika pozornost auditorija

Društvo hrvatskih književnika je u Zagrebu 17. listopada o.g., u svojim prostorijama priredilo promociju zbirke poezije židovskog pjesnika Jehude Ahimaja (Njemačka *1924. – Izrael ✱2000).

Možda je na prvi pogled čudno što se o tome piše u listu ukrajinske nacionalne manjine no, uz to što je spomenuti pjesnik svjetskog dometa, a pisao je na ivritu, zanimljivo je da mu je poezija, uz ostale jezike, prevedena i na ukrajinski. Ova okolnost je pogodovala da su prevoditelji

Đuro Vidmarović – s ukrajinskog, i Jelena Zaričnaja – s ruskog, prepjevali izbor spomenute poezije s jezika posrednika. Nakladnik

„Mi nemamo neznanih junaka...“ jedan je od stihova Jehudi Amihaja

Glazbenik i promovitelj

je izdavačka kuća Bošković iz Splita, a izbor je obavio također Đ. Vidmarović.

Promocijom je koordinirao voditelj tribine DHK Tito Bilopavlović, a uz prevoditelje o knjizi je govorila i Nevenka Nekić. Nazočne je pozdravio i izraelski veleposlanik u RH Šmuel Merom.

Glazbeni ugođaj pružio je Saša Kabi-ljo izvodeći židovske pjesme uz pratnju na gitari, a posebno dirljiv doživljaj dala je dramska umjetnica Sanda Fideršek recitirajući stihove Jehudi Amihaja. #

JESENJE AKTIVNOSTI DRUŠTVA „RUŠNJAK“

Kulturno društvo Rusina i Ukrajinaca "Rušnjak" Primorsko-goranske županije u listopadu ove godine upriličilo je tri važne manifestacije:

- Likovnu izložbu akademske slikarice Žane Erdelji
- Gostovanje rusinskog ansambla iz Novoga Sada
- Kulturno-zabavnu večer - bal

Žana Erdelji i Vladimir Provčič

Izložba akademske slikarice Žane Erdelji otvorena je 03.10.2006., ali i prije otvaranja ista je pobudila zanimanje tim prije što autorica dolazi iz Ukrajine a živi u Hrvatskoj. S obzirom da se o njoj u Rijeci nije mnogo znalo, organizator je javnost obavijestio posredstvom medija, a u tome i lokalnih radio postaja. Program je počeo koncertom u svečanoj dvorani "Filodrammaticae", gdje je KUD Rusina i Ukrajinaca Rijeke izvelo četiri pjesme, a plesni ansambl Matice Slovačke iz Rijeke ples "Šumi, šumi", koji potječe s početka 20. stoljeća. Samo otvaranje izložbe bilo je u Izložbenom salonu "Filodrammatica"-e gdje je predstavljena autorica i njeno djelo. U prisutnosti 60 osoba autorica je ukratko iznijela viđenje svoje umjetnosti, a izložbu, koja je trajala do 15. listopada, otvorio je predsjednik udruge "Rušnjak" Vladimir Provčič. Među nazočnima bilo je i slikara, a dio posjetitelja je ponovno navraćao i narednih dana. Knjiga utisaka je puna pohvala i iniciraju da se opet upriliči ovakva izložba, jer izložena djela stvorena su osebjnom jednostavnošću izražavanja autorice te, ugnijezdivši se u svijesti promatrača, stvaraju želju za ponovnim viđenjem.

Koncertima 13. i 14. 10.2006., RKPD Novi Sad prvi put je predstavljen Rijeci i našoj županiji. Nastupi su organizirani kao vid međunarodne suradnje. Dajući koncert narodnih pjesama i plesova, tridesetak izvođača je virtuosno i majstorski predstavilo svoje umijeće, te je vrijeme od sat i pol prošlo u trenu. Pjesme i plesovi koji su se stalno dinamično izmjenjivali bili su popraćeni stalnim aplauzom oduševljene publike, a nakon koncerta uslijedile su brojne čestitke i pohvale. Organizator je, želeći im se zahvaliti, organizirao izlete u srednjovjekovni grad Kastav, Opatiju i Rijeku, gdje

su posjetili Trsatsku gradinu i crkvu Majke Božje Trsatske. Na povratku, ansambl je posjetio i Križevce gdje je posjetio Križevačku biskupiju i crkvu sv. Trojstva.

Novosađani u Rijeci - ples s „topircjamy“

Bal Rusina i Ukrajinaca Primorsko-goranske županije održan je 21.10.2006. u Kristalnoj dvorani najprestižnijeg hotela Opatije i Kvarnera: Grand-hotela "Kvarner" u Opatiji, koji je sagrađen još 1884. godine. Za ovu prigodu poznati Kristalni luster kao da je posebno sjao. U kulturno zabavnom dijelu, uz zvuke klasične glazbe, misice-manekenke modne agencije "Glamour" pokazale su modele večernjih haljina i vjenčаница. Iza njih nastupio je plesni ansambl "Matice slovačke" iz Rijeke s plesom "Šumi, šumi" iz početka 20. stoljeća. Uz „cjelonoćni“ ples bilo je i zabavnih igara: "Plesa srdaca", "Plesa s jabukom" i tombola, koja je bila vrlo bogata te je i rasprodana vrlo brzo. Podijeljene su bogate nagrade, a glavne su bile slika Žane Erdelji i slika Vladimira Provčiča na akrilu. Svojom prekrasnom glazbom nazočne je uveseljavao Mini bend Vladimira Sivča iz Novog Sada te je noć i prebrzo prošla.

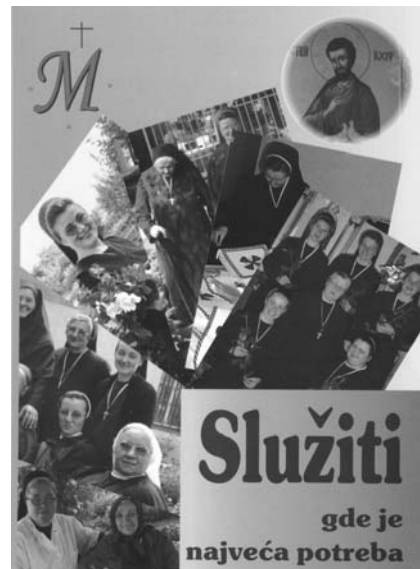
Prigoda, ambijent i raspoloženje

Pored gostiju iz Rijeke, Pule i Petrovača bilo je i inozemnih - iz Beča i Novog Sada. Posebno je ugodno što je među njima bila i novinarka "Ruskog slova" i Radio Novog Sada, tako da je već na početku bala Radio Novi Sad bio i izravno uključen. Posebno drag gost bio je i predstavnik Veleposlanstva Ukrajine u RH sa suprugom. Raspoloženje prisutnih je bilo izuzetno. Vrlo ugodna atmosfera u predivnom ambijentu pridonijela je izuzetnom raspoloženju gostiju, u čemu dodatnu zaslugu ima i osoblje hotela. Ovakav bal je možda i najveći domet u organizaciji „naših“, a to mišljenje su dali i brojni sudionici.

Vladimir Provčič

EDICIJE POVODOM JUBILEJA SESTARA SLUŽBENICA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Ove godine sestre službenice Bezgrešne Djevice Marije svetkuju stotu obljetnicu njihovog dolaska u Križevačku biskupiju. Od tog vremena one na ovim prostorima razvijaju svoju djelatnost, pristupajući kako svom narodu tako i svim ljudima kojima je potrebna duhovna pomoć.

Označavanje jubileja je počelo u studenom prošle godine, svečanom arhijerejskom misom u grko-katoličkoj katedralnoj crkvi u Križevcima. Ove godine svečanost se nastavila u Provinciji sv. Josifa u Vovodini, gdje je provincijalna poglavarica Julija Anastasija Bojčuk.

Kao prilog spomenutoj prigodi je tiskana i monografija „Služiti gdje je najveća potreba“, s vrijednim dokumentarnim i informacijskim sadržajem o ovom redu sestara. Također je izdan i CD „Mi slavimo tebe...“ s vjerskim pjesmama koje izvode spomenute sestre i djeca iz Kule i R. Krstura.

Monografija i CD su skromno promovirani i u Zagrebu među Ukrajinacima, u druženju nakon liturgije na ukrajinskom jeziku u crkvi sv. Ćirila i Metoda 01.10. o.g. #

ОГЛЯД ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ У СЛАВОНСЬКОМУ БРОДІ

Пише Михайло Семенюк ; Світлини й заголовки А.П.

Головна особливість цього Огляду творчості є те, що виконавці є і глядачами

На концерт запрошено такі наші товариства: КПТ «Тарас Шевченко» (Каніжа), КМТ «Андрій Пелех» (Шумече), КПТ «Йоаким Гарди» (Петрівці), КПТ «Йоаким Говля» (Міклушевці), КПТ «Осиф Костельник» (Вуковар), КПТ «Україна» (Славонський Брод) та учнів української мови в Хорватії. І цього року

Високі гості маніфестації

приїхали гості: КПТ «Тарас Шевченко» (Баня Лука – Боснія і Герцеговина), ТПУК «Коломийка», (Сремська Мітровиця – Сербія), УКМТ «Кобзар» (Новий Сад – Сербія) та дитячий балетний ансамбль «Метелики» (Славонський Брод).

Коли хореографія не є важка мов для дорослих, тоді діти танцюють «з душею»

Було гарно чути як декламатори зі Сремської Мітровиці володіють мовою

Огляд пройшов о 16-й годині в «Славонському ресторані». Всі учасники прибули набагато раніше та мали нагоду підкріпитись та одночасно познайомитись між собою.

Ярослав
Симонов

Михайло
Семенюк

Свято відкрила пані Єсенка Мішків, виконуюча обов'язки голови КМТ «Україна». Від імені організаційного комітету присутніх гостей і учасників програми привітав Михайло Семенюк та запросив сказати пару слів проф. Дубравку Пітлович – представника в справах суспільної активності, охорони здоров'я і соціальної опіки в Бродсько-посав-

І з чіткої декламації можна зрозуміти, що учні вивчають українську мову

Виставку шкільних підручників і робіт своїх учнів підготувала Славиця Карпа

ській жупанії; Ярославу Симонову – аташе з питань культури Посольства України в Хорватії та Славка Бурду – голову Союзу русинів і українців у Хорватії, щоб привітали присутніх і виконавців та дали їм підтримку. Опісля офіційної частини програми на сцену запрошено юних виконавців.

Приклад атрактивного танцю - хоч немає фізично виснажливих елементів

Задоволені виступом своїх учнів – Марія Хома і Віолета Хіріватий

Українці в усьому світі цього року святкують 150-річчя з дня народження Івана Франка. Тому і згаданий огляд був присвячений цій знаменитій нагоді. Діти декламували вірші славетного поета. Це чудово виконали і гості з Нового Саду, а наймолодші танцюристи з Баня Луки майстерною хореографією «оповіли» відому казку про діда і ріпку.

Танцем «розказана» казка про діда і ріпку, у веселому виконанні гостей з Боснії, була однією з перлин програми

На стор. 7

ОГЛЯД ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ У СЛАВОНСЬКОМУ БРОДІ

Продовження зі стор. 6

Дівоча група з Нового Саду ростом і якістю співу вже переростає дитячий вік

І цього разу організатори маніфестації хотіли щоб діти самі на сцені українською, русинською і хорватською мовами ознайомили гостей з своєю програмою. Діти старалися серйозно це виконати та глядачі їх нагородили бурхливими оплесками за вільне володіння рідною мовою.

Вражені витанню бурхливими оплесками, танцюристи з Боснії тішились і радо тупились до своїх педагогів

Програма вечора була різноманітна: дівтора співала, танцювала, продемонструвала різноманітну творчість на сцені. І хоча не було класичної сцени за програмою могли слідувати всі разом, що приводило до нових знайомств. Варто згадати що стіни залу були прикрашені виставкою дитячих рисунків українських народних костюмів, вишивок, тощо, а також і дитячих поетичних робіт.

Огляд творчості наших дітей

Міклушевчанки виконали русинські пісні

Хореографія побудована з фантазією

набуває традиційності тому помітний постійний занепад активності та байдужності до фахової праці з дітьми у деяких гуртках самодіяльної художньої творчості. Відчувається і природна асиміляція на просторах Хорватії яка сприяє все нижчому рівню знання рідної мови. На жаль це частина нашого сьогодення и саме тому потрібно на рівні Союзу русинів і українців Хорватії збереженню мови, культури і звичаїв присвятити належну увагу.

Після програми виконавці і гості запрошені на фуршет який закінчився танцями. Грав і співав гість з Бая Луки – Іван Бачинський, член КМТ «Т. Шевченко». З дітьми займався «аніматор», запрошений спеціально для цієї нагоди.

Було присутньо 150 дітей-виконавців, а приблизно стільки і гостей які з ними приїхали, та «домашніх» глядачів.

Треба наголосити, що цією маніфестацією здійснені ще кращі контакти між членами наших і закордонних культурно-мистецьких гуртків. Також було приємно спостерігати за нашими дітьми які разом раділи, співали, танцювали.

Мов справжні метелики

Вечірка тривала до 22-ої години. Учасники і гості, хоч втоmlені, неохоче поїхали додому. Лишилося – з приємними згадками, при Божій допомозі, чекати наступного року, щоб знов зустрітись у гостинному Славонському Броді.

Симпатичні «Метелики» виконали танець у стилі кабаре. Кабаре мов кабаре - іде з відтинком еротики. Чаплін – 5+, але, хоч і наївно «еротизована дитяча творчість»...хм, хм???

Метою таких маніфестацій є збереження національної самобутності, в першу чергу рідної мови і культури, та поглиблення співпраці між усіма українськими і русинськими товариствами на наших просторах. #

Міклушевські юні танцюристи з «малою перлиною»

БАБИН ЯР

Стаття з районної київської газети-щомісячника «Київ Шевченківський» № 8 (150) за вересень 2001 року.

Скорочено «Нашою газетою»

«В землі не скрилось, тліном не взялось
Витке і ніжне золото волось,
Блищить на мокрій твані крутоярів
Розбите скло старечих окулярів,
І дотліває, кинутий набік,
Закровлений дитячий черевик»

Микола Бажан

Після Другої світової війни ця назва київських відрогів і ярів стала синонімом величезної людської трагедії. Саме тут, у нашому районі, під час фашистської окупації, здійснювалася акція знищення мирного населення України, серед яких перша кров була пролита стариків, жінок і дітлахів народу ромів. А потім почався геноцид по відношенню до єврейського населення Києва. За архівними джерелами, в тому числі і німецькими, за два дні розстрілів у Бабиному Яру було страчено 33771 єврея. І методично фашистська м'ясорубка нищила все нові і нові людські життя, де у єдиній братерській могилі полягли українці, росіяни, поляки, угорці, чехи...

Тут були знищені голови районних управ нашого міста: професор Махия, Євген Форостівський з дружиною, Рудь, Черверда, інженер Романов, професор Лазоренко - директор Київського медінституту, представники громадських організацій Києва: Іван Рогач — головний редактор газети Українське слово, Ганна Рогач, Іван Ірлявський (Рошко), інші українські письменники і поети, яких об'єднала у Спілку Олена Теліга. Є версія, що сама вона покінчила життя

самогубством у гестапівських лабетах, про цей факт зазначено в опублікованих матеріалах тогочасного Голови Київської міської управи. Тіло її, ймовірно, вивезено до Бабиного яру. 1942 року у гестапівських мурах та у Яру загинули діячі української культури: Іван Кошик, Василь Кобрин, Юрій Ігнатенко, Роман Біда, Петро Олійник, Ярослав Оршан-Чемеринський — редактор націоналістичної служби преси, інженер Сиченко, Голова ВУКО Спілки Перевертун, проректор Київського політехнічного інституту Теодосій Чередниченко, Голова Київської облспоживспілки Бондаренко з дружиною і дітьми. А провідник ОУН Домазар-Діброва, закатований, на стіні камери у Лук'янівській в'язниці власною кров'ю написав:

«Спливаю кров'ю — не зраджу тайни друзів!» Скоріш за все, тіло його також вивезено до Бабиного Яру. Підкреслюю, що у цьому трагічному і зловісному місці розстріляно 621 особу - членів ОУН, а також Голову Києва В.П.Багазія, який рятував від голоду німецьких старих і хворих діячів української культури, архіви та книги з бібліотек Києва.

(.....)

Перед визволенням Києва від окупантів 300 полонених у кайданах під керівництвом фашистів «працювали» по відкопуванню трупів у Яру для спалення їх у печах, які також було споруджено у Яру з надгробків та огорож єврейського кладовища. Попіл від спалених людей відправляли залізницею як добрива для

підвищення врожайності полів Фатерлянду...

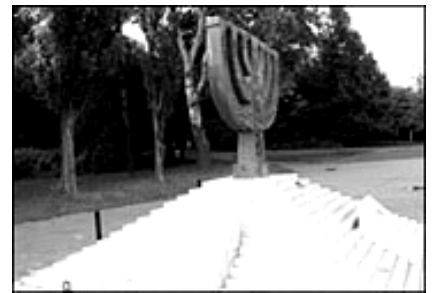
(.....)

Цифрові дані загиблих осіб за публікаціями радянських пропагандистських видань дуже перебільшені. Вони не підтверджуються документами, пошук яких постійно триває. Значу, що поруч із Бабиным Яром існували перед війною табори Червоної армії, полігон, де катували і знищували без суду і слідства тисячі невинних людей. А у Биківні також НКВС мало територію у 5 га для власних потреб, що фактично стало зоною кладовищ закатованих сталінщиною. До речі, саме мені свого часу пощастило відшукати цей документ у фонді Київської міської Ради і остаточно підтвердити документально, що Биківня - це Бабин Яр радянського режиму.

Стосовно Бабиного Яру, то за нашими підрахунками, які базуються на аналізі найновіших досліджень і джерел архівів, тут загинуло близько 100 тисяч чоловік, більшість із яких українці, росіяни та представники інших національностей, а також, у тому числі, близько 40 тисяч євреїв. Основна їх кількість була знищена тільки за два дні у вересні 1941 року.

(.....)

Кожного року у вересні до пам'ятників у Бабиному Яру лягають вінки і свіжі квіти. Сюди

приходять пом'янути близьких і далеких родичів, приїздять з різних куточків світу. І ми нині вклоняємося їм, щоб ще раз згадати страхіття жорстокої війни, свавілля і більшовицького, і фашистського режимів. Це нас надихає на дії - не допустити повторення цієї катастрофи, стояти на варті миру. Підтримаймо ж рішення міського голови О. Омельченка про створення нового пам'ятного знаку жертвам Сирецького табору та облаштування музею.

Сергій КАРАМАШ

http://1000years.uazone.net/babyn_jar.htm

BUDI IME GOSPODnje BLAGOSLOVIJENO OD SADA I DO VIJEKA!

IZ LISTA ŽUPLJANIMA 24. RUJNA 2006. - NA DAN BLAGOSLOVA OBNOVLJENE CRKVE SV. ĆIRILA I METODA U ZAGREBU

Tako u našem hramu sv. Ćirila i Metoda klićemo na kraju svake svete liturgije dobrome Bogu. I zaista, Bogu Ocu i Sinu i Svetomu Duhu, imamo zahvaliti za sve, "jer svako dobro darivanje i svaki savršeni poklon dolazi odozgor, silazi od Tebe, Oca svjetlosti". Moramo mu zahvaliti što nam je prije sedam godina dao hrabrosti da, iako s malim sredstvima, počnemo temeljitu obnovu naše crkve iznutra, a prije tri godine izvana. Vi ste, dragi župljani, s radošću dočekali početak radova na obnovi i cijelo vrijeme svojim darovima pratili tijek radova. U tu svrhu svake smo se godine uoči Božića pismom obraćali svakoj našoj obitelji i pojedincima koji

i građana grkokatolika. Godine 1828. križevački vladika Konstantin Stanić dograđuje sjemenište sa sjeverne strane i prvu grkokatoličku crkvu sv. Bazilija Velikoga. Godine 1885. križevački vladika Ilija pl. Hranilović na istom mjestu gradi veću crkvu prema projektu Hermana Bollea i posvećuje ju svetoj braći Ćirilu i Metodu. Od prijašnje crkve ostala su samo dva uzdužna zida. Mozaici na pročelju crkve i vitraji u svetištu i na pročelju izrađeni su u Innsbrucku, a ikonostas je oslikao Bučevski. U toranj su postavljena tri zvona (prelivena 4 zvona iz crkve sv. Katarine). Novu je crkvu 12. prosinca 1886. posvetio vladika Ilija Hranilović. Tri nova zvona postavljena su 1931. godine (stara zvona uzela je država u ratne svrhe (!) u I. svjetskom ratu). Sakristija i kor te župna dvorana sagrađeni su godine 1932. Godine 1935. na pročelje je stavljena spomen-ploča povodom 1050. obljetnice smrti sv. Metoda. Otada i ulica ima naziv Ćirilometodska. Godine 1961. zidovi lađe i svetišta oličeni su u sivu boju, obnovljen je drveni strop, ikonostas, sjedala, pjevnice i tronovi s novim podijima. Ispovjedaonica i klupe nabavljene su 1964. godine. Dvije godine kasnije na ulazu u crkvu ugrađena je rešetkasta željezna pregrada (između starih radijatora). Godine 1970. toranj je prekriven bakrenim limom (prije su bile pločice škrljave).

24. rujna o.g., nakon svečanog blagoslova potpuno obnovljene unutrašnjosti crkve, župnika N. Kekića su, uz prigodne darove, pozdravili i najmlađi župljani

pripadaju našoj grkokatoličkoj župi sv. Ćirila i Metoda s molbom da se sjetite svoje župne crkve i da potpomognu njezinu obnovu. Mnogi od vas u više ste navrata dali svoje priloge. Smatramo da je to najbolje uloženi novac i da donosi najveće ka-mate. Ovako obnovljena crkva u svojoj Ljepoti služiti će, nadamo se, mnogim budućim naraštajima. Bog, koji vidi što je skriveno ljudima, neka obilno blagoslovi vašu plemenitost!

Povijesni osvrt

Najstarija postojeća duhovna ustanova naše Križevačke (nekoć Marčanske) biskupije jest Grkokatoličko sjemenište koje je godine 1681. na Gornjem gradu osnovao marčanski vladika Pavao Zorčić. Jedna prostorija sjemeništa služila je kao kapela. Godine 1768. prvi križevački vladika Bazilije Božićković gradi novu zgradu sjemeništa na dva kata. Na I. katu sjemeništa bila je veća kapela za potrebe pitomaca

Sadašnja obnova crkve

Obnova unutarnjeg dijela naše crkve počela je 1999. godine. Najprije je ugrađena nova električna instalacija. Luster je rastavljen, restauriran i u njega je također ugrađena nova električna instalacija. Drveni strop u lađi crkve očišćen je i obnovljen. S lijevog i desnog uzdužnog zida u lađi skinute su stare naslage boje i stavljene su originalne dekoracije s pozlatom. Tri velike slike Ivana Tišova tom prilikom su očišćene. Nakon toga nastavljeno je s restauratorskim i konzervatorskim radovima na ikonostasu. U svetištu crkve skinuta je stara naslaga boje i prema nađenim uzorcima sve je rekonstruirano. Podni mozaici u svetištu već godinama su u lošem stanju i pod je na jednom mjestu bio ulegnut. Stoga je stavljena nova betonska podloga s izolacijom, oltar je rastavljen i sva oštećenja na njemu sanirana i na pod je postavljen novi mozaik. Daljnje radove nastavili smo opet u lađi crkve. Tu smo stavili novu betonsku podlogu ispred ikonostasa i u lađi. Na soleji (prostor ispred ikonostasa) položen je novi mozaik s velikim likom orla. Ambon je rastavljen i u klesarskoj radionici izbrušen. Uklonjene su stare pločice i položene nove s novim bordurama. Na kraju još spomenimo da su obnovljene klupe uz zid, tronovi, ispovjedaonica i kor. Restauriran je i antependij sv. Ćirila i Metoda te dvije crkvene zastave.

Župljani na liturgiji prigodom blagoslova crkve sv. Ćirila i Metoda

Obnova vanjskog dijela crkve počela je krajem 2003. godine kad je postavljena skela. U ove tri godine sanirana je drvena konstrukcija krovišta tornja, izmijenjen je donji dio bakrenog pokrova, veći dio ukrasnih kamenih blokova morao se vaditi, ponovno klesati i ugrađivati, otučena je stara fasadna naslaga i postavljena nova. Preostaje još popraviti šalaporce na tornju, ofarbati zvonik, staviti novi crijep i limariju na krovu crkve, restaurirati ili ugraditi novoklesane dijelove na pročelju crkve i sanirati oštećenja na mozaicima. Ovo su vrlo skupi radovi, a kada će oni konačno završiti ovisi jedino o Ministarstvu kulture, a napose Gradu Zagrebu, jer su oni dužni novac građana usmjeravati u obnovu spomenika kulture.

Neka dobrota tvoja, o Gospode, bude nad nama, kao što se mi u tebe uzdamo! (Ps 33,22)

Nikola N. Kekić

УКРАЇНА У ВЕЛИКИМ БОРГУ ПЕРЕД ОЛЕНОЮ ПЧІЛКОЮ

Майже нічого не зроблено для увічнення її пам'яті. Чи є в Києві хоч вулиця її імені? А мав би стояти пам'ятник їй, як образіві Української Жінки! (Олесь Гончар, Щоденники, 29 грудня 1992 року).

Олена Пчілка (псевдонім **Ольги Косач**; 29 липня 1849 - 4 жовтня 1930) — мати Лесі Українки, сестра Михайла Драгоманова, письменниця, публіцист, редактор часопису «Рідний Край». Народилася в містечку Гадяч на Полтавщині в родині небагатого поміщика Петра Якимовича Драгоманова. Початкову освіту отримала вдома. Батьки прищепили їй любов до літератури, до української народної пісні, казки, обрядовості. Закінчила київський «Зразковий пансіон шляхетних дівич» (1866). Влітку 1868 р. разом з чоловіком виїхали на Волинь до місця служби П.А.Косача у містечко Звягель (нині Новоград-Волинський). 25 лютого 1871 р. тут народилася дочка Лариса, яка ввійшла в світову літературу як Леся Українка (Саме мати порадила Лесі підписувати свої твори літературним геонімом "Українка"). Сім'я Косачів виростила два сини й чотири дочки.

Леся Українка

Весною 1879 р. О.П.Косач з дітьми приїхала в м. Луцьк до свого чоловіка, якого було переведено на посаду голови Луцько-Дубенського з'їзду мирових посередників. У Луцьку вона вступила в драматичне товариство, а гроші, зібрані від спектаклів, запропонувала використати для придбання українських книг для клубної бібліотеки.

У 1890-их рр. П. жила в Києві, у 1906-14 рр. була ред.видавцем ж. «Рідний Край» з додатком «Молода Україна» (1908-14). Нац. і соц. мотиви становили основний зміст творів П., в яких вона виступала проти денационалізації, русифікації, проти нац. і політ. гніту, проти чужої школи з її бездушністю та формалізмом, показу вала, як нац. свідомо укр. молодь в добу глухої реакції шукала шляхів до визволення свого народу.

(- Ольга Косач з роду Драгоманових. Його коріння ведуть в Грецію, а в XVII столітті предок Драгоманових служив у гетьмана Богдана Хмельницького драгоманом, тобто тлумачем, перекладачем дипломатичної служби. У XVIII столітті Драгоманови ще підписувались грецькими буквами, тоді ж вони появились в місті Гадячі.

- Петро Антонович Косач, чоловік Ольги Косач, з роду Косач котрих коліскою вважається Боснія. У XV столітті Косачі належали до шляхетської еліти. Титул герцога першим в 1444 році отримав Стефан Косач, засновник Герцоговини. Воєнні лихоліття та політичні інтриги змусили нащадків Косачів мандрувати з країни в країну, згадки про них знаходили в Римі, в Польщі та інших країнах. У кінці XVII

століття польський шляхтич Петро Косач продовжив свою кар'єру на українській землі. Його слідами пішли сини та внуки, що перебували на службі в українських гетьманах.)

Сучасники докоряли Олені Пчілці і за «нестерпний драгоманівський характер», і за нешляхетну «впертість та прямолінійність» у відстоюванні власної життєвої позиції, і за послідовне «засмічування мови галицизмами», і за надмірний полемічний запал, і за його відсутність. Їй ставили на карб навіть... материнський вплив на Лесю Українку, перелицьовуючи його у «прояви авторитаризму», «ревності» чи щось схоже на «домостроївщину».

Ці гіркі, несправедливі докори вийшли з-під пера непересічних діячів вітчизняного національно-культурного відродження початку минулого століття: Івана Нечуя-Левицького, Сергія Єфремова, Дмитра Дорошенка, Євгена Чикаленка, Володимира Винниченка, Симона Петлюри. Карикатури у тодішніх респектабельних українських газетах (на кшталт «Ради»), образливі епіграмки та напіввульгарні, зубоскальські словесні налічки, випіткувані у тогочасних київських гуртках української інтелігенції, — всі оті «Пчілку медом не годуй, а Перцем» та «Пчілка — баба з Перцем», — на жаль, мали тих же вельми поважних творців та adeptів.

На відкритті пам'ятника І. П. Котляревському в Полтаві. Зліва направо: М. Коцюбинський, В. Стефаник, Олена Пчілка, Леся Українка, М. Старицький, Г. Хоткевич, В. Самійленко

На щастя, маємо приклади цілком протилежні. Значуща громадсько-політична, літературна, публіцистична, педагогічна діяльність Олени Пчілки, її жертвна праця на ниві національно-духовного утвердження українства знайшли гідних лицарів-оборонців. Варто згадати теплі, сповнені глибокої шани і непідробного такту листи Івана Франка, Лесі Українки, Дмитра Яворницького, спогади Людмили Старицької-Черняхівської...

Микола Зеров назвав її однією з «найхарактерніших фігур українського життя, громадського й літературного, в довоєнну добу». А Дмитро Донцов у глибокому експресивному есеї «Мати

Лесі Українки (Олена Пчілка)» писав: «Неприйнята життям, вона перемогла його, бо остаточно те життя, хоч спізнено, признало її рацію».

І ніби на потвердження цього — проникливі думки Олесь Гончара, які він 17 вересня 1993 року довірив щоденнику: «Ніяк не можу схилити своїх молодших літ. колег (та літ. колежанок) до написання документальної книги про Олену Пчілку. І фільму немає. А як багато зробила вона для України! Якої вдячності заслуговує! І не тільки тому, що народила й виховала нам Лесю, створила таку чудову, національне свідому сім'ю. Видаючи журнал «Рідний Край», ця дивовижна жінка подвигала навіть тодішніх архітекторів до відродження українського стилю. <... > Ні, ми в боргу, в боргу перед нею».

1903 року на відкритті пам'ятника Іванові Котляревському у Полтаві Олена Пчілка єдина виступає українською мовою. Порушує встановлену царською владою категоричну заборону, послаблену тоді лише для представників Галичини, що на той час перебувала у складі Австро-Угорської імперії. А через два роки Олена Пчілка — серед чотирьох делегатів української інтелігенції у Санкт-Петербурзі на перемовинах з тоді всеможним царським прем'єром графом Сергієм Вітте добивається відміни багаторічної драконівської заборони на україномовний друк і шкільництво.

А 1930 року, за більшовиків, під час святкування дня народження Тараса Шевченка у Гадяцькій гімназії, Олена Пчілка огортає погруддя поета національним синьо-жовтим стягом. І коли розлючений комісар Крамаренко зірвав прапор, обурено скандує: «Ганьба Крамаренкові!». Переповнений зал дружно підтримує її. Тоді відбулася недовгим арештом. Першим. Від другого врятувала смерть: прийшла раніше за інквізиторів-чекістів, на руках яких, кажуть, вже була «путівка в каземати» - у справі міфічної «Спілки визволення України».

Був жовтневий день тридцятого року XX століття. Вісімдесятиоднолітню славетну українську письменницю, громадську діячку, першу жінку - члена-кореспондента УАН Олену Пчілку без урочистостей, без промов тихо прийняла київська земля Байкового цвинтаря. Поряд з чоловіком, відомим «старогромадівцем» Петром Косачем, сином, письменником і фізиком Михайлом, та донькою, Лесею Українкою.

Комп'юероване з: lesiaukrainka.crimea.ua; aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=393; wikipedia.org

Олена Пчілка

15 ДНІВ НА РІДНІЙ УКРАЇНІ

Цього літа 80-еро дітей українського походження з Сербії мали можливість у дві групи навчатися і відпочивати в Літній школі україністики "Просвіта". Одна група перебувала 26 липня по 9 серпня у місті Калуш - Івано-Франківської області, а друга, 10-25 серпня в м. Бучач. Організаторами були Товариство української мови, літератури і культури "Просвіта" з Нового Саду і Українська національна рада Сербії. У домові з Т-вом "Просвіта", "Українська матиця Республіки Сербської" використала нагоду щоб до дітей з Сербії прилучити групу від шестеро дітей з Боснії, за що щиро дякує "Просвіті". Ця шестірка вибрана з успішних курсантів Української літньої школи "Андрій Шептицький" в Прявору.

Місто Бучач

Один від учасників Літньої школи був і Штефан Стахник з Трнополя біля Козарац який розповів свої враження з Галичини:

Здійснилася довголітня мрія – нас шестеро молодих українців банялуцької регії вперше відвідали Галичину.

Коли рушили, цілою дорогою нас супроводив дощ, але як ми приїхали до Бучачу і, вийшовши з автобусу, перший раз стали своїми ногами на рідну землю наших дідів і прадідів, нашу славу Україну, дощ цей час перестав, а нас осяяло українське сонце. Між першим, що я побачив – це був наш синьо-жовтий український прапор з тризубом на будинку мира міста Бучач. Ми відчули невимовну радість у наших серцях і велике щастя!

Нас зустріли хлібом-сіллю бучацькі дівчата, у величавих одностроях, разом з головою Районської ради Олегом Михайловим, з котрим були і голова районської державної адміністрації Ілля Козира, мер міста Омелях Оверко, начальник відділу у справах молоді та спорту Лілія Грабовська та інші. Після короткого відпочинку ми вирушили у місце нашого 15-денного перебування – туристичний центр "Лісова" у Скоромохи.

Програма нашого побуту на Бучачини окрім відпочинку була така: познайомлення з тернопільським краєм, що включало багато екскурсійних поїздок, зустрічей та виховних заходів спрямованих на глибоке ознайомлення з українською мовою, культурою та традиціями. Це все черпали ми багато спілкуючись з жителями Бучачини та гостями в туристичним центрі "Лісова".

Недалеко знаходиться невеличке озеро. В ньому можна було кожного дня купатися та плисти човном. Недалеко від озера є прекрасний Срібний водоспад. Мені усе дуже подобалося, але найбільше подобалися історичні пам'ятники, товаришування, українська мова, пісні, танці, прогульки, тощо.

Під час нашого побуту на Тернопільщині ми були паломниками до славної Зарваниці, де у прекрасній церкві побожні люди моляться перед чудотворною Іконою Матері Божої Зарваницької. Також відвідали ми Почаївську Лавру та музей міста Бучач.

Незабутня є і цілоденна подорож до Львова. Тут ми побачили і подивлялися красу столиці Галичини: Собор Св. Юра, Високий Замок, Кафедральні церкви інших віровизнань, музеї, Львівський базар, де ми покупували собі гарні пам'ятки. Незабути́м був обід в українському ресторані з національними стравами та питтям. Рафті́нг на Дністрі у ще одна незабутня пригода.

Собор та Ікона Зарваницької Матері Божої

Скільки того можна би ще сказати про перший побут на Україні! Нам навіть не снилося, але дійсністю сталося все те прекрасне, що ми побачили і прожили через цех 15 днів: побачити Україну власними очима, спілкуватися рідною українською мовою де вона номер 1, де не обернешся всюди Вона, Твоя, у світі єдина, нічим незамінна Україна!

Любив би, щоб всі українці з Боснії побачили Україну і відчули щастя яки я відчув – бути українцем на Україні!

Штефан Стахнек, Трнополе - Козарац, Боснія

P R I Č A O K U Z J I

- Olgo Fedorivno, zar ne biste htjeli psa u dvorištu? Dobar mladi psić. Zet je rekao da će ga ubiti - opet je izgrizao cipelu. Znaite, on će ga doista ubiti! Ili izbaciti na ulicu. Šteta psa, zar ne, gospođo Fedorivna? I vama će biti veselije - ako bude pored vas živo biće - molila je Olgu, stojeći u redu za kruh, njezina susjeda i osmerokatnice u kojoj je prije dvije godine Olga stanovala s mužem, kćerkom i sedmogodišnjim unukom. U susjednom bloku, u nevelikoj zgradi živjeli su njezini pokojni roditelji, a sada ondje ona živi sama u svojim pedesetim godinama - smrt ih je pokosila jednoga za drugim: najprije je ugušila tumorom oca, zatim je rakom umorila majku, raznijela u rudniku muža Nestora, a na kraju joj zabila željezni čavao u srce, kada su zatvarali lijes s njezinom kćerkom Irkom. Htjela je iščupati čavao, umrijeti i leći pored nje. Ali tko će skrbiti o Romčiku? Tako je čavao i ostao. A ona i ne živi i ne umire. Mjesec ranije zet joj je oduzeo dječaka, kako bi se opravdao pred sudom, jer da ga nije uzeo morao bi u zatvor zbog toga što je zvjerski i prebio svoju treću ženu. No na krivu se namjerio - ona nije Irka. Dala ga na sud. Zbog toga se sjetio Romčika i iskoristio sina siroćica. On je sadist i pijanac, a sud je na njegovoj strani - dali Romčika ocu! A Iročku je on ubio. Došao mrtav pijan u ponoć, nije mu se dopala večera u tavi. Uzeo tavu i ženu po glavi. Glava ju boljela, boljela, a zatim se bol pritajila. Odjednom usred bijelog dana pala na cesti kao pokošena. Ljudi se okupili oko njezine kćeri koja je ležala blijeda kao platno. Netko joj je stavio pod glavu svoju torbu, netko potražio dokumente u torbici, neko skupio naranče i jabuke prosute na mokrom jesenskom nogostupu.

U bolnici Olgi kazali da joj kćerka ima tumor na mozgu, ali spas je još uvijek moguć. Prodala stan, razdavala plave kuverte liječnicima i medicinskim sestrama, ali smrt ne prevariš. Ako joj se netko sviđi - ne iskupiš se.

- Gospođa Olga, molim vas, uzmite

Kuzju - nije odustajala njezina nekadašnja susjeda.

Možda joj je bilo žao ne toliko psa, koliko same Olge.

- Hoćete li uzeti?

Olga je šutjela. Izgubljeno je sagnula leđa, nesigurno odbila poklon klimanjem glave, što je dosadnoj ženi dalo nadu, zbog čega je, kako joj zamisao ne bi propala, nastavila dalje:

- Razmislite, ali ne dugo, jer... a ja ću kazati zetu da ne ubije Kuzju. Nek' ga ne ubije..!

Idućeg jutra dok se razgibavala zbog išijasa, začulo se lupanje na vratima.

- Gospođo Olga, dovela sam stanara, a možda i gazdu, - osmjehivala se susjeda držeći na uzici malenog kudravog psića. Ispod obrasle sive njuške promatrale su je crne oči.

- Ovo je naš cipeložder, Kuzja. Neka sada grize i živi u dvorištu gdje nema cipela mog zeta - privezala je uzicu za ogradu i stavila Olgi u ruke celofanski paket s kostima:

- Oprostite, gospođo Olga, moram bježati na elektroterapiju u deset. Već kasnim. Bog Kuzja! Dobro se ponašaj. Sada je Olga

tvoja gospodarica.

Pas je pojurio za njom, ali ga je uzica zaustavila. Tada je pokušao zbaciti s vrata ogrlicu - upro se zadnjim šapama u zemlju i nastojao izvući glavu na silu, prevrćući se malo na jednu, malo na drugu stranu. Bilo je očigledno da je to činio ranije, ali ovoga puta remen oko vrata gospodari su zategnuli dobro, nije se dao iskliznuti. Kuzja je očajno zacvililo, zalajao, ponovo se obrnuo i stao natezati i izvlačiti glavu sve dok se nije umorio. Zatim je legao na zemlju, položio od boli otečenu i očajnu glavu na prednje šape i zaplakao. Olga mu je za večeru skuhala heljдинu kašu, uzela zdjelu i pošla u dvorište. Omiljenu kost, igračku iz Kuzjinog ranijeg života, prekrile su muhe, a on je bio ravnodušan. Čekao je i nadao se da će svakog trena zaškrupati ograda i njega, pa makar i uz psoske, odvesti kući.

- Kuzja, donijela sam ti večeru.

- Grrr, grrr! - Kuzja je nacerio zube i prijeteci stisnuo uz glavu svoje klempave uši. O tome kako bi odvećao uzicu od ograde, bilo je strašno i pomisliti. Ali Olga se pomirljivo odazvala.

- Ja te razumijem, ali svejedno pojedi. Kaša je od heljde.

Tako se Olga tri dana mučila s ovom životinjom - hranila dvaput na dan raznim kašama i bacala novac, kojega ionako ima premalo, kako bi mu osiguravala hranu.

-Takav malen i čupav, a pogledaj kakav karakter! Ona mu nosi hranu, a on još i reži.

Ujutro četvrtog dana Olga mu je donijela kokošku juhu koju je i sebi skuhala. Kuzja je nezainteresirano ležao. Žena se ohrabrila, prišla i htjela pred njega staviti zdjelu, kada je on iznenada skočio i zagrizao njezinu vestu. Olga se prepla, ustuknula i pala.

Nije se jako udarila, ali nešto ju je zaboljelo tako da je zaplakala.

- Nezahtvalno prase, ja sam te spasila

od smrti, a ti me i grizeš! Mislila sam da ćemo bar mi koji smo nepotrebni u ovom svijetu, postati prijatelji, a ti me grizeš... Zašto me ne voliš? Zato što sam se na tebe sažalila?

- Nezahtvalno prase!

Sjedila je nasuprot psa obuhvativši rukama koljena, i plakala. Kako se samo naplakala. Prisjetila se svog išijasa, dugo ustajala i tužna pošla u vrt. Maline su davno sazrele. Ona ih je brala - zbog čega? Kome? Nabrala je litrenu kanticu i s tužnim mislima vratila se u kuću. Iskosa je pogledala Kuzju. Nije bio na mjestu. Na ogradi je visio komad uzice. Juha pojedena.

-Vrag s tobom, tiho je kazala Olga.

Počela se uspinjati prema hodniku - kad tamo, ispred vrata stajao je Kuzja: skrušeno je nakrivio glavu i mahao joj svojim kratkim repom.

Za čitatelje „Naše gazete“ s ukrajinskog preveli Darija Pavlešen i Đuro Vidmarović

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S U M	I z d a v a č :	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje	Tisak: FILEDATA d.o.o.
	Društvo za ukrajinsku kulturu	prve nedjelje u mjesecu	Boja – elektroničkim pisačem
	Товариство української культури	sa stankom u srpnju i kolovožu	U Zagrebu, 05.11.2006.
	Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA	Glavni i tehnički urednik:	Naklada: 350 primjeraka
	Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb	Aleksa Pavlešin	Tel. Društva i uredništva:
	2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	01 / 4635-884

IX MANIFESTACIJA - KULTURNO STVARALAŠTVO NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Aleksandar
Tolnauer

Uz intoniranje Himne Europe, na završnu scenu istupili su svi izvođači, ministrica J.Kosor i A.Tolnauer

Jadranka
Kosor

Pod pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske, a u organizaciji Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske pod predsjedanjem Aleksandra Tolnauera, 5. studenog ove godine, u koncertnoj dvorani Vatroslava

Lisinskog u Zagrebu, održana je tradicionalna, deveta po redu, manifestacija Kulturno stvaralaštvo nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, na kojoj su sudjelovala brojna kulturno-umjetnička društva. **Str. 6 i 7**

РІЧНА НАРАДА ЄВРОПЕЙСЬКОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ

Василь Боечко (УА), Дмитро Павличко (УА), Гордана Собол (ХР), Віктор Педенко (США) стоїть

В організації представника української національної меншини міста Загреб (?!), з 3 по 5 листопада цього року, у готелі «Порін» у віддаленій частині Загреба, Якушевці, відбулася чергова Річна нарада Європейського конгресу українців (ЕКУ).

Делегація членів ЕКУ була прийнята на найвищому рівні, а всіх учасників наради на початку привітали представники важливих урядових департаментів в справах нацменшин.

Стор. 2 i 3

ЕПОХИ Й ЕТАПИ У РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ

З нагоди 15-ої річниці незалежності України в Загребі організоване публічне викладання на цю тему. Під час викладу проходила і відповідна візуальна презентація, а потім відкрита і фотовиставка про те саме.

Все-таки найбільшій динаміки заходу надав викладач з віддавна цінним реноме – др. Євгеній Пашенко, котрий полонив слухачів, які зацікавлено слухали його виклад.

Стор. 9

GODIŠNJI KONCERT KPD UKRAJINACA «KARPATI»

Na domaćoj sceni u Lipovljanima KPD Ukrajinaca „Karpati“ održalo je 11. studenog ove godine svoj godišnji koncert. Kako i priliči, na svečanost su pozvani i gosti. Ovaj put to su bili istoimeno KPD „Karpati“ iz Vrbasa (Srbija) i folklorna skupina „Remete“ iz Zagreba.

Već po običaju, brojna lipovljanska publika se vrlo rado odaziva na ovakve programe, a i mediji su posvetili dužnu pozornost. **Str. 7**

IZLOŽBA CRTEŽA DRVENIH CRKAVA

U organizaciji Društva za ukrajinsku kulturu i Knjižnica grada Zagreba / Gradska knjižnica (SKRURH) u galeriji „Kupola“ u Zagrebu 2.-15. studenog priređena je izložba crteža u tušu „Drvene crkve zapadne Ukrajine“ arhitekta-restauratora Zenovija Sokolovskog iz Ukrajine.

Uz tridesetak crteža ukrajinskih crkava bili su izloženi i njegovi crteži dviju drvenih crkava u Turopolju (pored Zagreba), koje je načinio u vrijeme svog ljetosnjeg boravka u Hrvatskoj.

Opširnije na stranici 8.

Z.Sokolovski: Crkva Sv. Duha – 1598. g., grad Rohatin (tuš/akvarel 37x28 cm)

РІЧНА НАРАДА ЄВРОПЕЙСЬКОГО КОНГРЕСУ

Треба з гордістю підкреслити, що Річна нарада Європейського конгресу, який проходив 3-5 листопада цього року, не була обійдена увагою відповідних хорватських урядових інституцій. Це, напевне, результат дотеперішньої діяльності та намагань

українців, Посольства України в РХ, Укр. всесвітньої коорд. ради та МЗС України.

Під час робочої частини делегати поінформували про свої організації, а ця частина зайняла весь запланований робочий час. Аж у кінці (мабуть, помітивши,

делегат з Греції відмовилася бути в Президії ЕКУ: пані вспіла лиш сказати, що очікувала, що це буде робитися інакше).

В процедурі вибору членів для доповнення Президії відчувалася стримана напруженість делегатів, а подавалися й зауваження стосовно регламенту, так що колишній голова ЕКУ тепер «тісно» увійшов у Президію. Помітно, що делегати (переважно середнього й молодшо

Голова Ради з питань нацменшин РХ
Александр Толнауер

Делегация ЕКУ на прийомі в Президента Хорватії Степана Месича

України, а можливо, в більшій мірі – української громади в країнах Європи, і в Хорватії зокрема.

Першого дня, в п'ятницю, делегацію ЕКУ прийняв Президент РХ Степан Месич, котрий є покровителем цієї Наради. На офіційному сайті Президента бачити, що Президент, вітаючи делегатів, побажав багато успіху в проведенні наради і загальній діяльності ЕКУ. Делегати ж під час зустрічі розповіли йому про історію ЕКУ та його сучасні завдання. (Не важко помітити що, або упорядник згаданого сайту зробив помилки, або хтось, інформуючи Президента про ЕКУ, дав завищені цифрові дані.)

Увечері того ж дня делегатів прийняли в Посольстві України в РХ, де їм побажали успіхів у їх роботі. (Можливо випадково, із Союзу рус. і укр. Хорватії були присутні один українець і чотири русини).

Наступного дня, на початку засідання, очолюваного головою ЕКУ Ярославом Гартяні, присутніх привітали представники Парламенту Хорватії, Ради з питань нацменшин РХ, Департаменту з питань нацменшин РХ, Хорватсько-українського т-ва, Світового конгресу

Оплески наймолодших

Частина гостей і учасники Річної наради ЕКУ в Загребі

як пан Дмитро Павличко та інші високоповажні гості спокійно й терпеливо вислуховують промови) хтось з делегатів зауважив, а решта погодилися, що цю частину можна було завчасно подати присутнім в письмовій формі, щоб не витратити на це час.

Увечері того дня для делегатів був організований концерт українських пісень і танців у виконанні КПП-ва українців «Карпати» з Липовлян, а серед глядачів було і небагато українців із Загреба.

Третього дня, в неділю, було помітно, що того згаданого часу дуже бракує (випадково?), тому треба було поспішати й не затримуватися занадто на деяких темах. (А можливо, було б корисно чути і про причини того, чому

го віку) з Польщі, Латвії, Данії, Естонії, Франції, Болгарії, Греції і ще декотрих країн, бажають іти

В програмі виступило і хорватське фольклорне товариство «Ремете»

Змішаний хор т-ва «Карпати»

УКРАЇНЦІВ

Робоча частина Річної наради ЕКУ

На закінченню – «Ще не вмерла Україна»

новим демократичним шляхом, на якому бачать ЕКУ із свого ракурсу.

Щодо фінансового звіту, то його дуже чітко подав секретар ЕКУ Любомир Мазур, а і його відповіді на запитання були підготовані.

Після закінчення наради делегатам, мабуть, найбільше запам'яталися слова з промови голови УВКР-і Дмитра Павличка і його заклик, щоб кожний українець допомагав й подав, наскільки це в його силах, підтримку Україні в її намаганнях щодо європейської інтеграції, мовного питання та визнання голодомору геноцидом.

Коли делегати відвідали гкт. церкву в старовинній частині Гріч, літургія вже давно закінчилася, люди розійшлися й зустрічі з громадою не було. Почути про історичні моменти (Алігієрі, Бела IV...)...не було часу... А.П.

Традиційне привітання хлібом і сіллю

Частина делегатів розглянула церкву

ЗУСТРІЧІ ПІДЧАС НАРАДИ ЕКУ В ЗАГРЕБІ 2006 р.

РОЗМОВА З ПИСЬМЕННИКОМ ДМИТРОМ ПАВЛИЧКОМ

Голову Української всесвітньої координаційної ради, поета Дмитра Павличка запитали, як бачить він можливість проведення апеляції до діаспори з метою лобіювання європейської інтеграції України, мовного питання та визнання парламентами їхніх країн голодомору геноцидом.

Пан Павличко підкреслив позитивну роль гуртування української діаспори в самодіяльних колективах, зазначивши, що, нажаль, такий вид діяльності не надає багато можливостей згаданого лобіювання. Цю роль може успішно виконати лиш інтелігенція, тобто освічені люди, котрі мають вагомих вплив у своїх осередках. Пан Павличко наголосив, що й Україна незалежна також і завдяки «Руху», який творили саме інтелектуали. На питання, чи підчас цього візиту йому була надана можливість зустрічі і з українською інтелігенцією в Хорватії, відповідь була коротка: «Ні!»

З цієї нагоди пан Павличко подарував ним здійснене перевидання «Мойсея» Івана Франка, з нагоди 100-річчя першої публікації, та 150-річчя від дня народження Івана Франка. Як обмін дарунками, п. Павличку я подарував упорядкований мною випуск «Мойсея» у перевиданні Товариства української культури виданий з тієї ж нагоди. Хоч існує бажання, щоб таких випусків було багато, все таки було приємно від п. Павличка чути комплімент, що, наскільки йому відомо, це одинокі два видання з тієї нагоди.

(Не годиться гостей повідомляти і про внутрішні неприємності. Тому промовчав, що згадане Т-во організувало в Загребі літературний вечір І. Франка, підчас якого присутнім було представлено і подаровано це перевидання, а потім голова Союзу р. і укр. РХ у звіті присвоїв цей вечір, як свою активність – чисте шахрайство. Не годиться оповідати, що той випуск «Мойсея» здійснений на власні кошти упорядника, бо комусь і на кітч перевершує, а другому ся не дає.)

РОЗМОВА З НАЧАЛЬНИКОМ УПРАВЛІННЯ З ПИТАНЬ ЗАКОРДОННОГО УКРАЇНСТВА МЗС УКРАЇНИ ВАСИЛЕМ БОЄЧКОМ

Начальника Управління Міністерства закордонних справ України Василя Боєчка ми запитали про набуття статусу закордонного українця, тривання процедури, можливості постійного перебування тощо.

Пан Боєчко пояснив, що дотеперішня процедура тривала довго бо закон про цей статус, який для діаспори має переважно моральне значення, ухвалений 2004 р., а комісія постановлена 2006 р. Тому перші клопотання довше чекали на вирішення. Тепер вже надано близько 900 свідоцтв, комісія засідає кожних три місяці і тим процедура прискорена. Щодо прав закордонних українців, вони забезпечуються у зв'язку і з другими законами, але існують і бенефіції. Так наприклад, для тривалого перебування в Україні існують квоти, але особа зі статусом закордонного українця може проживати в Україні поза квотою.

Дмитро Павличко

Василь Боєчко

PRIČA O GRADU

Sjećanje na Vukovar
25.8.-18.11.1991.

Odustajem od svih traženja pravde, istine, odustajem od pokušaja da ideale podredim vlastitom životu, odustajem od svega što sam jučer smatrao nužnim za nekakav dobar početak, ili dobar kraj. Vjerojatno bih odustao i od sebe sama, ali ne mogu. Jer, tko će ostati ako se svi odrekemo sebe i pobjegnemo u svoj strah? Kome ostaviti grad? Tko će mi ga čuvati dok mene ne bude, dok se budem tražio po smetlištima ljudskih duša, dok budem onako sam bez sebe glavinjao, ranjav i umoran, u vrućici, dok moje oči budu rasle pred osobnim porazom? Tko će čuvati moj grad, moje prijatelje, tko će Vukovar iznijeti iz mraka? Nema leđa jačih od mojih i vaših, i zato, ako vam nije teško, ako je u vama ostalo još malo mladenačkog šaputanja, pridružite se. Netko je dirao moje parkove, klupe na kojima su još urezana vaša imena, sjenu u kojoj ste istodobno i dali, i primili prvi poljubac-netko je jednostavno sve ukrao, jer, kako objasniti da ni sjene nema? Nema izloga u kojem ste se divili vlastitim radostima, nema kina u kojem ste gledali najtužniji film, vaša je prošlost jednostavno razorena i sada nemate ništa. Morate iznova graditi. Prvo svoju prošlost, tražiti svoje korijenje, zatim svoju sadašnjost, a onda, ako vam ostane snage, uložite je u budućnost. I nemojte biti sami u budućnosti. A grad, za nj ne brinite, on je sve vrijeme bio u vama. Samo skriven. da ga krvnik ne nađe. Grad-to ste vi.

Siniša Glavašević (1960.-1991.)

HOLODOMOR 1932. – 1933.

Vasilj Grossman (1905.-1964.) «SVE TEČE» - izdavač Književni klub «Obelisk», Beograd 1972. Prijevod na srpski s ruskog izvornika : «Panta rhei»

Djelo je pisano 1955 – 1963., prevedeno je na više jezika, a u lomke iz dijela knjige u kojem se, kroz pripovijest žene koja je poslana u Ukrajinu za računovođu u jednom kolhozu, opisuje gladomor 1932/33. – na hrvatski preveo Aleksa Pavlešin.

.....
Zavladala je glad koja je kosila.

.....
Mislim da takvo naređenje nikada nije ni postojalo. A naređenje je glasilo: gladu ubiti seljake Ukrajine, na Donu, na Kubanu, pobiti ih zajedno s djecom. Naređenje je glasilo: oduzeti im sav sjemenski fond. Traženo je žito kao da to nije kruh, već da su to bombe, mitraljezi. Zemlja je izbušena bajonetama, nabijačima, svi podrumi su prerovani, svi podovi podignuti, po okućnicama su tražili. Nekima su oduzimali i onu pšenicu koju su našli u kući nasutu u tegle ili korito. Jednoj ženi su oduzeli već ispečen kruh.

.....
Ali te zime još nije bilo prave gladi. Naravno, seljaci su omlitavili, trbusi su im bili napuhn timer od otpadaka krumpira, ali otečenih nije bilo.

.....
Pekli su kruh, odnosno lepinje, od žira. Žir je brzo potrošen – hrastova šumica je bila mala, a na nju su se odmah bacila tri sela.

.....
U proljeće je škola zatvorena – učiteljica je otišla u grad. Bolničar je napustio ambulantu – nije imao što jesti. Selo je ostalo samo – naokolo pustoš i preglednjeli po kolibama.

.....
A kada se snijeg počeo topiti, selo je počelo doista gladovati.

.....
Što li su sve jeli – lovili su miševе, štakore, zmije, vrapce, mrave, iz zemlje su kopali crve, od kostiju mljeli brašno, iskuhавали đonove i stare smrdljive kože, kuhali tutkalo. A kada je počela nicati trava, kopali su korijenje, kuhali lišće, stabljike – sve se koristilo

(GLADOMOR) – „UKRAJINSKI HOLOKAUST“

.....
Sjećam se, jedan je starac donio predsjedniku komadić novina nadenih na pruzi. A tamo bilješka, stigao je nekakav francuski ministar, a odveli su ga u Dnjipropetrovsku oblast, gdje je pomor bio gori no u nas – tamo su ljudi ljude jeli. U jednom selu su ga odveli u kolhozne dječje jaslice i on pita: «Što ste danas imali za ručak?», a djeca odgovaraju: «Kokošiju juhu s pirgomom i kotlete od riže.» Sama sam čitala, kao da sada vidim taj komadić novina. Pa što je to? Znači – tajno ubijaju milijune ljudi, a uz to varaju cio svijet!

Vojska je seljacima oduzimala i spaljivala ljetinu

.....
Pomor je zavladao selom. Prvo djeca, starci, a onda i oni srednje dobi. Prvo su ih pokapali, a onda više i nisu. Tako su mrtvi ležali po ulicama, dvorištima, a posljednji su ostali ležati u kolibama. Zavladao je tišina. Pomrlo je cijelo selo. Ne znam tko je umro posljednji. Nas, koji smo radili u upravi – prebacili su u grad.

Prvo sam dospjela u Kijev.

Od gladi su prvo umirala djeca, potom starci

.....
A iz sela naviru seljaci. Na kolodvorima straže, pretresaju se sve kompozicije. Svuda na putovima također straže – vojska, enkavede, a ipak, ljudi dopru do Kijeva – puze po poljima....

.....
Ali to su dopuzali sretnici – jedan od deset tisuća. Ipak im nema spasa – leži na zemlji gladan čovjek, šišti, prosi, a ne može jesti, okrajak pored njega, a on više ništa ne vidi – crkava.

.....
Ujutro su kretale platforme sakupljati mrtvace koji su umrli preko noći. Vidjela sam jednu takvu platformu – na njoj su bila složena djeca. Upravo onako kako sam govorila – mršavi, izduženi, lica kao u mrtvih ptičica, kljunovi oštri.

.....
A tog sam dana kupila moskovske novine i pročitala članak Maksima Gorkog da su djeci potrebne igračke. Zar Maksim Gorki nije znao za djecu koju su smetlari odvozili na smetlište – zar su za njih igračke, što li? A možda je i znao? I isto tako šutio kao što su svi šutjeli. I pisao je kao što su oni pisali, kao da ta mrtva djeca jedu pileću juhu. Meni je onaj kočijaš rekao; najviše je mrtvaca pored trgovina kruhom – pojeđu vruć okrajak i – gotovi su. Zapamtila sam taj Kijev iako sam tamo bila samo tri dana.

.....
Oni se po očima prepoznaju – oči im se cakle. Eto, takvi su mrtve čerečili i kuhali, i svoju su djecu ubijali i jeli. U takvima se zvijer budila kada je čovjek u njima umirao. Vidjela sam jednu ženu, kada ju je straža dovela u rajonski centar – lice ljudsko, a oči vučje. Kažu da su njih, ljudoždere, strijeljali bez iznimke. A oni nisu krivi. Krivi su oni koji su majku dovodili do toga da je svoju djecu jela.

Među umorenim glađu bilo je preko 3 milijuna djece

.....
A sljedeće godine dovezli su ljude iz Orlovske oblasti – zemlja je to ipak ukrajinska, čornozem, a oko Orla je uvijek nerodica.

.....
Kada su izbe očistili od mrtvaca, doveli su žene da oribaju podove i okreće zidove. Sve su obavili kako treba, ali smrad je ostajao. Ponovno su okrećili i podove namazali novom glinom, a smrad je ostajao i dalje. U tim izbama nisu mogli ni jesti ni spavati te su se vratili u Orlovsku oblast. Ali, naravno, zemlja nije ostala pusta – jer je doista odlična.

Glađu je umoreno preko 7 milijuna seljaka

.....
I ništa nije ostalo. A gdje je taj život, gdje je ta strašna muka? Zar ništa nije preostalo? Zar nitko neće odgovarati za sve to? Zar će se sve i zaboraviti bez riječi! Trava je izrasla. #

KULTURNO STVARALAŠTVO NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI

Te nedjeljne večeri, 5.11. o.g., zagrebačka koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog bila je sasvim popunjena pripadnicima brojnih nacionalnih manjina koji su došli vidjeti bogat i koloritan program folklorne glazbe i plesova u izvođenju sedamnaest kulturno-umjetničkih društava koja su predstavljala svoje nacionalne manjine.

Na početku večeri nazočne je, u ime organizatora - Savjeta za nacionalne manjine RH, pozdravio njegov predsjednik Aleksandar Tolnauer, koji je u kratkom govoru spomenuo dio brojnih tekovina koje su inkorporirane u pozitivne zakone RH i, u vidu kulturne autonomije, u životnu zbilju nacionalnih manjina u RH. Pritom je zahvalio svima koji u tome daju bezrezervni doprinos, počevši od državnih struktura do samih nacionalnih manjina.

Pozdrave je u ime pokrovitelja, Vlade RH, uputila potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranka Kosor, koja je zahvalila sudionicima na trudu u pripremi programa, a također i svim amaterima te kulturnim i prosvjetnim djelatnicima koji rade na očuvanju kulturnog identiteta nacionalnih manjina. Pritom je spomenula i napore koje u tom smislu ulaže Vlada RH, a što se između ostalog ogleda i u tome što je ove godine za te programe u proračunu izdvojeno oko 30 milijuna kuna, a u tri protekle godine taj program je imao porast od oko 43%. Na kraju, svim sudionicima je poželjela puno uspjeha.

Od ranijih, koncepcija ovogodišnjeg programa se razlikovala po tome što su reducirane „masovne scene“, a točke su bile skoro savršeno doradene, tako da izborom i izvođenjem spadaju u sam vrh amaterske umjetnosti. Sukladno i očekivanju, tijekom programa je bio besprijekoran te redateljica Desanka Virant, članovi programskog odbora Neda Wiesler i Sado Tuzović, a neizostavno i stručni suradnici dr.sc. Naila Ceribašić i mr.sc. Joško Caleta zaslužuju sve pohvale.

Zahvalna publika, zadovoljna spektaklom, sve je oduševljeno nagrađivala burnim aplauzima, a kraj programa je dočekan uz himnu Europe, sa željom: „Vidimo se do godine!“ #

Romska folklorna skupina Terne Romane

Češka folk. skupina „Riječke ribice“

Židovska plesna skupina Orha Šemeš

Slovačka folk. skupina „Franjo Strpač“

Ruska pjevačka skupina

Slovenski mješoviti zbor „Triglav“

Talijane je predstavio Goran Filipec

Društvo perojskih Crnogoraca

Nijemci : dio iz Mocartove „Čarobne frule“

Pjevačka skupina „Makedonija“

Bošnjački folklorni ansambl BNZH

HRVATSKOJ

Albansko KUD „Shkendija“

Poljska kulturna udruga „Mikolaj Kopernik“

Mađarska folk. Skupina „Csardas“

Srpski ansambl narod. igara iz Vukovara

Rusinsko KUD „Joakim Hardi“

KPD Ukrajinaca „Karpati“

GODIŠNJI KONCERT KPDU „KARPATI“

Nastavak s 1. stranice

Nakon što je predsjednik domaćeg KPDU „Karpati“ Mirko Fedak pozdravio gostujuća društva i nazočne u dvorani, počeo je program koji je obilovao raznovrsnošću. Tri društva su se, prezentirajući svoj izbor za ovu večer, upravo upotunjavala, svi zajedno pokazali su nadasve dobru pripremljenost.

Lipovljanski „Karpati“ su pokazali temperamentne plesove odrasle folklorne postave i lepršave igre svoje najmlađe grupe. Već dulje vrijeme odlično „upjevana“ vokalna skupina, koja se već može smatrati mješovitim zborom, dala je svoj vrijedan doprinos programu.

Gosti su pak dali veći naglasak na veliki mješoviti zbor koji je, pod ravnanjem Nadje Vorotnjak, izбором repertoara i punom harmonijom pružio nsvakidašnji ugođaj. Nakon njega je uslijedio još vrjedniji poklon publici – iz zbora izuzeta

U Lipovljanima je uvijek dobar odaziv publike

Najmlađi redovito oduševljavaju gledatelje

Mješoviti zbor KPD „Karpati“ iz Vrbasa

Načelnik općine Lipovljani Stjepan Markanović, otpravnik poslova Veleposlanstva Ukrajine u RH Anatolij Černyšenko, veleposlanik ret. Đuro Vidmarović i Pavle Holovčuk

Mješovita pjevačka skupina KPD Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana

S obzirom da je bilo „Martinje“ (Dan sv. Martina), gosti iz Remeta su prikazali hrvatski šaljivi običaj „krštenja mošta u mlado vino“ na taj dan

pjevačka skupina, uz skladno pjevanje pokazala je veliko umijeće nijansiranja melodije. Ženska plesna grupa je izvela nekoliko jednostavnijih plesova, a pravo iznenađenje su bili dueti i vokalni solist. To je bio nsvakidašnji doživljaj jer u nas nemamo ni dueta ni solista.

Gosti iz Remeta (dijela Zagreba podno Sljemeni), u izvornim nošnjama i specifičnim pjevanjem, unijeli su poseban ugođaj i bili su dodatna perla u nisci programskih točaka, jer za šaljivu poslasticu, s obzirom da je bilo „Martinje“, ova grupa je omogućila posjetiteljima uživati u duhovitostima „biškupa“ prigodom scenskog uprizorenja zagorskog (a i drugdje) običaja krštenja mošta u mlado vino. #

DRVENE CRKVE ZAPADNE UKRAJINE

U organizaciji Društva za ukrajinsku kulturu i Knjižnica grada Zagreba / Gradska knjižnica / SKRURH, u Zagrebu je 02. studenog ove god., u galeriji „Kupola“ Gradske knjižnice otvorena izložba crteža drvenih crkava zapadne Ukrajine autora Zenovija Sokolovskog,

U ime knjižnice, nazočne je pozdravila Katarina Tlustenko, a multimedijску презентацију je obavio Filip Pobran

arhitekta-restauratora iz Ivano-Frankivska (Ukrajina). U postavi Alekse Pavlešina izloženo je tridesetak crteža rađenih perom i tušem od kojih je jedan kombiniran s akvarelom. Među izloženim, bilo je i nekoliko crteža (istog autora) drvenih crkava iz Turopolja kod Zagreba.

Povodom mjeseca knjige, izložene su i vrijedne knjige iz knjižnice i privatnih biblioteka na temu drvene arhitekture.

Dio od pedesetak posjetitelja

Vrijedna posebnost pri otvorenju ove izložbe bila su kratka predavanja na temu ukrajinske sakralne kao i drvene arhitekture u Hrvatskoj. Autor nije mogao biti nazočan te je po njegovom predlošku o ukrajinskim drvenim crkvama govorila Darija Pavlešin, a na drugu temu, „Drvene crkve u svijesti i povijesti“ govorio je dr. Nikola Radić koji je spomenuo i važne nedavne arheološke nalaze koji unose nove spoznaje glede drvene arhitekture u Hrvata nakon dolaska iz područja Karpata. Na kraju je Aleksa Pavlešin govorio o samoj izložbi, spomenuvši slučajnost da je ovo otvorenje obavljeno na Dušni dan, tj. upravo na dan kada se u velikom potresu u Bosni urušila i posljednja ukrajinska potpuno drvena crkva na Balkanu (u selu Lišnja).

Za prigodu izložbe, Društvo za ukrajinsku kulturu izdalo je i njen bogato ilustrirani katalog kojeg je kreirao i uređio Aleksa Pavlešin.

S.P.

ДЕ ПРИХОВАТИ ПОЕТА

В Загребі перебував видатний український поет, громадський діяч, дипломат Дмитро Павличко. Також були і високорангований дипломат з МЗС України Василь Боєчко, а також представники української діаспори в Європі. Розміщені були десь на Якушевці, де, на думку організатора, їм є гідне місце. Можливо, всі ті високі гості й не здогадувалися, з чим асоціюється та локація, або це і не так суттєво, проте очевидним був факт невідповідності рівня гостей категорії розміщення. Не входячи в особливості економічної ментальності місцевого організатора, важко звільнитися від враження глибокої провінційності мислення тих, хто в такий спосіб представляє сторони – і гостей, і країну перебування. Навряд чи фінансовий фактор може послужити як виправдання. Може, замість різних кіч-публікацій з шедеврами типу „музей хорватського примітивізму“, „делегатія меншини відвідала з візитом посольство“ та інших проявів дилетантизму, доцільно було спрямувати фінанси - якщо вже є претензії бути попереду всіх - на те, щоб гідно розмістити гостей?

Проте, це проблема ритуальності та ментальності меншини (чи ж її керівництва?), головне – інше. Якщо вже люди збираються в Загребі як представники українського європеїства, то вони мусили зустрітися з українською та широкою хорватською громадськістю, виступити перед пресою – аби розповісти про Україну. Видатний поет, завдяки якому Україна серед перших визнала Республіку Хорватію, міг поспілкуватися з хорватськими письменниками, студентами україністики, яких вже декілька поколінь навчається в Загребському університеті, представити свої чудові вірші. Натомість, тих людей водили на показ „по верхах“ і ретельно приховували від громадськості, що, здається, є методом і стилем відносин між верхівкою діаспори і громадою (наскільки пригадується, минулого року, за повідомленням *Нашої газети*, буквально було вигнано сільську вчительку української мови, що приїхала здалеку, аби зустрітися з українцями).

Можна і надалі використовувати спектаклі для створення фольклору типу *День і бюлетень представника національної меншини* (!!!), поклоніння дереву на Українській вулиці (яке відношення має представник меншини до тієї вулиці?!), з дублюванням «шедеврів» *Білтен* в органі Союзу; з донині небаченими темпами створення культу особи однієї особи – все це залишається в компетенції меншини, яка повинна розібратися в своїх справах.

Головна мотивація цієї репліки – висловлення подяки колегам, завдяки яким вдалося в останні години перебування поета організувати його зустріч з пресою, домовитися про співробітництво над серйозними проектами і в такий спосіб спробувати вивести видатного письменника з місця приховування - Якушевця.

Євген Пащенко

P J E S N I K NA JAKUŠEVCU

Na početku mjeseca studenog u Zagrebu je boravio istaknuti ukrajinski pjesnik, političar, diplomat, parlamentarac Dmytro Pavlyčko. Riječ je o izuzetnoj osobi koja je odigrala prvorazrednu ulogu u svojedobnom priznavanju Republike Hrvatske od strane Ukrajine. Dolazak takve figure, koja je ne samo veliki ukrajinski rodoljub, već i simpatizer Republike Hrvatske, imao bi izuzetno značenje za hrvatsku javnost da je njegov boravak bio u odgovarajućem aranžmanu. Bez obzira na to u kakvoj funkciji i zašto je došao, čovjek bi se bio morao sresti s hrvatskom javnošću, novinštvom i posebice - studentima ukrajiništike kojih je u Zagrebu već nekoliko generacija. U drugim uvjetima, kad bi se radilo o odgovarajućoj intelektualnoj, etičkoj razini organizatora pišćeva dolaska, predložen ideal bi se ostvario. Nažalost, sve to nije bilo realizirano, pa je pisac većinu vremena prebivao u krajevima imenovanom Jakuševac. Tek zahvaljujući inteligenciji kolega uspjeli smo u zadnjim satima pišćeva boravka u Zagrebu organizirati njegov sastanak s medijima te je pisac izrazio zahvalnost ali i čuđenje što je akcija povodom koje je došao u Zagreb ostala izvan veza s kulturnom javnošću.

Ovo još jednom potvrđuje već odavno zapaženo svojstvo duboke izoliranosti - kod onih koji su to organizirali - od šire javnosti to jest ljudi kojima je ta djelatnost namijenjena. Ne ulazeći u rad manjine, odnosno njezinoga sadašnjeg vodstva, izražavamo žaljenje što je još jedan gaf uslijedio nakon svih prethodnih. Možda bi umjesto publiciranja kič biltena s takvim remek-djelima kao "muzej hrvatskog primitivizma" i drugih izraza kulturnosti određene osobe, trebalo primjereno predstaviti i razinu smještaja ljudi.

Ostavljajući sve to na savjesti manjine odnosno njezina vođe, koristimo prigodu zahvaliti se kolegama na informiranju o dolasku pjesnika, sto je i glavni razlog ove replike.

Jevgenij Paščenko

ЕПОХИ Й ЕТАПИ У РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ

З нагоди 15-ої річниці незалежності України, Бібліотеки м. Загребу, тобто Міська бібліотека / БРУРХ, спільно з Товариством української культури, а в співпраці з Посольством України в

Др. Євгеній
Пашенко

РХ організували публічне викладання на тему «Епохи й етапи в розвитку державності України». Заходи відбулися в згаданій Міській бібліотеці 16 листопада цього року, а в бібліотечній галереї «Купола» (склепіння) відкрита прина-

Анатолій
Чернишенко

гідна виставка фотографій, портретів історичних постатей України, гербів тощо в підготовці Катерини Тлустенко.

На початку присутніх привітали завідувача бібліотеки кандидат наук Ліляна Сабляк та тимчасовий повірений Посольства України в РХ Анатолій Чернишенко.

Незвичайний підхід до теми додатково зацікавив слухачів

На згадану тему хорватською мовою викладав відомий в Загребі (а й за його межами) викладач др. Євгеній Пашенко з Кафедри української мови й літератури в Загребі. Хоч тема по своїй природі дуже широка, з огляду на вертикаль епох та невичерпну кількість важливих даних, звиклому викладачеві вдалося стиснути все в надзвичайно цікаву доповідь тривалістю приблизно 50 хвилин. Виклад супроводжувався тематичною проекцією. Автори цієї візуальної презентації – Алекса Павлешин та Філіп Побран (в якості співпрацівників). Дібраний матеріал охопив трипільську культуру, епоху Київської Русі, козацтво, світові війни, радянський період, а в завершенні – незалежність України заключне.

Вдалість викладу безсумнівно результувала і численними питаннями зацікавлених гостей, на які др. Пашенко докладно відповідав. Щоб виклад не затягати занадто, на пропозицію організаторів, розмова та обмін думками й даними продовжилися на згаданій виставці в галереї. #

Згадані історичні моменти заохотили до дискусії і підчас виставки

КАНАДСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ДОБРОДІЙНЕ ТОВАРИСТВО «ВЕСЕЛКА» З ПРИЄДОРА

Канадсько-українське добродійне товариство «ВЕСЕЛКА» з Прієдора засноване 2002 року на ініціативу українців з Канади, міста Едмонтону, котрі походять району Прієдора, тобто з Козарця. Ідею реалізувала родина Симчишин: пані Лідія і пан Ілія, котрі працюють у Суспільній Службі Українців Канади. Головну допомогу і підтримку надала Українська фундація Канади імені Бішоп Бутка.

Головна діяльність товариства «Веселка» є:

- лікарська та соціальна допомога старшим людям та немічним людям,
- організація шкіл та курсів української мови для дітей і молоді,
- співпраця з іншими українськими товариствами,
- організація українських культурних маніфестацій та українських заборав, переважно на просторах Прієдора й околиці.

Недавно товариство «Веселка» реалізувало проект дитячого парку у Козарці біля Української церкви (при Українським культурному центрі «Козарац»). Проект фінансово підтримала фундація «МОЗАІК» та чимала кількість спонсорів і добродіїв. Дитячий парк є відкритого типу, не тільки для українських, але для усіх дітей в Козарці.

Дітям парк передала пані Славця Глігоріч, голова товариства «Веселка» з Прієдора. Пан Мішо Бієліч, як представник Ради міста Прієдор, сказав, що дуже задоволений цим успішно закінченим проектом та обіцяв і надалі допомогти місту Прієдор у подібних починаннях. Парох у Козарці вікарій о. Михайло Стахник благословив дитячий парк та подякував усім добродіям і волонтерам за такий гарний подарунок дітям і молоді.

Члени згаданого т-ва «Веселка», і насамперед голова т-ва пані Славка Глігоріч та її перші співпрацівники Володимир Доскоч й Стефан Стахник, успішно організували вечір Української пісні і танцю, котрий відбувся 4 листопада 2006 року в Народному театрі у Прієдорі. В програмі взяли участь п'ять українських самодіяльних колективів з Республіки Сербської, а також і Спілка українців з району Градішки та Українська матиця Республіки Сербської. У заповненому залі прієдорського театру не було жодного вільного місця, а усі глядачі були захоплені прекрасною програмою і не жаліли оплесків.

Татьяна Ошті

(Редакція української матиці РС)

UKRAJINSKA DRVENA SAKRALNA ARHITEKTURA

Skraćeni tekst Zenovija Sokolovskog za predavanje povodom njegove izložbe crteža u Zagrebu

Sve kršćanske crkve na Huculjščyni građene su u obliku križa. Poznato je da su svi moderni arhitektonski eksperimenti u mijenjanju oblika crkve na tom području bili neuspješni.

Kršćanstvo je cjelovita religija koja se dinamično razvija i ne zatvara se u sebe. Postoji određena granica koju se ne smije prijeći, jer se onda riskira zastranjivanjem. Što je to na kraju crkva? To je križ, postavljen vodoravno. To je put sa zapada na istok, od ulaza prema oltaru – put po vertikali. Znači, vertikalni put, stuba koje spajaju zemlju i nebo. Ako bismo mogli podići taj križ-crkvu, onda bismo vidjeli da put vjernika polazi od zemlje k nebu. Upravo u tome je sva simbolika crkve i križa.

Z.Sokolovski: Crkva Sv. Blagovijesti – 1587. g.

Liturgija nije samo određeno vrijeme koje se provelo u molitvi, ona obuhvaća sav kronotop čovječanstva. Put, koji je prijedan k Nebeskom kraljevstvu. Zato arhitektura crkve nije posljedica nadahnuća nekog čovjeka nego Božje djelo, te ostaje u nekim svojim crtama nepromjenjivom. Takav oblik crkve (kao križa) osigurava susret svijeta i geometrije, Boga i čovjeka.

Nacionalne crte regionalne sakralne arhitekture

Na teritoriju Pokuttja i Huculjščyne očuvalo se preko 200 drvenih crkava iz perioda XVI. – XIX. stoljeća i skoro 100 sagrađenih u tradicionalnom narodnom obliku početkom XX. stoljeća. U stručnoj literaturi dobile su naziv crkve huculškog tipa.

Crkve su bile obilježene bogatstvom oblika i konstrukcija što svjedoči o samobitnosti lokalne drvene arhitekture. Građeci crkvu, narodni majstori su radili s istom lakoćom i fantazijom, kao i kod izgradnje svojih kuća. U tom pogledu njihovo stvaralaštvo je bilo prava umjetnost improvizacije. Najstarije drvene crkve bile su izgrađene samo uz pomoć sjekire, bez pile i blanje, a sve spojke su se radile uz pomoć ozubljenja, bez čavala.

Na prijelazu XIX. i XX. stoljeća u Galyčyni se dogodio procvat crkvene izgradnje. Povećanje župa i poboljšanje njihovog standarda izazvalo je želju za većim, impozantnijim crkvama, na koje bi župljani mogli biti ponosni. Za izgradnju novih crkava, zidanih i drvenih, pozivali su stručnjake arhitekta, talentirane tesare i graditelje.

Sredinom XIX. stoljeća počelo je traženje novog, vlastitog stila. Taj stil se formirao osmišljavanjem spoja tradicije Bizanta i lokalnog, skoro tisućljetnog iskustva, s novijim europskim smjerovima. Već krajem XIX.

stoljeća pojavljuju se brojne crkve, čija arhitektura najavljuje nastanak novog, neoukrajinskog sakralnog stila, stvorenog od strane galyčkih arhitekata - Ukrajinaca među kojima su najistaknutiji Sylvestar Gavryškevyč, Vasyly Nagirnyj, Ivan Levynsjkyj i Myhajlo Golejko.

Jedno od najvećih umjetničkih dostignuća ukrajinske drvene arhitekture je bojkivska sakralna arhitektura. Bojkivski tip drvenih crkava se znatno razlikuje od huculskih i lemkijskih svojim neobično originalnim oblikom i konstrukcijom.

Pri površnom razmatranju, bojkivska crkva kao pojava je neshvatljiva, jer podsjeća na građevine i dalekog istoka i dubokog sjevera. Stoga, već na prvi pogled, bojkivska crkva zaslužuje posebnu pažnju povjesničara ukrajinske umjetnosti. Literatura iz tog područja je jako oskudna, a postoji i veliko razilaženje u mišljenjima.

Tip ukrajinske drvene crkve koji nazivamo bojkivskim je već cjelovit i ustaljeni tip. Osnova njenog položaja su tri prostora, omeđeni kvadrati postavljeni na jednoj osi jedan do drugog, a središnji je veći od bočnih.

Z.Sokolovski: Crkva Akyma i Anne – 1841. g.

Srednja kupola je najveća i najviša te dominira nad čitavom građevinom. Zidovi su do zadnjeg stupnjevitog prijelaza natkriveni i postavljeni u jednu razinu sa vodoravno složenim kladama temelja. Ako se građevina sagleda u cjelini (npr. Crkva sv. Vasylija iz 1733. u selu Čerče), onda se vidi da je u njoj uravnotežena dužina sa širinom, a onda «nadodana» visina. Vidi se kako je masa raspodijeljena idealno, a dijelovi spojeni harmonično.

Puno crkava tog tipa ima karakteristične razlike iako osnovna struktura ostaje ista. Postoje bojkivske crkve, s različitim brojem, od jednog do osam natkrovlja. Dalje, susreću se i takve bojkivske crkve, čiji vrhovi prelaze od četverokutnih u osmokatne zbog čega dobivaju više zaobljeni oblik i veću «vitkost», lakoću.

U svakom duhovnom stvaralaštvu postoji zakonitost, da nema u njoj ničeg čega nije bilo u prošlosti, bližnjoj ili daljnjoj, nekih preduvjeta, temelja. Uvijek postoji neka povezanost između jučerašnjeg i današnjeg stvaralaštva, ako ne pozitivna kroz oponašanje onda negativna kroz negiranje prethodnog.

Svaka arhitektura, bilo to najjednostavnija ili veličanstvena i raskošna – nije samo stvar svakidašnje upotrebe nego i svjedočanstvo umijeća, razmišljanja i napora graditelja, njenog tvorca.

S ukrajinskog prevela Darija Pavlešen

HRVATI U PRVOM SVJETSKOM RATU NA UKRAJINSKIM ZEMLJAMA LEMKIVŠČINI, VOLINJI, GALICIJI, ZAKARPATJU I BUKOVINI

Piše: Boris Graljuk

U periodu trajanja Prvog svjetskog rata, koji je od 1914. do 1918. uključio sve važne vojne sile tadašnje Europe i svijeta, sudjelovali su poput brojnih naroda i Hrvati, kako iz banovina Hrvatske, Dalmacije i Slavonije, tako i iz Istre, Međimurja, Bosne i Hercegovine, Srijema i Bačke u sastavu Austro-Ugarske vojske.

Borba austro-ugarske i ruske vojske u Karpatima (crtež)

Osim na ratištu u Srbiji tijekom 1914.god., na Jadrano, i na talijanskoj fronti u drugom dijelu ratovanja, Hrvati su u najvećem broju, sa velikim žrtvama tijekom cijelog četverogodišnjeg trajanja žestokih ratnih sukoba ratovali na tzv. Istočnoj fronti, braneći zajedno sa vojnicima brojnih naroda A-U Monarhije istočne granice na Dnjestru od brojčano nadmoćnije Ruske carske vojske.

Rat između ofenzivne više-milijunske ruske armije i obrambene Austro-Ugarske vojske vodio se na širokom i dugom prostoru ukrajinskih pokrajina Lemkivščini, Volinji, Galiciji, Zakarpatju i Bukovini. Osim vojnika iz austrijskih, mađarskih, slovačkih, čeških, hrvatskih i drugih pokrajina, ovim ratom je zahvaćeno cjelokupno domicilno stanovništvo ukrajinskih pokrajina, podnijevši najteže žrtve, kako u ljudstvu, tako i u uništenim materijalnim dobrima, selima i naseljima. Dakako kao vojni obveznici, Ukrajinci su ratovali u sklopu redovnih postrojbi XI. ljuvjske divizije /ist. Galicija i Bukovina/, X. peremišljanske divizije /srednja Galicija/. Uz to, priključili su se dobrovoljački odredi, zvani „sičovi strilci“.

I u okviru ruske carske vojske, Ukrajinci su sudjelovali u natpolovičnom broju, poglavito iz Kijevske i Odeske vojne oblasti, koje su se tada sa drugim ukrajinskim zemljama istočno od Dnjestra nalazile u sastavu Ruske carevine.

Hrvatske postrojbe su se već od same najave rata u ljeto 1914. nalazile na istočnom bojištu, poput 96. karlovačke i 70. srijemske pješačke pukovnije u sastavu VII. temišvarskog korpusa. U jesen i zimu 1914.godine, nakon jakog i dubokog prodora ruske armije u središte istočne Galicije, osvajanja glavnog grada Ljviva i bitki oko rijeka Buga i za moćnu utvrdu Przemisl (Peremišlj), sudjeluju i Hrvati zajedno sa

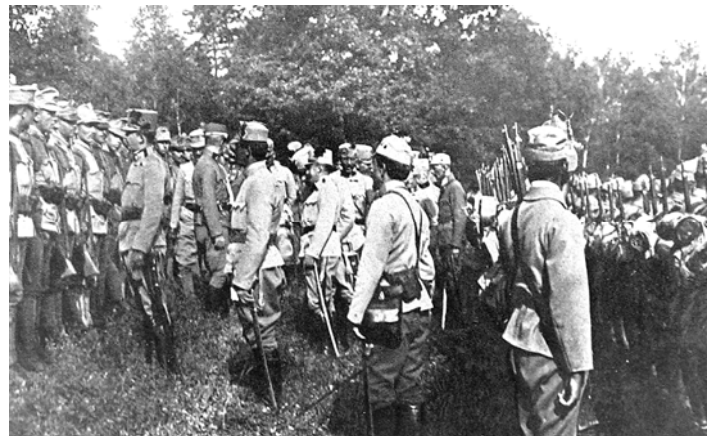
Bošnjacima i Srbima iz sastava XV. Sarajevskog korpusa. Kao zapovjednik 3. armije, u borbi i zaustavljanju daljnjeg ruskog prodora unutar središta Karpata, istakao se zapovjednik 3. armije general Svetozar Borojević.

Upravo u zimi, kada se vode najžešće borbe za kontrolu strateški važnih karpatskih prijelaza Lupkiv, Duklja i Užok, na ovaj prostor stiže jezgra hrvatskih postrojbi u sastavu XIII. zagrebačkog korpusa.

Najprije je vlakovima dopremljena 36. pješačka divizija, operirajući zajedno s ostacima 52. i 54. divizije i drugim skupinama iz prostora Zlatne Bistrice kod Kirlibabe prema sjeveroistoku.

42. domobranska divizija iskrcana je kod Korosmezoa, prešla je klanac Tartarov i zajedno s 52. divizijom prodrla u dolinu Pruta kod Vorote-Tartarova. Korpus je djelovao u sastavu 7. armije pod zapovjedništvom baruna Pflanzera –Baltina.

Početkom 1915. najteže bitke se vode na Lemkivščini i sjev.zap. Zakarpatju, tj. na pravcu od niskih Beskida do rijeke Už.

Nadvojvoda Karl Franc Jozef s ukrajinskom legijom

Preokret na istočnoj bojišnici nastupio je na Uskrs 1915. kada su postrojbe pod zapovjedništvom generala Borojevića zaustavile prodor Rusa preko Medzilaborca i Cisne. Nakon ogorčenih borbi na Beskidima sa velikim obostranim gubicima, sredinom travnja dolazi do zatišja. Niti je utvrda Peremišlj, koju su Rusi uz ogromne žrtve u ljudstvu ranije zauzeli, vraćena pod Austro-Ugarsku kontrolu niti su Rusi prodrli u mađarsku ravnicu.

U svibnju 1915. odvijala se znamenita bitka kod Gorlica i Tarnova u kojoj je združena njemačko-austro-ugarska vojska potisnula Ruse na liniju Riga-Pinsk – Černivci. Na desnom krilu A-U armije istakla se 3. armija u potiskivanju ruskih snaga, kojom je zapovjedao general S.Borojević. Nakon toga jedinice 7. armije napreduju od Pruta do Dnjestra u Besarabiji, a hrvatska 36. divizija napredovala je sjeverno uz Dnjestar sve do nasuprot ušća Stripe sjev.ist. od Kolomiji.

3. lipnja oslobođen je Peremišlj (Przemisl), a 22. lipnja Ljviv. Time je otklonjena neposredna opasnost od upada ruske vojske u Mađarsku.....

Nastavak u narednom broju „Naše gazete“

СУЧАСНІ АКЦЕНТИ У ПОЕМІ ІВАНА ФРАНКА «МОЙСЕЙ»

Уривок з кінця промови Дмитра Павличка для ювілейного видання поеми «Мойсей» Івана Франка 2005 р.

(.....) Нам треба пам'ятати, що молодий Франко пропагував політичні, економічні, соціальні науки Європи в Україні не як прихильник побудови марксистської держави, а як борець за права людини, власне, за ті права, які нині стали в пошані демократичної світової цивілізації. В статті "Чого ми хочемо?" (1879) він пише: "...робітник повинен вимагати загального голосування, бо він хоче на весь голос заявити з трибуни про свій біль і страждання... Ми вимагаємо лише таких дрібниць, а це і не соціалізм, і не комунізм, а справедливість".

Вся діяльність Івана Франка, включаючи і його переклади з Маркса й Енгельса, і його економічні та історичні розвідки, і його політичні орієнтації, і створені ним образи українських робітників, - усе належить до боротьби за справедливість, за справедливість соціальну, котру, як це доводив зрілий Франко, неможливо здобути бездержавному народові.

Але тепер з'ясувалося, що бути вільною людиною важче, ніж бути рабом, бути державною нацією важче, ніж бути колоніальним народом. Велика мета - свобода - не зникає, але вона переходить із колективного, об'єднувального чинника в індивідуальну сферу. А тому від духовного розвитку кожного члена нашого суспільства тепер залежить загальне становище народу. Наше суспільство, яке за часів гноблення було об'єднане менше мріями про свою державу, а більше бажанням жити в такому добробуті, як живуть люди на Заході, за обставин свободи роз'єднується, все глибшою стає безодня, яка розділяє окрадених і крадущих, людей із людськими і людей із звірячими інстинктами.

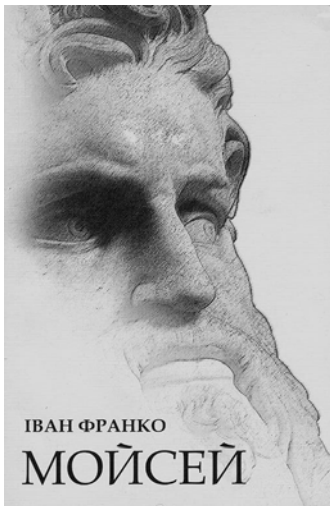
І дивина - на всі наші сучасні суспільно-політичні недуги знаходимо рятівні поради у Франка, - так наче він пройшов з нами до самого порога ХХІ ст., як подібний до нього біблійний пророк під стіни Єрихону.

*Народе мій, замучений, розбитий...
Невже тобі лиш не судилось діло,
Що б виявило твоїх сил безмірність?*

Нема іншого способу для виявлення безмірних сил народу, крім його державної організації, яка постійно виробляє і забезпечує його національну і соціальну єдність і на цій основі - його різносторонній, багатоглибинний, модерний розвиток. Це означає: держава понад усе. Тут було б доречно вислухати Франка: "Всяке людське діло, - говорить його герой із нариса "На склоні віку", - в далеко більший мірі - виплід людської пристрасті, ніж чистого

У поемі крізь художню призму легендарної історії євреїв І.Франко висловив болючі роздуми про історичну долю українського народу, наголосив архіважливу роль національного приводу.

(Від видавництва)

Перевидання поеми «Мойсей» (1905) Івана Франка, з нагоди 100-річчя від її написання і назустріч 150-річчю від дня народження письменника.

З нагоди 150-річчя від дня народження І.Франка його «Мойсея» перевидано і Товариство української культури з Хорватії.

розуму. А для такого великого діла, як відродження і консолідація якоїсь нації, не біда прийняти в рахунок і порцію національної виключності, односторонності чи, коли хочете, шовінізму. Не бійтеся: коли національні потреби будуть заспокоєні, національний голод буде насичений, то нація відкине шовіністичну страву, розум візьме перевагу над пристрастю, загальнолюдське і спільне - над тим, що спеціалізує і ділить. Коли йде мова про відродження й консолідацію не якоїсь, а саме української нації, то наша виключність (не будемо тут вживати слова "шовінізм") полягає саме в тому, що ми, один із найбільших народів Європи, найпізніше здобули свою державність, хоч фактично протягом століть боролися за неї, і тепер нізащо в світі не можемо поступитися ані найменшим граном своєї національної суверенності.

Держава - понад усе, але український громадянин із національною волею і свідомістю, за всіма заповідями Франка, повинен мати так само соціальну волю і свідомість, яка дала б самостійній Україні бажання й силу утверджувати, зрозумілу без політичного галасу та крику, людську справедливість.

Із поеми "Мойсей", де трагедія і надія на краще майбутнє українського народу подані з унікальною метафоричною виразністю, віра в ті часи, коли Україна "огнистим видом" засяє "у народів вольних колі", перейшла в гіркі роздуми кожного мислячого українця. Ця віра живила український визвольний рух протягом усього ХХ століття. І ми, вже здобувши незалежність, повинні стояти в ній надалі, щоб зберегти й розбудувати свою державу, та не лише задля того, щоб мати свою валюту й армію, а задля того, щоби позбутися духовного каліцтва, матеріального жебрацтва, і всього того рабського призначення, що так боліло Франкові.

А що означає позбутися рабства? За Франком, смисл невмирущості нації полягає в її духовному розвитку, в її культурних надбаннях, що мають світове значення. Нація може бути державною і матеріально багатою, але, якщо, крім нафти, зброї та речей комфортного побуту, не має чим ділитися з іншими народами, то стає малопомітною, навіть ворожою для світу. Бути "всього людства багаттям", захисним тереном для дерев-народів - ця, проголошена біблійним пророком, заповідь для Ізраїля стосується й України. Про це писав, цим журився, цього жадав од нашого народу наш єдиний і вічний Мойсей - Іван Франко.

Дмитро ПАВЛИЧКО, Дрогобич - Київ, 2005

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S U M	I z d a v a č :	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 03.12.2006. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884
	Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb 2340009 – 1110045869		